

Bilten 135

godina xiii • ožujak 2008.

tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4565-006
Telefaks: 4564-687

WEB-ADRESA <http://www.hnb.hr>

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 600 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2008.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (u mil.)	4,501	4,554	4,381	4,437	4,443	4,442	4,439	4,442	4,441
BDP (u mil. HRK, tekuće cijene)	137.604	141.579	152.519	165.639	181.231	198.422	214.983	231.349	250.590
BDP (u mil. EUR, tekuće cijene) ^a	19.274	18.673	19.977	22.171	24.468	26.232	28.681	31.263	34.220
BDP po stanovniku (u EUR)	4.282	4.100	4.560	4.997	5.507	5.905	6.461	7.038	7.706
BDP – godišnja stopa rasta (u %, stalne cijene)	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,6	5,3	4,3	4,3	4,8
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	5,7	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3	3,2
Tekući račun platne bilance (u mil. EUR)	-1.308	-1.429	-568	-821	-2.099	-1.889	-1.434*	-1.976*	-2.692*
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-6,8	-7,7	-2,8	-3,7	-8,6	-7,2	-5,0*	-6,3*	-7,9*
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a)	39,8	41,0	47,1	48,8	45,5	50,1	49,7	48,9	49,7
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a)	49,1	49,3	52,3	54,6	56,4	57,9	56,5	55,9	57,4
Inozemni dug (u mil. EUR, na kraju razdoblja) ^c	9.173	10.175	12.264	13.609	15.143	19.884	22.933	25.748	29.274
Inozemni dug (u % BDP-a)	47,6	54,5	61,4	61,4	61,9	75,8	80,0	82,4	85,5
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	119,4	133,0	130,2	125,9	136,1	151,3	161,0	168,6	172,2
Otplaćeni inozemni dug (u % izvoza robe i usluga) ^{c,d}	12,3	24,6	26,2	28,2	29,8	21,3	22,5*	25,0*	35,8*
Bruto međunarodne pričuve (u mil. EUR, na kraju razdoblja)	2.400	3.013	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436	7.438	8.725
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	3,0	3,9	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8	5,1	5,3
Nacionalna valuta: kuna (HRK)									
Devizni tečaj za 31. prosinac (HRK : 1 EUR)	7,3291	7,6790	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712	7,3756	7,3451
Devizni tečaj za 31. prosinac (HRK : 1 USD)	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369	6,2336	5,5784
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	7,1392	7,5818	7,6339	7,4710	7,4070	7,5642	7,4957	7,4000	7,3228
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	6,3623	7,1220	8,2874	8,3392	7,8725	6,7044	6,0312	5,9500	5,8392
Saldo proračuna konsolidirane opće države (u % BDP-a) ^e	-7,1	-7,5	-6,8	-4,9	-6,2	-4,8	-4,0	-3,0
Javni dug (u % BDP-a) ^f	48,7	49,8	48,8	48,6	48,9	49,2	46,7*
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	11,4	13,6	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8	12,7	11,2
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	47,0	44,8	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5	43,3	43,6

^a Izveden iz kunske vrijednosti uz pomoć prosječnoga godišnjega deviznog tečaja HRK/1 EUR.

^b U podacima za razdoblje od 1996. do 1998. godine stopa inflacije mjerena je indeksom cijena na malo, a od 1999. nadalje mjerena je indeksom potrošačkih cijena.

^c Pokazatelji inozemne zaduženosti u razdoblju od 1998. do 2006. godine izvedeni su na bruto načelu, dok pokazatelji za razdoblje do 1997. ne obuhvaćaju: nepodmirene dospjele i obračunate nedospjele kamate, hibridne i podređene instrumente, repo poslove banaka i HNB-a, depozite međunarodnih financijskih institucija u HNB-u te jednostrane učinke sekundarnog tržišta obveznica.

^d Otplate inozemnog duga uključuju otplate glavnice s osnove obveznica, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita te ukupne otplate kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^e Ukupni saldo bez kapitalnih prihoda (GFS 1986) od 1999. do 2001. prikazan je na gotovinskom načelu, a nakon toga na modificiranome obračunskom načelu. HAC, HC, HFP i DAB uključeni su od 2001. godine.

^f Javni dug uključuje dug opće države i izdana državna jamstva.

^g Stope zaposlenosti i nezaposlenosti za 1996. godinu odnose se na studeni, a za 1997. godinu na lipanj.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Sažetak / 3

Potražnja / 5

- Inozemna potražnja / 6
- Domaća potražnja / 7
 - Osobna potrošnja / 7
 - Investicijska potrošnja / 8
 - Državna potrošnja / 8

Proizvodnja / 9

- Industrija / 9
- Trgovina / 10
- Građevinarstvo / 11
- Ugostiteljstvo / 11
- Prijevoz i veze / 12

Tržište rada / 12

- Nezaposlenost i zapošljavanje / 12
- Zaposlenost / 13
- Plaće i troškovi rada / 14

Cijene / 15

- Okvir 1. Kretanje cijena nekretnina u Hrvatskoj / 19

Tečaj / 20

- Okvir 2. Ocjena Balassa-Samuelsonova učinka u Hrvatskoj / 22

Monetarna politika i instrumenti / 24

- Monetarno okružje / 24
- Korištenje instrumenata monetarne politike / 24
- Primarni novac i međunarodne pričuve / 26
- Monetarna kretanja / 27
 - Ukupna likvidna sredstva / 27
 - Novčana masa / 27
 - Nemonetarni depoziti / 28
 - Plasmani / 28
 - Plasmani banaka središnjoj državi / 29
 - Inozemna aktiva i pasiva / 29

Tržište novca / 30

- Kamatne stope na novčanom tržištu / 30
- Kamatne stope poslovnih banaka / 32

Tržište kapitala / 33

- Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 34
- Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 35

Međunarodne transakcije / 38

- Račun tekućih transakcija / 38
- Robna razmjena / 39
- Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 41
- Inozemni dug / 42
- Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 43

Državne financije / 43

- Obilježja fiskalne politike u prvih jedanaest mjeseci 2007. / 43
- Prihodi konsolidirane središnje države / 44
- Rashodi konsolidirane središnje države / 44
- Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama / 45
- Saldo konsolidirane središnje države na gotovinskom načelu / 46
- Dug središnje države / 46

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

- Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 52

B. Monetarne institucije

- Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 53
- Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive / 54

C. Hrvatska narodna banka

- Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 55

D. Banke

- Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 57

D. Banke

- Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 58
- Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 59
- Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 59
- Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 60
- Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 60
- Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 61
- Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 61
- Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 62
- Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 62
- Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 63
- Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 63
- Slika D1: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 64
- Slika D2: Distribucija depozita kod banaka po institucionalnim sektorima / 64

E. Stambene štedionice

- Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 65

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

- Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 66
- Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 67

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 68
Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 69

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 70
Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 71
Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 72
Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 73
Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 74
Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 75

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 76
Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 77
Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 78
Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 79
Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 80
Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 81
Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 82
Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 83
Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 85
Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 86
Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 87
Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima / 88

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor / 90

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima / 91

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora / 93

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 95

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 96

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 96

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 97

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti / 98

Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 99

Tablica I3: Dug središnje države / 100

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 101

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 102

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 102

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača / 103

Popis banaka i štedionica / 105

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 106

Kratice i znakovi / 107

Tromjesečno izvješće

Sažetak

U posljednjem tromjesečju 2007. i na početku 2008. godine zabilježeno je usporavanje gospodarskog rasta, koji se još uvijek zadržao na relativno visokoj razini i koji je bio praćen rastom zaposlenosti i smanjenjem nezaposlenosti. Vanjski sektor i nadalje karakterizira veliki manjak na tekućem računu platne bilance i priljev kapitala iz inozemstva. Kao posljedica šokova na strani ponude te pritiska na inflaciju s potražne strane došlo je do ubrzanja rasta stope inflacije. Istodobno, u međunarodnom su okružju nastavljeni širenje krize s američkoga financijskog tržišta i reevaluacija rizika povezanih s tokovima kapitala. U takvim uvjetima Hrvatska narodna banka nastoji zadržati restriktivniju orijentaciju monetarne politike koju je počela provoditi tijekom 2007. godine, a koja se prije svega ogleda u nastojanju usporavanja rasta monetarnih i kreditnih agregata te inozemnog duga privrede u cjelini. Stezanje monetarne politike u pravilu je praćeno aprecijacijskim pritiscima. Središnja banka nastoji zadržati stabilnost nominalnog tečaja kune, što pokreće njezine devizne intervencije i ostavlja znatno manje prostora za njezine operacije na otvorenom tržištu. U skladu s restriktivnom orijentacijom nedavno su podignute i aktivne kamatne stope središnje banke.

Tijekom prvih devet mjeseci 2007. godine realni BDP rastao je po godišnjoj stopi od 6,2%, što je u odnosu na isto razdoblje 2006. značajno ubrzanje. Pritom je rast bio izuzetno dinamičan u prvoj polovini godine, a u trećem je tromjesečju došlo do njegovog usporavanja. Spomenuto je slabljenje gospodarske aktivnosti prije svega odraz sporijeg rasta investicija u fiksni kapital i osobne potrošnje, pri čemu ipak valja istaknuti da su ostvarene godišnje stope promjene ovih dviju komponenata agregatne potražnje u promatranom razdoblju i nadalje bile relativno visoke. S druge strane, zabilježeno je ubrzanje godišnjeg rasta državne potrošnje i znatno povećanje njezina doprinosa ukupnome realnom rastu BDP-a. U trećem je tromjesečju 2007. godine ostvaren i visok rast izvoza robe i usluga, što je dijelom posljedica uspješne glavne turističke sezone, a dijelom jačanja inozemne potražnje za domaćom robom. Kako je rast izvoza robe i usluga bio nešto brži od rasta njihova uvoza, doprinosi neto inozemne potražnje ukupnome realnom rastu BDP-a u trećem je tromjesečju 2007. bio pozitivan. Promatrano s proizvodne strane, bruto dodana vrijednost gospodarstva rasla je tijekom trećeg tromjesečja 2007. brže od BDP-a, što je posljedica usporavanja rasta kategorije neto indirektnih poreza zbog pojačanih izdataka države za subvencije trgovačkim društvima. Sporiji rast dodane vrijednosti u djelatnostima materijalne proizvodnje tijekom trećeg tromjesečja odrazio se na smanjenje njihova doprinosa formiranju ukupne stope promjene BDV-a, dok su suprotna kretanja zabilježena kod većine uslužnih djelatnosti.

Mjesečni pokazatelji gospodarskih kretanja za posljednje tromjesečje 2007. godine upućuju na nastavak slabljenja domaće potražnje. Tako je industrijska proizvodnja, prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima, stagnirala na razini dosegnutoj sredinom godine, što se odrazilo i na njezin sporiji godišnji rast, a znatno se usporio i rast realnog prometa u trgovini na malo. Privatne investicije u građevinsku

djelatnost također su slabile kako se bližio kraj godine, a to bi, ukupno promatrano, tek djelomično moglo biti nadoknađeno očekivanim jačanjem državnih investicija u cestogradnji. Dostupni podaci o robnoj razmjeni za četvrto tromjesečje prošle godine upućuju na slabljene inozemne potražnje za domaćom robom, što je osobito došlo do izražaja u prosincu 2007. Opisana će kretanja vrlo vjerojatno rezultirati dodatnim usporavanjem realnog rasta BDV-a i BDP-a u posljednjem tromjesečju 2007. godine.

Prema posljednjim dostupnim rezultatima Ankete o radnoj snazi treće su tromjesečje 2007. godine obilježili pozitivni trendovi na tržištu rada. Zabilježeno je tako smanjenje broja nezaposlenih i istodobni rast broja zaposlenih osoba, pri čemu je anketna stopa nezaposlenosti u tom razdoblju iznosila 8,4%. Slična su kretanja nastavljena i tijekom posljednjeg tromjesečja, na što upućuju administrativni podaci HZZ-a, DZS-a i HZMO-a. Kad je riječ o plaćama, godišnji je rast nominalnih bruto i neto plaća u posljednjem tromjesečju 2007. zadržan na visokoj razini, ali su snažni inflatorni pritisci znatno usporili rast realnih plaća.

Tijekom posljednjih pet mjeseci 2007. godine došlo je do znatnog ubrzanja godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj, pa je ona u prosincu dosegla razinu od 5,8%. Zamjetno ubrzanje inflacije potrošačkih cijena uvelike odražava šokove na strani ponude, posebice porast cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda. Poskupljenje prehrambenih proizvoda na domaćem tržištu bilo je posljedica utjecaja vremenskih neprilika u ljetnim mjesecima te povećanja cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu (ponajprije žitarica, uljarica i mlijeka). Drugi šok na strani ponude, koji je utjecao na rast indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj, odnosio se na povećanje cijena naftnih derivata, koje je bilo posljedica poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu. Rast ostalih pokazatelja cijena također se tijekom prošle godine znatno ubrzao. Tako je godišnja stopa temeljne inflacije u prosincu 2007. iznosila 5%, čemu je umnogome pridonio spomenuti porast cijena industrijskih prehrambenih proizvoda (mlijeka i mliječnih prerađevina, kruha i proizvoda od žitarica, ulja te mesa). Još izraženiji rast zabilježen je kod cijena poljoprivrednih proizvoda, ponajviše kao rezultat povećanja cijena povrća. Smanjenje njihova uroda i povećanje cijena prouzročile su visoke srpanjske temperature i suša. Istodobno se kretanje cijena naftnih derivata odrazilo na ubrzanje godišnje stope promjene administrativno reguliranih cijena. Na rast inflacije tijekom 2007. godine utjecali su i čimbenici na strani potražnje. Za 2007. godinu očekuje se jako ubrzanje realnog rasta osobne potrošnje, s 3,5% u 2006. na oko 6,0% zbog velikog porasta plasmata banaka stanovništvu, osobito u prvom dijelu godine, isplata duga umirovljenicima i povećanja državnih transfera stanovništvu te optimističnih očekivanja o budućem dohotku povezanih s ulaganjima na tržištu kapitala. Uvažavajući šokove na strani ponude, ali i inflatorne pritiske koji dolaze s potražne strane, središnja je banka tijekom 2007. i na početku 2008. pooštrila monetarnu politiku. Valja istaknuti da monetarna politika može polučiti rezultate samo ako je bude pratila odgovarajuća fiskalna politika i politika plaća. Pritom bi fiskalnu politiku trebala karakterizirati stroža kontrola rasta rashoda, a porast plaća ne bi smio premašivati rast proizvodnosti rada u gospo-

darstvu. Samo uz koordinirano djelovanje svih triju politika inflatorni bi šokovi mogli biti prolaznoga karaktera i ne bi se trebali odraziti na dugoročno povećanje stope inflacije.

Znajući da je nominalni tečaj kune prema euru glavno sidro domaćih inflacijskih očekivanja, središnja banka nastoji održati njegovu stabilnost. Tako je tijekom 2007. godine zabilježena tek blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru, pri čemu je vrijednost eura smanjena s razine od 7,35 HRK/EUR ostvarenih na kraju 2006. godine na 7,33 HRK/EUR na kraju 2007. Aprecijacijski pritisci, koji su bili prisutni u većem dijelu promatranog razdoblja, uglavnom su rezultat sezonskog priljeva deviza od turističke sezone i ponude deviza pristiglih na osnovi pojačanog zaduživanja trgovačkih društava u inozemstvu. Tim čimbenicima valja dodati i priljev deviza ostvaren dokapitalizacijom banaka te pojačanu potražnju za kunama zbog ulaganja u vrijednosne papire izdane na domaćem tržištu. Središnja je banka tijekom prve polovine 2007. godine na deviznom tržištu provodila isključivo devizne transakcije s državom, a glavni instrument kreiranja kunske likvidnosti bile su obratne repo operacije. Zbog jačanja aprecijacijskih pritisaka, izraženih u drugoj polovini godine, središnja je banka intervenirala na deviznom tržištu otkupom deviza od poslovnih banaka. Tako je na deviznim aukcijama održanim u srpnju, listopadu i prosincu od poslovnih banaka otkupljeno ukupno 662,0 mil. EUR. Doda li se tom iznosu još 177,0 mil. EUR koje je HNB otkupio od poslovnih banaka na deviznoj aukciji održanoj krajem 2006., a čiji je monetarni učinak ostvaren u siječnju 2007., u prošloj je godini središnja banka preko deviznih transakcija emitirala ukupno 6,1 mlrd. kuna. Aprecijacijski su pritisci nastavljeni i na početku 2008., pa je provedena još jedna devizna intervencija HNB-a.

Nominalni efektivni tečaj kune aprecirao je tijekom 2007. godine za 3,2%, ponajviše kao rezultat snažne nominalne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Kako je tijekom 2007. godine rast potrošačkih cijena u Hrvatskoj bio znatno brži nego onaj u inozemstvu, indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran potrošačkim cijenama aprecirao je u promatranom razdoblju za 5,5%, dok je aprecijacija indeksa realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniranog proizvođačkim cijenama bila nešto umjerenija, što pokazuje da je rast domaćih proizvođačkih cijena bio tek malo brži od rasta inozemnih cijena.

Monetarna kretanja u 2007. godini poglavito su obilježena snažnim usporavanjem rasta plasmana banaka privatnom sektoru i smanjivanjem inozemnog duga banaka, što je pratilo sporiji rast inozemnog duga gospodarstva u cjelini. Takva kretanja uvelike su rezultat djelovanja instrumenata monetarne politike, prije svega obveznih blagajničkih zapisa HNB-a i granične obvezne pričuve. U bilancama banaka tijekom 2007. ostvarena je i značajna supstitucija inozemnih obveza banaka kapitalom i depozitima privatnog sektora, posebice stanovništva, na što su neizravno također utjecale mjere središnje banke. Krajem 2007. godine pred monetarnom politikom pojavili su se i dodatni izazovi, ponajprije brži rast opće razine cijena, ali i činjenica da produblјivanje i širenje negativnih učinaka krize s američkog financijskog tržišta još uvijek nije završilo.

Hrvatska narodna banka stoga je odlučila nastaviti s primjenom instrumenata kojima se koristila i u 2007. godini

jer su se pokazali djelotvornima. Krajem 2007. godine donesena je tako Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, kojom se regulira rast plasmana banaka u 2008. godini, pri čemu se prekomjernim rastom plasmana smatra rast iznad 12%, isto kao i prethodne godine. Središnja banka drži kako je "dopušteni" rast dostatan za neinflatorno financiranje očekivanog rasta BDP-a bez daljnjeg produblјivanja vanjske neravnoteže. Povezano s tim, i u 2008. godini zadržana je identična stopa granična obvezne pričuve od 55%. Međutim, kao odgovor na nove okolnosti i izazove, djelovanje spomenutih mjera središnja će banka dodatno poduprijeti smanjenim kreiranjem likvidnosti, pri čemu će voditi računa o aprecijacijskim pritiscima koje bi moglo izazvati stezanje likvidnosti. U tom kontekstu središnja banka je krajem prošle godine podignula i svoje referentne kamatne stope na kratkoročne pozajmice. Kamatna je stopa na lombardne kredite tako povećana sa 7,5% na 9%, a tijekom prosinca 2007. i siječnja 2008. ostvaren je postupan porast kamatne stope na repo operacije s trezorskim zapisima MF-a za više od jednoga postotnog boda.

Ukupni plasmani banaka povećali su se u 2007. za 15,1% što je znatno sporiji rast u usporedbi s 2006. godinom. Struktura plasmana pokazuje kako su banke u 2007. godini prilagodbu pooštrenim mjerama HNB-a vršile prije svega sporijim kreditiranjem poduzeća, a da je kreditiranje stanovništva, iako također usporeno, u apsolutnom iznosu bilo slično onome iz prethodne godine. Rast plasmana banaka nebankarskom sektoru intenzivirao se potkraj 2007., i to osobito u posljednjih nekoliko dana prosinca. No tijekom siječnja godišnja stopa rasta plasmana banaka još se smanjila, na 13,6%.

U četvrtom tromjesečju 2007. ostvaren je izrazito snažan rast ukupnih likvidnih sredstava (M4). Osim sezonskih faktora, na rast najširega monetarnog agregata utjecala su i kretanja na tržištu kapitala, posebice povrat viška sredstava uplaćenih za kupnju dionica T-HT-a, te snažan rast plasmana banaka potkraj godine. Na kraju 2007. ukupna likvidna sredstva dosegla su 215,5 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 18,1%. U istom je razdoblju nastavljen snažan rast depozita domaćih sektora kod poslovnih banaka. Pritom su najviše povećani devizni depoziti, što potvrđuje da je štednja u stranoj valuti i dalje najčešći oblik štednje domaćih sektora. Takva su kretanja uvelike rezultat nastojanja poslovnih banaka da povoljnijim uvjetima privuku domaće izvore sredstava i na taj način osiguraju sredstva potrebna za financiranje kredita, ali i smanjenje svojih inozemnih obveza.

Uobičajeno povećanje inozemne pasive poslovnih banaka, karakteristično za kraj godine, zabilježeno je i u posljednjem tromjesečju 2007., ali je bilo znatno umjerenije nego nekoliko prethodnih godina. Promatrano na razini cijele godine inozemna pasiva banaka smanjila se za čak 10,9 mlrd. kuna. Smanjenje obveza banaka prema inozemstvu omogućio je snažan rast domaćih izvora sredstava te priljev sredstava na osnovi dokapitalizacije, na što su nedvojbeno utjecale monetarne mjere. Na kraju 2007. godine inozemna pasiva banaka iznosila je 65,2 mlrd. kuna i bila je za 14,4% manja nego na kraju 2006. godine.

Visoka razina kamatnih stopa na novčanom tržištu praćena njihovom povećanom kolebljivošću obilježila je veći dio četvrtog tromjesečja 2007. godine i siječnja 2008. godine. U

istom je razdoblju zabilježeno povećanje kamatnih stopa na aukcijama trezorskih zapisa MF-a, pri čemu su upisani iznosi bili uglavnom manji od planiranih. U posljednjem tromjesečju 2007. nastavljen je rast aktivnih kamatnih stopa banaka na kratkoročne kredite, a kamatne su stope na dugoročne kredite stanovništvu i trgovačkim društvima smanjene. U istom su razdoblju rasle i pasivne kamatne stope banaka na oročene kunske depozite bez valutne klauzule te kamatne stope na oročene devizne depozite.

Razdoblje od listopada do prosinca 2007. na hrvatskom tržištu kapitala obilježili su rekordni tromjesečni promet dionica i dotad najveći broj provedenih transakcija, što je bila direktna posljedica početka trgovanja dionicama T-HT-a. Domaći burzovni indeks u promatranom je razdoblju bio kolebljiv, što se, osim domaćim čimbenicima, može pripisati i previranjima na svjetskim financijskim tržištima, kao i na tržištima u regiji. Tijekom cijele 2007. godine indeks CROBEX porastao je za 63,2%, a u razdoblju od kraja 2007. do kraja siječnja 2008. smanjio se za 14,2%. Rast prometa u četvrtom tromjesečju 2007. zabilježen je i na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira, čemu je vjerojatno pridonijela priprema mirovinskih fondova za ulaganja u dionice javnih dioničkih društava.

U posljednjem tromjesečju 2007. godine zabilježeno je ubrzanje rasta manjka na tekućem računu platne bilance, što je ponajviše rezultat snažnog povećanja negativnog salda u robnoj razmjeni, koje je bilo osobito izraženo u prosincu. Osim toga, ubrzanju rasta manjka tekućeg računa pridonijeli su i nešto sporiji rast neto prihoda od usluga nego u posljednjem tromjesečju 2006. te rast neto rashoda na računu faktorskih dohodaka. Nasuprot tome, na računu tekućih transfera, nakon pada tijekom prva tri tromjesečja, u posljednjem je tromjesečju 2007. zabilježen rast neto prihoda.

Promatramo li na razini cijele godine, ukupan je robni izvoz u 2007. porastao za 11,5% (izraženo u američkim dolarima prema stalnom tečaju), što je znatno sporije nego godinu prije. Na usporavanje rasta izvoza ponajviše je utjecao snažan pad izvoza zemnoga i industrijskog plina zbog završetka izgradnje plinovoda u sjevernom Jadranu krajem 2006. i početka izravnog prijenosa plina s plinskih polja na domaće tržište. S druge strane, znatno se ubrzao rast izvoza električnih strojeva, aparata i uređaja, specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane te cestovnih vozila. Kod ukupnoga robnog uvoza u 2007. je godinu također zabilježen sporiji rast nego u 2006. (13,0% u odnosu na 15,7%, promatrano prema stalnom tečaju) što je, kao i kod izvoza, velikim dijelom posljedica pada uvoza plina. Uz to, snažno je opao uvoz šećera zbog promjena uvjeta trgovanja šećerom između Hrvatske i zemalja Europske unije. Nasuprot tome, najviše je ubrzan rast uvoza brodova, zatim industrijskih strojeva za opću uporabu, cestovnih vozila te željeza i čelika, dok se najveći prirast i dalje ostvaruje kod uvoza nafte i naftnih derivata.

Na računu kapitalnih i financijskih transakcija u četvrtom je tromjesečju 2007. značajna promjena u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zabilježena kod neto izravnih ulaganja, što se gotovo u cijelosti odnosi na pad izravnih vlasničkih ulaganja. Od većih iznosa izravnih ulaganja u promatranom razdoblju ponovo se ističu dokapitalizacije banaka u stranom vlasništvu. Kod portfeljnih ulaganja u posljednjem je tromje-

sečju 2007. ostvaren neto priljev sredstava, čemu su najviše pridonijeli pad priljeva inozemnih sredstava domaćih sektora te porast obveza s osnove vlasničkih portfeljnih ulaganja, u čemu se ističu ulaganja nerezidenata u procesu javnih ponuda dionica domaćih trgovačkih društava.

Bruto inozemni dug RH u 2007. godini rastao je sporije nego godinu prije. Tome je najviše pridonio snažan pad duga banaka zbog djelovanja mjera monetarne politike te stagnacija inozemnog duga sektora država. Nasuprot tome, nastavljen je ubrzan rast inozemnog zaduživanja poduzeća, pri čemu su najveći prirast duga ostvarila trgovačka društva povezana s državom, ali su snažan doprinos rastu dale i nebankarske financijske institucije (većinom društva za lizing).

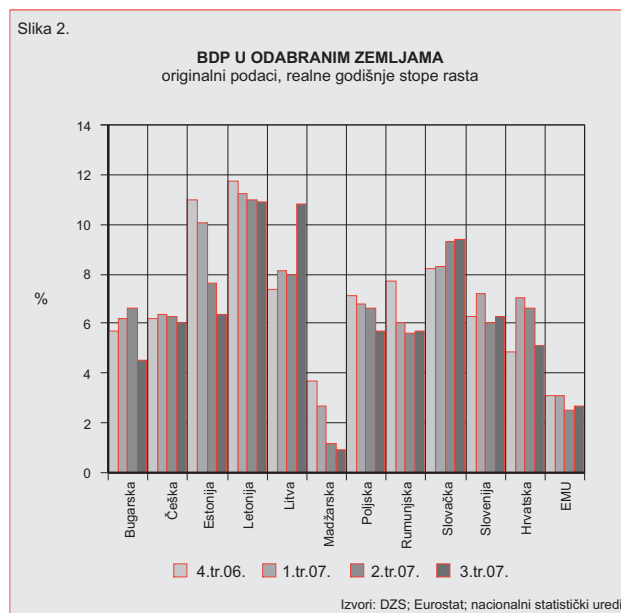
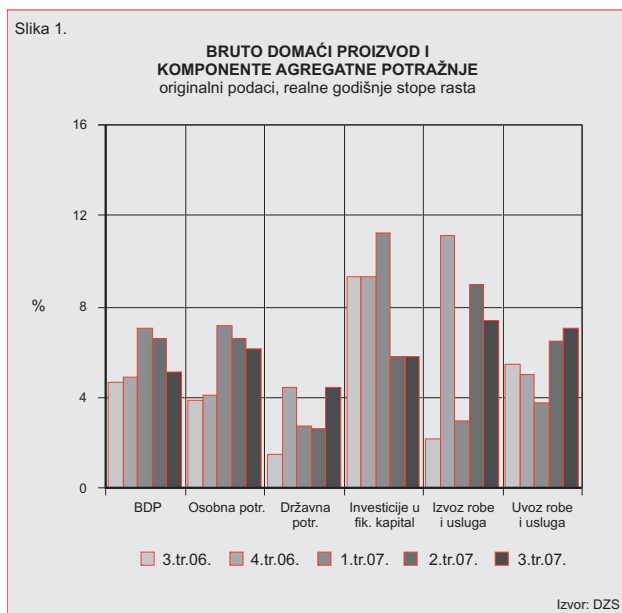
Godišnji rast rashoda konsolidirane središnje države u prvih je jedanaest mjeseci 2007. znatno ubrzan (s 5,5%, koliko je iznosio u prvih jedanaest mjeseci 2006., na 10,8%), a pojačana je i investicijska aktivnost države što se ogleda u snažnom rastu nabave nefinancijske imovine. Međutim, snažan gospodarski rast i pozitivni pomaci na tržištu rada rezultirali su visokim rastom proračunskih prihoda (13%), pa je manjak ove razine državne vlasti (2,3 mlrd. kuna) bio znatno manji nego u istom razdoblju prethodne godine. Velik dio sredstava potrebnih za njegovo financiranje osiguran je prodajom financijske imovine, pa se država u manjoj mjeri morala oslanjati na zaduživanje. Naime, u promatranom je razdoblju u trećoj fazi privatizacije prodano 32,5% ukupno izdanih dionica T-HT-a što je rezultiralo primicima od oko 7 mlrd. kuna. Od toga se iznosa u proračun slilo oko 2 mlrd. kuna, a ostatak je prenesen na Umirovljenički fond. Nadalje, u studenome je 7% dionica Ine prodano sadašnjim i bivšim radnicima te kompanije što je generiralo primitke od oko 0,9 mlrd. kuna.

Dug središnje države, bez duga HBOR-a, iznosio je na kraju studenoga 2007. godine 101,7 mlrd. kuna, što je za 0,8 mlrd. kuna više nego na kraju prethodne godine. Spomenuti rast u potpunosti je generiran zaduživanjem države na domaćem financijskom tržištu, čime je nastavljen trend smanjivanja udjela inozemne komponente u ukupnoj strukturi duga središnje države. Uz to što je manjak djelomice financiran prodajom državne imovine, sporijem rastu duga pridonijela je aprecijacija tečaja kune prema euru, američkom dolaru i jenu, valutama u kojima je nominiran najveći dio duga središnje države.

Potražnja

Tijekom prvih devet mjeseci 2007. godine BDP u stalnim cijenama porastao je, na godišnjoj razini, za 6,2%, što je za 1,4 postotna boda više u odnosu na pokazatelj za isto razdoblje 2006. Promatramo li po tromjesečjima, ukupna gospodarska aktivnost bila je u prvoj polovini 2007. godine izrazito dinamična: rast od 7,0% u prvom pratio je rast od 6,6% u drugom tromjesečju. Tijekom trećeg tromjesečja došlo je do usporavanja realnoga rasta, iako se on, promatrajući povijesne podatke, zadržao i nadalje na relativno visokoj razini od 5,1%.

U trećem tromjesečju 2007. godine osobna je potrošnja porasla za 6,2%, čime je njezin rast tek blago usporen u odnosu na pokazatelj za prvo polugodište. Nakon snažnog rasta

investicija u fiksni kapital, koji je zabilježen početkom 2007., drugo i treće tromjesečje obilježilo je usporavanje njihova rasta. S druge strane, u trećem se tromjesečju zamjetno ubrzao rast državne potrošnje, što je rezultiralo povećanjem njezina doprinosa ukupnom porastu BDP-a. U istom je razdoblju i izvoz robe i usluga nastavio snažno rasti, što je, uz sezonski velik udio izvoza u strukturi BDP-a, dovelo do izrazito pozitivnog doprinosa (od 4,9 postotnih bodova) te komponente agregatne potražnje ukupnome realnom rastu BDP-a tijekom trećeg tromjesečja. Iako je istodobno došlo i do ubrzanja godišnje stope rasta uvoza robe i usluga, doprinosi neto izvoza realnom rastu BDP-a u trećem je tromjesečju bio pozitivan i iznosio je 0,7 postotnih bodova.

Budući da je gospodarski rast u većini zemalja koje su značajni hrvatski trgovinski partneri razmjerno stabilan, inozemna potražnja za domaćim proizvodima i uslugama u promatranom je razdoblju rasla po relativno visokim stopama. Prema dostupnim podacima nacionalnih statističkih ureda i Eurostata za treće tromjesečje 2007. godine realni gospodarski rast u eurozoni iznosio je 2,6% na godišnjoj razini, što je tek blago ubrzanje u odnosu na rast ostvaren tijekom drugog tromjesečja (2,5%). U većini zemalja u okruženju zabilježeno je blago usporavanje realnog rasta BDP-a, pri čemu su ostvarene godišnje stope promjena i dalje ostale na relativno visokoj razini. Tako je rast ukupne gospodarske aktivnosti tijekom promatranog razdoblja u Češkoj iznosio 6,0%, u Estoniji 6,4%, a u Poljskoj 5,7%. Od zemalja u kojima je zabilježeno značajno ubrzanje gospodarskog rasta u odnosu na drugo tromjesečje 2007. valja istaknuti Litvu (10,8%), Sloveniju (6,3%) i Slovačku (9,4%).

Brza procjena rasta realnog BDP-a, koju objavljuje Eurostat, zasnovana na sezonski prilagođenim podacima, upućuje na usporavanje gospodarske aktivnosti u eurozoni tijekom četvrtog tromjesečja 2007. godine. Tako za promatrano razdoblje procijenjena godišnja stopa rasta iznosi 2,3%, što je za 0,4 postotna boda manje od godišnje stope promjene zabilježene u prethodnom tromjesečju. Također se očekuje da će podaci za cijelu Europsku uniju pokazati da je došlo do usporavanja stope gospodarskog rasta s približavanjem kraja

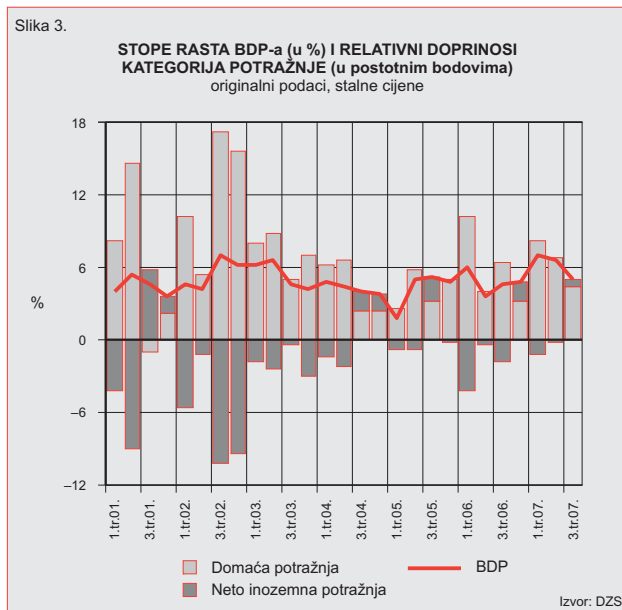
2007. godine.

Mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti, koji su raspoloživi za posljednje tromjesečje 2007. godine, upućuju na slabljenje domaće potražnje. Tako je, među ostalim, u promatranom razdoblju razina industrijske proizvodnje stagnirala, a zabilježeno je i usporavanje rasta prometa u trgovini na malo. Istodobno, usporavanje rasta robnog izvoza upućuje i na slabljenje inozemne potražnje, kod koje je posebno izražen pad zabilježen u prosincu.

Inozemna potražnja

pozitivna kretanja u izvozu robe i usluga zabilježena u trećem tromjesečju 2007. odraz su, s jedne strane, jačanja inozemne potražnje za domaćim uslugama tijekom glavne turističke sezone, ali i razmjerno visokoga godišnjeg rasta robnog izvoza. Tako je rast izvoza robe i usluga u promatranom razdoblju iznosio 7,3% na godišnjoj razini. S druge strane, rast uvoza robe i usluga u istom je tromjesečju bio nešto umjereniji (7,0%), što je rezultiralo pozitivnim doprinosom neto inozemne potražnje od 0,7 postotnih bodova ukupnome realnom rastu gospodarstva zabilježenom tijekom trećeg tromjesečja. Tijekom prvih devet mjeseci 2007. godine zabilježena je stopa realnog rasta izvoza robe i usluga od 6,8% u odnosu na isto razdoblje lani, dok je stopa realnog rasta uvoza bila nešto umjerenija (5,8%).

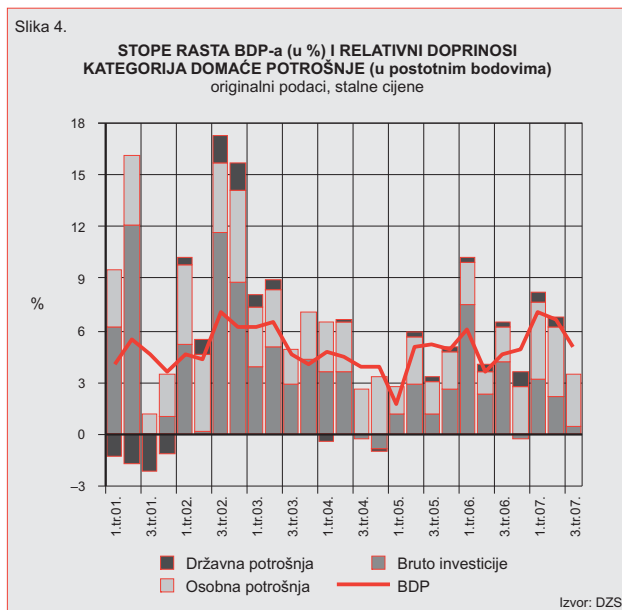
Podaci o robnoj razmjeni za posljednje tromjesečje 2007. godine upućuju na slabljenje inozemne potražnje. Potrebno je spomenuti da je usporavanje rasta izvoza u promatranom razdoblju najvećim dijelom posljedica negativnih kretanja u prosincu 2007. kad je ukupni robni izvoz bio manji za 11,0% nego u istom mjesecu prethodne godine. S druge strane, fizički pokazatelji o noćenjima i dolascima turista u razdoblju od listopada do prosinca 2007. upućuju na pozitivan rast izvoza usluga. Iako se uvoz investicijskih proizvoda te trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju pred kraj 2007. također usporio, snažan rast cijena nafte na svjetskom tržištu održao je godišnju stopu rasta ukupnoga robnog uvoza na visokoj razini. U skladu s navedenim, za četvrto tromjesečje

2007. može se očekivati negativan doprinos neto izvoza realnom rastu BDP-a.

Domaća potražnja

Nakon visokog rasta zabilježenog u prvome tromjesečju 2007. u nastavku godine bilo je primjetno slabljenje domaće potražnje pod utjecajem usporavanja rasta osobne potrošnje i investicija u fiksni kapital, premda su zabilježene godišnje stope njihova rasta i nadalje bile relativno visoke. Doprinos domaće komponente agregatne potražnje realnom rastu BDP-a u trećem se tromjesečju smanjio na 4,3 postotna boda, čemu je znatno pridonijela i kategorija promjene zaliha ostvarivši relativno velik negativni doprinos (od 1,3 postotna boda). Potrebno je međutim spomenuti da ona uključuje statističku diskrepanciju nastalu zbog neusklađenosti mjerenja bruto domaćeg proizvoda s rashodne i proizvodne strane, što je čini prilično nepouzdanim pokazateljem stvarnih promjena zaliha. Usporeno kretanje spomenutih komponenata domaće

potražnje djelomično je ublaženo ubrzanim rastom državne potrošnje.

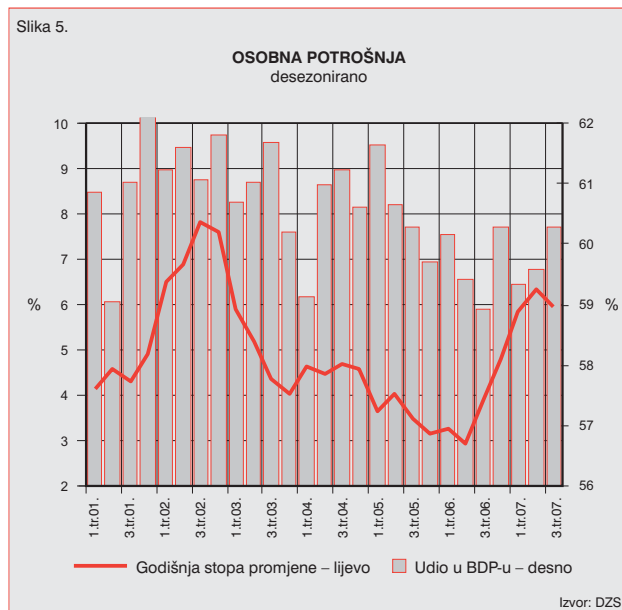
Osobna potrošnja

U trećem tromjesečju 2007. godine zabilježena je godišnja stopa rasta osobne potrošnje od 6,2%, što je, uz uobičajeno manji udio osobne potrošnje u strukturi realnog BDP-a tijekom glavne turističke sezone, utjecalo na relativno snažno smanjenje njezina doprinosa rastu ukupne gospodarske aktivnosti u odnosu na prvu polovinu godine. Promatramo li kumulativno, u prvih devet mjeseci 2007. godine osobna je potrošnja bila za 6,6% veća nego u istom razdoblju prethodne godine.

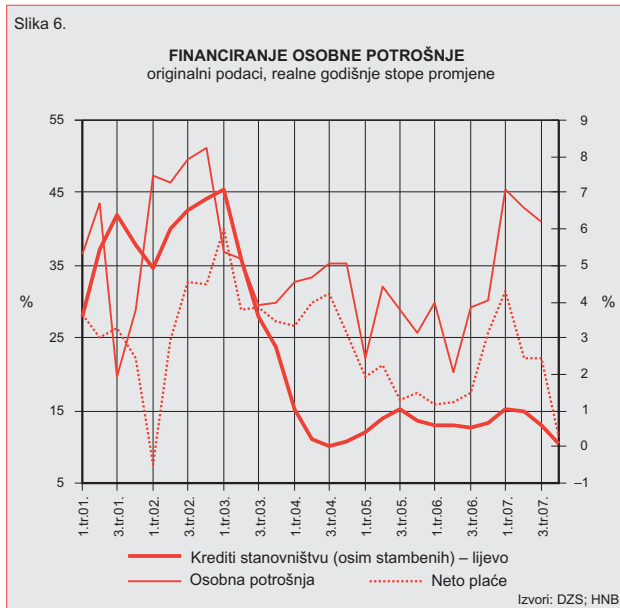
Mjesečni pokazatelji aktivnosti po gospodarskim djelatnostima, čiji je rast uvelike određen kretanjima osobne potrošnje, upućuju na nastavak njezina usporavanja kako se bližio kraj 2007. godine. Tako se rast realnog prometa u trgovini na malo tijekom četvrtog tromjesečja dodatno usporio na godišnjoj razini, dok je industrijska proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju stagnirala na razini dosegnutoj sredinom godine. Također, u promatranom je razdoblju primjetno i usporavanje uvoza potrošačkih dobara u odnosu na prethodno tromjesečje.

Navedena kretanja u skladu su s promjenama kod glavnih izvora financiranja osobne potrošnje koje su zabilježene tijekom posljednjeg tromjesečja 2007. godine. Iako relevantni kratkoročni pokazatelji kretanja zaposlenosti u gospodarstvu, odnosno privremeni podaci DZS-a o broju zaposlenih te podaci HZMO-a o broju osiguranih osoba upućuju na stabilan rast zaposlenosti u posljednjem tromjesečju 2007. godine, ubrzan rast cijena utjecao je na sporiji rast ukupne realne mase plaća, primarnog izvora financiranja potrošnje kućanstava. Također, realni se godišnji rast kredita stanovništvu, ne uključujući stambene kredite, u promatranom razdoblju usporio za 2,8 postotnih bodova u odnosu na prethodno tromjesečje. S druge strane, isplata dijela duga umirovljenicima u studenome 2007. djelomično je ublažila očekivano usporavanje rasta osobne potrošnje.

Podaci iz mjesečne ankete HNB-a o pouzdanju potrošača

Slika 6.

za prosinac 2007. upućuju na znatno slabljenje potrošačkog optimizma na kraju godine. Slično raspoloženje među potrošačima primjetno je i kod rezultata ankete za siječanj 2008. godine, pa se nešto umjerenija kretanja u potrošnji kućanstava mogu očekivati i na početku tekuće godine.

Investicijska potrošnja

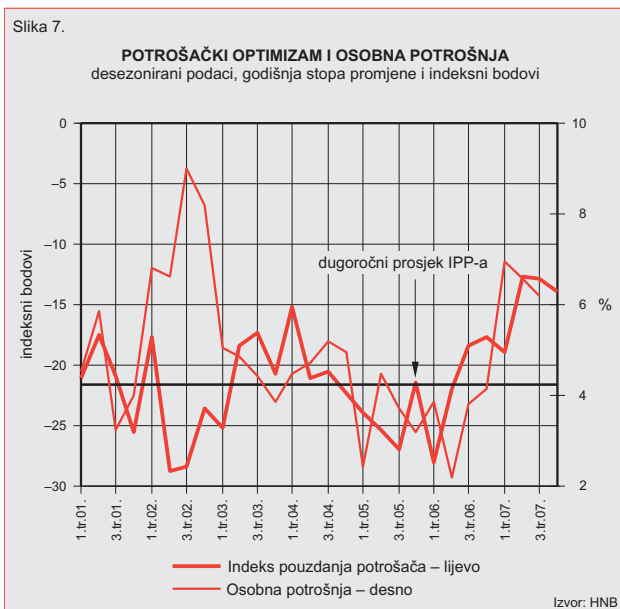
Godišnja stopa promjene investicija u fiksni kapital u trećem je tromjesečju 2007. iznosila 5,7%, što je tek neznatno usporavanje u odnosu na rast zabilježen u prethodnom tromjesečju. Istodobno, doprinos te komponente agregatne potražnje realnom rastu BDP-a iznosio je 1,7 postotnih bodova. Valja istaknuti da su u navedenom razdoblju javne investicije najviše pridonijele zabilježenom rastu investicija u fiksni kapital, dok se investicijska aktivnost privatnog sektora zamjetno usporila. Dostupni pokazatelji za 2007. pokazuju da je tijekom prva tri tromjesečja realni godišnji rast investicija u fiksni kapital iznosio 7,4%, i to prije svega zahvaljujući visokom rastu ostvarenom na početku godine.

Pokazatelji investicijske aktivnosti za posljednje tromjesečje 2007. godine upućuju na nastavak usporavanja rasta investicijske potrošnje. Tako je proizvodnja kapitalnih i intermedijarnih proizvoda u promatranom razdoblju stagnirala. Istodobno, došlo je i do usporavanja uvoza kapitalnih i intermedijarnih proizvoda, pri čemu je izraženije smanjenje vjerojatno zabilježila potražnja za investicijskim dobrima sektora poduzeća. Kretanja u djelatnosti građevinarstva također upućuju na usporavanje privatnih ulaganja s približavanjem kraja 2007. godine. Negativne učinke usporavanja rasta privatnih investicija na stopu realnog rasta ukupne investicijske potrošnje u promatranom razdoblju dijelom će ublažiti zabilježeni rast investicijske potrošnje sektora opće države.

Državna potrošnja

U trećem tromjesečju 2007. godine zamjetno se ubrzao rast državne potrošnje na godišnjoj razini: s 2,7% u drugom na 4,4% u trećem tromjesečju. Takvo se kretanje odrazilo na povećanje doprinosa državne potrošnje ukupnome realnom rastu BDP-a s 0,5 na 0,8 postotnih bodova. U prvih devet

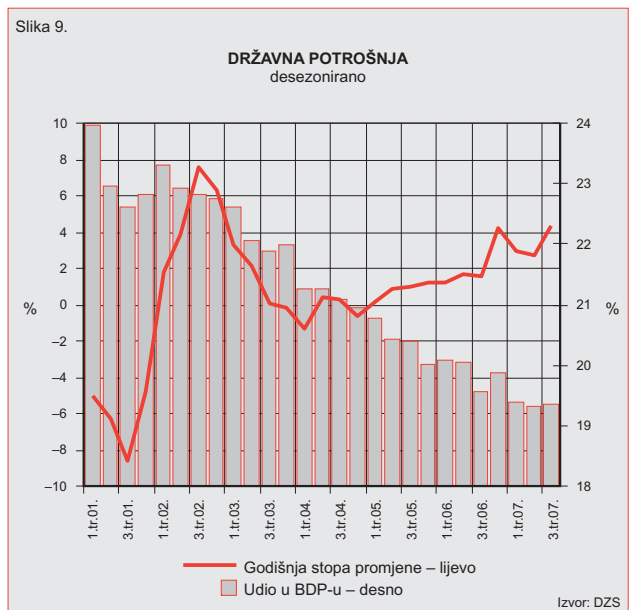
Slika 7.

Slika 8.

Slika 9.

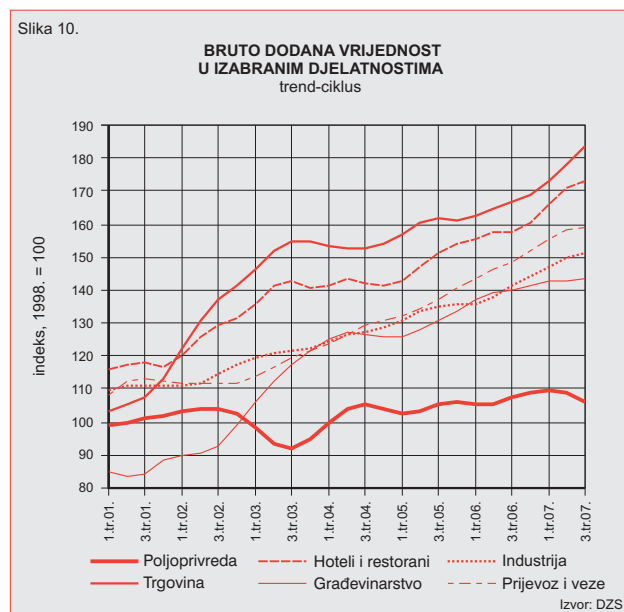
mjeseci 2007. ta je komponenta agregatne potražnje rasla po godišnjoj stopi od 3,3%.

U posljednjem tromjesečju 2007. očekuje se daljnje ubrzanje realnog rasta ukupne državne potrošnje. Naime, tijekom posljednjeg tromjesečja 2007. godine ostvareno je blago ubrzanje rasta zaposlenosti u obrazovanju i zdravstvu uz zaustavljanje negativnih kretanja kod zapošljavanja u uže definiranoj javnoj upravi i u obrani. To će vjerojatno rezultirati povećanjem pokazatelja godišnjeg rasta realnih troškova rada u javnom sektoru, iako je nominalni rast mase plaća u promatranom razdoblju blago usporen. Nadalje, očekuje se i ubrzanje nominalnog rasta izdataka za korištenje dobara i usluga u posljednjem tromjesečju 2007., pri čemu ono, zbog rasta indeksa potrošačkih cijena, neće jednakim intenzitetom pridonijeti realnom rastu ukupne državne potrošnje.

Proizvodnja

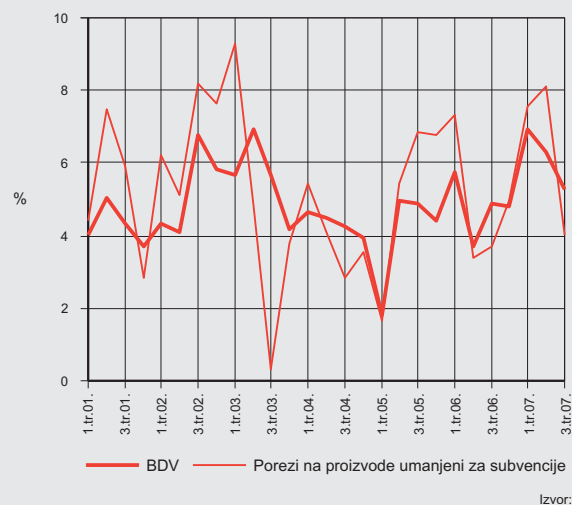
U prvih devet mjeseci 2007. godine bruto dodana vrijednost bila je za 6,1% veća nego u istom razdoblju prethodne godine, čemu su najviše pridonijela kretanja u djelatnostima industrije i trgovine. Pritom je, promatramo li po tromjesečjima, rast BDV-a bio izraženiji u prvoj polovini godine, a tijekom trećeg tromjesečja došlo je do njegova usporavanja. Tako je procijenjena stopa rasta BDV-a za treće tromjesečje od 5,3% za 1,0 postotni bod manja u odnosu na stopu ostvarenu u drugom tromjesečju. Sporiji rast BDV-a u djelatnostima materijalne proizvodnje tijekom trećeg tromjesečja utjecao je na smanjenje doprinosa tih djelatnosti formiranju ukupne stope promjene BDV-a. S druge strane, u većini se uslužnih djelatnosti ubrzao rast BDV-a, a njihov se doprinos rastu ukupnog BDV-a blago povećao.

Usporavanje godišnje dinamike formiranja BDV-a u gospodarstvu može se očekivati i u posljednjem tromjesečju 2007. godine. Na to upućuje slabljenje domaće i inozemne potražnje, sve izraženije kako se bližio kraj godine, koje se uvelike odrazilo u stagniranju proizvodnje prerađivačke industrije te u usporavanju prometa u trgovini na malo.

Slika 11.

BRUTO DODANA VRIJEDNOST I POREZI NA PROIZVODE UMANJENI ZA SUBVENCIJE
originalni podaci, realne godišnje stope promjene

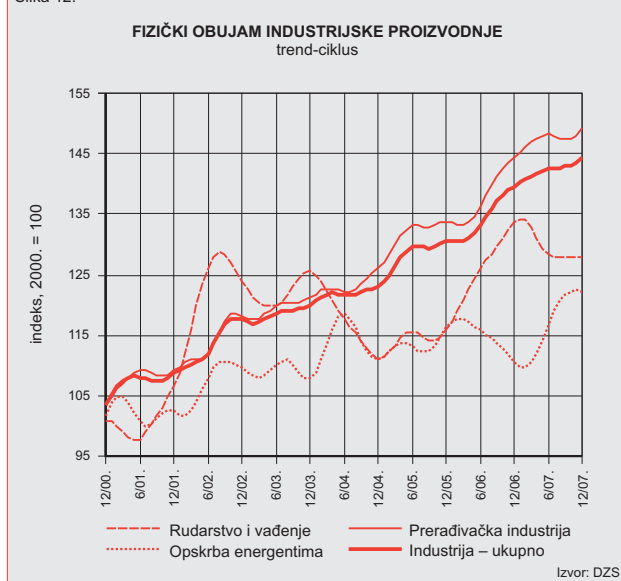
Zbog izraženijeg rasta subvencija u trećem tromjesečju 2007., u tom se razdoblju na godišnjoj razini usporio rast neto indirektnih poreza te je u navedenom razdoblju došlo i do promjene odnosa u dinamici formiranja BDV-a i BDP-a, pri čemu je ostvareni rast BDV-a bio za 0,2 postotna boda viši od rasta BDP-a. Prema dostupnim podacima Ministarstva financija o fiskalnim kretanjima u listopadu i studenome, godišnji se rast prihoda od indirektnih poreza u tome razdoblju jako usporio, dok su se istodobno primjetno povećali ukupni rashodi za subvencije, i poduzećima u javnom sektoru, i poduzećima izvan javnog sektora. Takva kretanja zasigurno će utjecati na dodatno usporavanje rasta kategorije neto indirektnih poreza u promatranom razdoblju, a posljedica toga mogao bi biti nastavak bržeg rasta BDV-a u odnosu na rast BDP-a i u posljednjem tromjesečju 2007. godine.

Industrija

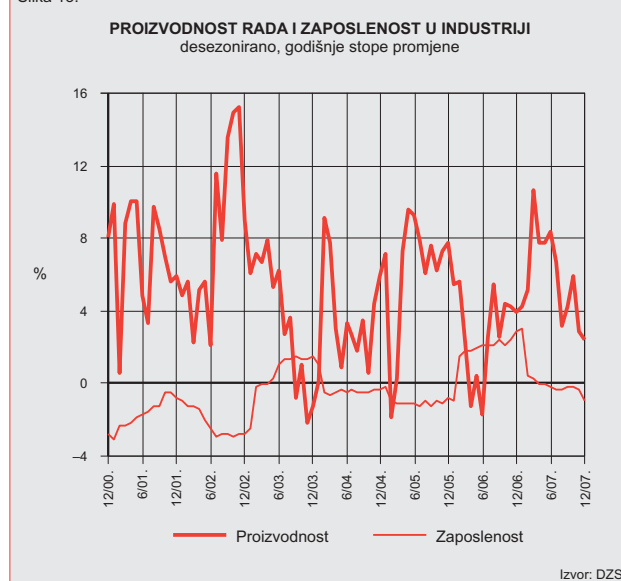
Treće tromjesečje prošle godine obilježeno je usporavanjem realnog rasta BDV-a u djelatnosti industrije. Tako je njezina godišnja stopa promjene iznosila 5,4%, a njezin doprinos formiranju ukupne dodane vrijednosti gospodarstva smanjen je za 0,9 postotnih bodova u odnosu na prethodno tromjesečje. Budući da udio industrije u strukturi ukupnog BDV-a iznosi gotovo 30%, njezino usporavanje tijekom trećeg tromjesečja primarni je uzrok usporavanja ukupnog rasta BDV-a.

Sezonski i kalendarski prilagođeni podaci o industrijskoj proizvodnji u posljednjem tromjesečju 2007. godine pokazuju da se ona stabilizirala na razini dostignutoj sredinom godine, što je utjecalo na daljnje usporavanje njezine godišnje stope rasta. Navedena kretanja u industrijskoj proizvodnji vjerojatno su odraz slabljenja domaće i inozemne potražnje, i za investicijskim dobrima, i za proizvodima široke potrošnje. Na to upućuju umjerenija investicijska aktivnost privatnog sektora u posljednjem tromjesečju 2007. godine, pojačani inflatorni pritisci i smanjenje očekivanih prinosa na tržištu kapitala krajem godine. Također valja istaknuti da u vrijeme zimskih i ljetnih praznika, kad se koriste kolektivni dopusti, dio poduzeća uobičajeno zatvara svoje proizvodne pogone ne

Slika 12.

Slika 13.

bi li optimizirao troškove proizvodnje. Zbog razlika u razdoblju korištenja kolektivnih dopusta među godinama te razlika u njihovu trajanju nije moguće u potpunosti provesti adekvatne statističke korekcije vremenskih serija proizvodnje u industriji, pa se zbog spomenutih razlika promjene u razini industrijske proizvodnje ne mogu sa sigurnošću procijeniti.

Promatramo li prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, desezonirani i kalendarski prilagođeni podaci o fizičkom obujmu proizvodnje u prerađivačkoj industriji, koja čini glavninu industrijske proizvodnje, također upućuju na njezino stabiliziranje na razini dostignutoj sredinom godine, što je rezultiralo smanjivanjem njezina godišnjeg rasta u posljednjem tromjesečju 2007. godine. Tako je u promatranom razdoblju godišnja stopa promjene iznosila samo 2,4%, što je upola manje od rasta zabilježenog u trećem tromjesečju. Negativna kretanja bila su posebno izražena u prosincu kada su, na godišnjoj razini, u gotovo svim djelatnostima prerađivačke industrije zabilježene negativne stope promjene fizičkog obujma proizvodnje. Iznimke su proizvodnja hrane i pića te izdavačka i tiskarska djelatnost, koje su tijekom cijeloga četvrtog tromjesečja najviše pridonosile ukupnom rastu prerađivačke industrije. Potrebno je također spomenuti da je, unatoč negativnim tendencijama koje su obilježile četvrto tromjesečje, stopa rasta prerađivačke industrije za cijelu 2007. godinu (6,8%) bila za 2,0 postotna boda veća od stope rasta zabilježene u prethodnoj godini.

Proizvodnja u području rudarstva i vađenja je krajem 2007. godine stagnirala što je dijelom posljedica slabljenja privatnih investicija u građevinarstvu, a dijelom baznih učinaka. Uz to, dio potražnje za proizvodima rudarstva i vađenja vjerojatno se namirivao i iz postojećih zaliha. Posljednje tromjesečje 2007. godine obilježeno je i visokim rastom u području opskrbe energentima, što je najvjerojatnije pokazatelj snažnog jačanja domaće potražnje za prirodnim plinom.

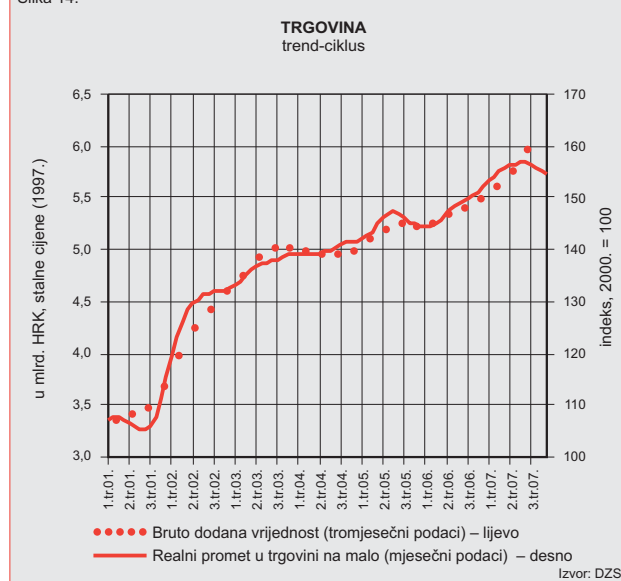
Nakon izraženog rasta proizvodnosti rada u industriji, koji je zabilježen tijekom prvog polugodišta 2007. godine, treće i četvrto tromjesečje bili su obilježeni njezinim umjerenijim rastom. Takva kretanja u drugoj polovini godine prije svega su odraz usporavanja rasta fizičkog obujma industrijske

proizvodnje u uvjetima stabilnog rasta zaposlenosti u toj djelatnosti. Tako se tijekom trećeg tromjesečja godišnji rast proizvodnosti rada, prema desezoniranim podacima, usporio na 4,7%, dok je u posljednjem tromjesečju njezina godišnja stopa promjene iznosila 3,7%. Uz to, potrebno je spomenuti kako su podaci DZS-a o zaposlenima po djelatnostima privremenoga karaktera te u pravilu podcjenjuju broj zaposlenih osoba. Konačni podaci o broju zaposlenih osoba bit će objavljeni u travnju i tada će pokazatelj proizvodnosti rada (godišnja stopa promjene) vjerojatno biti korigiran naniže.

Trgovina

Rast BDV-a u djelatnosti trgovine u trećem se tromjesečju ubrzao u odnosu na isto tromjesečje prethodne godine, pri čemu je zabilježen rast od 9,3%. Istodobno, u promatranom je razdoblju trgovina, uz djelatnost industrije, najviše pridonijela formiranju ukupnoga realnog BDV-a (1,5 postotnih bodova). Ovakva su kretanja bila očekivana s obzirom na dobru turistič-

Slika 14.

ku sezonu te na nastavak povoljnih kretanja na tržištu rada.

Posljednje tromjesečje 2007. godine obilježeno je usporavanjem realnog prometa u trgovini na malo, što je bilo posebno izraženo u prosincu. Tako je prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima godišnja stopa rasta prometa u trgovini na malo u promatranom razdoblju iznosila samo 2,6%. Spomenuto usporavanje značajnim je dijelom rezultat usporavanja potrošnje kućanstava, pri čemu je, zbog pojačanih inflacijskih očekivanja te negativnih kretanja na tržištu kapitala, u prosincu zabilježeno naglašeno smanjenje potrošačkog optimizma. Prema mjesečnim podacima godišnji rast realnog prometa u trgovini na malo u 2007. godini iznosio je 5,2%. Budući da mjesečni podaci o maloprodaji u pravilu podcjenjuju ostvarenu dinamiku bruto dodane vrijednosti u djelatnosti trgovine, valja očekivati njezinu nešto višu realnu stopu rasta.

Podaci o prometu od trgovine na malo prema trgovačkim strukama u razdoblju od listopada do prosinca 2007. godine upućuju na nastavak visokoga nominalnog rasta prometa u trgovini na malo živežnim namirnicama (nespecijalizirane prodavaonice) te trgovini motornim gorivima i mazivima. S druge strane, u prodaji motornih vozila u četvrtom tromjesečju zabilježena je negativna realna (i nominalna) stopa promjene na godišnjoj razini, što je u skladu s dostupnim podacima o broju novoregistriranih motornih vozila za isto razdoblje.

Građevinarstvo

Nakon što se realni godišnji rast BDV-a djelatnosti građevinarstva tijekom drugog tromjesečja znatno usporio u odnosu na početak godine, treće tromjesečje donijelo je dodatno usporavanje godišnje stope promjene (2,3%). Pri tome je doprinos ove djelatnosti formiranju ukupnog BDV-a gospodarstva ostao na razini ostvarenoj tijekom drugog tromjesečja (0,2 postotna boda). Čini se kako je spomenuti usporeni rast BDV-a djelatnosti građevinarstva prije svega posljedica slabljenja privatnih investicija, s obzirom na to da je prema podacima Ministarstva financija investicijska potrošnja države u

promatranom razdoblju zamjetno pojačana.

Promatramo li na razini prvih devet mjeseci 2007. godine, rast BDV-a djelatnosti građevinarstva je u odnosu na isto razdoblje 2006. iznosio 4,1%.

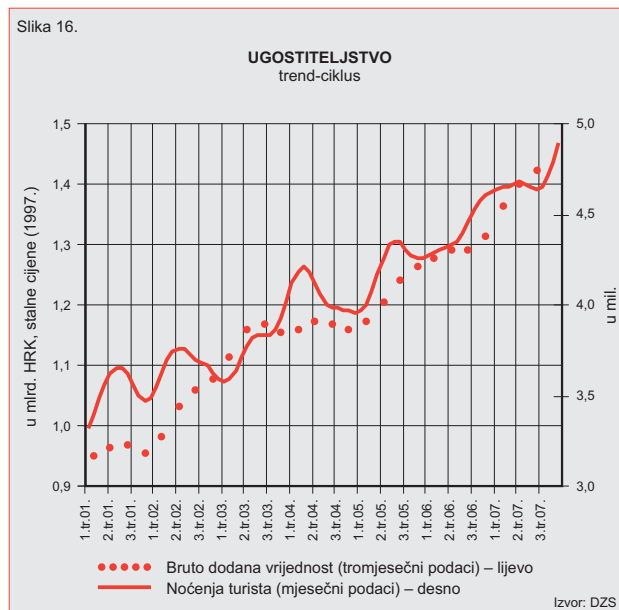
Prema nominalnim podacima MF-a o nabavi zgrada i građevina tijekom četvrtog tromjesečja 2007. može se očekivati snažan rast državnih investicija, dok s druge strane postoje naznake slabljenja građevinskih investicija privatnog sektora. Navješćujući pokazatelji građevne aktivnosti (indeks vrijednosti narudžbi i izdane građevinske dozvole) te oporavak poslovnog optimizma u građevinarstvu, primjetan na kraju prošle godine, upućuju na moguće ubrzanje rasta ove djelatnosti početkom 2008. godine

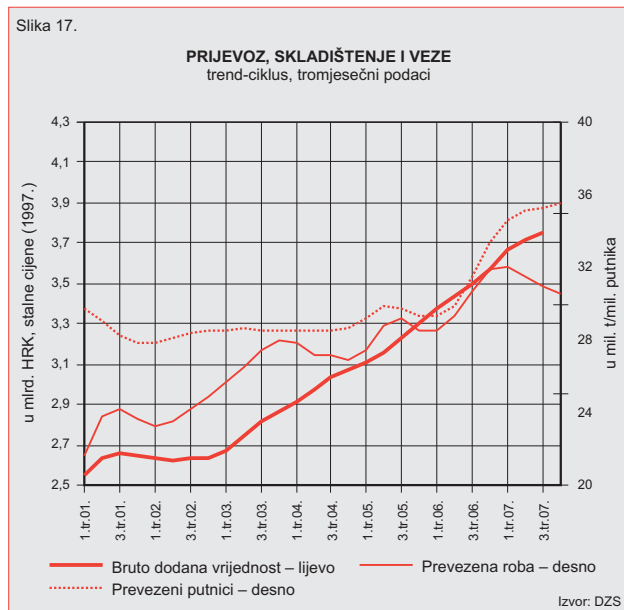
Ugostiteljstvo

Nakon blagog usporavanja u drugom tromjesečju 2007. u trećem je tromjesečju 2007. godine zabilježena visoka godišnja stopa rasta BDV-a djelatnosti hotela i restorana od 9,9%, pri čemu je doprinos te djelatnosti rastu ukupnog BDV-a gospodarstva iznosio 0,6 postotnih bodova. U razdoblju od siječnja do rujna 2007. godine godišnja je stopa rasta BDV-a djelatnosti hotela i restorana iznosila 9,4%.

Spomenuta kretanja u ovoj djelatnosti tijekom trećeg tromjesečja upućuju na uspješnu glavnu turističku sezonu, pri čemu valja istaknuti da izravni i neizravni učinci turizma na gospodarstvo znatno premašuju razmjerno skroman doprinos ugostiteljstva formiranju ukupnoga gospodarskog rasta. Prema originalnim podacima DZS-a pozitivna kretanja dolazaka i noćenja turista nastavljena su i tijekom posljednjeg tromjesečja 2007. godine. Tako je u promatranom razdoblju ostvarenih noćenja bilo za 4,1%, a dolazaka za 6,7% više nego u istom razdoblju prethodne godine, što upućuje na jačanje potražnje za turističkim uslugama izvan glavne sezone.

Na razini cijele 2007. ostvarena noćenja uvećana su za 5,7%, a ostvareni dolasci turista za 7,5% u odnosu na prethodnu godinu. Pritom se gotovo 90% noćenja odnosi na strane posjetitelje, među kojima prednjače gosti iz Njemačke, Slovenije i Italije.

Prijevoz i veze

Nakon snažnog rasta zabilježenog u prvom polugodištu 2007. (8,7%), godišnji se rast BDV-a prijevoza, skladištenja i veza u trećem tromjesečju 2007. godine usporio (6,6%). Doprinos toga područja NKD-a ukupnome realnom rastu BDV-a gospodarstva također je blago smanjen te je u promatranom razdoblju iznosio 0,7 postotnih bodova.

U razdoblju od siječnja do rujna 2007. godine zabilježena stopa rasta BDV-a prijevoza, skladištenja i veza iznosila je 7,9%.

Dostupni podaci o broju prevezenih putnika (sezonski prilagođeni) ukazuju na umjerenija pozitivna kretanja u ovom segmentu djelatnosti prijevoza u razdoblju od listopada do prosinca 2007. Tako je zabilježena godišnja stopa promjene broja prevezenih putnika u promatranom razdoblju iznosila 5,2%, što je za 8,0 postotnih bodova manje u odnosu na treće tromjesečje. Istodobno, izgleda da se slabljenje domaće i inozemne potražnje za robom, sve primjetnije prema kraju godine, uvelike odrazilo i na potražnju za uslugama prijevoza robe. Takva su kretanja ujedno dovela do negativne godišnje dinamike prijevoza, skladištenja i veza.

U telekomunikacijskim uslugama primjetan je nastavak negativnih kretanja u broju utrošenih minuta u nepokretnoj mreži, dok je broj utrošenih minuta u pokretnoj mreži tijekom četvrtog tromjesečja 2007. nastavio rasti, ali nešto blažim intenzitetom u odnosu na rast zabilježen tijekom prvih devet mjeseci 2007. godine.

Tržište rada

Rezultati DZS-ove Ankete o radnoj snazi za treće tromjesečje 2007. godine upućuju na pozitivne trendove na tržištu rada, što je u skladu s kretanjima u realnom sektoru gospodarstva te administrativnim pokazateljima tržišta rada u ovom razdoblju. Promatrajući na tromjesečnoj razini, broj nezaposlenih je smanjen, a zaposlenih povećan. Pozitivna kretanja nastavljen su i u posljednjem tromjesečju prošle godine što potvrđuju administrativni podaci, i to HZZ-a o nezaposlenosti te DZS-a i HZMO-a o zaposlenosti. Promatramo li na godišnjoj razini, najznačajnije smanjenje razine registrirane nezaposlenosti u cijeloj 2007. godini zabilježeno je u posljednjem tromjesečju, dok je ukupna zaposlenost u istom razdoblju, prema privremenim podacima DZS-a te podacima o broju osiguranika HZMO-a, porasla.

Godišnji rast realnih bruto plaća isplaćenih u posljednjem tromjesečju 2007. godine znatno je sporiji nego u prethodnim tromjesečjima, što je prije svega rezultat snažnog ubrzanja godišnjeg rasta indeksa potrošačkih cijena. Trend usporavanja bio je u tom razdoblju prisutan i kod realnih neto plaća, pri čemu je i nadalje zbog djelovanja porezne progresije rast prosječne realne neto plaće bio sporiji od rasta prosječne realne bruto plaće.

Nezaposlenost i zapošljavanje

Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi, koja je objavljena krajem siječnja 2008. godine, treće tromjesečje prethodne godine obilježila su pozitivna kretanja na tržištu rada. Budući da se rezultati te ankete od početka 2007. godine objavljuju tromjesečno, usporedivost s povijesnim podacima je otežana. Promatrajući anketne podatke dostupne za 2007. godinu, primjećuje se da se broj nezaposlenih kontinuirano smanjuje, te je u trećem tromjesečju pao na 151 tisuću, što je najmanji broj nezaposlenih otkad se Anкета provodi. U usporedbi s drugim tromjesečjem 2007. anketna nezaposlenost smanjena je za 6,8% (11 tisuća osoba), a u usporedbi s prvim polugodi-

štem prethodne godine za 15,9% (28,5 tisuća osoba). Stopa anketne nezaposlenosti u trećem je tromjesečju 2007. spuštена na 8,4%, pa je prosječna stopa nezaposlenosti u prvih devet mjeseci 2007. godine iznosila 9,6%.

Razina registrirane nezaposlenosti se, nakon sedam mjeseci kontinuiranog smanjivanja, od rujna 2007. povećava na mjesečnoj razini. Međutim, na godišnjoj je razini u cijelom četvrtom tromjesečju 2007., kao i u cijeloj prošloj godini, zabilježeno smanjenje razine registrirane nezaposlenosti. Promatrajući 2007. godinu, najznačajnije smanjenje registrirane nezaposlenosti zabilježeno je u posljednjem tromjesečju kad je nezaposlenih osoba bilo za 39,2 tisuće ili 13,4% manje nego u istom razdoblju prošle godine. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti u 2007. godini iznosila je tako 15,1%, što je za 1,5 postotnih bodova manje u odnosu na 2006. godinu.

Opisano kretanje razine registrirane nezaposlenosti na kraju 2007. godine može se objasniti pojačanim priljevom nezaposlenih osoba u evidenciju HZZ-a tijekom posljednjeg tromjesečja, što je posljedica vraćanja u evidenciju osoba koje

su bile zaposlene tijekom turističke sezone i evidentiranja osoba koje se nakon svršetka obrazovanja prijavljuju HZZ-u. U posljednjem tromjesečju 2007. u evidenciju nezaposlenih HZZ-a prijavljena je 62,1 tisuća osoba, što je više nego u trećem tromjesečju, ali ipak znatno manje nego u istom razdoblju 2006. godine.

S druge strane, zapošljavanjem iz evidencije HZZ-a tijekom posljednjeg tromjesečja 2007. ukupno je zaposleno gotovo 30 tisuća osoba, što je smanjenje u odnosu na tromjesečje prije, a može se objasniti uobičajenim sezonskim učincima smanjenog zapošljavanja krajem godine. Broj osoba izbrisanih iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja i u četvrtom je tromjesečju 2007. godine bio na niskoj razini.

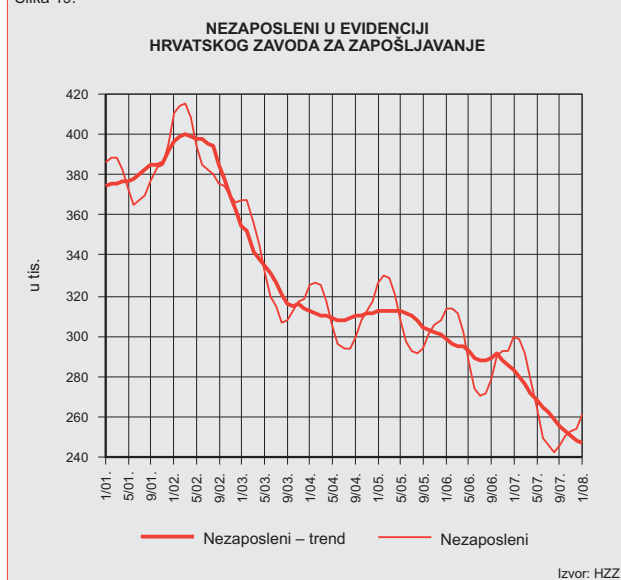
Zaposlenost

Uz smanjenje nezaposlenosti, posljednji dostupni rezultati Ankete o radnoj snazi upućuju i na pozitivne trendove kod zaposlenosti. Tako je u trećem tromjesečju 2007. godine zaposlenih osoba bilo 1,661 milijun, što je 75 tisuća osoba više u odnosu na prvo polugodište iste godine. Pritom je zabilježeno i povećanje anketne stope zaposlenosti, koja je u trećem tromjesečju prošle godine dosegla 45,4%.

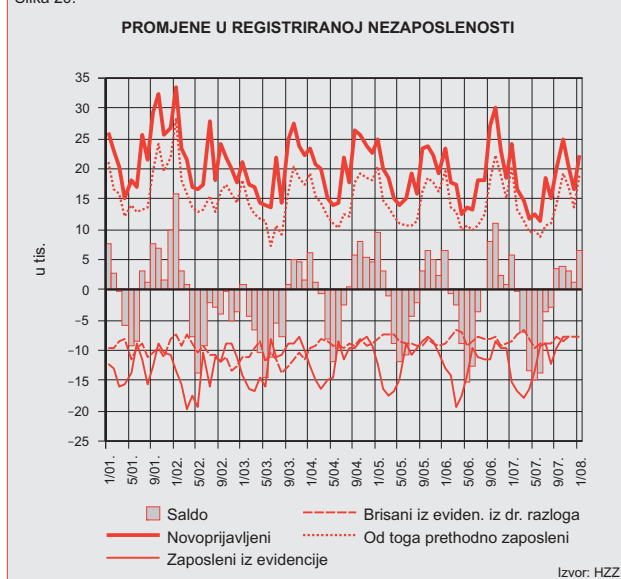
Privremeni podaci DZS-a o zaposlenosti i podaci o broju osiguranika HZMO-a upućuju na nastavak pozitivnih trendova u posljednjem tromjesečju prošle godine, promatrano na godišnjoj razini. Rast broja osiguranika HZMO-a, koji je dobar kratkoročni pokazatelj kretanja zaposlenosti, u četvrtom je tromjesečju 2007. iznosio 2,8%, što je blago ubrzanje u usporedbi s prethodnim tromjesečjem. Prema privremenim podacima DZS-a u četvrtom je tromjesečju prosječno bilo zaposleno 1,489 milijuna osoba, pa je godišnja stopa rasta u tom razdoblju iznosila 1,0%. Potrebno je spomenuti da je ta godišnja stopa rasta proizišla iz revidiranih podataka o zaposlenosti za razdoblje do siječnja 2007. godine i privremenih podataka nakon toga, pa je vjerojatno da će nakon revizije privremenih podataka o zaposlenosti za 2007., koja se očekuje u travnju 2008. godine, ona biti povećana.

Prema podacima DZS-a najznačajniji doprinos rastu uku-

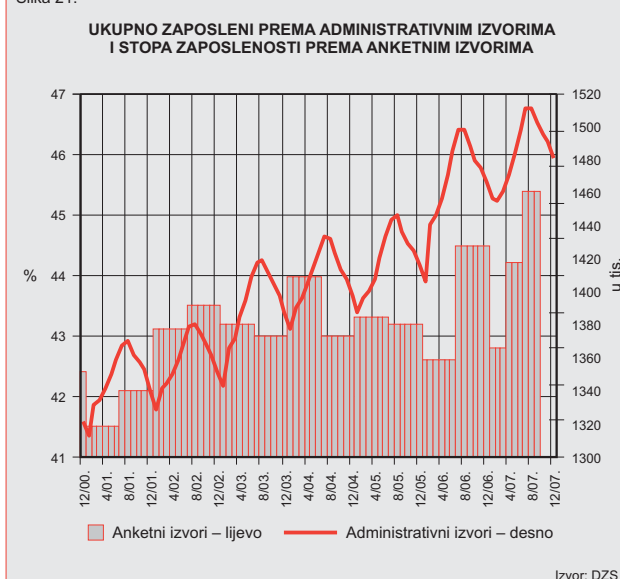
Slika 19.

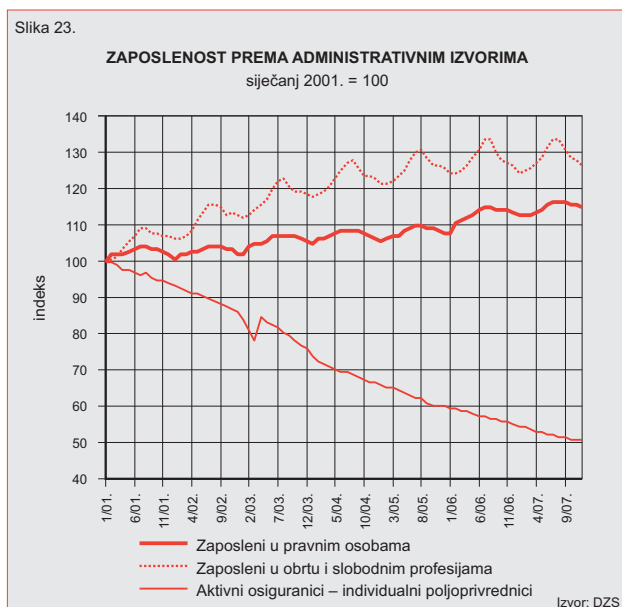
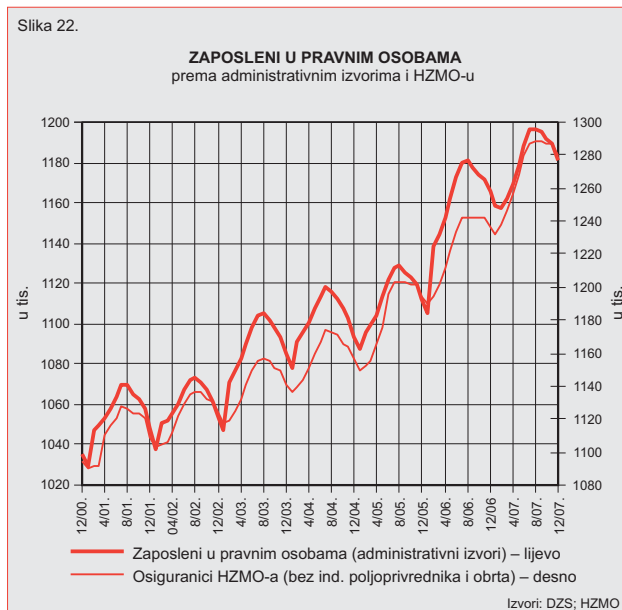

Slika 20.

Slika 21.

pne zaposlenosti u posljednjem je tromjesečju 2007. dao rast broja zaposlenih u pravnim osobama. Broj zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama u promatranom je razdoblju na godišnjoj razini blago uvećan, dok je broj individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a nastavio padati te je tako poništio mali, ali pozitivan doprinos rasta zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama ukupnom rastu zaposlenosti.

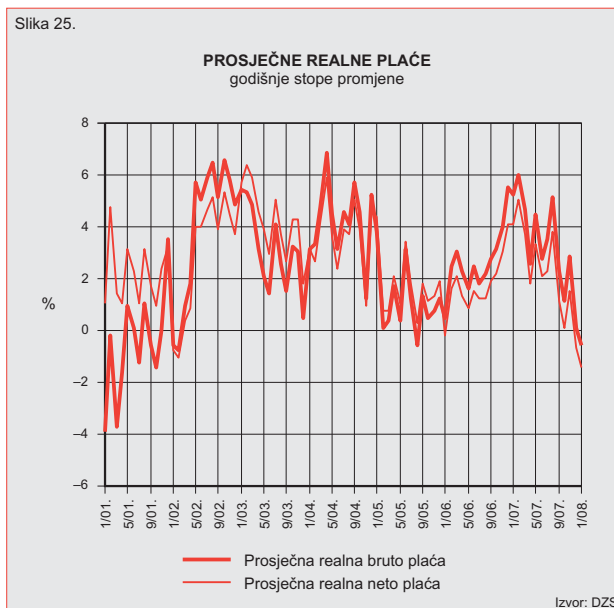
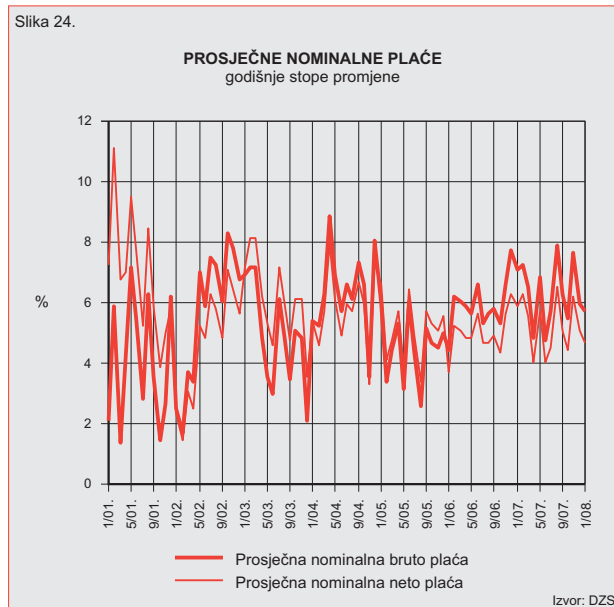
Struktura ukupne zaposlenosti po djelatnostima otkriva da je u posljednjem tromjesečju 2007. godine najznačajnije povećanje zaposlenosti, na godišnjoj razini, ostvareno u djelatnosti poslovanja nekretninama, iznajmljivanja i poslovnih usluga, u trgovini na veliko i na malo te financijskog posredovanja. Značajan porast zaposlenosti u obrazovanju i zdravstvu ublažio je učinak smanjenja zaposlenosti u usko definiranoj javnoj upravi, tako da je na kraju godine na razini ukupne javne uprave zabilježen visoki godišnji rast zaposlenosti (3,8 tisuća ili 1,3%). S druge strane, najveće je smanjenje zaposlenosti, na godišnjoj razini, ostvareno u rudarstvu i vađenju te u opskrbi električnom energijom, plinom i vodom.

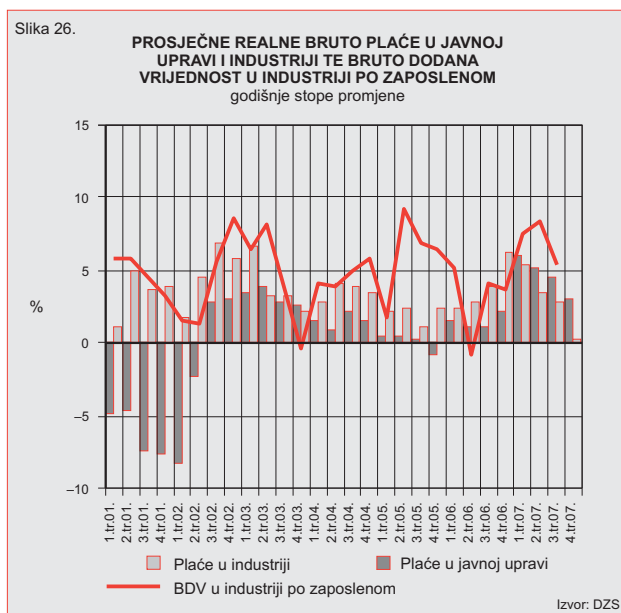
Plaće i troškovi rada

Godišnja stopa rasta prosječne nominalne bruto plaće isplaćene u posljednjem tromjesečju 2007. iznosila je 6,4%, što je neznatno manje od njezina rasta u trećem tromjesečju. Uz navedeni rast nominalnih bruto plaća, u istom je razdoblju zabilježeno znatno godišnje ubrzanje rasta indeksa potrošačkih cijena, što je rezultiralo snažnim usporavanjem rasta realnih bruto plaća.

Godišnja stopa rasta realnih bruto plaća isplaćenih u posljednjem tromjesečju 2007. iznosila je 1,4%, što je za 2,7 postotnih bodova manje od rasta ostvarenog u prvih devet mjeseci te godine. Istodobno, prosječne realne neto plaće, zbog djelovanja porezne progresije, rasle su po godišnjoj stopi od 0,3%. Kako su plaće primarni izvor formiranja raspoloživog dohotka kućanstava, inflatorna kretanja na kraju 2007. godine nepovoljno su se odrazila na njegov realni rast.

Usporavanje godišnjeg rasta prosječne realne bruto plaće zabilježeno je u posljednjem tromjesečju 2007. godine u

gotovo svim djelatnostima NKD-a. Najznačajnija smanjenja zabilježena su u privatnom sektoru: kod građevinarstva, poslovanja nekretninama, iznajmljivanja i poslovnih usluga te u opskrbi električnom energijom, plinom i vodom, od čega je u potonje dvije djelatnosti godišnja stopa promjene bila negativna. Rast realnih bruto plaća isplaćenih u javnoj upravi (uključujući obrazovanje te zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb) u četvrtom se tromjesečju 2007. također usporio, ali je to usporavanje bilo znatno manje izraženo nego u privatnom sektoru, što je posljedica sporazuma o povećanju osnovice za izračun plaća u javnim službama za 2007. godinu za 6% u odnosu na osnovicu za izračun plaća u javnim službama koja je primjenjivana u 2006. godini.

Realne bruto plaće u industriji slijedile su opće tendencije realnih bruto plaća, pa se godišnji rast prosječne realne bruto plaće u industriji usporio s 2,9% u trećem na 0,3% u četvrtom tromjesečju 2007. godine. Rast proizvodnosti rada u industriji, mjereno dinamikom bruto dodane vrijednosti u toj djelatnosti, u stalnim cijenama, po zaposlenom, u trećem je tromjesečju iznosio 5,5%, odnosno znatno više od rasta realne bruto plaće u tom razdoblju.

Cijene

Tijekom posljednjih pet mjeseci 2007. godine došlo je do znatnog ubrzanja inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj. Godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena povećala se tako s 2,0%, koliko je iznosila u prosincu 2006., na 2,1% u srpnju 2007. te na 5,8% u prosincu 2007. Na zamjetljivo ubrzanje inflacije potrošačkih cijena u spomenutom razdoblju uvelike su utjecali šokovi na strani ponude, napose porast cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda te naftnih derivata. Godišnja stopa rasta cijena prehrane povećala se s 0,4%, koliko je iznosila u prosincu 2006., na 11,4% u prosincu 2007., tako da se doprinos te grupe proizvoda ukupnoj godišnjoj stopi inflacije u promatranom razdoblju povećao s 0,1 postotnog boda na 3,2 postotna boda. Poskupljenje prehrambenih proizvoda na domaćem tržištu bilo je po-

sljedica utjecaja vremenskih neprilika u ljetnim mjesecima te povećanja cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu (ponajprije žitarica, uljarica i mlijeka). Drugi šok na strani ponude koji je utjecao na rast indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj¹ odnosio se na povećanje cijena naftnih derivata, koje je bilo posljedica poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu.² Godišnja stopa promjene cijena naftnih derivata ubrzala se s -1,9% u prosincu 2006. na 10,9% u prosincu 2007., dok se doprinos te skupine proizvoda ukupnoj inflaciji tijekom istog razdoblja povećao s -0,1 postotnog boda na 0,6 postotnih bodova.

Na rast inflacije potrošačkih cijena tijekom 2007. godine utjecali su djelomice i činitelji na strani potražnje. Tako je u prvih devet mjeseci 2007. godine ostvarena godišnja stopa realnog rasta osobne potrošnje od 6,6% te se procjenjuje da bi ta stopa na razini cijele 2007. mogla iznositi oko 6,0%, što je znatno ubrzanje u usporedbi s 2006. godinom kad je zabilježen godišnji rast osobne potrošnje od 3,5%. U posljednjem tromjesečju 2007. godine došlo je do usporavanja realnog prometa od trgovine na malo, koji je važan pokazatelj kretanja osobne potrošnje, ali isključujući se prodaja motornih vozila, kod koje je zabilježen realni pad prometa, to je usporavanje nešto blaže. U 2007. godini ostvaren je, drugu godinu zaredom, relativno snažan rast ukupne mase bruto plaća, koji je bio poglavito posljedica rasta broja zaposlenih, u uvjetima relativno stabilne stope rasta prosječne nominalne bruto plaće. Rast raspoloživih sredstava stanovništva tijekom 2007. podržalo je povećanje bankovnih plasmana stanovništvu, koje je bilo napose izraženo u prvoj polovini 2007. godine, a donekle se usporilo zbog pooštrenih mjera HNB-a u drugoj polovini godine. Zamjetljiv utjecaj na rast nominalne razine raspoloživih sredstava kućanstava u 2007. godini kojima je financiran visok rast osobne potražnje, imao je i povrat dospjelog duga države umirovljenicima, ali i rast drugih transfera države stanovništvu (uključujući otpremnine). Ankete pouzdanja potrošača sredinom 2007. godine zabilježile su snažan porast potrošačkog optimizma u odnosu na početak te godine. Optimistična očekivanja stanovništva o dohotku u budućnosti podržavala su, osim povoljnog makroekonomskog okružja (kontinuiran gospodarski rast, niska inflacija i relativno stabilan tečaj u proteklom višegodišnjem razdoblju te nastavak približavanja EU), i očekivanja vezana uz rast kapitalne dobiti od ulaganja stanovništva u dionice i investicijske fondove. Pritom je najsnažniji utjecaj na spomenuta očekivanja u 2007. godini imao nastavak privatizacije T-HT-a. Premda se godišnja stopa rasta prosječne mjesečne isplaćene bruto plaće u domaćem gospodarstvu blago ubrzala s 5,9% zabilježenih u 2006. godini na 6,4% u 2007. godini, valja naglasiti da je u široj javnoj upravi taj rast bio izrazitiji, što može nepovoljno utjecati na zahtjeve za porastom plaća u

- ¹ Zbog znatnog manjeg udjela naftnih derivata od udjela prehrane u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena (koji je u 2007. iznosio 5,5%, dok je udio prehrane iznosio 27,7%), povećanje njihovih cijena manje je utjecalo na rast indeksa potrošačkih cijena u odnosu na prehrambene proizvode.
- ² Iako kretanje cijena hrane i nafte promatramo kao šokove ponude, treba uputiti na to da su na globalnoj razini ovo šokovi na strani potražnje. Rast cijena nafte usko je povezan s brzim rastom svjetskoga gospodarstva (osobito Kine i drugih azijskih zemalja), dok je rast cijena hrane povezan s nastojanjem da se nafta zamijeni biogorivima. U tom kontekstu čini se vjerojatnim da će cijene nafte i hrane ostati relativno visokima i u budućnosti.

drugim sektorima gospodarstva.

Tijekom 2007. i na početku 2008. središnja je banka po-
ostrila monetarnu politiku radi smanjivanja inflatornih pri-
tisaka i inflacijskih očekivanja pokrenutih, s jedne strane,
činiteljima na strani ponude te, s druge strane, brzim rastom
domaće agregatne potražnje. Valja istaknuti da monetarna
politika može postići dobre rezultate samo budu li je prati-
le odgovarajuća fiskalna politika i politika plaća. Pritom bi
fiskalnu politiku trebala karakterizirati veća kontrola nad ra-
stom rashoda, dok porast plaća ne bi smio premašivati rast
produktivnosti rada u gospodarstvu. Samo uz koordinirano
djelovanje svih triju politika inflatorni bi šokovi mogli biti
prolaznoga karaktera i ne bi trebali utjecati na dugoročnije
povećanje stope inflacije.

Politika održavanja stabilnosti nominalnog tečaja kune
prema euru, koji je glavno sidro domaćih inflacijskih oče-
kivanja, jedna je od osnovnih pretpostavki za ostvarivanje
stabilnosti domaćih cijena. Središnja je banka tijekom 2007.
godine uspješno provodila takvu politiku tečaja, pa je ostvare-
na nominalna deprecijacija prosječnoga dnevnog tečaja kune
prema euru u 2007. godini iznosila samo 0,2% u usporedbi
s 2006. godinom. Stabilan tečaj kune prema euru utječe na
stabilnost uvoznih cijena sirovina i finalnih proizvoda iz euro-
zone. Prigušujuće na domaća inflacijska kretanja djelovala je
znatna aprecijacija prosječnoga dnevnog tečaja kune prema
američkom dolaru od 8,1% u 2007., koja je ublažavala izrazit
porast cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom trži-
štu na kretanje domaćih cijena.

Rast godišnje stope promjene temeljne inflacije tijekom
2007. godine bio je također izrazit – s 2,3%, koliko je ta stopa
iznosila u prosincu 2006., na 5,0% u prosincu 2007. godine,
čemu je uvelike pridonio spomenuti porast cijena industrij-
skih prehrambenih proizvoda (mlijeka i mliječnih prerađe-
vina, kruha i proizvoda od žitarica, ulja te mesa). Nadalje,
ubrzavanju temeljne inflacije tijekom 2007. godine pridonio
je i rast cijena duhanskih prerađevina (koji je bio posljedica
porasta njihovih proizvođačkih cijena) te rast cijena obuće.
Suprotan učinak na kretanje temeljne inflacije tijekom pro-
matranog razdoblja imala je negativna godišnja stopa pro-

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena, godišnje stope promjene

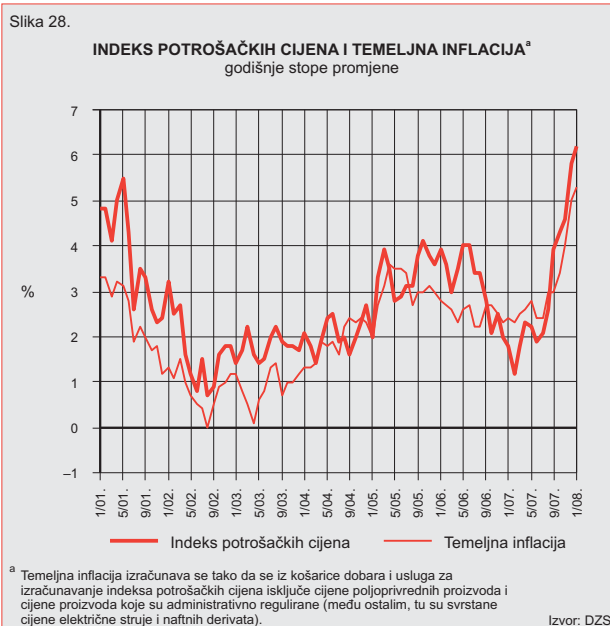
	Ponderi 08.	XII.06.	III.07.	VI.07.	IX.07.	XII.07.	I.08.
Ukupno	100,0	2,0	1,8	1,9	3,9	5,8	6,2
Prehrana i bezalkoholna pića	31,8	0,8	0,2	0,8	6,7	10,7	11,2
Alkoholna pića i duhan	5,5	1,9	1,3	2,7	4,1	6,4	6,5
Odjeća i obuća	8,4	3,2	5,2	5,5	4,9	5,1	3,9
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	14,2	5,4	3,0	1,6	1,7	3,9	4,9
Pokuštvo, oprema za kuću i dr.	5,3	2,5	2,0	1,6	1,9	3,0	3,4
Zdravstvo	2,8	1,9	1,9	2,6	1,3	1,3	4,2
Promet	11,4	1,1	2,1	3,0	2,8	4,7	5,7
Komunikacije	4,2	-0,1	-0,3	-0,2	-0,3	-0,3	-1,3
Rekreacija i kultura	6,1	0,9	2,5	1,3	3,1	1,8	1,9
Obrazovanje	1,0	0,2	0,0	0,0	2,3	2,3	2,3
Ugostiteljske usluge	3,5	2,3	2,4	1,6	1,9	2,4	3,0
Ostala dobra i usluge	5,8	2,9	3,4	3,6	3,4	4,4	3,7
Dobra	76,9	1,4	1,1	1,6	4,3	6,6	7,0
Usluge	23,1	4,2	3,7	2,7	2,2	3,4	3,7

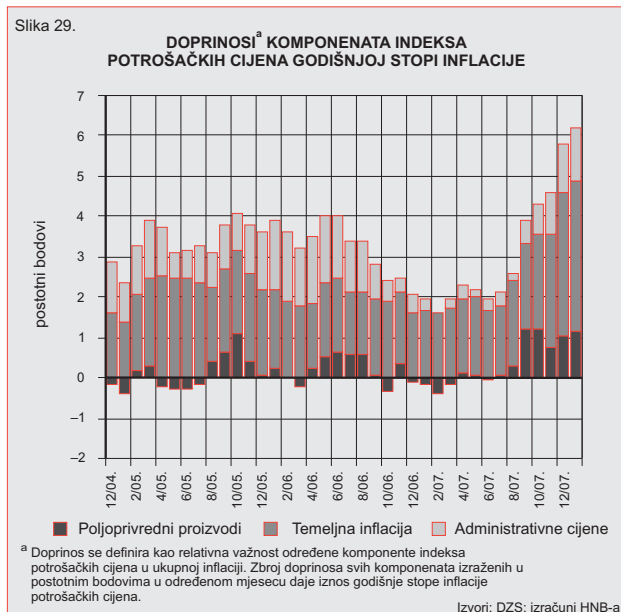
Izvor: DZS

mjene cijena automobila, koje su pak tijekom 2006. ostvarile
rast.

Znatna doprinos ubrzanju godišnje stope inflacije tijekom
2007. godine dao je i rast cijena poljoprivrednih proizvoda.
Godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda
povećala se s -1,3% ostvarenih u prosincu 2006. na 18,0%
u prosincu 2007., a najveći doprinos tome povećanju dao je
rast cijena povrća.

Godišnja stopa promjene administrativno reguliranih ci-
jena povećala se s 2,0% u prosincu 2006. na 5,1% u prosin-
cu 2007., što je uglavnom bila posljedica povećanja godišnje
stope promjene cijena naftnih derivata. Učinak prijenosa po-
skupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu na kretanje do-
maćih cijena naftnih derivata Vlada je ublažila spustivši kra-
jem travnja 2007. trošarine na sve vrste bezolovnih motornih
benzina. Godišnja stopa rasta cijena naftnih derivata znatno
se povećala tijekom četvrtog tromjesečja 2007. zbog posku-
pljenja sirove nafte na svjetskom tržištu, ali i nepovoljnog

učinka baznog razdoblja, jer su naftni derivati na domaćem tržištu u istom razdoblju 2006. godine pojeftinili.

Prema najnovijim podacima Državnog zavoda za statistiku u siječnju 2008. ostvaren je rast ukupnog indeksa potrošačkih cijena od 0,7% u usporedbi s prosincem 2007. Godišnja stopa inflacije pritom je porasla na 6,2%, što je čak za 4,4 postotna boda viša stopa inflacije u usporedbi s godišnjom stopom inflacije ostvarenom godinu dana prije. U siječnju 2008. potrošačke su cijene dobara porasle za 0,4% u odnosu na prethodni mjesec, a najveći doprinos tome rastu dali su sezonski rast cijena poljoprivrednih proizvoda i rast cijena kruha i proizvoda od žitarica te cijena mlijeka i mliječnih preradevina. Na kretanje cijena dobara u siječnju utjecalo je i poskupljenje lijekova i naftnih derivata. Ostvareni mjesečni rast potrošačkih cijena dobara u siječnju djelomično je ublažen sezonskim sniženjem cijena odjeće i obuće. Rast domaćih cijena usluga bio je u siječnju znatan te je iznosio 1,7% u odnosu na prethodni mjesec. Najveći doprinos tom rastu dalo je povećanje administrativno reguliranih cijena što je poglavito bilo rezultat rasta cijena komunalnih usluga (osobito vode, a porasle su i cijene odvoza smeća i otpada te cijene stanovanja).

Uvozni pritisci na rast domaće inflacije tijekom 2007. dolazili su od snažnog rasta cijena sirove nafte te prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu. Nakon što je prosječna cijena sirove nafte na svjetskom tržištu tijekom 2006. godine porasla za 8,1% (izraženo u američkim dolarima), cijene sirove nafte nastavile su znatno jačim intenzitetom rasti i tijekom 2007. godine, pa je prosječna cijena barela sirove nafte porasla za 46,8% (sa 61,0 USD u prosincu 2006. na 89,5 USD u prosincu 2007.). Izražen u kunama taj je rast u istom razdoblju iznosio 32,4% zbog nominalne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu bio je najizrazitiji u posljednjem tromjesečju 2007. godine. Naime, nakon porasta u rujnu, cijene sirove nafte nastavile su rasti i tijekom prva dva mjeseca posljednjeg tromjesečja, a među činiteljima koji su tome pridonijeli ističu se pad zaliha sirove nafte u SAD-u, zabrinutost tržišta zbog napetosti na Bliskom istoku vezane uz vojnu intervenciju

Turske na sjeveru Iraka, vremenske nepogode u Meksičkom zaljevu, zabrinutost tržišta da zalihe nafte neće biti dovoljne da zadovolje potražnju za naftom tijekom zime te nastavak slabljenja tečaja američkog dolara. Nakon što su pale u prosincu, cijene sirove nafte porasle su tijekom siječnja 2008. godine. Prilično snažan rast ostvaren je na samom početku mjeseca, pa je cijena nafte tipa Brent dosegla 2. siječnja rekordnu razinu od 97,8 USD po barelu, a među činiteljima koji su tome pridonijeli ističu se pad zaliha sirove nafte u SAD-u i intenziviranje geopolitičkih napetosti.

Pritisci uveze inflacije na rast domaće inflacije tijekom 2007. godine dolazili su i od povećanja cijena drugih sirovina na svjetskom tržištu. Cijene sirovina na svjetskom tržištu³ tako su znatno porasle te su u prosincu 2007. bile za 10,0% više u usporedbi sa stanjem na kraju 2006. godine, što je ipak znatno sporiji rast od onog koji je bio zabilježen u 2006. (30,6%). Tijekom 2007. godine posebno izrazit bio je rast cijena prehrambenih sirovina, među kojima se posebno izdvaja porast cijena uljarica, koje su u prosincu 2007. bile za 71,1% više nego u istom razdoblju 2006. godine. Godišnja stopa promjene cijena žitarica na svjetskom tržištu usporena je s 50,9% zabilježenih u prosincu 2006. na 39,8% u prosincu 2007., što je još vrlo visoko. S druge strane, tijekom 2007. godine zabilježen je pad cijena obojenih metala na svjetskom tržištu od 10,3%. Razlog tome analitičari vide u poremećajima na svjetskom financijskom tržištu i bojazni tržišta da će usporavanje svjetskoga gospodarskog rasta te posebice usporavanje gospodarskog rasta u SAD-u utjecati na smanjenje potražnje za obojenim metalima.

Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni porasla je s 4,1% u prosincu 2006. na 4,3% u prosincu 2007. godine, ponajprije kao posljedica rasta cijena energije i prehrambenih proizvoda. Nasuprot tome, u promatranom je razdoblju na području eurozone zabilježeno usporavanje rasta cijena intermedijarnih proizvoda. Analitičari Europske središnje banke ističu da je to posljedica jačanja tečaja eura

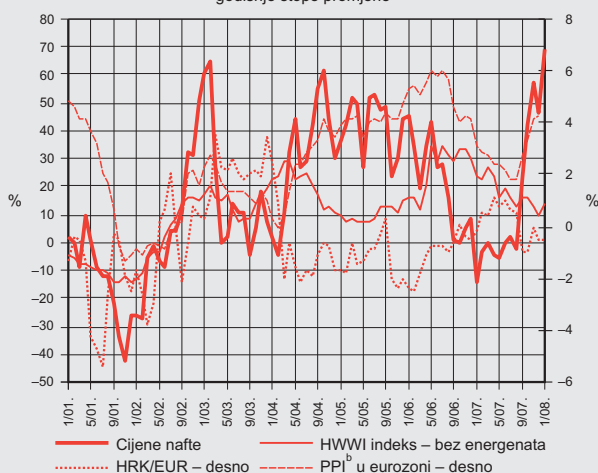
³ Mjereno agregatnim HWWI indeksom (bez energenata, izraženih u američkim dolarima).

na svjetskom deviznom tržištu i stabiliziranja cijena industrijskih sirovina.

Tijekom 2007. godine došlo je i do znatnog ubrzanja rasta domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, pri čemu je godišnja stopa promjene tih cijena s 1,9% ostvarenih u prosincu 2006. porasla na 5,8% u prosincu 2007. Rast cijena ostvaren je u svim glavnim industrijskim grupacijama, osim kod kapitalnih proizvoda. Posebno uočljiv bio je rast godišnje stope promjene cijena intermedijarnih proizvoda, i to s 2,9% u prosincu 2006. na 8,8% u prosincu 2007., pri čemu je najistaknutije bilo povećanje cijena u proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda, koja najvećim dijelom obuhvaća građevni materijal. Kako intermedijarni proizvodi, među ostalim, uključuju i neke prehrambene sirovine (brašno), rast njihovih cijena u promatranom razdoblju može se objasniti i rastom cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu. Nasuprot tome, tijekom 2007. godine zabilježeno je znatno usporavanje godišnje stope rasta cijena metala, što se može pripisati padu godišnje stope promjene cijena metala na svjetskom tržištu. Nadalje, godišnja stopa promjene cijena energije porasla je s 1,9% u prosincu 2006. na 7,0% u prosincu 2007. godine, a tome su pridonijeli rast proizvođačkih cijena naftnih derivata i rast cijena vodoopskrbe. Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu prelio se na rast proizvođačkih cijena naftnih derivata na domaćem tržištu, pri čemu je godišnja stopa promjene njihovih cijena porasla s -5,7% u prosincu 2006. na 18,5% u prosincu 2007. godine. Rast cijena industrijskih prehrambenih proizvoda i proizvođačkih cijena duhanskih proizvoda najviše je pridonio rastu cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju, čija se godišnja stopa promjene povećala s 2,0% u prosincu 2006. na 4,3% u prosincu 2007. godine.

U siječnju 2008. ostvaren je snažan rast cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima od 2,3% u odnosu na prosinac 2007. Tome je uvelike pridonijelo povećanje cijena energije, do kojeg je došlo zbog poskupljenja vode koja ulazi u speme-

Slika 31. UVEZENA INFLACIJA: CIJENE NAFTE, HWWI INDEKS CIJENA SIROVINA^a, PROSJEČNI TEČAJ KUNE PREMA EURU I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA U EUROZONI godišnje stope promjene

^a U Institutu za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (HWWI) konstruiran je agregatni indeks cijena sirovina na svjetskom tržištu, tzv. HWWI indeks. HWWI indeks je pokazatelj kretanja troškova za uvezene sirovine (obuhvaća ukupno 29 sirovina, a indeks bez cijena energenata 27) te se koristi u analizama utjecaja promjena cijena sirovina na svjetskom tržištu na kretanje cijena u industrijskim zemljama. Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

Izvori: Bloomberg; HWWI; Eurostat; HNB

Slika 32. CIJENE INDUSTRIJSKIH PROIZVODA PRI PROIZVOĐAČIMA PO GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA godišnje stope promjene

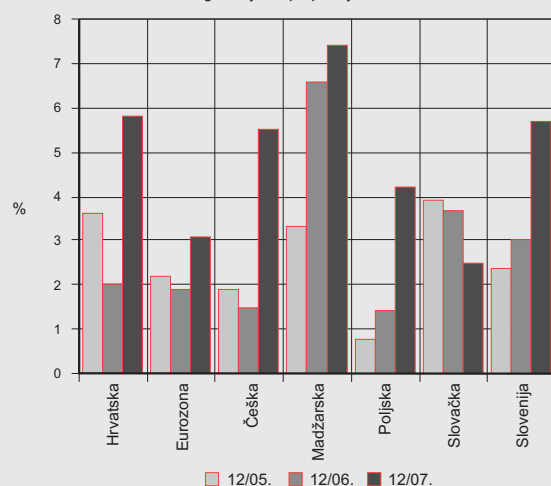

Izvor: DZS

nuti agregat (za 18,6%) te zbog rasta cijena naftnih derivata (za 3,1%). Godišnja stopa promjene ukupnog indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima porasla je tako s 5,8% u prosincu 2007. na 7,4% u siječnju 2008. Time se nastavio u lipnju 2007. započet trend rasta inflacije proizvođačkih cijena, te je ona u siječnju 2008. bila za 5,2 postotna boda viša u usporedbi s onom ostvarenom godinu dana prije.

Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena od 5,8% ostvarena u Hrvatskoj u prosincu 2007. godine bila je viša od one u Slovačkoj (2,5%), eurozoni (3,1%), Poljskoj (4,2%), Češkoj (5,5%) i Sloveniji (5,7%) te niža nego u Mađarskoj (7,4%). Razlika između ostvarene godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj i eurozoni, koja je u prosincu 2006. iznosila samo 0,1 postotni bod, u prosincu 2007. povećala se na 2,7 postotnih bodova. Najvažniji uzrok velike razlike u godišnjoj stopi inflacije u Hrvatskoj i iste u eurozoni u prosincu 2007. bio je snažan doprinos cijena prehrane ukupnom indeksu potrošačkih cijena u Hrvatskoj, koji je bio znatno veći od doprinosa što ga je ta grupa proizvoda dala harmonizira-

Slika 33. INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U HRVATSKOJ I HARMONIZIRANI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U EUROZONI I ODOBRAJIM ZEMLJAMA EU godišnje stope promjene

Izvori: DZS; Eurostat

Okvir 1. Kretanje cijena nekretnina u Hrvatskoj

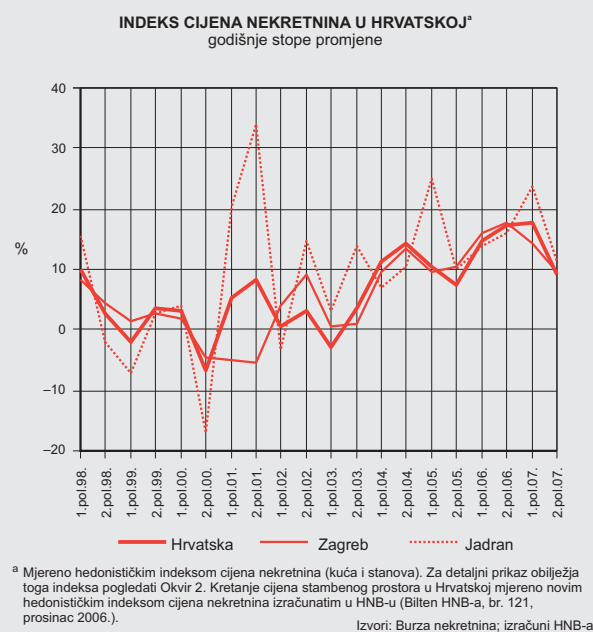
Od 2004. godine u Hrvatskoj se ostvaruje znatan godišnji rast cijena nekretnina, i to najizrazitije u 2006. godini kad je taj rast iznosio 16,2%. Tijekom 2007. godine rast cijena nekretnina blago je usporen, ali je i nadalje bio relativno visok (13,3%). Relativno ograničena ponuda stambenih nekretnina i veća dostupnost stambenih kredita, zajedno s nižim kamatnim stopama⁴ na stambene kredite, važni su činitelji koji su poticali rast cijena nekretnina u Hrvatskoj posljednjih godina. Od činitelja na strani potražnje koji su utjecali na rast cijena nekretnina treba izdvojiti rast raspoloživog dohotka stanovništva i smanjenje nezaposlenosti. Ne treba zanemariti niti doprinos povoljnog makroekonomskog okruženja, pri čemu su kontinuirani gospodarski rast, niska inflacija i relativno stabilan tečaj podržavali optimistična očekivanja stanovništva o dohotku u budućnosti. Tome treba pridodati i rast zanimanja stranaca za kupnju nekretnina u Hrvatskoj (osobito na jadranskoj obali) te očekivanja o

nastavku porasta cijena nekretnina na koja je uvelike utjecao proces približavanja Hrvatske EU. Na jačanje potražnje za nekretninama utjecale su i olakšice pri oporezivanju dohotka jer se kao porezno priznati rashodi građanima priznaju kamate plaćene na stambene kredite i izdaci za uređenje stana, dok su oni koji prvi put kupuju stan, ovisno o veličini stana, u potpunosti ili djelomično oslobođeni plaćanja poreza na promet nekretnina.

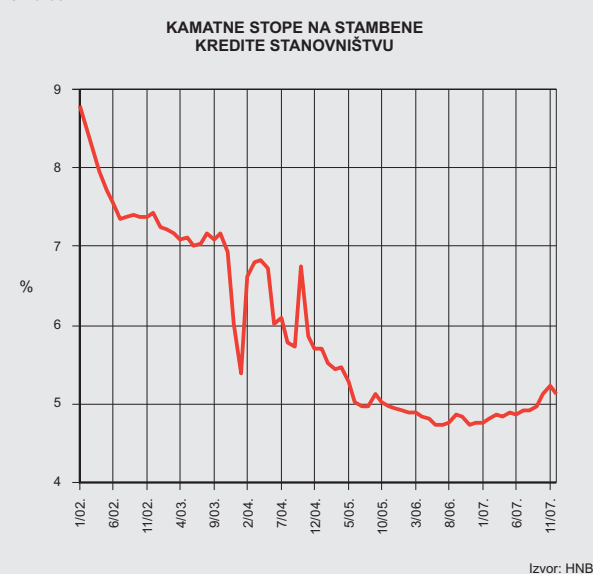
Međutim, valja spomenuti da je nakon tri uzastopna polugodišta u kojima se godišnja stopa rasta cijena stambenog prostora u Hrvatskoj kretala na visokoj razini između 14,9% (prvo polugodište 2006.) i 17,7% (prvo polugodište 2007.), u drugoj polovini 2007. godine došlo je do usporavanja godišnje stope rasta cijena nekretnina na 9,1%. U Zagrebu je blago usporavanje godišnje stope rasta cijena stambenog prostora započelo u prvoj polovini 2007. godine, dok je na Jadranu taj trend uočen u drugoj polovini te godine.

Godišnja stopa realnog rasta novoodobrenih stambenih kredita u Hrvatskoj smanjila se s 4,9% zabilježenih u 2006.

Slika 34.

Slika 35.

Tablica 2. Indeks cijena stambenog prostora u Hrvatskoj, godišnje stope promjene

Područje	Ponder	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2006.		2007.	
												1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
Hrvatska	100,0	6,4	0,9	-1,8	6,9	1,9	0,3	12,8	8,8	16,2	13,3	14,9	17,4	17,7	9,1
Zagreb	65,3	6,2	1,9	-1,4	-5,1	6,5	0,7	11,5	10,1	16,9	11,9	16,1	17,8	14,4	9,4
Jadran	22,0	6,2	-2,4	-6,7	26,5	5,5	8,7	8,9	16,7	14,9	17,2	13,8	15,9	23,8	11,2

^a Napomena: Metodologija izrade hedonističkog indeksa cijena nekretnina u Hrvatskoj je takva da se pri svakom izračunavanju nove vrijednosti indeksa (po isteku pojedinog polugodišta) ponovo procjenjuju svi parametri u pojedinim jednadžbama postignutih cijena nekretnina, što pak uzrokuje reviziju indeksa cijena nekretnina za prijašnja polugodišta odnosno godine. Svako ažuriranje, dakle, mijenja indekse ostvarene u prethodnim godinama, ali oni su svakoga puta sve preciznije izmjereni jer su izračunati pomoću većeg broja podataka.
Izvori: Burza nekretnina; izračuni HNB-a

Tablica 3. Novoodobreni stambeni krediti, godišnje stope promjene, u kunama

Godina	Nominalno	Realno ^a
2003.	38,0	37,6
2004.	14,6	1,6
2005.	9,0	0,2
2006.	21,8	4,9
2007.	15,2	1,7

^a Deflacirano hedonističkim indeksom cijena nekretnina
Izvor: HNB

4 Osim smanjenja kamatnih stopa na potražnju za stambenim kreditima povoljno su djelovale i promjene ostalih uvjeta financiranja, pri čemu banke sve rjeđe traže jamce i ujedno nude širi raspon mogućnosti za osiguranje kredita te odobravaju stambene kredite s duljim rokovima otplate.

godini na 1,7% u 2007., što je jedan od pokazatelja smanjivanja potražnje za nekretninama, koja utječe na usporavanje rasta njihovih cijena.

Nominalne kamatne stope na stambene kredite stanovništvu (kunske s valutnom klauzulom) postupno su se smanjivale u razdoblju od početka 2002. do sredine 2006. godine ostvarivši u lipnju 2006. najnižu zabilježenu razinu od 4,73%, koja je bila za 4,07 postotnih bodova manja u usporedbi sa siječnjem 2002. Tijekom 2007. godine zabilježen je trend blagog porasta spomenutih kamatnih stopa te su one u prosincu 2007. iznosile 5,12%, što se može povezati s rastom europskih kamatnih stopa.

Broj izdanih građevnih dozvola za stanove u posljednje je tri godine bio za 20 do 30% veći u usporedbi s brojem u

Tablica 4. Broj izdanih građevnih dozvola za stanove

Godina	Broj dozvola	Indeks 2002. = 100
2002.	19.549	
2003.	21.245	108,7
2004.	20.358	104,1
2005.	23.484	120,1
2006.	25.517	130,5
2007.	24.877	127,3

Izvor: DZS

2002. godini, što je jedan od pokazatelja da je na usporavanje rasta cijena nekretnina mogla djelovati i njihova povećana ponuda na tržištu.

nom indeksu potrošačkih cijena u eurozoni. Godišnja stopa promjene cijena prehrane u prosincu 2007. godine u Hrvatskoj je tako dosegla 11,4%, dok je u eurozoni ona bila niža te je iznosila 4,9%. Važno je pritom napomenuti da je udio cijena prehrane u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj bio znatno viši od onoga u eurozoni.

Najnoviji podaci o kretanju cijena nekretnina u Hrvatskoj, čije je kretanje detaljno opisano u Okviru 1., pokazuju da je u drugoj polovini 2007. godišnja stopa rasta cijena nekretnina usporena na 9,1%, i to sa 17,7% zabilježenih u prvom polugodištu te godine. Pritom je usporavanje rasta cijena nekretnina bilo najsnažnije na Jadranu.

Tečaj

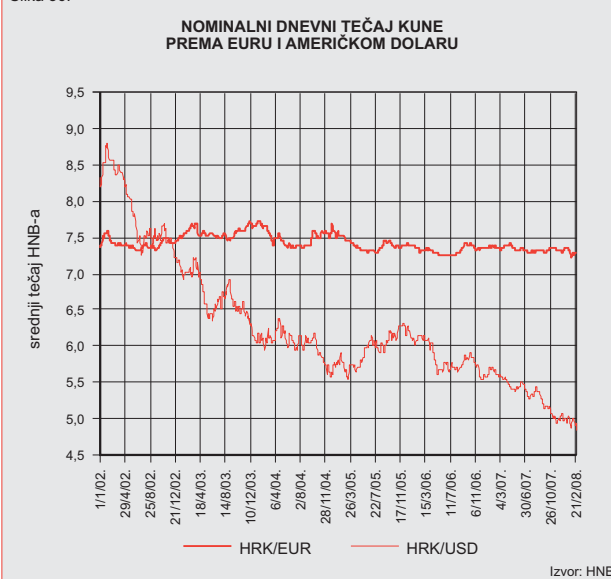
Tijekom 2007. godine zabilježena je blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru od 0,3%, pri čemu se vrijednost eura s razine od 7,35 HRK/EUR ostvarenih na kraju 2006. godine smanjila na 7,33 HRK/EUR na kraju 2007. Aprecijacijski pritisci prisutni u većem dijelu promatranog razdoblja uglavnom su bili rezultat sezonskog priljeva deviza od turizma i ponude deviza pristiglih na osnovi pojačanog zaduživanja poduzeća u inozemstvu. Tim činiteljima treba pridodati i priljev deviza ostvaren dokapitalizacijom banaka te pojačanu potražnju za kunama zbog ulaganja u vrijednosne papire izdane na domaćem tržištu. Središnja je banka tijekom prve polovine 2007. godine na deviznom tržištu provodila isključivo devizne transakcije s državom, a glavni instrument kreiranja kunske likvidnosti bile su obratne repo aukcije. U drugoj polovini godine, kad su aprecijacijski pritisci ojačali, središnja je banka intervenirala na deviznom tržištu otkupom deviza od poslovnih banaka. Tako su na deviznim aukcijama održanim u srpnju, listopadu i prosincu od poslovnih banaka otkupljena ukupno 662,0 mil. EUR. Doda li se tom iznosu još 177,0 mil. EUR koje je HNB otkupio od poslovnih banaka na deviznoj aukciji održanoj 28. prosinca 2006., a čiji je monetarni učinak (emisija kuna) ostvaren u siječnju 2007. godine, u 2007. je godini središnja banka ukupno emitirala 6,1 mlrd. kuna. Tijekom 2007. godine središnja je banka neto prodala Ministarstvu financija devize u ukupnoj vrijednosti od 171,6 mil. EUR, pa su na taj način iz optjecaja povučene ukupno 1,3 mlrd. kuna.

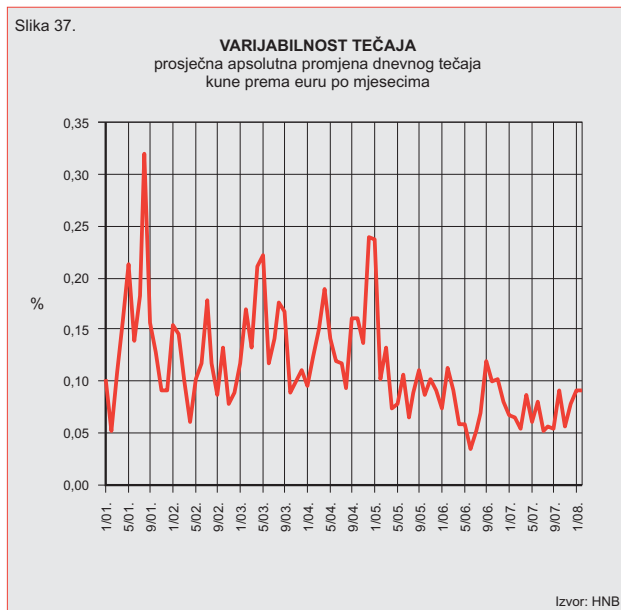
Prosječni dnevni tečaj kune prema euru u 2007. godini

iznosio je 7,34 HRK/EUR te je bio samo za 0,2% slabiji nego u 2006. godini kad je iznosio 7,32 HRK/EUR. Unatoč snažnom priljevu deviza iz inozemstva središnja je banka kreiranjem odgovarajuće likvidnosti osigurala stabilnost tečaja. Nominalni dnevni tečaj kune kretao se između 7,28 HRK/EUR i 7,41 HRK/EUR, odnosno u malom rasponu od -0,8% do 1,1% oko prosječnoga dnevnog tečaja ostvarenog u 2007. godini.

U posljednjem je tromjesečju 2007. tečaj kune prema euru nominalno deprecirao za 0,6%, pri čemu je vrijednost eura povećana sa 7,28 HRK/EUR ostvarenih 30. rujna na 7,33 HRK/EUR 31. prosinca 2007. Kretanja na domaćem deviznom tržištu u drugoj polovini rujna te početkom listopada obilježila je aprecijacija tečaja kune prema euru, koja je bila posljedica znatnog rasta potražnje za kunama namijenjenima upisu dionica T-HT-a. Središnja je banka, kako bi osigurala dostatnu razinu kunske likvidnosti i ublažila aprecijacijske pritiske na tečaj kune, intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka na aukciji održanoj 1. listopada ukupno 355,2 mil. EUR, čime je u optjecaj pušteno 2,6 mlrd. kuna. U ostatku listopada zabilježen je blagi trend deprecijacije tečaja kune prema euru zbog rasta potražnje za devizama na domaćem tržištu. Pritom su deprecijacijski pritisci bili ublaženi povlačenjem prekomjerne kunske likvidnosti otkazi-

Slika 36.

vanjem dviju posljednjih obratnih repo aukcija u listopadu i prve aukcije u studenom. Tečaj kune prema euru u studenom je bio stabilan, a tijekom prvih dvadeset dana prosinca na domaćem deviznom tržištu bili su prisutni nešto izrazitiji aprecijacijski pritisci. Na jačanje potražnje za kunama i s njom povezane aprecijacijske pritiske u spomenutom je razdoblju utjecao sezonski rast osobne potrošnje i gotovog novca izvan banaka te upis obveznih blagajničkih zapisa HNB-a. Istodobno je na deviznom tržištu bila prisutna povećana ponuda deviza, na koju je, među ostalim, djelovao i pojačan priljev deviznih doznaka iz inozemstva. Središnja je banka intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka 21. prosinca ukupno 167,8 mil. EUR, čime su kreirane 1,2 mlrd. kuna, te su tako ublaženi aprecijacijski pritisci na tečaj kune. U posljednjih deset dana prosinca nominalni tečaj kune prema euru slabio je zbog rasta potražnje za devizama na domaćem deviznom tržištu. HNB je tijekom posljednjeg tromjesečja neto prodao MF-u deviza u ukupnoj vrijednosti od 12,4 mil. EUR.

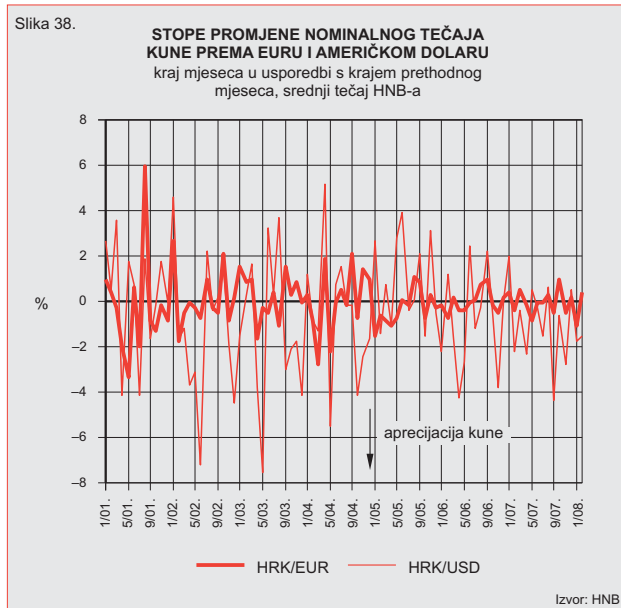
Uz intervencije središnje banke na deviznom tržištu stabilnost se nominalnog tečaja kune prema euru održala, što potvrđuje i relativno mala kolebljivost tečaja. Naime, prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru, kao jedna od mjera promjenjivosti tečaja, u četvrtom je tromjesečju bila mala, a iznosila je 0,07%, što je jednako prosjeku za cijelu 2007. te neznatno niže od prosjeka za 2006. godinu (0,08%).

Tijekom prva dva mjeseca 2008. godine ostvarena je blaga aprecijacija nominalnog tečaja kune prema euru od 0,7%, pri čemu se vrijednost eura s razine od 7,33 HRK/EUR zabilježene 31. prosinca 2007. smanjila na 7,28 HRK/EUR 29. veljače 2008. Zbog uobičajenog sezonskog rasta potražnje za devizama u prvoj polovini siječnja tečaj kune prema euru blago je deprecirao te je 16. siječnja ostvario razinu od 7,35 HRK/EUR. U drugoj polovini siječnja zabilježeno je jačanje tečaja kune do kojeg je došlo u uvjetima smanjene kunske likvidnosti financijskog sustava. Istodobno je HNB održao samo jednu redovitu obratnu repo aukciju, i to početkom siječnja. Krajem siječnja tečaj kune prema euru počeo je još

snažnije aprecirati, pa je HNB, nastojeći ublažiti intenzitet nominalnog jačanja kune, intervenirao otkupivši od poslovnih banaka 31. siječnja ukupno 189,1 mil. EUR te su na taj način emitirane ukupno 1,4 mlrd. kuna. U siječnju je središnja banka provodila i devizne transakcije s državom te je 25. siječnja prodala MF-u deviza u ukupnoj vrijednosti od 50,7 mil. EUR potrebnih za otplatu duga Londonskom i Pariškom klubu. Na kraju siječnja tečaj kune prema euru iznosio je 7,25 HRK/EUR, što odgovara aprecijaciji od 1,0% u odnosu na tečaj ostvaren na kraju prosinca 2007. U veljači je zabilježen blagi trend deprecijacije tečaja kune prema euru zbog rasta potražnje za devizama na domaćem tržištu. Tečaj kune prema euru 29. veljače iznosio je 7,28 HRK/EUR te je bio za 0,4% slabiji od tečaja ostvarenog na kraju siječnja. HNB je tijekom veljače neto prodao MF-u 32,9 mil. EUR.

Trend aprecijacije nominalnog tečaja kune prema američkom dolaru zamjetljiv u 2006. godini, tijekom koje je tečaj kune prema američkom dolaru ojačao za 10,5%, nastavljen je i u 2007. godini podjednakim intenzitetom. Tako je tečaj kune tijekom 2007. godine ojačao prema američkom dolaru za 10,6%, odnosno s 5,58 HRK/USD, koliko je iznosio 31. prosinca 2006., na 4,99 HRK/USD 31. prosinca 2007. Jačanje tečaja kune prema američkom dolaru uglavnom je bilo posljedica slabljenja tečaja američkog dolara prema euru na svjetskom deviznom tržištu. Naime, na svjetskom je deviznom tržištu tečaj američkog dolara prema euru nastavio deprecirati i tijekom 2007. godine, a pritisci na njegovo slabljenje uglavnom su bili potaknuti zabrinutošću tržišta zbog posljedica koje bi na gospodarsku aktivnost u SAD-u mogla imati kriza na američkom tržištu hipotekarnih zajmova, čime su potaknuta očekivanja vezana uz ublažavanje monetarne politike u SAD-u. Tako je spomenuta deprecijacija američkog dolara u odnosu na euro uvelike rezultat smanjenja razlike između kamatnih stopa u SAD-u i eurozoni. Američka središnja banka (Fed) smanjila je referentnu kamatnu stopu u tri navrata tijekom 2007., dok je Europska središnja banka tijekom istog razdoblja svoju referentnu kamatnu stopu dizala dva puta. Tako je referentna kamatna stopa u SAD-u tijekom 2007. godine s 5,25% smanjena na 4,25%, odnosno za 1,0 postotni bod. U istom je razdoblju referentna kamatna stopa u eurozoni povećana za 0,5 postotnih bodova (s 3,50% na 4,0%).

Tijekom prva dva mjeseca 2008. nastavio se trend aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru, koji je tijekom spomenutog razdoblja ojačao za 3,3%, i to s razine od 4,99 HRK/USD 31. prosinca 2007. na 4,82 HRK/USD 29. veljače 2008. Bila je to uglavnom posljedica nastavka slabljenja tečaja američkog dolara prema euru na svjetskom deviznom tržištu, koji je tijekom prva dva mjeseca 2008. godine oslabio za još 2,7%. Pritisci na slabljenje američkog dolara u odnosu na euro tijekom siječnja ponajviše se pripisuju očekivanjima vezanim uz daljnje smanjenje referentne kamatne stope u SAD-u te nepovoljnim pokazateljima na američkom tržištu nekretnina. Na sastanku održanom 22. siječnja američka središnja banka smanjila je svoju referentnu kamatnu stopu za 0,75 postotnih bodova, a 30. siječnja za još 0,50 postotnih bodova, pa je kraju siječnja ta stopa iznosila 3,0%. U istom mjesecu Europska središnja banka nije mijenjala svoju referentnu kamatnu stopu od 4,0%. Nakon što je tijekom prvih desetaka dana veljače blago ojačao, u ostatku mjeseca tečaj

američkog dolara prema euru je slabio, a pritisci na njegovo slabljenje pripisuju se objavi novih nepovoljnih gospodarskih pokazatelja vezanih uz kretanja na tržištu nekretnina te slabljenju osobne potrošnje u SAD-u, što je ulagače navelo da nastave vjerovati u nastavak spuštavanja referentne kamatne stope u SAD-u.

Uz nominalnu aprecijaciju prema euru (od 0,7%) i američkom dolaru (od 3,3%), tijekom prva dva mjeseca 2008. godine ostvarena je i aprecijacija tečaja kune prema funti sterlinga za 4,2%, dok je prema švicarskom franku tijekom spomenutog razdoblja kuna deprecirala za 2,8%. Takvo je kretanje tečajeva kune rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune prema košarici valuta od 1,4% (stanje 29. veljače 2008. u odnosu na stanje 31. prosinca 2007.).

Podaci o kretanju indeksa realnoga efektivnog tečaja kune upućuju na to da je tijekom 2007. godine (prosinac 2007. u usporedbi s prosincem 2006.) ostvareno pogoršanje po-

kazatelja cjenovne konkurentnosti izvoza. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran potrošačkim cijenama aprecirao je tijekom 2007. godine za 5,5%, a intenzitet njegova jačanja bio je izraženiji od intenziteta aprecijacije indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (3,2%) zbog toga što je u promatranom razdoblju rast potrošačkih cijena u Hrvatskoj bio znatno brži od rasta tih cijena u inozemstvu. Nominalna aprecijacija efektivnog tečaja kune ostvarena je uglavnom zbog snažne nominalne aprecijacije prosječnog tečaja kune prema američkom dolaru. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran proizvođačkim cijenama aprecirao je tijekom 2007. godine za 3,8%, a bio je rezultat malo bržeg rasta domaćih u odnosu na inozemne proizvođačke cijene (Velika Britanija, eurozona i Švicarska). Pritom valja naglasiti da je do bržeg rasta cijena u Hrvatskoj u odnosu na inozemstvo došlo zbog šokova na strani ponude, ponajprije zbog izrazitijeg utjecaja porasta cijena prehrane u Hrvatskoj te zbog

Okvir 2. Ocjena Balassa-Samuelsonova učinka u Hrvatskoj⁵

Nakon početne liberalizacije cijena makroekonomska kretanja u većini zemalja Srednje i Istočne Europe tijekom posljednjih petnaestak godina bila su obilježena višom inflacijom u odnosu na prosjek eurozone te dugoročnim trendom realne, a u nekim slučajevima, i nominalne aprecijacije tečaja domaće valute. Pritom se često kao jedan od glavnih izvora takvih kretanja izdvaja Balassa-Samuelsonov učinak. Balassa i Samuelson (1964.) upozorili su na nedostatke apsolutne verzije pariteta kupovne moći (engl. *purchasing power parity* – PPP) kao teorije određivanja tečaja valuta te su identificirali razliku u rastu proizvodnosti rada između sektora međunarodno razmjenjivih i sektora međunarodno nerazmjenjivih dobara koja unosi sustavnu pristranost u

odnos između relativnih cijena i realnih tečajeva. Tako model, koji je prema njima i dobio naziv Balassa-Samuelsonov model, govori da će brži rast proizvodnosti rada u sektoru razmjenjivih dobara nego u sektoru nerazmjenjivih dobara nekoga gospodarstva u odnosu na inozemstvo dovesti do bržeg rasta domaćih cijena, što će ujedno rezultirati i aprecijacijom realnog tečaja valute te zemlje. Balassa-Samuelsonov učinak prikazuje se pomoću tradicionalnog modela s dvjema zemljama u kojima postoje dva sektora: sektor međunarodno razmjenjivih i sektor međunarodno nerazmjenjivih dobara. Model se zasniva na četiri pretpostavke: 1) apsolutni PPP vrijedi samo za razmjenjiva dobra, 2) nadnice u sektoru razmjenjivih dobara određene su proizvodnošću rada u tom sektoru, 3) rad je savršeno mobilan unutar zemlje, ali ne i između zemalja, što dovodi do izjednačavanja nadnica između sektora, ili barem do toga da omjer nadnica ostaje konstantnim, i 4) kapital je savršeno mobilan i unutar zemlje i između zemalja.

Tranzicijske su zemlje otvaranjem svojih granica prema

⁵ Okvir se zasniva na radu Funda, J., Lukinić, G. i Ljubaj, I.: "Ocjena Balassa-Samuelsonova učinka u Hrvatskoj", *Financijska teorija i praksa* 31 (4), str. 315-346 (2007.)

inozemstvu početkom 1990-ih zabilježile snažan tehnološki napredak koji je rezultirao bržim rastom proizvodnosti rada u odnosu na razvijenije zemlje eurozone, pri čemu je rast proizvodnosti rada u sektoru razmjenjivih dobara bio viši nego u sektoru nerazmjenjivih dobara. No, razina proizvodnosti rada u tranzicijskim zemljama i nadalje je znatno niža od one u razvijenim zemljama, pa je razumno očekivati da će se proces realne konvergencije nastaviti. Stoga i postoji osobito velik interes za istraživanje Balassa-Samuelsonova učinka u novim članicama EU, koje su, nakon ispunjavanja tzv. kriterija nominalne konvergencije definiranih Ugovorom iz Maastrichta, obvezne uvesti euro kao nacionalnu valutu. Kako se jedan od kriterija odnosi na postizanje visokog stupnja stabilnosti cijena, pojavila se bojazan da bi izražen Balassa-Samuelsonov učinak povezan s realnom konvergencijom mogao otežati nominalnu konvergenciju i odgoditi uvođenje jedinstvene valute.

U Hrvatskoj je u razdoblju od 1998. do 2006. godine, za koje se ocjenjuje Balassa-Samuelsonov učinak, kao i u zemljama usporedivih značajki rast relativne proizvodnosti rada bio brži nego u eurozoni. Istodobno je inflacija bila niska i relativno stabilna, pa je razlika u stopama inflacije u odnosu na eurozonu bila znatno manja nego u drugim tranzicijskim zemljama. Činitelji koji su ponajviše pridonijeli niskoj inflaciji bili su stabilan nominalni tečaj, vanjskotrgovinska liberalizacija, jaka konkurencija u trgovini na malo nakon ulaska velikih trgovačkih lanaca na domaće tržište početkom 2000-ih te umjeren rast nominalnih plaća. Zahvaljujući razmjerno stabilnom nominalnom tečaju i relativno maloj razlici u inflaciji u odnosu na eurozonu, promjene realnog tečaja nisu bile izražene kao u ostalim zemljama srednje i istočne Europe. Ako se kretanje tečaja kune promatra isključivo kao kretanje bilateralnog tečaja HRK/EUR, u razdoblju od 1998. do 2006. godine realni tečaj deflaciran indeksom potrošačkih cijena kretao se u rasponu od -5% do 5%, a prosječna godišnja stopa realne aprecijacije pritom je iznosila samo 0,6%.

Deskriptivna analiza podataka za Hrvatsku pokazala je da su pretpostavke na kojima se zasniva Balassa-Samuel-

sonov model samo djelomično zadovoljene. Uočeno je da je rast realnih nadnica u sektoru razmjenjivih dobara bio slabiji od ostvarenog rasta proizvodnosti rada te da za razmjenjiva dobra ne vrijedi apsolutni PPP.

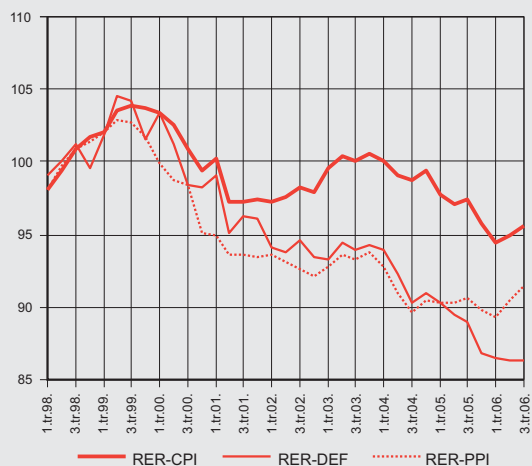
Kako bi se preciznije ocijenilo postoji li i u kojoj mjeri djeluje Balassa-Samuelsonov učinak u Hrvatskoj, pristupilo se i ekonometrijskoj analizi. Pritom su primijenjene dvije definicije sektora razmjenjivih i nerazmjenjivih dobara (ovisno o svrstavanju djelatnosti hoteli i restorani), dvije mjere cijena (indeks potrošačkih dobara i implicitni deflatori) te dvije različite zavisne varijable (realni tečaj i razlika u rastu cijena između Hrvatske i eurozone). U svim specifikacijama modela rezultati su upućivali na statističku nesigurnost koeficijenta kojima se objašnjava Balassa-Samuelsonov učinak, što je istovjetno s nekim ranijim istraživanjima u koja je bila uključena Hrvatska.

Nemogućnost potvrđivanja povezanosti između relativne proizvodnosti rada i relativnih cijena, odnosno niska signifikantnost Balassa-Samuelsonova učinka, može se objasniti pomoću nekoliko činitelja. Tako je moguće da su rigidnost tržišta rada i visoka nezaposlenost u Hrvatskoj oslabili mehanizam kojim bi rast proizvodnosti rada trebao djelovati na rast nadnica. S druge strane, cijene razmjenjivih dobara pod velikim su utjecajem trgovinske liberalizacije i smanjenja carinskih i necarinskih ograničenja vanjske trgovine, što je pridonijelo jačanju konkurencije na domaćem tržištu koja ograničava snažniji rast cijena. Na rast cijena nerazmjenjivih dobara, pak, vjerojatno je uvelike utjecao i proces deregulacije prije administrativno reguliranih cijena. Slaboj signifikantnosti Balassa-Samuelsonova učinka u Hrvatskoj zasigurno je pridonio i znatno niži udio nerazmjenjivih dobara u potrošačkoj košarici Hrvatske u odnosu na eurozonu.

Zaključak glasi da je prisutnost Balassa-Samuelsonova učinka u Hrvatskoj očito slabije izražena nego u zemljama usporedivih značajki, pa njegovo djelovanje na inflaciju i realni tečaj ne bi trebalo biti problem pri ispunjavanju kriterija konvergencije, već bi se pozornost trebala posvetiti drugim činiteljima koji pridonose rastu cijena u Hrvatskoj.

Slika 40.

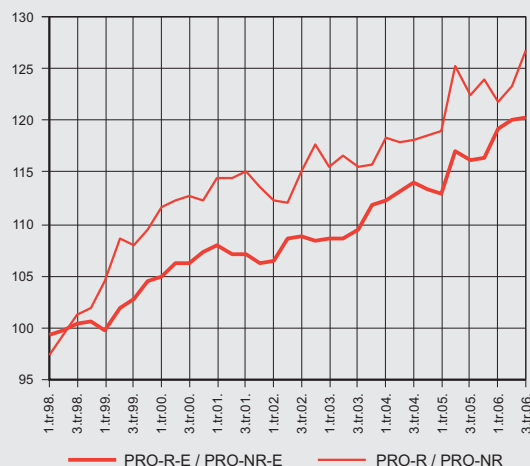
REALNI TEČAJ HRK/EUR 1998. = 100

Napomena: Oznake CPI, DEF i PPI redom znače da je indeks realnog tečaja kune prema euru deflaciran indeksom potrošačkih cijena, implicitnim deflatorom te indeksom proizvođačkih cijena. Pad indeksa označava realnu aprecijaciju tečaja. Izvori: DZS; Eurostat; izračun HNB-a

Slika 41.

RELATIVNA PROIZVODNOST RADA U HRVATSKOJ I EUROZONI

Napomena: Kratice R i NR odnose se na proizvodnost rada u sektoru razmjenjivih odnosno nerazmjenjivih dobara, a oznaka E odnosi se na proizvodnost rada u eurozoni. Izvori: DZS; Eurostat; izračun HNB-a

inflatornih pritisaka na strani potražnje. Na osnovi rezultata ocjene Balassa-Samuelsonova učinka u Hrvatskoj, prikazanih u Okviru 2., može se zaključiti da brži rast domaćih cijena nije posljedica bržeg rasta proizvodnosti rada u sektoru razmjenjivih dobara nego u sektoru nerazmjenjivih dobara u domaćem gospodarstvu u odnosu na inozemstvo.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okruženje

Glavne odrednice monetarnih kretanja u 2007. godini bile su snažno usporavanje rasta plasmana banaka privatnom sektoru i smanjivanje inozemnog duga banaka, što je omogućilo i sporiji rast inozemnog duga gospodarstva u cjelini. Takva su kretanja uvelike rezultat djelovanja instrumenata monetarne politike, i to ponajviše obveznih blagajničkih zapisa HNB-a i granične obvezne pričuve. U bilancama banaka tijekom 2007. ostvarena je i znatna supstitucija inozemnih obveza banaka kapitalom i depozitima privatnog sektora, posebice stanovništva, na što su neizravno također utjecale mjere središnje banke. Krajem 2007. godine pred monetarnom politikom pojavili su se i dodatni izazovi, ponajprije brži rast opće razine cijena, uglavnom kao posljedica rasta cijena hrane i cijene nafte, te bojazan da brzo širenje krize s američkoga financijskog tržišta koje – iako zasad ne zahvaća Hrvatsku – još nije svršeno.

Hrvatska se narodna banka namjerava koristiti istim monetarnim instrumentima i u 2008. godini jer su se pokazali učinkovitim. Krajem 2007. godine donesena je Odluka o obveznom upisu blagajničkih zapisa HNB-a, kojom se regulira rast plasmana banaka u 2008. godini, pri čemu se prekomjernim rastom plasmana smatra rast veći od 12%, isto kao i prethodne godine. Rast plasmana od 12% godišnje dostatan je za neinflatorno financiranje očekivanog rasta BDP-a bez produblivanja vanjske neravnoteže. U apsolutnom iznosu zacrtani rast kredita znači povećanje od 25 mlrd. kuna u odnosu na prosinačku osnovicu, što je u nominalnom iznosu podjednako prirastu kredita ostvarenom u 2007. godini. Nadalje, u 2008. godini stopa granične obvezne pričuve ostala je nepromijenjenom, tj. banke su dužne 55% novoga inozemnog zaduživanja deponirati kod središnje banke. Kao odgovor na nove okolnosti i izazove, djelovanje spomenutih mjera središnja će banka dodatno poduprijeti smanjenim kreiranjem likvidnosti, pri čemu će voditi računa o aprecijacijskim pritiscima koje bi moglo izazvati stezanje likvidnosti. U tom kontekstu središnja je banka krajem 2007. godine povećala i svoje referentne kamatne stope na kratkoročne pozajmice. Tako je kamatna stopa na lombardne kredite sa 7,5% povećana na 9%. Zbog potrebe za umjerenijim kreiranjem primarnog novca banke će se tijekom 2008. godine u manjoj mjeri moći oslanjati na operacije na otvorenom tržištu. Zbog toga je tijekom prosinca 2007. i siječnja 2008. ostvaren postupan porast kamatne stope na repo poslove s trezorskim zapisima MF-a za više od jednoga postotnog boda.

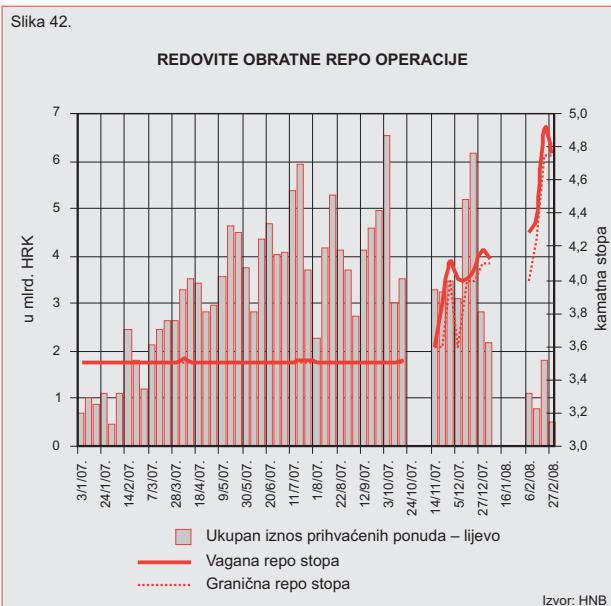
Uz opisane monetarne mjere, središnja je banka krajem

2007. godine donijela i neke važne mjere iz područja nadzora banaka. Odluka o adekvatnosti kapitala postavila je dodatne kapitalne zahtjeve za brzorastuće banke zbog toga što brzi rast plasmana podrazumijeva rizike pogoršanja kvalitete aktive banaka. Prema novoj odluci banke kojima je rast plasmana veći od 12% godišnje moraju imati adekvatnost kapitala veću od 12%, pri čemu rast za jedan postotni bod viši od 12% podrazumijeva povećanje adekvatnosti kapitala za jedan i pol postotni bod više od 12%. Također, Odlukom su povećani ponderi za izračunavanje rizikom ponderirane aktive koji se primjenjuju na plasmane s valutnom klauzulom ili u stranoj valuti koje banke odobravaju dužnicima koji su izloženi valutnom riziku. Iako povećanje pondera rezultira jednokratnim smanjenjem adekvatnosti kapitala banaka, kapital će kod svih banaka ostati znatno iznad zakonskog minimuma.

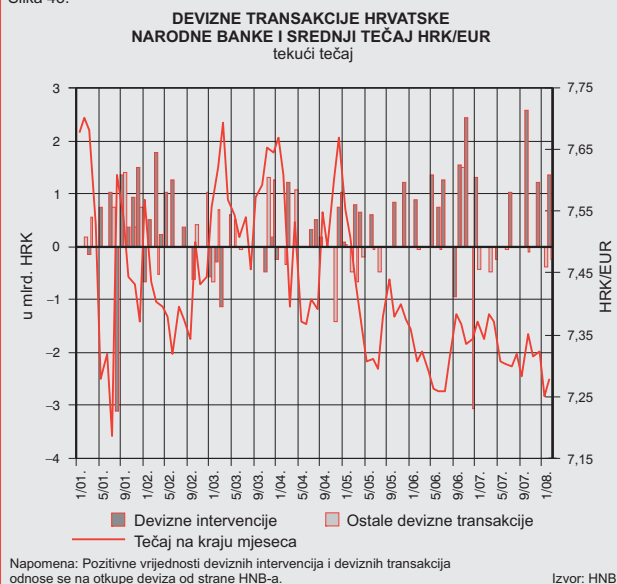
Korištenje instrumenata monetarne politike

Jednako kao i u 2007., poslovne su banke u 2008. godinu ušle s velikim viškom kunske likvidnosti, koji se formirao zbog sezonski pojačane potražnje za kunama na kraju 2007. godine. Dodatno oslobađanje likvidnosti u iznosu od 2,0 mlrd. kuna na početku godine zbililo se zbog ispisivanja obveznih blagajničkih zapisa upisanih u 2007. Naime, novom odlukom kojom se regulira rast plasmana u 2008. godini poslovnim su bankama vraćena prethodno izdvojena sredstva. U takvim uvjetima te u okruženju pojačanih inflatornih pritisaka, HNB je znatno ograničio i poskupio kreiranje primarnog novca podizanjem kamatne stope na lombardne kredite i granične repo stope te je istodobno smanjio mogućnost oslanjanja na obratne repo operacije kao izvor likvidnosti.

Nakon prve obratne repo aukcije održane 2. siječnja, kada su bile plasirane 2,2 mlrd. kuna, središnja banka nije održavala aukcije do početka veljače. Tako su u novo razdoblje održavanja obvezne pričuve (koje je započelo 9. siječnja) poslovne banke ušle s manjkom slobodnih novčanih sredstava, što nije zabilježeno u cijeloj 2007. godini. Niska razina kunske likvidnosti najprije je zabilježena na deviznom tržištu, gdje su se pojačali pritisci na jačanje tečaja domaće valute,

Slika 43.

a doprinos takvim kretanjima dala je i devizna transakcija kada je za plaćanje obveza Pariškom i Londonskom klubu središnjoj državi prodano 50,7 mil. EUR, čime su iz sustava povučene još 0,4 mlrd. kuna. Da bi zaustavila aprecijacijske pritiske, središnja je banka na kraju siječnja intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od banaka 189,1 mil. EUR, te tako kreirala 1,4 mlrd. kuna. Potom je tečaj kune počeo depreciirati, odnosno vraćati se na sezonski uobičajene vrijednosti, a povoljnu razinu likvidnosti tijekom veljače podržao je nastavak održavanja obratnih repo aukcija. Još jednom prodajom deviza državi, namijenjenih plaćanju obveza s osnove kamata na euroobveznice u iznosu od 33,0 mil. EUR, iz sustava su 11. veljače povučene 0,2 mlrd. kuna, ali to nije narušilo obnovljenu likvidnost sustava.

Prosječno stanje plasiranih sredstava na obratnim repo aukcijama u prva dva mjeseca 2008. godine iznosilo je 0,7 mlrd. kuna, što je znatno manje u odnosu na 2007. godinu kad su ta sredstva prosječno iznosila 3,1 mlrd. kuna. Osim manjeg prometa, obratne repo aukcije obilježio je veći raspon i viša razina kamatnih stopa po kojima su poslovne banke prijavljivale svoje ponude. S druge strane, središnja je banka prihvaćala oko dvije trećine traženih iznosa, pa je granična repo stopa porasla te je iznosila od 4,0% do 4,75%.

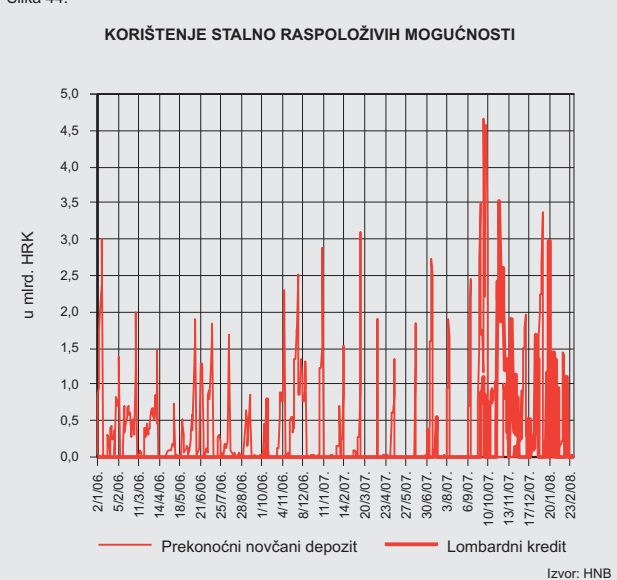
Poslovne su se banke u 2008. godini nastavile koristiti lombardnim kreditima, što je posebice bilo izrazito u drugoj polovini siječnja kad nije bilo redovitih obratnih repo aukcija. Iako s višom kamatnom stopom, lombardnim su se kreditima tijekom siječnja i veljače banke koristile 12 radnih dana, a prosječan iznos bila je 1,1 mlrd. kuna. Istodobno je zabilježeno deponiranje viškova likvidnosti pojedinih banaka u obliku prekonoćnog depozita kod HNB-a, što je uobičajeno pri kraju razdoblja održavanja obvezne pričuve. Prosječno dnevno stanje prekonoćnog depozita u prva dva mjeseca 2008. godine iznosilo je 438 mil. kuna, a u cijeloj 2007. godini taj je iznos bio 361 mil. kuna.

Snažan rast domaćih izvora sredstava utjecao je na rast obvezne pričuve tijekom 2007. godine, a takva kretanja nastavila su se i u 2008. Pritom je kunska obvezna pričuva rasla brže u odnosu na deviznu unatoč bržem rastu deviznih depozita. Naime, devizni depoziti domaćih sektora čine oko 55% osnovice za obračun devizne obvezne pričuve, a devizne obveze banaka prema inozemstvu, koje su se upravo tijekom 2007. znatno smanjile i tako ublažile utjecaj povećane osnovice, iznose preostalih 45%. Bržem rastu kunske obvezne pričuve također je pridonijelo to što su banke polovinu devizne obvezne pričuve dužne izdvajati (održavati) u kunama.

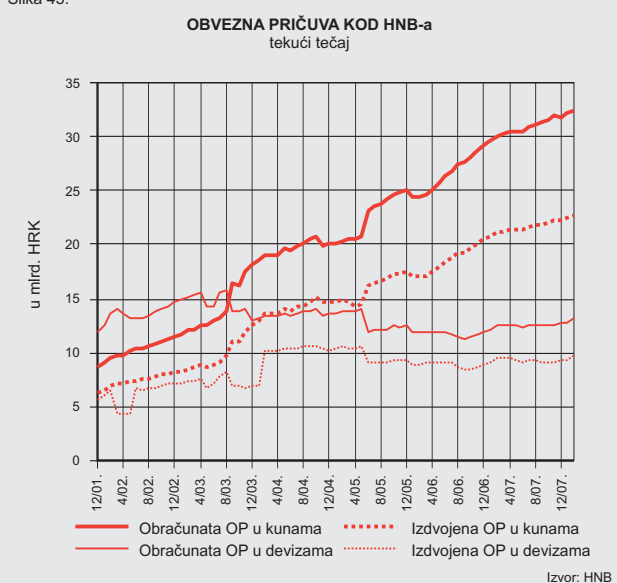
Kunska obvezna pričuva ukupno se u 2007. godini povećala za 2,6 mlrd. kuna te je pri posljednjem obračunu u godini iznosila 31,8 mlrd. kuna, a devizna se obvezna pričuva povećala za 0,9 mlrd. kuna, tj. iznosila je 12,7 mlrd. kuna. U prva dva mjeseca 2008. godine kunska i devizna obvezna pričuva još su se povećale, i to približno za jednake iznose (od 0,5 mlrd. kuna).

Cjelokupno djelovanje mjera monetarne politike usmjereno na usporavanje rasta kredita i inozemnog zaduživanja banaka u 2007. rezultiralo je snažnim smanjenjem inozemnih obveza poslovnih banaka, pa onda i smanjenjem izdvojene granične obvezne pričuve. Tako se osnovica za obračun granične obvezne pričuve u 2007. smanjila za 8,3 mlrd. kuna, a

Slika 44.

Slika 45.

Slika 46.

početkom 2008., pa se na kraju siječnja od 164,6 mlrd. kuna ukupnih deviznih obveza banaka samo 10,6 mlrd. kuna ili 6,4% odnosilo na kunske obveze s valutnom klauzulom.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Zbog snažne potražnje za kunama primarni je novac na kraju prosinca iznosio 51,9 mlrd. kuna i bio je za 12,1% ili 5,6 mlrd. kuna veći u odnosu na kraj 2006. godine. Promatrajući cijelu 2007. u strukturi primarnog novca najveći doprinos povećanju dali su instrumenti monetarne politike kojima su se sterilizirala sredstva zbog rasta monetarnih i kreditnih agregata. Tako se izdvojena kunska obvezna pričuva povećala za 1,8 mlrd. kuna, dok su upisani obvezni blagajnički zapisi zbog prekomjernog rasta kredita na kraju godine iznosili 2,0 mlrd. kuna. Nastavljen je i rast gotovog novca izvan banaka, koji je iznosio 1,4 mlrd. kuna.

Na početku 2008. godine zabilježen je pad primarnog novca, a osim sezonskih utjecaja na njegovo je smanjenje najviše djelovalo povlačenje likvidnosti koja se privremeno oslobodila vraćanjem sredstava banaka na osnovi upisanih obveznih blagajničkih zapisa u 2007. godini. Naime, vraćanjem upisanih sredstava na transakcijske račune bankama su dospjele 2,0 mlrd. kuna, ali se taj višak likvidnosti povukao dospjećem obratne repo operacije 9. siječnja kad su poslovne banke vratile HNB-u 2,2 mlrd. kuna, pri čemu nije bilo mogućnosti dodatnog posuđivanja. Izostanak repo operacija u sljedećim tjednima te sezonski pad gotovog novca izvan banaka bili su dodatni poticaji smanjenju primarnog novca, dok se kunska obvezna pričuva nastavila povećavati. U veljači je zabilježen i prvi manji upis obveznih blagajničkih zapisa u iznosu od 27,8 mil. kuna, i to zbog siječanjskoga prekomjernog rasta plasmana pravnih osoba vlasnički povezanih s poslovnim bankama. Pri kraju veljače primarni novac M0 iznosio je 49,1 mlrd. kuna i bio je za 2,8 mlrd. kuna manji nego na kraju 2007. godine.

Prosječno stanje depozita države kod HNB-a tijekom 2007. godine iznosilo je 283 mil. kuna, što je samo za 73 mil. kuna manje nego godinu prije. Pritom se razina depo-

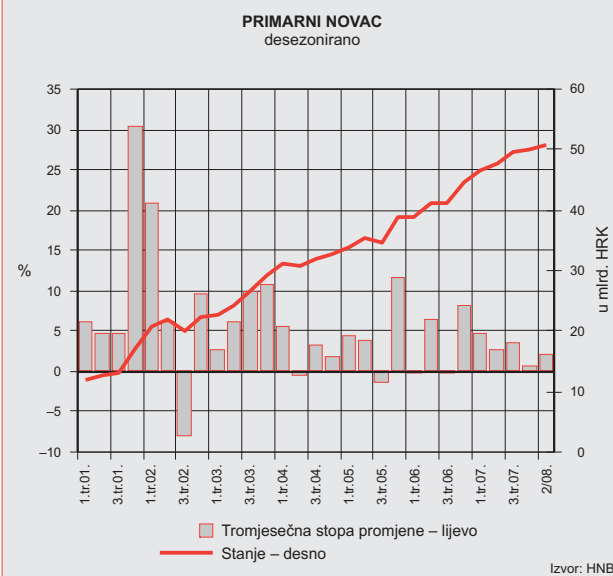
Slika 47.

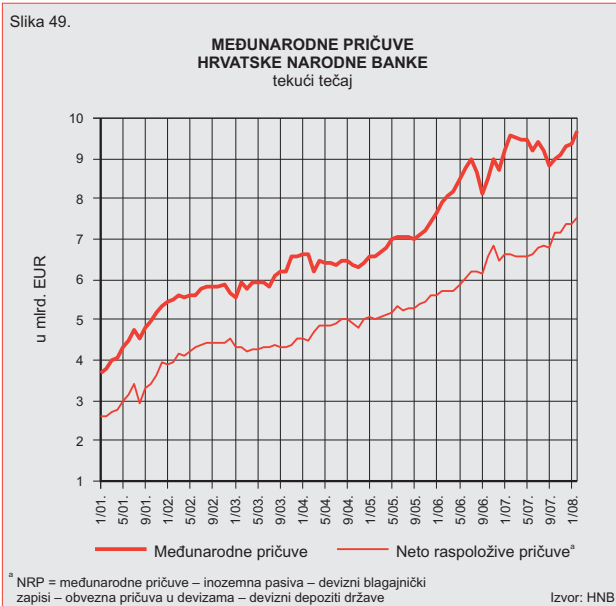

izdvojena granična obvezna pričuva bila je manja za 2,8 mlrd. kuna. Valja naglasiti da je najveći iznos granične obvezne pričuve bio ostvaren u travnju (12,2 mlrd. kuna), pa njezin pad na 5,0 mlrd. kuna zabilježenih u prosincu još više naglašava pad sredstava izdvojenih kod HNB-a na osnovi ovog instrumenta monetarne politike. Početkom 2008. zbog sezonskog porasta inozemnog duga banaka povećala se osnovica za obračun granične obvezne pričuve, a izdvojena sredstva pri obračunu u veljači iznosila su 6,2 mlrd. kuna.

U posljednjem tromjesečju 2007. poslovne su banke održavale visoku razinu devizne likvidnosti (na kraju prosinca iznosila je 35,6% njihovih deviznih obveza), a početkom 2008. zbog smanjenja likvidnih deviznih potraživanja pokrivenost je smanjena na 34,4%. Promatrajući cijelu 2007. godinu banke su u strukturi svojih ukupnih deviznih obveza, koje su dužne pokrivati likvidnim deviznim potraživanjima, najveću prilagodbu učinile na kuskim obvezama s valutnom klauzulom, koje su smanjene za 16,4 mlrd. kuna, dok su čiste devizne obveze povećane za 8,3 mlrd. kuna. Takav trend nastavio se i

Slika 48.

zita kretala unutar uskog raspona i nije znatnije utjecala na likvidnost sustava. Ni tijekom prva dva mjeseca 2008. godine nije bilo izrazitih priljeva ili odljeva depozita države. Krajem veljače kunski depoziti države iznosili su 136 mil. kuna, a devizni 41 mil. kuna.

U posljednjem tromjesečju 2007. godine ostvaren je snažan rast međunarodnih pričuva HNB-a, a tomu je najviše pridonio pojačan otkup deviza od poslovnih banaka. U ukupnom povećanju međunarodnih pričuva, koje je u 2007. iznosilo 582 mil. EUR, veći se dio odnosio na rast ostvaren u posljednjem tromjesečju (512 mil. EUR). Kao i prethodnih godina rast pričuva u 2007. zasnivao se na deviznim transakcijama s poslovnim bankama, dok su na strani odljeva zabilježene neto prodaje deviza MF-u te snažan pad deviznih sredstava izdvojenih na osnovi granične obvezne pričuve. Zbog toga je kod neto raspoloživih međunarodnih pričuva ostvaren snažniji rast (885 mil. EUR) u odnosu na rast bruto pričuva. Na kraju godine međunarodne pričuve iznosile su 9.307 mil. EUR, a neto pričuve 7.349 mil. EUR.

Na početku 2008. godine nastavljen je rast međunarodnih pričuva HNB-a, a na to je ponajviše utjecao otkup 189,1 mil. EUR od poslovnih banaka 31. siječnja te snažan rast izdvojene devizne i granične obvezne pričuve, koji je u prva dva mjeseca iznosio 200 mil. EUR. Na strani odljeva zabilježena je prodaja deviza MF-u za plaćanje inozemnih obveza u neto iznosu od 84 mil. EUR. Na kraju veljače međunarodne pričuve HNB-a iznosile su 9.675 mil. EUR te su bile za 368 mil. EUR veće nego na kraju 2007. godine.

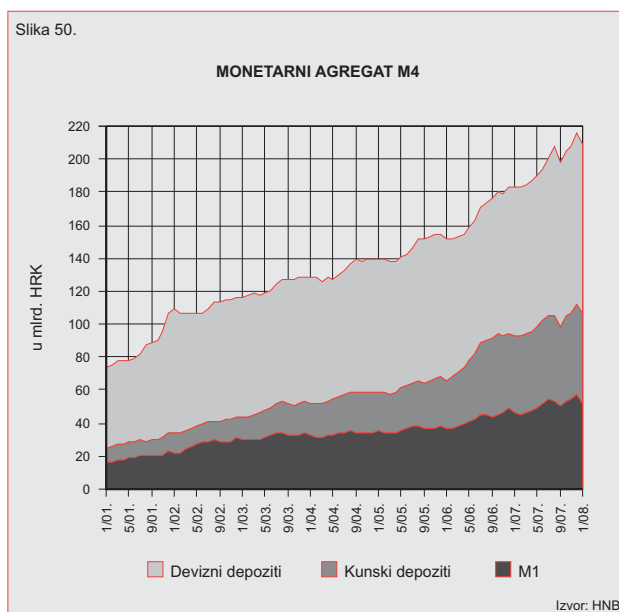
Monetarna kretanja

Monetarna kretanja u posljednjem tromjesečju 2007. godine bila su obilježena snažnim rastom gotovo svih monetarnih agregata, pri čemu je rast bio najizrazitiji potkraj godine. Promatrano na godišnjoj razini središnja je banka svojim mjerama u 2007. uspješno usporila rast plasmana te neizravno potaknula poslovne banke da se više usmjere na domaće izvore financiranja. Tako je u prošloj godini zabilježen snažan rast domaćih štednih i oročenih depozita, ali i dioničkoga

kapitala banaka. Rastom tih izvora sredstava financirana je domaća kreditna aktivnost poslovnih banaka, a istodobno je znatno smanjen njihov inozemni dug. Početkom 2008. godine zabilježeno je sezonsko smanjenje gotovo svih monetarnih i kreditnih agregata.

Ukupna likvidna sredstva

U posljednjem tromjesečju 2007. ostvaren je iznimno snažan rast ukupnih likvidnih sredstava (M4). Osim sezonskih činitelja, na rast najširega monetarnog agregata utjecala su kretanja na tržištu kapitala, posebice povrat viška sredstava uplaćenih za kupnju dionica T-HT-a te snažan rast plasmana banaka potkraj godine. Na kraju 2007. ukupna likvidna sredstva dosegla su 215,5 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 18,1%, što je rast podjednak onome u 2006. godini. Početkom 2008. godine došlo je do sezonskog smanjenja M4, pa je njegova godišnja stopa rasta na kraju siječnja iznosila 13,9%.

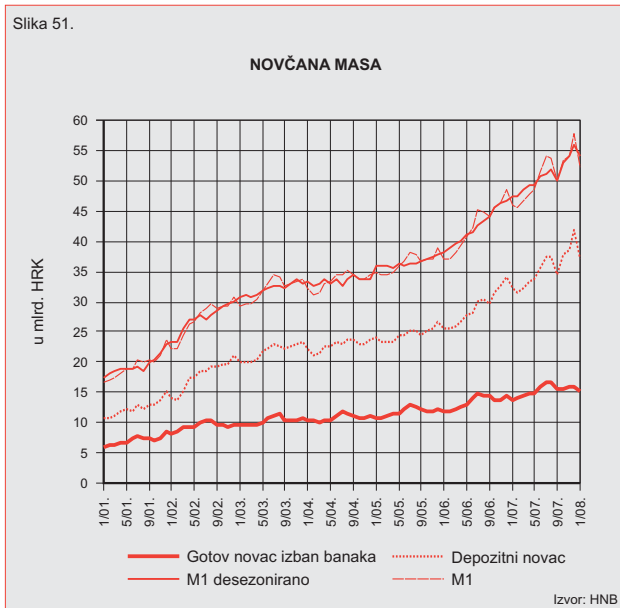

Novčana masa

Povećanje novčane mase (M1), koje je karakteristično za posljednje tromjesečje, zabilježeno je i potkraj 2007. godine. Rast M1 u tom razdoblju bio je osobito izražen i iznosio je gotovo 8,0 mlrd. kuna, pa je njegova godišnja stopa rasta za cijelu 2007. iznosila 19,3%. Kretanje novčane mase tijekom godine bilo je uglavnom određeno kretanjem depozitnog novca, pa se od ukupnoga godišnjeg prirasta novčane mase 85% odnosilo upravo na porast sredstava na transakcijskim računima i žiroračunima. Porast depozitnog novca bio je izrazito snažan u posljednjem tromjesečju, a posebno se isticao rast depozitnog novca poduzeća. Takva su kretanja u skladu s rastom kredita banaka odobrenih poduzećima krajem godine. Na početku 2008. stanje na tekućim računima i žiroračunima domaćih sektora smanjeno je za 4,9 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta ukupnoga depozitnog novca smanjena je na kraju siječnja na 15,1%.

Kretanje druge komponente novčane mase, gotovog novca izvan banaka, nije odstupalo od uobičajenih kretanja za kraj

Slika 51.

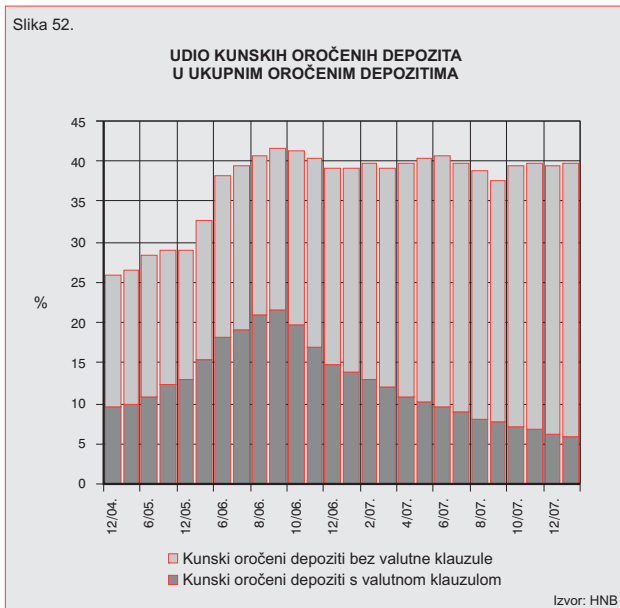
godine. Zbog blagdanske potrošnje stanje ovoga monetarnog agregata povećano je potkraj posljednjeg tromjesečja te je na kraju 2007. godine premašilo 16,0 mlrd. kuna. Kao i godinu prije na snažan rast gotovog novca izvan banaka u 2007. uvelike je utjecala isplata duga umirovljenicima. Tijekom siječnja ovaj je agregat smanjen za 0,7 mlrd. kuna što je uobičajeno za početak kalendarske godine.

Nemonetarni depoziti

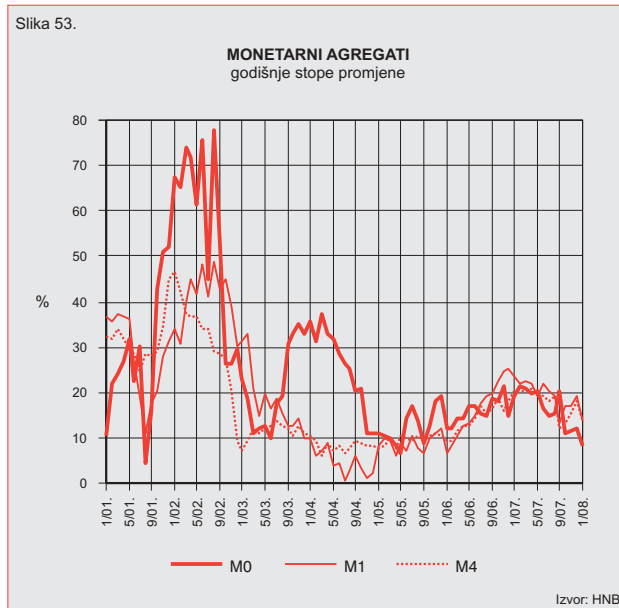
U četvrtom tromjesečju nastavljen je snažan rast štednih i oročenih depozita domaćih sektora kod poslovnih banaka. Ukupno povećanje štednih i oročenih depozita tijekom prošle godine iznosilo je 23,6 mlrd. kuna i bilo je za 5,3 mlrd. kuna veće u usporedbi s 2006. godinom. Takva su kretanja uvelike rezultat nastojanja poslovnih banaka da povoljnijim uvjetima štednje privuku domaće izvore sredstava i na taj način osiguraju sredstva potrebna za financiranje kredita, ali i smanjenje svojih inozemnih obveza.

Najsnažniji rast u prošloj godini zabilježen je kod deviznih

Slika 52.

Slika 53.

depozita što upućuje na to da je štednja u stranoj valuti i nadalje najčešći oblik štednje domaćih sektora. Na kraju godine ukupni devizni depoziti iznosili su 103,1 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta iznosila im je 16,8%. Kao što je i uobičajeno, više od polovine porasta odnosilo se na depozite stanovništva, koji su na kraju godine iznosili 83,2 mlrd. kuna. Osim stanovništva snažan rast deviznih depozita u 2007. ostvarila su poduzeća te ostale bankarske i nebankarske financijske institucije.

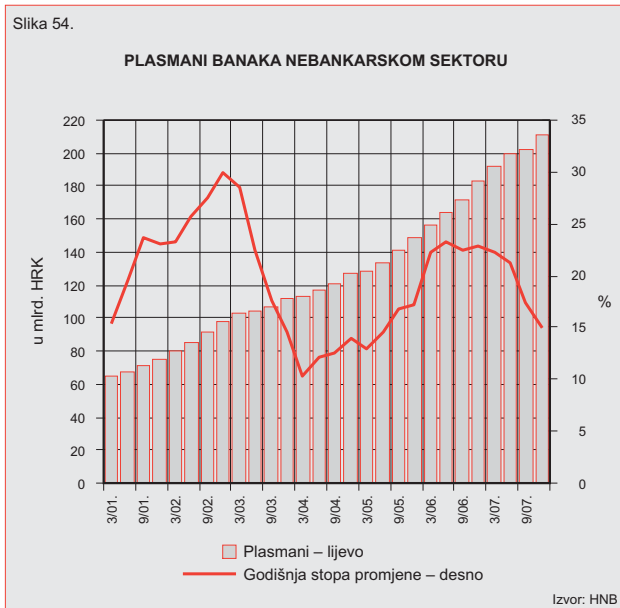
U posljednjem tromjesečju povećali su se i kunski nemonetarni depoziti te su na kraju godine dosegli 53,5 mlrd. kuna, što odgovara godišnjoj stopi rasta od 19,6%. Za razliku od povećanja u 2006., kada su snažno rasli kunski depoziti oročeni uz valutnu klauzulu, povećanje kunskih depozita u 2007. godini u potpunosti se odnosilo na "čiste" kunske depozite. Tako je nastavljen trend smanjivanja kunskih depozita oročenih uz valutnu klauzulu u ukupnim oročenim depozitima kod poslovnih banaka. Promatrano po pojedinim sektorima prošlogodišnje povećanje kunskih depozita odnosilo se podjednako na depozite poduzeća i depozite ostalih bankarskih i nebankarskih financijskih institucija, a depoziti stanovništva su stagnirali.

Plasmani

Ukupni plasmani banaka povećali su se u 2007. za 27,6 mlrd. kuna ili 15,1%, što je za 6,6 mlrd. kuna odnosno 7,8 postotnih bodova manje u odnosu na 2006. godinu. Rast plasmana banaka nebankarskom sektoru bio je nešto izrazitiji u prosincu, i to osobito na njegovu kraju. Prosinačko kretanje plasmana vjerojatno je povezano s novom odlukom o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a u 2008. godini. Banke su nastojale povećati osnovicu za rast plasmana koji ne podliježe obvezi upisa blagajničkih zapisa u 2008. godini, pri čemu im je pogodovala odredba iz nove odluke o ispisu svih prethodno upisanih blagajničkih zapisa. Godišnja stopa rasta plasmana banaka u siječnju se dodatno smanjila te je iznosila 13,6%.

Struktura plasmana po sektorima pokazuje da su banke u 2007. godini nastavile sa snažnim kreditiranjem stanovništva,

Slika 54.

a prilagodba pooštrenim mjerama središnje banke vidjela se ponajprije u slabijem kreditiranju poduzeća. Ipak, određeno usporavanje zamijećeno je i kod kredita odobrenih stanovništvu, koji su povećani za 18,0%, za razliku od 21,8% koliko su rasli tijekom 2006. godine. Razdioba njihova prirasta po pojedinim vrstama kredita bila je vrlo slična ostvarenjima iz 2006. Najveći dio povećanja odnosio se na odobrene stambene kredite, čiji je udio u strukturi ukupnih kredita stanovništvu bio veći od 40%. Nakon stambenih slijedila je kategorija ostalih kredita stanovništvu, u koju su uključeni svi nenamjenski krediti, koji se s udjelom od 44% i nadalje izdvajaju kao najveća pojedinačna kategorija kredita. Preostali iznos kredita odobrenih stanovništvu u 2007. godini odnosio se na kredite za kupnju automobila, kredite po kreditnim karticama te hipotekarne kredite.

Za razliku od plasmana stanovništvu, rast plasmana banaka poduzećima znatno je usporen u 2007. godini te je iznosio 10,6%. Kao rezultat takvih kretanja dio poduzeća, uz potporu domaćih banaka u inozemnom vlasništvu, preusmjerio je

svoje financiranje s domaćih na inozemne banke, što se može vidjeti u kretanjima inozemnog duga ostalih domaćih sektora, osobito u drugoj polovini godine. U tome su prednjačila poduzeća povezana s državom, osobito poduzeća u vlasništvu lokalne države i poduzeća za građenje i gospodarenje cestama na temelju državne koncesije. Stoga je stopa rasta ukupnog financiranja poduzeća, u koju su uključeni i inozemni krediti te krediti ostalih domaćih financijskih institucija, u 2007. porasla unatoč kontrakciji kredita domaćih banaka. Osim toga, poduzeća, za razliku od stanovništva, imaju mogućnost prikupljanja financijskih sredstava i na tržištu kapitala, što su neka od njih u 2007. godini iskoristila.

Plasmani banaka središnjoj državi

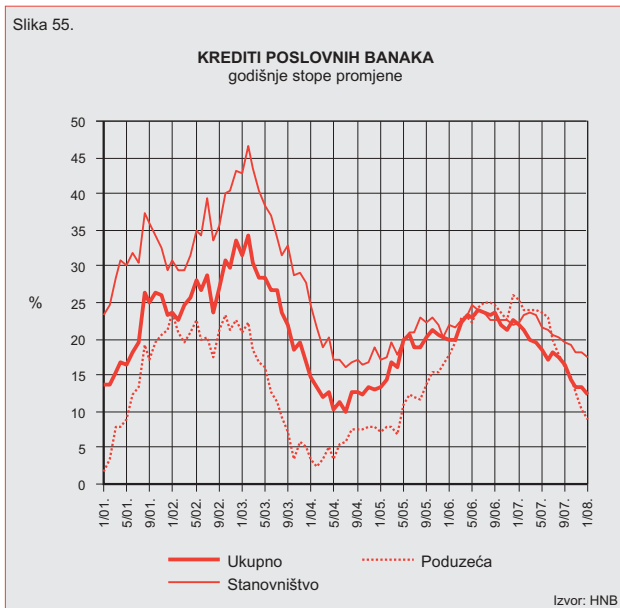
Priljeve sredstava ostvarene prodajom dionica T-HT-a država je u četvrtom tromjesečju 2007. iskoristila za znatno smanjenje svojih obveza prema poslovnim bankama. Ipak, promatrano na godišnjoj razini, plasmani banaka državi blago su uvećani. Na kraju 2007. godine ukupna potraživanja banaka od države iznosila su 28,5 mlrd. kuna i bila su za 2,1% veća u odnosu na kraj 2006. godine.

Za razliku od plasmana državi, depoziti države kod banaka znatno su povećani u 2007. godini, i to za 24,9%. Budući da je povećanje depozita uvelike premašilo rast plasmana, neto potraživanja banaka od središnje države u prošloj su godini smanjena, što upućuje na dobro ostvarenje fiskalnih prihoda i rast primitaka od prodaje financijske imovine države. Na početku 2008. godine nije bilo većih promjena položaja poslovnih banaka prema središnjoj državi.

Inozemna aktiva i pasiva

Uobičajeno povećanje inozemne pasive poslovnih banaka koje je karakteristično za kraj godine, zabilježeno je i u posljednjem tromjesečju 2007., ali je bilo znatno umjerenije u odnosu na posljednjih nekoliko godina. Promatrano na razini cijele godine inozemna pasiva banaka smanjila se čak za 10,9 mlrd. kuna. Smanjenje obveza banaka prema inozemstvu omogućeno je zbog snažnog rasta domaćih izvora sredstava te priljeva sredstava na osnovi dokapitalizacije. Na kraju

Slika 55.

Slika 56.

2007. godine inozemna pasiva banaka iznosila je 65,2 mlrd. kuna i bila je za 14,4% manja nego na kraju 2006. godine.

Radi održavanja minimalne devizne likvidnosti kretanje inozemne aktive poslovnih banaka najvećim je dijelom određeno kretanjem njihovih deviznih obveza. Kako su u devizne obveze od rujna 2006. godine uključene i kunske obveze indeksirane uz stranu valutu, poslovne su banke prestale preferirati takve izvore sredstava, što objašnjava spomenuto smanjenje indeksiranih depozita domaćih sektora. S povećanjem od 6,8 mlrd. kuna u 2007. godini inozemna aktiva banaka na kraju godine iznosila je 46,4 mlrd. kuna.

Opisana kretanja inozemne aktive i pasive banaka rezultirala su poboljšanjem neto inozemne aktive (NIA) banaka u 2007. godini za 17,7 mlrd. kuna. Na početku 2008. godine NIA je smanjena što je u skladu sa sezonskim kretanjima.

Tržište novca

Visoka razina kamatnih stopa na novčanom tržištu praćena njihovom povećanom kolebljivošću obilježila je veći dio četvrtog tromjesečja 2007. i siječnja 2008. godine. Kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa MF-a osjetno su porasle, a upisani iznosi uglavnom su bili manji od planiranih. Potražnja za kunkskom likvidnošću početkom tromjesečja bila je potaknuta javnim ponudama dionica nekih poduzeća, izdanjem druge tranše petnaestogodišnje državne obveznice s valutnom klauzulom u vrijednosti od 300 mil. EUR, isplatom četvrte rate duga države umirovljenicima koji su odabrali brzi model isplate polovine duga i isplate prve rate onim umirovljenicima koji su odabrali isplatu cijelog iznosa duga, dok je tijekom prosinca glavni činitelj potražnje za kunama bio uobičajeni rast gotovog novca u optjecaju zbog velike blagdanske potrošnje. Zbog povrata sredstava bankama na temelju dospjelih obveznih blagajničkih zapisa HNB-a upisanih tijekom 2007. kamatne su se stope na novčanom tržištu početkom siječnja 2008. privremeno smanjile. Međutim, nakon otkazivanja četiriju uzastopnih repo aukcija HNB-a u sklopu provođenja antiinflacijske monetarne politike, kamat-

ne su stope na novčanom tržištu ponovno porasle. Za razliku od prva tri tromjesečja 2007., kad je središnja banka kunkskoj likvidnosti pridonosila uglavnom obratnim repo aukcijama, tijekom četvrtog tromjesečja 2007. te siječnja 2008. godine ponudu kuna značajnim je dijelom osigurala odobravanjem lombardnih kredita te trima deviznim intervencijama kojima je na tržište ukupno plasirano 5,2 mlrd. kuna. Upravo je posljednja devizna intervencija HNB-a krajem siječnja, kojom je kreirano 1,4 mlrd. kuna, prouzročila osjetan porast likvidnosti financijskog sustava, čija je posljedica, prema posljednjim raspoloživim podacima za prvi dio veljače 2008. godine, bilo smanjenje kamatnih stopa na novčanom tržištu.

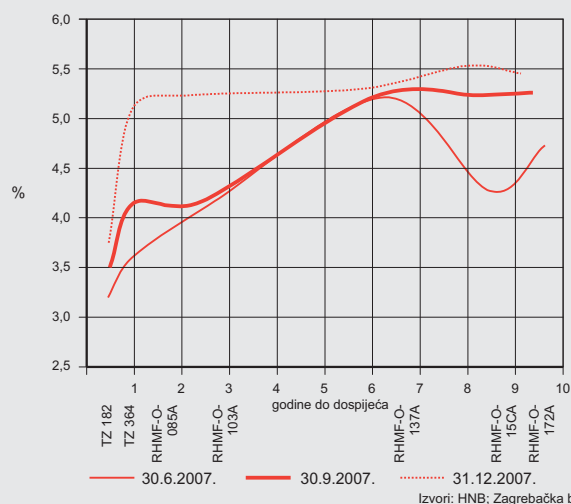
U četvrtom tromjesečju 2007. i siječnju 2008. godine nastavio se rast kamatnih stopa na kratkoročne kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule, a kamatne su se stope na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule nakon porasta u četvrtom tromjesečju 2007. u siječnju 2008. smanjile. S druge strane, kamatne stope poslovnih banaka na dugoročne kredite s valutnom klauzulom, i stanovništvu, i trgovačkim društvima, u četvrtom su se tromjesečju 2007. smanjile, a u siječnju 2008. su porasle. Tijekom promatranog razdoblja nastavio se rast pasivnih kamatnih stopa banaka na većinu depozita.

Kamatne stope na novčanom tržištu

Tijekom četvrtog tromjesečja 2007. godine banke su svoju primarnu likvidnost financirale iz sekundarnih izvora na novčanom tržištu u prosječnom dnevnom iznosu od 4,0 mlrd. kuna (ukupno 249,2 mlrd. kuna u cijelom tromjesečju), što je za 1,4 mlrd. kuna više nego u trećem tromjesečju 2007., odnosno čak za 2,3 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju prethodne godine. Tome je pojedinačno najviše pridonijelo povećanje kredita primljenih od ostalih pravnih osoba u trgovini depozitnim novcem, iako je osjetan bio i porast ostalih kategorija trgovanja na novčanom tržištu. Najveći dio od ukupno 249,2 mlrd. kuna kredita koje su banke primile na novčanom tržištu odnosio se kao i obično na kredite u trgovini depozitnim novcem (216,3 mlrd. kuna), a kupnjom repo

Slika 57.

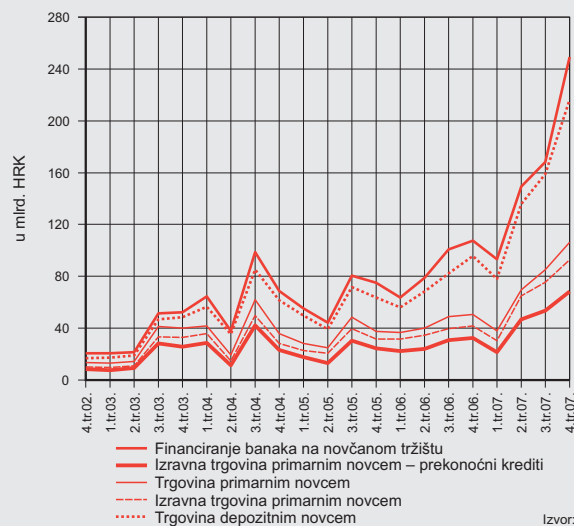
KRIVULJE PRINOSA KUNSKIH TREZORSKIH ZAPISA MF-a I DRŽAVNIH OBVEZNICA

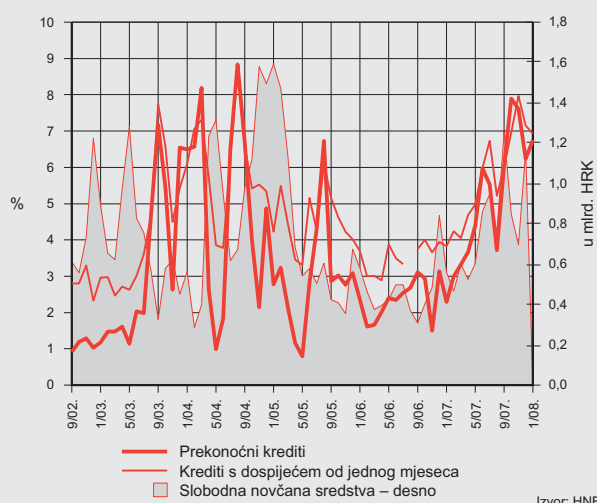
Slika 58.

PROMET NA NOVČANOM TRŽIŠTU

tromjesečni podaci

Slika 59.

KAMATNE STOPE U IZRAVNOJ TRGOVINI MEĐU BANKAMA I SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA BANAKA
 mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

ugovora i prodajom vrijednosnih papira prikupljeno je 25,8 mlrd. kuna odnosno 7,2 mlrd. kuna. U trgovini depozitnim novcem 106,2 mlrd. kuna odnosilo se na kredite primljene od banaka, 52,9 mlrd. kuna na kredite primljene od drugih financijskih institucija, a 57,1 mlrd. kuna na kredite primljene od ostalih pravnih osoba.

U četvrtom se tromjesečju nastavila dominacija izravne trgovine između banaka s tromjesečnim prometom od 92,6 mlrd. kuna, dok je promet uz posredovanje TNZ-a iznosio ukupno 13,6 mlrd. kuna.

Najlikvidniji instrument u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem i dalje su bili prekonoćni krediti, na koje se odnosilo 68,1 mlrd. kuna. Prosječan se dnevni promet tih kredita povećao s 895,5 mil. kuna u rujnu na 1,10 mlrd. kuna u prosincu 2007., ali se u siječnju 2008. znatno smanjio, na 459,0 mil. kuna. Vagana kamatna stopa na te kredite porasla je sa 6,05% u rujnu na 6,23% u prosincu odnosno 6,75% u siječnju, s time da je na dnevnoj razini zabilježena njezina velika kolebljivost.

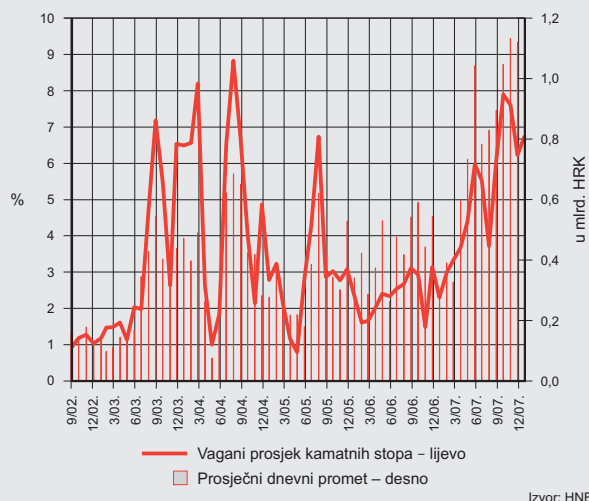
Porast prometa u četvrtom tromjesečju 2007. zabilježen je i na TNZ-u. Prosječan dnevni promet prekonoćnih kredita uz posredovanje TNZ-a porastao je s rujanskih 137,7 mil. kuna na 175,3 mil. kuna u prosincu, a u siječnju je 2008. godine iznosio 224,5 mil. kuna. Vagana mjesečna kamatna stopa na ove kredite također je porasla: s 4,04% u rujnu na 5,33% u prosincu te na 6,67% u siječnju 2008.

U četvrtom je tromjesečju 2007. MF održao jedanaest aukcija trezorskih zapisa, pri čemu je prosječan iznos pristiglih ponuda za njihov upis po aukciji bio za 138,9 mil. kuna manji nego u prethodnom tromjesečju te je iznosio 425,3 mil. kuna. Na aukcijama je u prosjeku prihvaćeno nešto više od 81% tih ponuda, a upisano je trezorskih zapisa u vrijednosti od 3,8 mlrd. kuna, što je za 539,0 mil. kuna manje od planiranog iznosa.

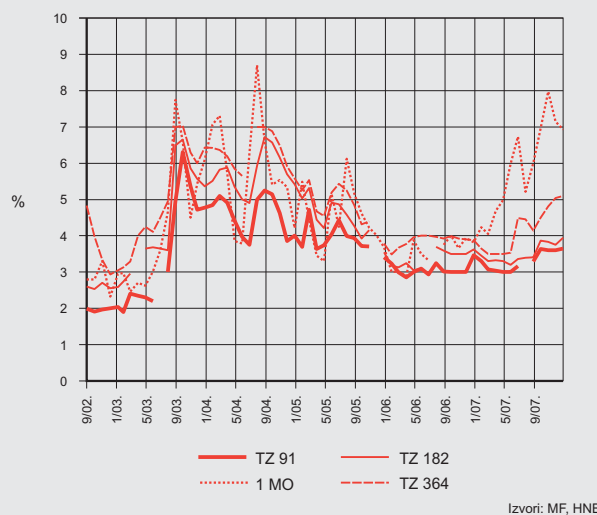
Kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa u četvrtom tromjesečju 2007. kretale su se slično kao i kamatne stope na novčanom tržištu pa su tijekom promatranog razdoblja uglavnom rasle. Pritom je najveći porast, kao i u prethodnom tromjesečju, bio onaj vagane kamatne stope na trezorske zapise s dospijecem od 364 dana, koja je s rujanskih 4,14% narasla na 5,05% u prosincu, odnosno na 5,10% u siječnju 2008., što je njezina najveća razina od rujna 2005. godine. Nešto su manje porasle vagane kamatne stope na trezorske zapise s dospijecem od 91 i 182 dana, s 3,29% i 3,40% u rujnu na 3,60% te 3,75% u prosincu, a u siječnju su 2008. te stope iznosile 3,65% odnosno 3,95%.

Stanje upisanih trezorskih zapisa nastavilo se smanjivati, i to s 11,9 mlrd. kuna na kraju rujna na 11,7 mlrd. kuna na kraju prosinca odnosno na 11,4 mlrd. kuna na kraju siječnja 2008. godine. U strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa kudikamo najveći dio i dalje se odnosi na jednogodišnje zapise, čiji je udio na kraju četvrtog tromjesečja 2007. bio za 5 postotnih bodova manji nego na kraju trećeg tromjesečja te je iznosio 91,2%. Udio trezorskih zapisa s rokovima dospijeca od 91 i 182 dana iznosio je 3,7% te 5,1%.

Slika 60.

IZRAVNA MEĐUBANKOVNA TRGOVINA PREKONOĆNIM KREDITIMA
 mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

Slika 61.

KAMATNE STOPE NA TREZORSKE ZAPISE MF-a I U IZRAVNOJ TRGOVINI MEĐU BANKAMA
 ročna struktura

Kamatne stope poslovnih banaka

Vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule porasla je sa 7,04% u rujnu na 7,39% u prosincu te na 7,81% u siječnju, a vagana je kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule u prosincu iznosila 12,34%, a u siječnju 2008. spustila se na 12,17%.

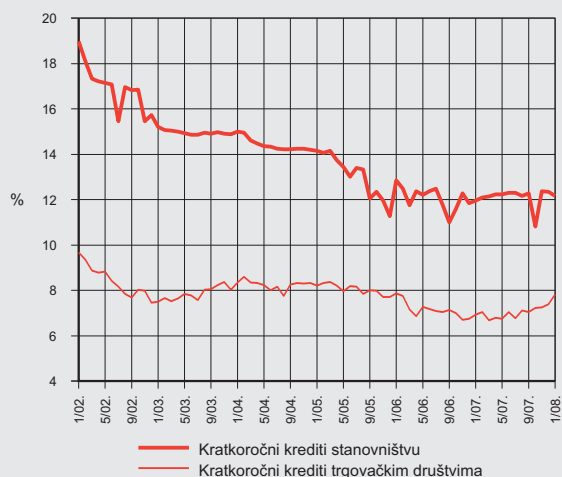
Nakon blagog smanjenja u četvrtom tromjesečju 2007. kamatne su stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima u siječnju 2008. porasle. Vagana kamatna stopa na dugoročne kunske kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom pritom je smanjena sa 6,56% u rujnu na 6,51% u prosincu, a zatim je porasla na 6,75% u siječnju. Izrazitije smanjenje, sa 7,07% u rujnu na 6,80% u prosincu 2007., bilo je ono vagane kamatne stope na dugoročne kunske kredite stanovništvu s valutnom klauzulom, koja je u siječnju 2008. porasla na 6,87%. Glavni razlog njezina prvotnog smanjenja jest porast udjela najjeftinijih, stambenih kredita (s 34,0% u rujnu na 46,3% u

prosincu), a na račun skupljih, ostalih dugoročnih kredita, dok je blagi siječanjski porast posljedica povećanja kamatnih stopa na većinu potkategorija kredita unutar skupine dugoročnih kunskih kredita stanovništvu s valutnom klauzulom.

Porast vagane kamatne stope na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, koji je obilježio prva tri tromjesečja 2007., nastavio se i u posljednjem tromjesečju 2007. te početkom 2008. godine. Ta je kamatna stopa u prosincu iznosila 5,42%, a u siječnju 2008. porasla je na 5,79%. Vagana kamatna stopa na devizne depozite također je nastavila rasti, s 4,16% u rujnu na 4,32% u prosincu, a u siječnju 2008. smanjena je na 4,17%. Njezino je kretanje u skladu s kretanjem kamatnih stopa u eurozoni. Kamatne stope na depozite po viđenju bile su stabilne. Vagana kamatna stopa na kunske štedne depozite po viđenju bez valutne klauzule neznatno je porasla, s 0,35% u rujnu na 0,36% u prosincu, koliko je iznosila i u siječnju 2008. Nakon što se nije mijenjala tijekom četvrtog tromjesečja 2007. te je iznosila 0,25%, vagana kamatna stopa na devizne depozite po viđenju neznatno je porasla u siječnju 2008., na 0,26%.

Slika 62.

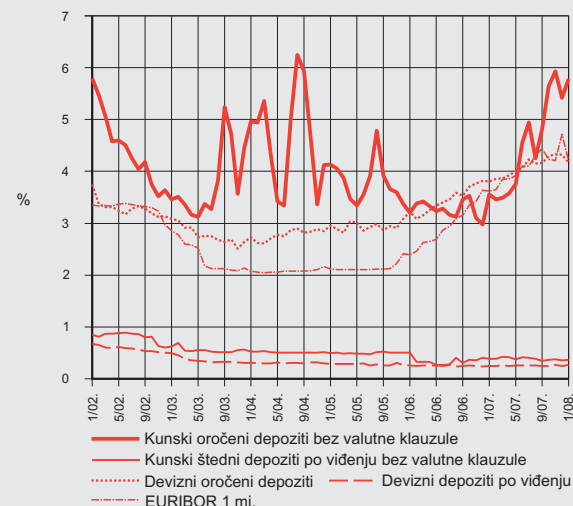
PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE^a POSLOVNIH BANAKA NA KRATKOROČNE KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novodobrene kredite u izvještajnom mjesecu Izvor: HNB

Slika 64.

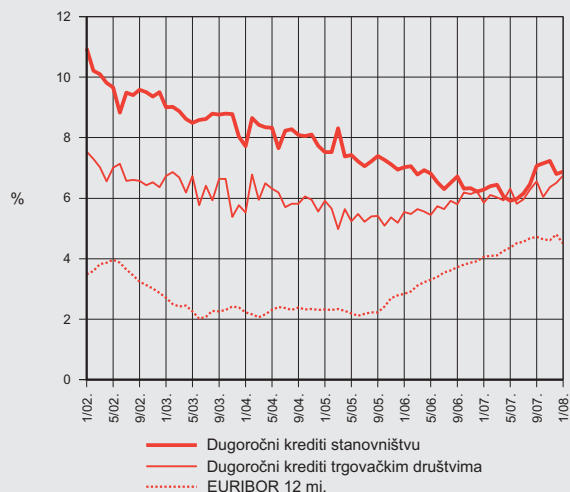
PROSJEČNE PASIVNE KAMATNE STOPE^a POSLOVNIH BANAKA

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novozaprimljene depozite u izvještajnom mjesecu Izvor: HNB

Slika 63.

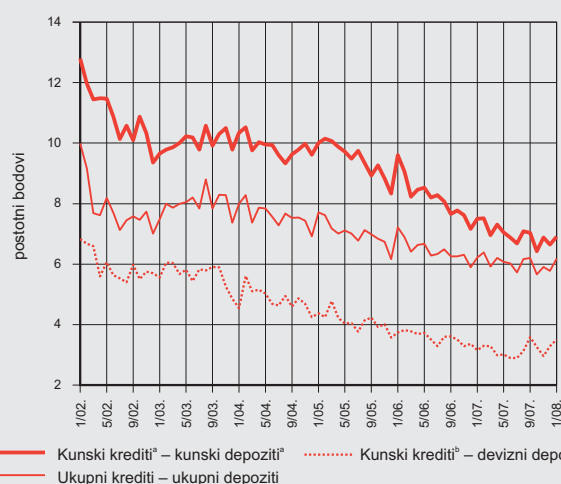
PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE^a POSLOVNIH BANAKA NA DUGOROČNE KREDITE S VALUTNOM KLAUZULOM

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novodobrene kredite u izvještajnom mjesecu Izvor: HNB

Slika 65.

RAZLIKE IZMEĐU PROSJEČNIH KAMATNIH STOPA POSLOVNIH BANAKA NA KREDITE I NA DEPOZITE

^a Bez valutne klauzule, ^b S valutnom klauzulom Izvor: HNB

U odnosu na prethodno tromjesečje razlike između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa banaka u četvrtom su se tromjesečju 2007. smanjile, a u siječnju 2008. godine uslijedio je njihov porast. Razlika između vagane kamatne stope na ukupne kredite i vagane kamatne stope na ukupne depozite tako se smanjila sa 6,21 postotnog boda u rujnu na 5,78 postotnih bodova u prosincu 2007., ali je u siječnju 2008. porasla na 6,18 postotnih bodova. Zbog istodobnog smanjenja vagane kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule i porasta vagane kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule njihova se razlika smanjila sa 7,03 postotna boda u rujnu na 6,65 postotnih bodova u prosincu, a u siječnju 2008. porasla je na 6,90 postotnih bodova. Razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom i vagane kamatne stope na devizne depozite smanjila se s 3,58 postotnih bodova u rujnu na 3,29 postotnih bodova u prosincu, a u siječnju 2008. iznosila je 3,50 postotnih bodova.

Unatoč blagom porastu vagane kamatne stope na sve dugoročne kunske kredite trgovačkim društvima u Hrvatskoj,

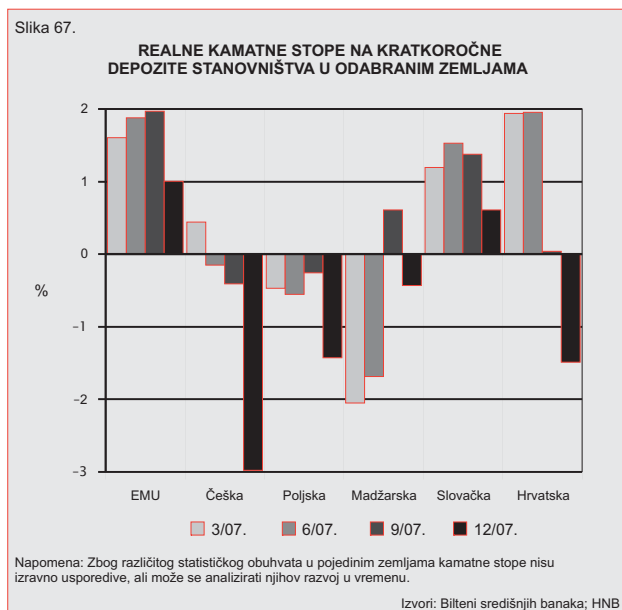
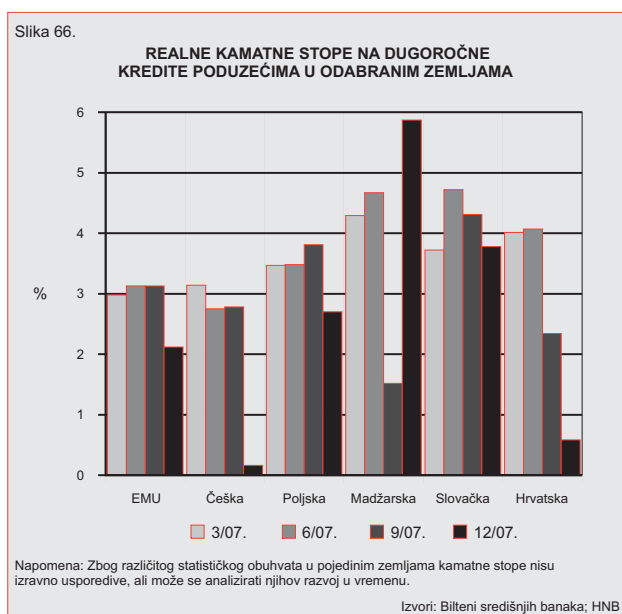
zbog visoke stope inflacije na kraju četvrtog tromjesečja 2007. realna je kamatna stopa na te kredite osjetno smanjena. Porast stope inflacije bio je glavni razlog smanjenja realne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima i u EMU, Češkoj, Poljskoj i Slovačkoj, a u Mađarskoj je ona ipak porasla zbog osjetnog porasta nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima.

Povišenje stope inflacije nadmašilo je porast nominalnih kamatnih stopa na tromjesečne kunske depozite stanovništva tijekom četvrtog tromjesečja 2007., pa je realna kamatna stopa na te depozite u Hrvatskoj na kraju 2007. prvi put nakon lipnja 2006. postala negativna. Smanjenje realne kamatne stope na depozite stanovništva zabilježeno je u svim promatranim zemljama, pri čemu je ono bilo najizrazitije u Češkoj.

Tržište kapitala

Posljednje tromjesečje 2007. godine na hrvatskom tržištu kapitala obilježili su rekordni tromjesečni promet dionica i dotad najveći broj provedenih transakcija, što je bila izravna posljedica početka trgovanja dionicama T-HT-a. Domaći je burzovni indeks u promatranom razdoblju kolebao što se, osim nekim domaćim činiteljima, može objasniti i previranjima na svjetskim financijskim tržištima, kao i na tržištima u regiji. Krajem studenoga 2007. na Zagrebačkoj je burzi uspješno uveden novi trgovinski sustav OMX, koji podržava znatno veći broj transakcija i trgovinu financijskim izvedenicama.

Početak trgovanja dionicama T-HT-a početkom listopada pozitivno je djelovao i na vrijednosti ostalih dionica koje kotiraju na Zagrebačkoj burzi, pa je indeks CROBEX sredinom tog mjeseca dosegnuo svoju najvišu zabilježenu razinu. Potaknuti pozitivnim raspoloženjem ulagača za inicijalnu javnu ponudu dionica do kraja godine odlučili su se i Veterina d.d., Atlantic Grupa d.d. te Optima Telekom d.d. No, unatoč rekordnome mjesečnom prometu i euforiji koja je nakon snažnog rasta cijene dionica T-HT-a zavladała na tržištu, vrijednost se CROBEX-a krajem listopada počela smanjivati, što se još jačim intenzitetom nastavilo u studenome. Tome su donekle pridonijeli mirovinski fondovi koji su, u iščekivanju da se donese pravilnik Hanfe koji bi im dopustio ulaganje u vrijednosne papire dioničkih društava uvrštene izvan službene kotacije na Zagrebačkoj burzi, povukli znatna sredstva iz investicijskih fondova, koji su zbog toga morali rasprodati dio svoje najlikvidnije imovine. Nepovoljna kretanja na domaćem tržištu kapitala djelomično su bila posljedica i pada vrijednosti indeksa vodećih svjetskih burza uzrokovanog širenjem krize s američkog tržišta drugorazrednih hipotekarnih kredita, kao i nestabilnosti regije zbog budućnosti Kosova i političke situacije u Bosni i Hercegovini te neizvjesnosti vezane uz ishod parlamentarnih izbora u Republici Hrvatskoj održanih krajem studenoga. Negativan trend na domaćem tržištu kapitala nakratko je prekinulo konačno donošenje Hanfina Pravilnika o dodatnim kriterijima ulaganja i investicijskim ograničenjima mirovinskih fondova⁶ sredinom prosinca te ponovno ulaganje znatnog iznosa sredstava mirovinskih fondova u udjele

6 NN, br. 129/2007.

Tablica 5. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Prosinac 2007.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. EUR)	0,2	102,1	10,3	158,5	552,6	11,7
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. EUR)	62,2	12,8	1,3	131,2	5,3	27,6
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (u %)	0,1	26,1	8,2	32,3	46,9	8,0
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (u %)	29,9	3,3	1,0	26,7	0,5	19,0
Brzina prometa ^d	1,1	79,1	13,1	2,2	n.a.	6,1
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. EUR), kraj mjeseca	4.744	32.521	19.740	69.184	n.a.	48.086
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. EUR), kraj mjeseca	13.379	39.829	5.935	n.a.	n.a.	5.641
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , kraj mjeseca (u %)	9,0	33,0	62,7	56,0	n.a.	131,1
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , kraj mjeseca (u %)	25,5	40,4	18,8	n.a.	n.a.	15,4
Kretanje indeksa dionica od početka godine (u %)	7,2	5,6	78,1	14,2	10,4	63,2
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (u %)	0,6	1,9	2,3	2,3	-1,8	12,5

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2006.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionica × 100 / tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg; BSSE; BSE; PSE; LJSE; WSE; Zagrebačka burza

investicijskih fondova, što je rezultiralo jačanjem potražnje za dionicama i oporavkom CROBEX-a na samom kraju godine. Međutim, pesimistična očekivanja uzrokovana nestabilnošću financijskih tržišta, gubici nekih od najvećih svjetskih financijskih institucija, pojačani inflatorni pritisci u Hrvatskoj i većini drugih zemalja, veliki broj neiskusnih malih ulagača te približavanje datuma proglašenja neovisnosti Kosova rezultirali su znatnim padom CROBEX-a u siječnju 2008. Treba spomenuti da je na takav pad domaćega burzovnog indeksa utjecala i prodaja dionica koje su bile zalog kod maržnih kredita te ulagački proizvodi poput različitih certifikata i izvedenih financijskih instrumenata zasnovanih na dionicama koje kotiraju na Zagrebačkoj burzi, a koje su svojim klijentima prodavale inozemne banke.

Rast prometa u četvrtom je tromjesečju 2007. zabilježen i na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira. Trgovinu obveznicama u listopadu obilježilo je izdanje druge tranše petnaestogodišnje kunske državne obveznice s valutnom klauzulom. Tijekom posljednja dva mjeseca 2007. trgovina obveznicama dodatno se intenzivirala, čemu je vjerojatno pridonijela priprema mirovinskih fondova za ulaganje u dionice javnih dioničkih društava.

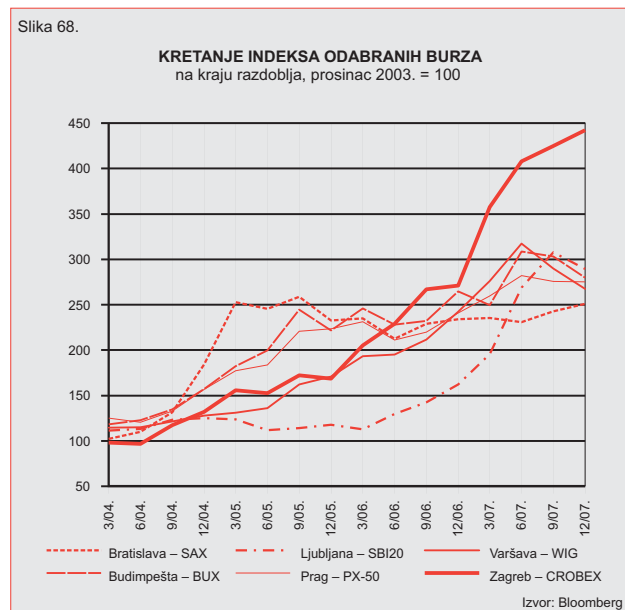
Za indekse većine promatranih burza u zemljama Srednje

i Istočne Europe u četvrtom je tromjesečju 2007. zabilježen pad. Tako se indeks Varšavske burze smanjio za 7,8%, a slijedili su ga indeksi Budimpeštanske (-7,7%) i Ljubljanske burze (-6,0%), dok se indeks Praške burze smanjio tek neznatno (-0,1%). U promatranom razdoblju rasli su jedino indeksi Zagrebačke (4,0%) i Bratislavske burze (3,5%).

Unatoč smanjenju vrijednosti dioničkih indeksa na nekim od spomenutih burza, tržišna je kapitalizacija dionica na kraju 2007. na svim promatranim burzama Srednje i Istočne Europe, izuzevši Budimpeštansku burzu, bila veća u usporedbi s krajem rujna iste godine. Tržišna kapitalizacija obveznica u tom se razdoblju smanjila samo na Zagrebačkoj burzi, dok se na svim ostalim burzama blago povećala. Prema tržišnoj kapitalizaciji dionica u odnosu na BDP i u četvrtom tromjesečju 2007. Zagrebačka se burza nalazila ispred svih promatranih burza, dok je prema odnosu tržišne kapitalizacije obveznica i BDP-a i dalje na posljednjem mjestu. U usporedbi s rujnom promet dionica u prosincu 2007. bio je veći na svim promatranim burzama osim na Budimpeštanskoj, a znatno je povećanje na svim promatranim burzama zabilježeno i kod prometa obveznica.

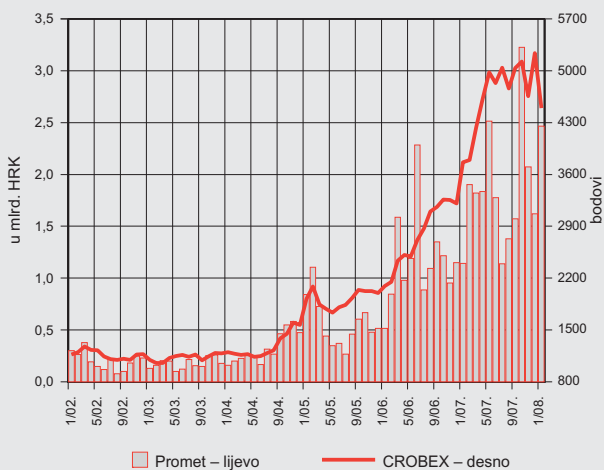
Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

Na hrvatskom tržištu kapitala tijekom četvrtog tromjesečja 2007. godine ostvaren je rekordan promet dionica⁷, u vrijednosti od 6,9 mlrd. kuna, što je za 2,8 mlrd. kuna više nego u prethodnom tromjesečju, odnosno za 4,5 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju prethodne godine. U promatranom se razdoblju najviše trgovalo dionicama T-HT-a, koje su u ukupnom prometu sudjelovale s 20,1%, a slijedile su ih dionice Atlantske plovidbe d.d. (6,6%) i Instituta građevinarstva Hrvatske d.d. (6,1%). U siječnju 2008. trgovinu su ponovno obilježile dionice T-HT-a s udjelom u ukupnom prometu od 8,7%, a uz njih se u tom mjesecu najviše trgovalo povlaštenim dionicama Adris grupe d.d. (7,3%) i dionicama Atlantske plovidbe d.d. (7,0%).

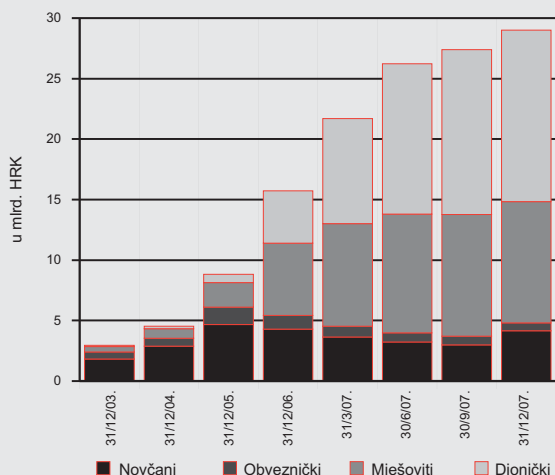
⁷ Za razdoblje od siječnja 2002. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu dionica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa dionica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze.

Slika 69.

MJESEČNI PROMET DIONICA NA HRVATSKOM TRŽIŠTU KAPITALA I VRIJEDNOST INDEKSA CROBEX NA KRAJU MJESECA

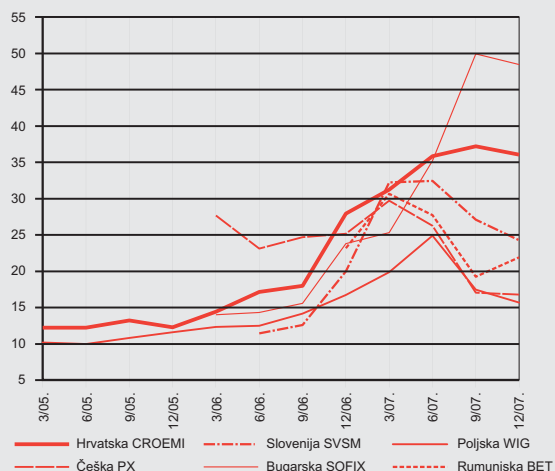
Izvor: Zagrebačka burza

Slika 70.

KRETANJE NETO IMOVINE OTVORENIH INVESTICIJSKIH FONDOVA S JAVNOM PONUDOM PREMA NJIHOVOJ VRSTI

Izvor: Hanfa

Slika 71.

KRETANJE OMJERA CIJENA I ZARADA ODABRANIH BURZA

Izvori: Bloomberg; RBA

Vrijednost indeksa Zagrebačke burze CROBEX⁸-a na kraju prosinca 2007. bila je za 4,0% viša nego na kraju prethodnog tromjesečja i iznosila je 5239 bodova, što je u odnosu na kraj 2006. povećanje od čak 63,2%. Zbog opisanih se kretanja CROBEX od kraja 2007. do kraja siječnja 2008. smanjio za 14,2%, te je iznosio 4497 bodova, što je njegova najniža razina od ožujka 2007.

Neto imovina otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom nastavila se povećavati i tijekom posljednja tri mjeseca 2007., iako je taj porast bio blaži nego u prethodnim razdobljima. Nakon gotovo dvije godine konstantnog pada neto imovine novčanih fondova, u četvrtom tromjesečju upravo je njihov rast bio najveći, dok se rast neto imovine dioničkih fondova bitno usporio.

Na kraju četvrtog tromjesečja 2007. tržišna kapitalizacija⁹ dionica na Zagrebačkoj burzi povećala se za 11,3% u odnosu na kraj rujna 2007. te je iznosila 352,2 mlrd. kuna, što je bila njezina najviša vrijednost zabilježena dotad. Međutim, zbog pada cijena velikog broja dionica ona se do kraja siječnja 2008. smanjila na 328,7 mlrd. kuna.

Omjer cijena i zarada po dionici za indeks CROEMI¹⁰ na kraju prosinca 2007. iznosio je 36,05 te je bio za 3,1% manji u odnosu na kraj rujna 2007., što je još uvijek porast, od 29,0% u usporedbi s krajem istog razdoblja prethodne godine. Taj se omjer u posljednjem tromjesečju 2007. smanjio i za indekse svih ostalih promatranih burza, osim za indeks Bukureštanske burze.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

U četvrtom tromjesečju 2007. na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira izdana je jedna tranša državne obveznice te šest novih obveznica, od čega tri municipalne i tri korporacijske obveznice. Krajem listopada 2007. godine MF je izdao drugu tranšu petnaestogodišnje kunske državne obveznice s valutnom klauzulom nominalne vrijednosti 300 mil. EUR, koja dospijeva 2019. godine, čime se ukupna vrijednost

- 8 Od 19. ožujka 2007. primjenjuje se nova metodologija izračuna indeksa CROBEX, u koji se od tada uključuje samo onaj iznos tržišne kapitalizacije koji je stvarno raspoloživ i dostupan za trgovanje (do tada je indeks CROBEX bio vagan na osnovi pune tržišne kapitalizacije). Osim toga, utvrđene su i nove procedure za ubrzani ulazak novih najlikvidnijih dionica na tržištu. Zbog tih metodoloških promjena i zbog toga što je prestala s radom Varaždinska burza indeks CROBEX na dan 19. ožujka 2007. činilo je ukupno trideset dionica – njih sedamnaest iz starog sastava CROBEX-a, sedam dionica koje su bile sastavni dio indeksa Varaždinske burze, VIN-a, pet dionica koje su u indeks ušle jer zadovoljavaju nove kriterije i jedna dionica prema kriterijima za ubrzani ulazak.
- 9 U izračun tržišne kapitalizacije dionica na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovno trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana, odnosno tri mjeseca, iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovinu, odnosno za tri četvrtine.
- 10 CROEMI (Croatian Equity Market Index), indeks Raiffeisenbank Austria d.d. računa se od 20. svibnja 2003. kao jedini indeks koji je do pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj pratio kretanje cijena dionica neovisno o tome na kojoj su burzi kotirale jer su sastavnice CROBEX-a i VIN-a bile isključivo dionice koje su kotirale na Zagrebačkoj odnosno na Varaždinskoj burzi. CROEMI je vagan na temelju tržišne kapitalizacije dionica raspoloživih za trgovanje, pri čemu je težina pojedine dionice ograničena na najviše 15%. Za razliku od CROBEX-a, za koji podaci o kretanju omjera cijena i zarada dionica iz indeksa postoje tek od rujna 2006., za CROEMI se oni računaju od lipnja 2004. i međusobno su uspoređivi, zato što se metodologija izračuna indeksa CROEMI nije mijenjala, a metodologija izračuna CROBEX-a jest.

Tablica 6. Izdanja obveznica na domaćem tržištu, stanje na dan 31. siječnja 2008.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Zadnja cijena ^a	Tekući prinos 31.1.2008.
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	101,60	6,767%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	105,00	6,548%
RHMF-O-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003.	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	99,70	6,143%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	100,10	5,495%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	500.000.000	5,375%	100,35	5,356%
RHMF-O-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	103,20	6,541%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	98,90	4,297%
RHMF-O-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	98,20	5,346%
RHMF-O-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	4.000.000.000	4,500%	96,20	4,678%
RHMF-O-172A	Republika Hrvatska	8.2.2007.	8.2.2017.	HRK	5.500.000.000	4,750%	95,00	5,000%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,30	6,417%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	97,50	5,641%
GDRI-O-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	16.383.008	4,125%	–	–
GDST-O-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	8.000.000	4,563%	100,30	4,549%
GRVI-O-17AA	Grad Vinkovci	23.10.2007.	23.10.2017.	HRK	42.000.000	5,500%	–	–
GROS-O-17AA	Grad Osijek	30.10.2007.	30.10.2017.	HRK	25.000.000	5,500%	–	–
GDST-O-15BA	Grad Split	27.11.2007.	27.11.2015.	EUR	8.100.000	4,750%	–	–
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvoj	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
BLSC-O-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	101,60	5,413%
HYBA-O-086A	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	100,05	6,497%
PLVA-O-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	99,00	5,808%
MDKA-O-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	99,10	4,541%
RBA-O-112A	Raiffeisen Bank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	97,50	4,231%
PODR-O-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	94,40	5,429%
NEXE-O-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	97,00	5,670%
MTEL-O-097A	Metronet telekomunikacije d.d.	28.7.2006.	28.7.2009.	HRK	120.000.000	8,500%	101,90	8,342%
HOTR-O-941A	Hospitalija trgovina d.o.o.	5.10.2006.	5.10.2009.	HRK	75.000.000	8,250%	101,00	8,168%
HEP-O-13BA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	29.11.2006.	29.11.2013.	HRK	500.000.000	5,000%	93,00	5,376%
ATGR-O-11CA	Atlantic grupa d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	115.000.000	5,750%	98,35	5,846%
INGR-O-11CA	Ingra d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	200.000.000	6,125%	98,20	6,237%
OPTE-O-142A	Optima telekom d.o.o.	1.2.2007.	1.2.2014.	HRK	250.000.000	9,125%	99,40	9,180%
JDGL-O-126A	Jadran Galenski laboratorij d.d.	11.6.2007.	11.6.2012.	HRK	125.000.000	5,650%	–	–
JDRA-O-129A	Jadranka d.d.	13.9.2007.	13.9.2012.	HRK	75.000.000	6,475%	–	–
JRLN-O-12AA	Jadrolinija d.d.	25.10.2007.	25.10.2012.	HRK	70.000.000	6,500%	99,00	6,566%
OIV-O-14BA	Odašiljači i veze d.o.o.	20.11.2007.	20.11.2014.	HRK	100.000.000	7,250%	–	–
HEP-O-17CA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	7.12.2007.	7.12.2017.	HRK	700.000.000	6,500%	–	–

^a U redovitom prometu
Izvor: Zagrebačka burza

tog izdanja povećala na 500 mil. EUR. U istom su mjesecu izdane i dvije nove municipalne obveznice, kunska desetogodišnja obveznica Grada Vinkovaca nominalne vrijednosti 42 mil. kuna i s prinosom do dospeljeća na dan izdavanja od 5,52% te kunska desetogodišnja obveznica Grada Osijeka nominalne vrijednosti 25 mil. kuna i s prinosom do dospeljeća na dan izdavanja od 5,56%. Od spomenutih novih municipalnih obveznica krajem studenoga izdana je još i eurska osmogodišnja obveznica Grada Splita nominalne vrijednosti 8,1 mil. EUR i s prinosom do dospeljeća na dan izdavanja od 4,87%. Korporacijske obveznice u četvrtom su tromjesečju izdali Jadrolinija d.d. (kunska petogodišnja obveznica nominalne vrijednosti 70 mil. kuna i s prinosom do dospeljeća na dan izdavanja od 6,58%), Odašiljači i veze d.o.o. (kunska sedmogodišnja obveznica nominalne vrijednosti 100 mil. kuna i s prinosom do dospeljeća na dan izdavanja od 7,39%) te Hrvatska elektroprivreda d.d. (kunska desetogodišnja obveznica nominalne vrijednosti 700 mil. kuna i s prinosom do dospeljeća na dan izdavanja od 6,53%). Budući da je u prosincu sa Zagrebačke burze izvršena dvadesetogodišnja eurska obveznica Bina-Istre d.d., posljednjeg dana siječnja 2008. na domaćem tržištu kapitala kotiralo je ukupno 36 obveznica, od čega deset državnih, sedam obveznica jedinica lokalne samouprave, jedna obveznica državnih agencija (HBOR-a) te osamnaest korporacijskih obveznica, što je za tri munic-

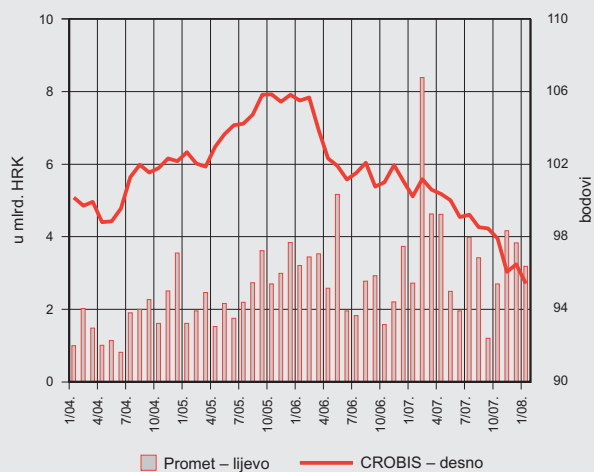
palne i dvije korporacijske obveznice više nego na kraju rujna 2007.

Tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a na kraju listopada 2007. iznosila je 5,1 mlrd. EUR, što čini oko 13,9% ostvarenog BDP-a, dok je tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica iznosila 546 mil. EUR, odnosno oko 1,5% ostvarenog BDP-a. Na kraju prosinca 2007. na Zagrebačkoj je burzi kotiralo ukupno 25 izdanja komercijalnih zapisa od ukupno 18 izdavatelja, što je za jedan komercijalni zapis manje, odnosno dva izdavatelja više nego na kraju prethodnog tromjesečja, a njihova ukupna nominalna vrijednost iznosila je neznatno manje od 1,0 mlrd. kuna.

Unatoč nešto slabijoj trgovini obveznicama na Zagrebačkoj burzi tijekom listopada, zahvaljujući povećanju prometa u studenome i prosincu, ukupni je promet obveznica¹¹ u četvrtom tromjesečju 2007. bio za 2,1 mlrd. kuna veći nego u prethodnom tromjesečju i iznosio je 10,7 mlrd. kuna. Najveći udio u prometu obveznica u promatranom razdoblju imala je

¹¹ Za razdoblje od siječnja 2004. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu obveznica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa obveznica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze. Treba naglasiti da je promet obveznica na Varaždinskoj burzi bio zanemariv jer njezin udio u ukupnom prometu obveznica ni u jednoj od promatranih godina nije bio veći od 0,4%.

Slika 72.

MJESEČNI PROMET OBVEZNICA NA HRVATSKOM TRŽIŠTU KAPITALA I VRIJEDNOST INDEKSA CROBIS NA KRAJU MJESECA

Izvor: Zagrebačka burza

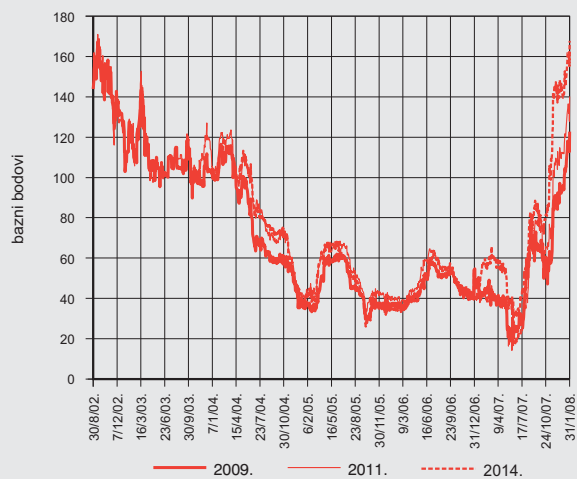
kunska obveznica Republike Hrvatske s valutnom klauzulom koja dospijeva 2019. godine (21%), a slijedile su je kunska državna obveznica s dospijećem 2017. godine (17%) te kunska državna obveznica s valutnom klauzulom s dospijećem 2014. godine (15%), koja je obilježila promet dužničkih vrijednosnih papira i u siječnju 2008. Udio svih državnih obveznica u ukupnom tromjesečnom prometu obveznica iznosio je 96,4%, a u siječnju 2008. spustio se na 95,4%. Vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze CROBIS-a tijekom posljednja tri mjeseca 2007. nastavila se smanjivati te je na kraju prosinca iznosila 96,5 bodova, a svoj je pad nastavila i u siječnju 2008. spustivši se na 95,4 boda, što je njezina najniža vrijednost zabilježena dosad.

Republika Hrvatska ni u posljednja tri mjeseca 2007., kao ni u siječnju 2008., nije izdala nove obveznice na inozemnim tržištima. Tako je na kraju siječnja 2008. na inozemnim tržištima kotiralo ukupno sedam izdanja hrvatskih obveznica, jednako kao i na kraju trećeg tromjesečja 2007. Od preostalih međunarodnih obveznica RH četiri su nominirane u eurima, dvije u jenima, a jedna u američkim dolarima. Njihova ukupna nominalna vrijednost na kraju siječnja 2008. iznosila je 22,8 mlrd. kuna.

U četvrtom se tromjesečju 2007. kriza na svjetskim financijskim tržištima uzrokovana poteškoćama na američkom tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita dodatno intenzivirala. Zbog usporenja rasta američkoga gospodarstva

te opasnosti od moguće recesije Fed je svoju referentnu kamatnu stopu u listopadu i prosincu smanjio, svaki put za 25 baznih bodova. Nova dva smanjenja uslijedila su u siječnju 2008., kad je referentna kamatna stopa snižena najprije za 75, a onda za još 50 baznih bodova, čime se ona spustila na najnižu vrijednost od svibnja 2005., na 3,0%. Gospodarski rast usporio se i u eurozoni, ali ESB zbog inflatornih pritisa, koji su i dalje snažni, u promatranom razdoblju nije mijenjao svoju referentnu kamatnu stopu. Svjetski su ulagači u tom razdoblju nastavili davati prednost sigurnijim ulaganjima pa je došlo do daljnjeg snažnog rasta potražnje za državnim obveznicama visokorazvijenih zemalja i do znatnog pada zahtijevanih prinosa na te niskorizične obveznice. Nasuprot tome, prinosi su na hrvatske euroobveznice, nakon blagog smanjenja u listopadu, do kraja godine rasli, što je rezultiralo priličnim povećanjem razlike između njihovih prinosa i prinosa na usporedive njemačke obveznice. Tako su se na kraju prosinca 2007. razlike između zahtijevanih prinosa na domaće euroobveznice s dospijećima 2009., 2011. i 2014. i prinosa na usporedive njemačke obveznice povećale na 94, 112 i 146 baznih bodova, što je znatno više nego na kraju rujna 2007., kad su te razlike iznosile 64, 74 i 79 baznih bodova. U siječnju 2008. blago su se smanjili zahtijevani prinosi na hrvatske euroobveznice, ali su prinosi na usporedive njemačke obveznice pali još više, pa su se njihove razlike povećale na 123, 140 i 168 baznih bodova.

Slika 73.

RAZLIKA PRINOSA IZMEĐU HRVATSKIH EUROOBVEZNICA S DOSPIJECEM 2009., 2011. I 2014. I REFERENTNIH NJEMAČKIH OBVEZNICA

Izvor: Bloomberg

Tablica 7. Izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske, stanje na dan 31. prosinca 2007.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.3.2007.	Razlika prinosa ^a 30.6.2007.	Razlika prinosa ^a 30.9.2007.	Razlika prinosa ^a 31.12.2007.
Londonski klub A, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			92	100	134	142
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	41	22	74	112
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	41	26	64	94
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	40	17	64	95
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	59	34	79	147
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%	144	40	41	65	67
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	44	47	63	66

^a Prema usporedivoj obveznici
Izvor: Bloomberg

Jednako kao i prinosi na hrvatske euroobveznice, prinosi na usporedive euroobveznice država novih članica EU do kraja su se četvrtog tromjesečja 2007. povećali u odnosu na kraj rujna 2007., što je uz istodobno smanjenje zahtijevanog prinosa na usporedivu njemačku euroobveznicu rezultiralo povećanjem razlika između njihovih prinosa. Osim za usporedivu hrvatsku euroobveznicu, te su se razlike najviše povećale za bugarsku i rumunjsku usporedivu euroobveznicu. Do kraja siječnja 2008. razlike između promatranih prinosa dodatno su se povećale za sve promatrane države.

Međunarodne transakcije

Nakon što se u prvih devet mjeseci 2007. usporavao, godišnji rast manjka na tekućem računu platne bilance u posljednjem se tromjesečju ponovno ubrzao. Najveći utjecaj na to imao je znatno brži rast manjka u robnoj razmjeni, a i neto prihodi od usluga rasli su sporije nego u posljednjem tromje-

sečju 2006. Na računu faktorskih dohodaka u četvrtom je tromjesečju 2007. zabilježen rast neto rashoda na godišnjoj razini, dok je na računu tekućih transfera, nakon pada tijekom prva tri tromjesečja, u posljednjem tromjesečju zabilježen rast neto prihoda.

Kretanje bruto inozemnog duga u četvrtom tromjesečju 2007. obilježio je rast inozemnih obveza svih domaćih sektora, pri čemu najsnažniji doprinos rastu i dalje daje sektor poduzeća. Tijekom 2007. primjetno se povećao prirast duga javnih i privatnih poduzeća sa znatnim vlasničkim udjelom države. Ako se promatra cijela 2007. godina, rast ukupnoga inozemnog duga usporen je u odnosu na godinu prije, čemu je najviše pridonio snažan pad duga banaka na koji su utjecale mjere HNB-a. Kod indeksa pritiska na devizno tržište (IPDT) tijekom posljednjeg tromjesečja 2007. nisu zabilježena znatnija odstupanja od njegove prosječne dugoročne vrijednosti, što pokazuje da se u navedenom razdoblju Hrvatska nije suočavala s poteškoćama u servisiranju svojih inozemnih obveza.

Račun tekućih transakcija

Prema preliminarnim podacima na tekućem računu platne bilance u četvrtom je tromjesečju 2007. zabilježen manjak u iznosu od 1,9 mlrd. EUR, što je za 25,0% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Izrazito pogoršanje salda tekućeg računa poglavito je rezultat ubrzanoga godišnjeg rasta manjka na računu robe (21,4% naprama 1,9% u posljednjem tromjesečju 2006.), čemu je pak najviše pridonijelo znatno usporavanje rasta izvoza, dok se istodobno godišnji rast uvoza tek neznatno pojačao.

Slabiji rezultati u robnom izvozu (godišnji rast smanjio se s 20,1% u posljednjem tromjesečju 2006. na 4,1% u istom razdoblju 2007.) uvelike se mogu povezati s lošijim ostvarenjima u izvozu ostale transportne opreme (većinom brodova), a ponajviše s njegovim padom u prosincu. Ipak, takva kretanja treba tumačiti oprezno s obzirom na veliku volatilnost serije podataka o izvozu brodova i na metodologiju primijenjenu pri knjiženju dodane vrijednosti u poslovima dorade brodova. Osim izvoza brodova u posljednjem se tromjesečju znatno

Tablica 8. Tekući račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima EUR

	I.–IX. 2006.	4. tr. 2006.	I.–IX. 2007.	4. tr. 2007. ^a	Indeksi	
					I.–IX. 2007. / I.–IX. 2006.	4. tr. 2007. ^a / 4. tr. 2006.
TEKUĆE TRANSAKCIJE	-1.178	-1.514	-1.315	-1.892	111,6	125,0
1. Roba	-6.338	-2.006	-6.998	-2.436	110,4	121,4
1.1. Prihodi (fob)	6.085	2.378	6.716	2.476	110,4	104,1
1.2. Rashodi (fob)	-12.423	-4.385	-13.714	-4.913	110,4	112,0
2. Usluge	5.388	323	5.950	370	110,4	114,7
2.1. Prihodi	7.499	1.036	8.027	1.152	107,1	111,2
2.2. Rashodi	-2.111	-713	-2.077	-782	98,4	109,6
3. Dohodak	-1.091	-74	-1.045	-92	95,8	124,5
3.1. Prihodi	621	270	957	332	154,2	122,8
3.2. Rashodi	-1.712	-344	-2.003	-424	117,0	123,2
4. Tekući transferi	862	244	779	266	90,3	109,3
4.1. Prihodi	1.250	388	1.147	427	91,8	109,9
4.2. Rashodi	-388	-144	-369	-160	95,1	111,0

^a Preliminarni podaci. Izvor: HNB

Tablica 9. Struktura dolazaka i noćenja stranih gostiju u komercijalnim smještajnim kapacitetima prema zemlji prebivališta, udjeli u postocima

Grupacije zemalja	Dolasci			Noćenja		
	4. tr. 2005.	4. tr. 2006.	4. tr. 2007.	4. tr. 2005.	4. tr. 2006.	4. tr. 2007.
Stare članice EU	63,4	59,3	56,2	71,2	67,7	64,0
Italija	11,3	12,5	12,8	7,3	8,4	9,1
Njemačka	22,0	18,2	16,9	31,9	28,8	26,0
Austrija	10,1	11,2	10,7	9,0	10,3	10,4
Nove članice EU ^a	11,9	12,8	14,0	9,0	10,6	11,6
Slovenija	5,9	7,0	8,0	4,1	5,3	6,2
Češka	1,2	1,4	1,3	1,0	1,5	1,2
BiH	3,3	3,6	3,7	3,1	3,0	3,6
Rusija	0,7	0,7	0,9	1,0	0,8	1,1
SAD	4,1	5,1	5,6	2,9	3,8	4,2
Ostalo	16,5	18,4	19,6	12,8	14,2	15,4
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

^a Članice iz prethodnog vala pridruženja bez Malte i Cipra. Izvor: DZS

smanjio i izvoz zemnoga i industrijskog plina, šećera, proizvoda od šećera i meda te kave, čaja, kakaa i začina. Za razliku od toga, odsjeci SMTK nafta i naftni derivati, električni strojevi, aparati i uređaji te cestovna vozila (većinom dijelovi i dodaci) istaknuli su se izrazito dobrim izvoznim rezultatima.

Blago ubrzanje godišnjeg rasta ukupnoga robnog uvoza u četvrtom tromjesečju 2007. (12,0% naprama 11,0% u istom razdoblju 2006.) može se objasniti pojačanim uvozom nafte i naftnih derivata, čemu je pridonio i izrazito brz rast njihovih uvoznih cijena upravo u posljednjem tromjesečju. Nadalje, pojačao se i uvoz kapitalnih dobara, osobito električnih strojeva, aparata i uređaja, industrijskih strojeva za opću upotrebu te telekomunikacijskih aparata. S druge strane, u posljednjem se tromjesečju znatno smanjio uvoz zemnoga i industrijskog plina te sirovina poput željeza i čelika te obojenih metala.

Godišnji rast neto prihoda na računu usluga u četvrtom tromjesečju 2007. iznosio je 14,7%, što je manje od rasta ostvarenog u istom razdoblju prethodne godine (48,2%). Tome je pridonio razmjerno visok rast rashoda domaćih sektora, i to poglavito rashoda za razne poslovne usluge poput trgovinskih i povezanih usluga te rashoda s osnove rojaliteta i licencija. Što se tiče prihoda od usluga, zabilježeno je blago ubrzanje godišnjeg rasta, a najbolja ostvarenja zabilježena su kod prihoda od raznih poslovnih i telekomunikacijskih usluga. Prihodi od turizma rasli su po godišnjoj stopi od 2,6% (u posljednjem tromjesečju 2006. zabilježen je rast od 21,0%), pri čemu su dolasci i noćenja stranih gostiju, prema podacima DZS-a, koji obuhvaćaju samo komercijalne smještajne kapacitete, rasli po stopi od 9,8% odnosno 3,5%. U strukturi prirasta noćenja po zemljama najviše se povećao broj noćenja gostiju iz Francuske, Slovenije i Italije, a znatno su manje noćenja nego u istom razdoblju 2006. ostvarili gosti iz Velike Britanije i Njemačke.

Negativan saldo na računu faktorskih dohodaka u posljednjem se tromjesečju 2007. povećao za 24,5%. Kad je riječ o prihodima, njihov se godišnji rast prepolovio, i to zbog znatno sporijeg rasta prihoda za naknade zaposlenima. Godišnji rast rashoda neznatno se ublažio u usporedbi s istim tromjesečjem 2006., premda su rashodi za kamate stečene na osnovi inozemnog zaduživanja nastavili ubrzano rasti. Dio toga povećanja ublažili su manji rashodi na osnovi izravnih

vlasničkih ulaganja, što se uglavnom može objasniti padom zadržane dobiti domaćih poduzeća u inozemnom vlasništvu.

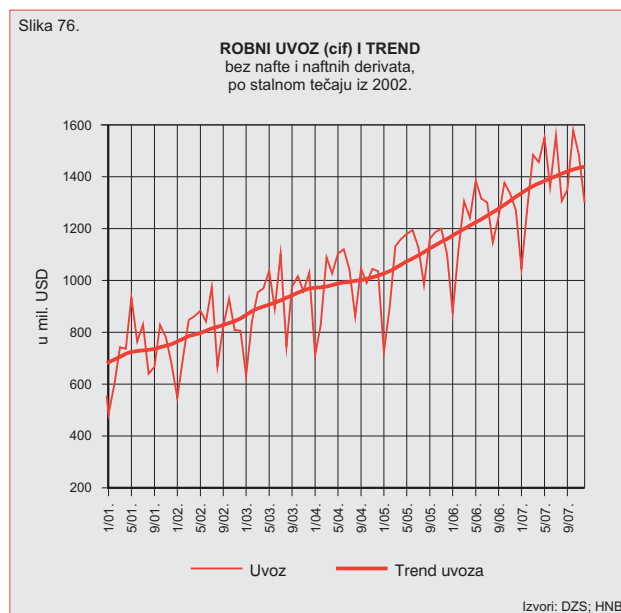
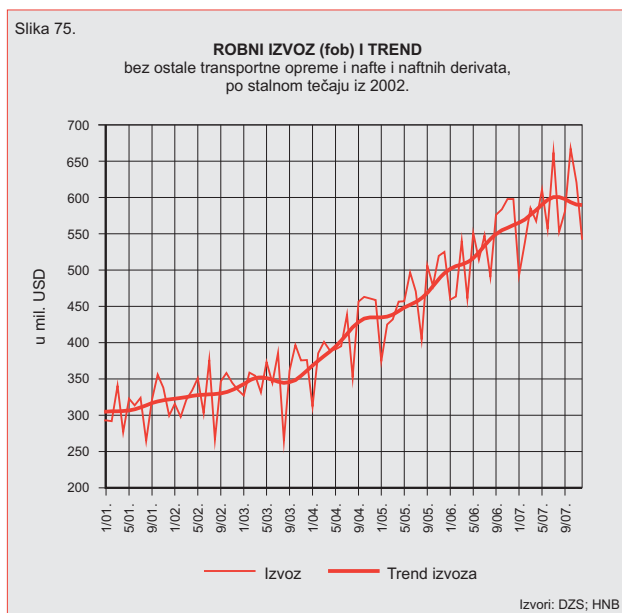
Nakon smanjenja koje je obilježilo kraj 2006. i prva tri tromjesečja 2007. pozitivan je saldo na računu tekućih transfera u četvrtom tromjesečju porastao na godišnjoj razini, i to uglavnom zahvaljujući rastu prihoda. Izrazito su porasli prihodi od radničkih doznaka iz inozemstva, dok su se prihodi države smanjili. Rashodi i privatnoga i javnog sektora također su se povećali, ali je njihov rast bio upola sporiji nego u četvrtom tromjesečju 2006., pa je i to poboljšalo saldo tekućih transfera u posljednjem tromjesečju 2007.

Robna razmjena

Razmjerno slaba ostvarenja u posljednjem tromjesečju dovela su do pada godišnje stope rasta ukupnoga robnog izvoza na razini cijele 2007. godine na 11,5% (izraženo u američkim dolarima prema stalnom tečaju), što je za 5,9 postotnih bodova manje od rasta u 2006. Usporavanje rasta izvoza uvelike se može povezati s padom izvoza zemnoga i industrijskog plina, koji je u 2006. bio jedan od glavnih činitelja ubrzanog rasta izvoza. Naime, krajem 2006. završena je izgradnja plinovoda kojim je omogućen izravan prijenos plina s plinskog polja u sjevernom Jadranu na domaće tržište. Prije se taj plin najprije izvezio u Italiju, a potom velikim dijelom ponovo uvezio na domaće tržište, čime se uvećavala vrijednost vanjskotrgovinske razmjene plina. Osim toga, i kod nekih drugih odsjeka SMTK zabilježen je manji izvoz nego u 2006., poglavito u segmentu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (odsjeci kava, čaj, kakao i začini, riba i prerađevine te šećer, proizvodi od šećera i med), a usporio se i rast izvoza brodova te električne energije.

Za razliku od toga, u 2007. godini prilično se ubrzao rast izvoza električnih strojeva, aparata i uređaja, specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane te cestovnih vozila (većinom dijelova i dodataka motornih vozila). Nadalje, rastu ukupnoga robnog izvoza i dalje znatno pridonosi izvoz odsjeka nafta i naftni derivati, i to u prvom redu zbog visokih cijena nafte na svjetskom tržištu.

Ukupan robni uvoz, promatrano prema stalnome tečaju, u 2007. također je rastao sporije nego u 2006. godini (13,0% u odnosu na 15,7%). To je djelomično posljedica, kao i u

slučaju izvoza, spomenute izgradnje plinovoda i pada uvoza plina. Međutim, budući da je udio plina u uvozu manji nego u izvozu, učinak smanjenog uvoza plina na usporavanje rasta ukupnoga robnog uvoza manje je vidljiv nego kod izvoza. Osim uvoza plina slabljenju rasta ukupnog uvoza pridonio je i pad uvoza šećera, proizvoda od šećera i meda, koji je bio zamjetan tijekom cijele godine. To je ponajprije rezultat pada uvoza šećera iz Europske unije nakon odluke Europske komisije da od rujna 2006. ukine tzv. C-kvotu za subvencionirani izvoz šećera iz EU u Hrvatsku, čime je cijena uvoznog šećera snažno porasla, pa su se domaći kupci većim dijelom preusmjerili na šećer proizveden u zemlji. Opisana kretanja djelomično su prouzročila i smanjenje izvoza šećera. Isto tako, usporio se i rast vrijednosti uvoza obojenih metala, koji je pak posebno bio izrazit u posljednjem tromjesečju 2007. kad je na svjetskom tržištu zabilježen pad njihovih cijena.

Nasuprot tome, najveće ubrzanje rasta uvoza ostvareno je kod odsjeka SMTK ostala transportna oprema i industrijski strojevi za opću uporabu. Uz to, znatan doprinos i nadalje daje uvoz cestovnih vozila, iako se njegov rast blago usporio u odnosu na 2006. godinu (14,5% naprama 16,7%), uglavnom

zbog primjetnog slabljenja u posljednjem tromjesečju. Nadalje, ubrzo se i rast uvoza željeza i čelika, većinom zbog rasta uvoznih cijena. Godišnji rast uvoza nafte i naftnih derivata neznatno je usporen, ali taj odsjek i dalje najviše pridonosi rastu ukupnoga robnog uvoza. Prilično snažno također je nastavio rasti uvoz kapitalnih dobara (strojeva i transportnih uređaja bez ostale transportne opreme i cestovnih vozila), i to po godišnjoj stopi od 10,5%.

Geografska struktura hrvatskoga robnog izvoza u 2007. upućuje na smanjenje udjela razvijenih zemalja u odnosu na 2006. godinu, što je ponajprije rezultat usporavanja rasta izvoza u stare države članice Europske unije. Na takvo kretanje najviše je utjecao priličan pad izvoza u Italiju, zbog spomenutog pada izvoza plina, ali i brodova. S druge strane, porastao je izvoz brodova u neke druge razvijene, ali u hrvatskoj trgovini manje zastupljene vanjskotrgovinske partnere, kao što su Bermudi i Singapur. Kad je riječ o novim članicama Europske unije, izvoz u tu skupinu zemalja izrazito se ubrzao, i to najviše u Maltu (brodovi), Mađarsku (nafta i naftni derivati) te Sloveniju (dijelovi i dodaci motornih vozila). Rast izvoza u zemlje u razvoju nakon usporavanja u prethodnoj

Tablica 10. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

Ekonomске grupacije	Izvoz				Uvoz			
	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2004.	2005.	2006.	2007. ^a
Razvijene zemlje	71,7	69,3	71,7	69,3	77,4	73,8	72,6	71,8
EU-25	64,6	62,0	63,2	59,1	69,5	65,6	65,0	63,3
Slovenija	7,5	8,1	8,2	8,3	7,1	6,8	6,3	5,9
Mađarska	1,3	1,6	1,7	2,2	3,1	3,1	3,0	2,9
EU-15	51,4	48,1	48,8	43,7	54,2	50,6	50,1	48,7
Austrija	9,4	7,2	6,0	6,1	6,8	5,8	5,4	5,3
Italija	22,9	21,2	23,1	19,1	17,0	16,0	16,7	16,0
Njemačka	11,2	10,7	10,3	10,0	15,5	14,8	14,5	14,4
Efta	1,0	1,1	1,5	1,2	1,6	1,7	1,7	1,9
Zemlje u razvoju	28,3	30,7	28,3	30,7	22,6	26,2	27,4	28,2
Bosna i Hercegovina	14,4	14,3	12,6	14,4	2,1	2,4	2,8	2,8
Srbija, Crna Gora	3,7	4,5	5,4	6,6	0,8	0,9	1,1	1,3
Rusija	1,4	1,3	1,2	1,3	7,3	9,2	10,1	10,1
Kina	0,1	0,1	0,2	0,2	3,8	4,7	5,3	6,2

^a Privremeni podaci
Izvor: DZS

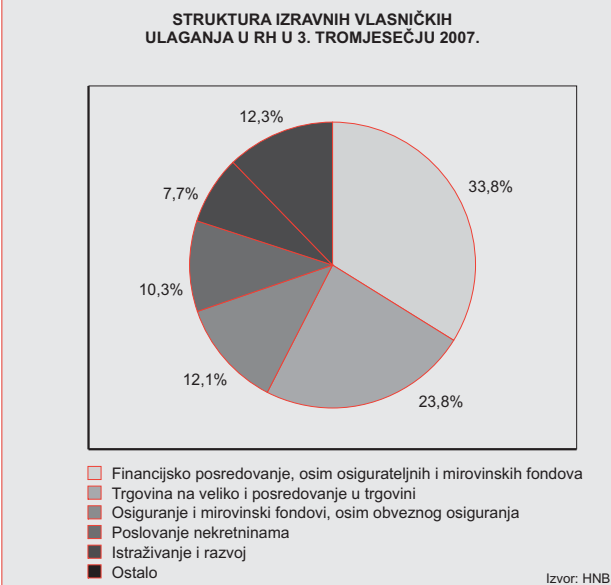
godini ponovo se u 2007. ubrzao. Taj je porast u prvom redu rezultat snažnijeg izvoza u zemlje iz regije, poglavito u Bosnu i Hercegovinu, u koju je najviše porastao izvoz nafte i naftnih derivata, žitarica i proizvoda od žitarica te električne energije. Zabilježen je i znatan rast izvoza u Srbiju i Crnu Goru, i to prije svega proizvoda od nemetalnih minerala, električnih strojeva, aparata i uređaja te nafte i naftnih derivata.

Udio uvoza iz razvijenih zemalja u ukupnome hrvatskom robnom uvozu smanjio se u 2007. u odnosu na prethodnu godinu, unatoč ubrzanju njegova rasta. U toj se skupini zemalja uobičajeno najviše robe uvezlo iz Italije, Njemačke i Austrije, pri čemu se rast uvoza iz Njemačke i Austrije i znatno ubrzao, dok se uvoz iz Italije usporio, što je pretežno posljedica smanjenog uvoza plina. Iz Njemačke je najviše porastao uvoz cestovnih vozila, industrijskih strojeva za opću uporabu te željeza i čelika, a iz Austrije uvoz proizvoda od metala, papira, kartona i proizvoda od celuloze te električnih strojeva, aparata i uređaja. Rast uvoza iz novih država članica EU neznatno je ubrzan, posebice iz Slovenije i Malte, i to zbog uvoza brodova. Uvoz iz zemalja u razvoju rastao je znatno brže nego uvoz iz razvijenih zemalja pa se povećao i njegov udio u ukupnom uvozu. Promatrano po zemljama, najviše je porastao uvoz iz Rusije (nafta i naftni derivati) i Kine (odjeća, telekomunikacijski aparati te uredski strojevi i strojevi za automatsku obradu podataka).

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Prema preliminarnim podacima o kretanjima na računu kapitalnih i financijskih transakcija u četvrtom tromjesečju 2007. zabilježen neto priljev financijskih sredstava s osnove svih triju oblika ulaganja (izravna, portfeljna i ostala ulaganja), a jedino je s osnove međunarodnih pričuva ostvaren odljev kapitala. U usporedbi s četvrtim tromjesečjem 2006. iznos neto izravnih ulaganja smanjio se za petinu. Kretanja na računu portfeljnih ulaganja obilježilo je pad i sredstava i obveza domaćih sektora, a kod ostalih je ulaganja zabilježen rast, ali sporiji nego u istom razdoblju prethodne godine. Bruto međunarodne pričuve povećale su se tijekom posljednjeg tromjesečja 2007. za 0,6 mlrd. EUR, ponajviše zahvaljujući intervencijama središnje banke.

Slika 77.

Inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku u četvrtom tromjesečju 2007. iznosila su 0,7 mlrd. EUR ili za četvrtinu manje nego u istom razdoblju 2006. To se smanjenje gotovo u cijelosti odnosi na izravna vlasnička ulaganja, ali pritom valja voditi računa o učinku baznog razdoblja (u posljednjem tromjesečju 2006. evidentirana je transakcija preuzimanja Plive d.d.). U strukturi izravnih vlasničkih ulaganja i zadržane dobiti u posljednjem tromjesečju 2007. najveći se dio odnosio na ulaganja u djelatnosti financijskog posredovanja (dokapitalizacije pojedinih banaka u stranom vlasništvu, najviše Hypo Alpe-Adria Bank d.d. i Slavonske banke d.d.). Uz to, značajna ulaganja realizirana su i u djelatnosti trgovine na veliko i posredovanja u trgovini (većinom na osnovi prodaje tvrtke Tifon d.o.o. mađarskoj naftnoj kompaniji MOL) te u djelatnosti osiguravajućih i mirovinskih fondova, što se uglavnom odnosi na preuzimanje Osiguranja Zagreb d.d. od strane švicarske osiguravajuće tvrtke Bâloise-Holding. Treba spomenuti i ulaganja u djelatnosti istraživanja i razvoja te u razne oblike trgovinske djelatnosti. Prema zemlji podrijetla najveći iznos realizirali su ulagači iz Austrije, Mađarske, Njemačke i Švicarske.

Tablica 11. Kapitalni i financijski račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima EUR

	I.-IX. 2006.	4. tr. 2006.	I.-IX. 2007.	4. tr. 2007. ^a	Indeksi	
					I.-IX. 2007. / I.-IX. 2006.	4. tr. 2007. ^a / 4. tr. 2006.
KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	2.859	725	2.853	1.291	99,8	178,0
1. Kapitalne transakcije	-153	19	29	5	-	28,1
2. Financijske transakcije, isklj. međ. pričuve	3.785	1.345	2.986	1.845	78,9	137,2
2.1. Izravna ulaganja	1.672	889	2.712	707	162,2	79,5
2.1.1. U inozemstvo	-140	-37	-197	-9	140,7	25,7
2.1.2. U Hrvatsku	1.812	926	2.909	717	160,6	77,4
2.2. Portfeljna ulaganja	-222	-325	-166	132	74,9	-
2.2.1. Sredstva	-95	-378	-574	169	607,0	-
2.2.2. Obveze	-127	53	408	-38	-	-
2.3. Financijski derivati	0	0	0	0	-	-
2.4. Ostala ulaganja	2.335	781	440	1.007	18,8	128,9
2.4.1. Sredstva	278	-1.053	-1.051	-562	-	53,4
2.4.2. Obveze	2.057	1.834	1.491	1.569	72,5	85,6
3. Međunarodne pričuve	-773	-639	-162	-560	20,9	87,6

^a Preliminarni podaci.
Izvor: HNB

Tablica 12. Struktura međunarodnih pričuva HNB-a, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2004.	2005.	2006.	2007.
Stanje	6.436	7.438	8.725	9.307
Udjeli:				
1. Devizne pričuve	96,9	98,6	93,6	95,7
1.1. Dužnički vrijednosni papiri	50,7	48,4	48,1	51,3
1.2. Ukupno gotovina i depoziti kod	46,2	50,2	45,4	44,5
1.2.1. ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	3,6	5,5	2,3	2,0
1.2.2. banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	42,6	44,7	43,2	42,4
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Posebna prava vučenja	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Zlato	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Obratni repo poslovi	3,1	1,3	6,4	4,2

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti
Izvor: HNB

Na osnovi portfeljnih ulaganja u posljednjem je tromjesečju 2007., za razliku od istog razdoblja prethodne godine, ostvaren neto priljev sredstava, i to zbog smanjenja inozemnih sredstava domaćih sektora (uglavnom dionica u portfeljima investicijskih fondova i obveznica u portfeljima domaćih banaka). U istom su razdoblju domaći sektori smanjili svoje obveze prema inozemstvu, što se većinom odnosi na prijevremenu otplatu obveznice Bina-Istre d.d. u vrijednosti od 210 mil. EUR izdane u veljači 2003. Smanjenje obveza na osnovi dužničkih instrumenata djelomice je nadomješteno znatnim porastom obveza na osnovi vlasničkih portfeljnih ulaganja, u čemu se ističu ulaganja nerezidenata u procesu javnih ponuda dionica domaćih poduzeća, a poglavito T-HT-a.

Na računu ostalih ulaganja (obuhvaćaju kredite, trgovinske kredite te gotovinu i depozite) u četvrtom je tromjesečju 2007. ostvaren veći neto priljev financijskih sredstava nego što je to bilo u istom razdoblju prethodne godine. Najveće promjene tiču se inozemne imovine, koja je znatno manje povećana nego u posljednjem tromjesečju 2006., posebno kad je riječ o gotovini i depozitima banaka. Povećane su i obveze domaćih sektora s osnove ostalih ulaganja, ali je njihov rast također bio manji nego u istom razdoblju 2006., uglavnom zbog izrazito manjeg rasta duga banaka. Za razliku od toga, obveze sektora poduzeća i država znatno su povećane, poglavito na osnovi dugoročnih kredita.

Prema platnobilančnim podacima (ne uključuju međ valutne promjene), međunarodne su se pričuve tijekom četvrtog tromjesečja 2007. povećale za 560 mil. EUR. To je povećanje gotovo u cijelosti posljedica dviju deviznih intervencija HNB-a (u listopadu i prosincu). Prema podacima monetarne

statistike (uključuju međ valutne promjene), međunarodne su pričuve na kraju prosinca iznosile 9,3 mlrd. EUR, što je u odnosu na kraj trećeg tromjesečja povećanje od 5,8%, a u odnosu na kraj 2006. rast od 6,7%.

Inozemni dug

Bruto inozemni dug RH na kraju prosinca 2007. iznosio je 32,9 mlrd. EUR, odnosno za 3,7 mlrd. EUR ili 12,5% više nego na kraju 2006. Rast duga usporio se u usporedbi s prethodnom godinom kad je iznosio 13,7%. Osim toga, primjetno se promijenila i struktura inozemnog duga zbog promjena u doprinosima pojedinih sektora njegovu rastu. Tako je porast duga u 2007. isključivo rezultat ubrzanja rasta inozemnog zaduživanja poduzeća. S druge strane, dug sektora država ostao je na gotovo istoj razini kao i godinu dana prije, dok je, pod utjecajem mjera monetarne politike, dug banaka osjetno smanjen.

Inozemni dug banaka, uključujući hibridne i podređene instrumente, smanjio se tijekom 2007. godine za 1,5 mlrd. EUR ili 14,0%, te je na kraju prosinca iznosio 8,9 mlrd. EUR. Promjena u kretanju duga banaka u usporedbi sa snažnim rastom iz prethodne godine uvelike je rezultat mjera HNB-a kojima se nastojalo ograničiti kreditnu ekspanziju banaka financiranu iz inozemnih izvora sredstava. Pad duga banaka rezultirao je i smanjenjem udjela toga sektora u ukupnome inozemnom dugu s 35,5% na kraju 2006. na 27,1% na kraju 2007. godine. Od ukupnog iznosa za koji je smanjen dug, tri četvrtine odnose se na kratkoročne obveze, i to ponajprije gotovinu i depozite.

Ostali domaći sektori (pretežno poduzeća) povećali su tijekom 2007. godine svoj inozemni dug za 3,9 mlrd. EUR, pa je on na kraju godine dosegao 13,5 mlrd. EUR. Pritom se godišnji rast njihova duga ubrzao s 30,8% u 2006. čak na 41,6% u 2007., a udio u ukupnom dugu povećao se s 32,5% na 40,9%. Na tako intenzivan rast djelomično su utjecale i poslovne banke, koje su poticale svoje klijente na izravno zaduživanje kod svojih banaka majki u inozemstvu. Promatrano po pojedinim grupacijama, rastu duga sektora poduzeća uobičajeno su najviše pridonijela ostala (većinski privatna) trgovačka društva, ali i javna te mješovita društva, među kojima se posebno ističu Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. s kreditom u iznosu od 200 mil. EUR ugovorenim u prosincu, zatim Zagrebački holding d.o.o. s obveznicom u vrijednosti od 300 mil. EUR te Ina koja je u promatranom razdoblju iskoristila veći dio sredstava iz sindiciranoga kredita odobrenog u ukupnom iznosu od 1 mlrd. USD. Velik prirast duga nastavio se

Tablica 13. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

Sektor dužnika	2004.	2005.	2006.	2007.	Struktura		Indeksi	
					2006.	2007.	2006./2005.	2007./2006.
1. Država	7.257	7.047	6.668	6.663	22,8	20,2	94,6	99,9
2. Središnja banka (HNB)	2	3	3	2	0,0	0,0	97,2	75,4
3. Banke	7.732	8.979	10.223	8.639	34,9	26,2	113,9	84,5
4. Ostali domaći sektori	5.896	7.264	9.462	12.401	32,3	37,7	130,3	131,1
5. Izravna ulaganja	2.046	2.455	2.869	3.763	9,8	11,4	116,9	131,2
U čemu: Hibridni i podređeni instrumenti	314	214	167	56	0,6	0,2	78,1	33,5
Ukupno (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	22.933	25.748	29.274	32.929	100,0	100,0	113,7	112,5

Izvor: HNB

Tablica 14. Stvarni i potencijalni inozemni dug javnog sektora te dug privatnog sektora, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

Sektor dužnika	2004.	2005.	2006.	2007.	Struktura		Indeksi	
					2006.	2007.	2006./2005.	2007./2006.
1. Dug javnog sektora	8.580	8.500	8.257	9.259	28,2	28,1	97,1	112,1
2. Dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	334	291	204	140	0,7	0,4	70,2	68,5
3. Dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	14.019	16.956	20.813	23.530	71,1	71,5	122,7	113,1
Ukupno (1 + 2 + 3)	22.933	25.748	29.274	32.929	100,0	100,0	113,7	112,5

Izvor: HNB

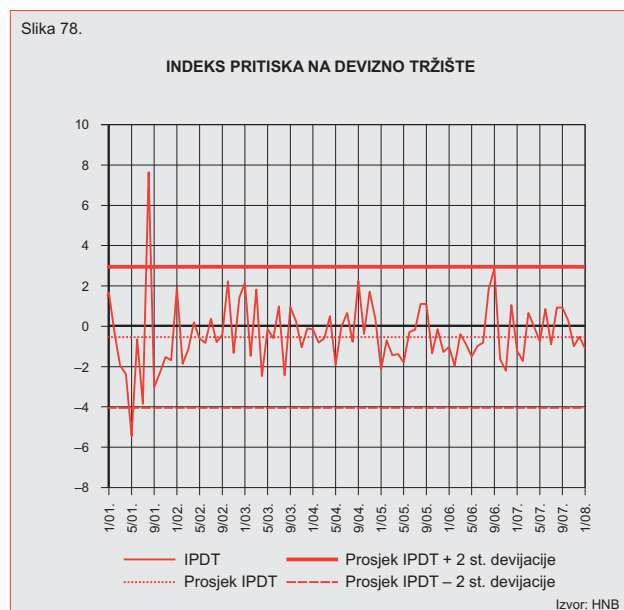
bilježiti i kod nebankarskih financijskih institucija (većinom društava za lizing).

Rast izravnih ulaganja (isključujući hibridne i podređene instrumente kod banaka) također se snažno ubrzao u 2007. godini (43,0%, a prethodne godine 21,0%). Budući da je prirast iznosio 1,2 mlrd. EUR, dug s osnove izravnih ulaganja na kraju prosinca dosegao je 3,9 mlrd. EUR. Pribroje li se izravna ulaganja u poduzeća dugu ostalih domaćih sektora, što čini širi obuhvat duga poduzeća, tada se udio toga sektora u ukupnome inozemnom dugu u 2007. povećao za više od 10 postotnih bodova i na kraju godine iznosio je čak 52,6%.

Dug sektora država, koji obuhvaća središnju državu, republičke fondove, HBOR i lokalnu državu, ostao je gotovo nepromijenjen u odnosu na kraj 2006. te je iznosio 6,7 mlrd. EUR. U kretanju ukupnog duga države ističe se smanjenje duga središnje države zbog otplate samurajske obveznice vrijedne 40 mlrd. JPY i obveza prema Londonskom klubu, dok je najveće povećanje zabilježeno kod HBOR-a, uglavnom zbog izdanja obveznice u vrijednosti od 250 mil. EUR u lipnju 2007. Inozemni dug javnog sektora, koji osim sektora država čine i javna te mješovita poduzeća, povećao se pak za 1,0 mlrd. EUR ili 12,1% u usporedbi s krajem 2006. zbog spomenutog povećanja duga javnih i mješovitih trgovačkih društava. Nasuprot tome, nastavio se trend smanjivanja potencijalnog duga javnog sektora, odnosno duga privatnog sektora za koji jamči javni sektor.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

Tijekom posljednjeg tromjesečja 2007. godine nije bilo

znatnijih kolebanja indeksa pritiska na devizno tržište (IPDT), koji se kretao oko svoje prosječne dugoročne vrijednosti. Unatoč blagoj deprecijaciji tečaja kune od 0,6% u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja u promatranom je razdoblju zabilježen blagi pad IPDT-a. Takvo je kretanje indeksa rezultat povećanja međunarodnih pričuva za 0,5 mlrd. EUR u usporedbi s krajem trećeg tromjesečja, čemu su prije svega pridonijele dvije devizne intervencije HNB-a kojima je od banaka otkupljeno ukupno 523 mil. EUR. U siječnju 2008. godine IPDT je neznatno pao ispod svoga dugoročnog prosjeka zbog blage aprecijacije tečaja.

Državne financije

Obilježja fiskalne politike u prvih jedanaest mjeseci 2007.

Iako se godišnji rast rashoda konsolidirane središnje države u prvih jedanaest mjeseci 2007. znatno ubrzao, a pojačala se i investicijska aktivnost države, snažan gospodarski rast i pozitivni pomaci na tržištu rada rezultirali su visokim rastom prihoda pa je manjak središnje države bio manji nego u istom razdoblju prethodne godine. Budući da je znatan dio sredstava potrebnih za njegovo financiranje namaknut prodajom financijske imovine, odnosno nastavkom privatizacije T-HT-a i Ine, država se manje morala oslanjati na zaduživanje pa je u razdoblju od siječnja do studenoga prošle godine rast duga središnje države bio umjeren.

Prvo polugodište obilježile su izmjene zakona i uredba iz područja javnih financija. Tako je na početku 2007. na snagu stupio izmijenjeni Zakon o financiranju lokalne i područne (regionalne) samouprave¹². Izmjenama Zakona utvrđeno je da prihod od poreza na dobit u cijelosti pripada državnom proračunu, dok se prihodi od poreza na dohodak, izravno ili putem državnog proračuna, u potpunosti prenose gradovima, općinama i županijama. Nadalje, kako bi smanjila utjecaj rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu na kretanje cijena naftnih derivata na domaćem tržištu, Vlada je u svibnju smanjila trošarine na sve vrste bezolovnih benzina. Inflatorni su se pritisci tijekom druge polovine godine pojačali zbog posljedica suše kao i kretanja cijena poljoprivrednih proizvoda na svjetskom tržištu pa je Vlada, nastojeći stabilizirati domaće tržište, u kolovozu uvela zaštitne izvozne carine na kukuruz, a u rujnu i na pšenicu. Osim toga, od kolovoza je u primjeni izmijenjeni Zakon o porezu na dodanu vrijednost¹³, kojim je propisano da se taj porez po sniženoj stopi od 10%, osim na

12 NN, br. 132/2006.

13 NN, br. 76/2007.

turističke usluge, plaća i na novine te časopise.

U 2007. godini nastavljeno je s povratom duga umirovljenicima. Iako te financijske transakcije nisu uključene u proračun, one imaju znatne makroekonomske i fiskalne implikacije s obzirom na to da je u tu svrhu država u 2007. morala osigurati oko 3,3 mlrd. kuna. Od toga se najveći dio odnosio na isplatu dviju posljednjih rata povrata duga umirovljenicima koji su se odlučili za tzv. brzi povrat uz 50%-tni diskont, a ostatak na isplatu prve rate duga umirovljenicima koji će primiti puni iznos duga u roku od šest godina te na isplatu prvih dviju rata korisnicima obiteljskih i najviših mirovina, kojima je također priznato pravo na povrat duga¹⁴. Sredstva potrebna za isplatu prve ovogodišnje rate u lipnju uglavnom su pribavljena pomoću kredita HPB-a. U listopadu je uslijedila treća faza privatizacije T-HT-a, u kojoj je prodano 32,5% ukupno izdanih dionica. Tom je transakcijom prikupljeno nešto više od 7 mlrd. kuna, od kojih se u Umirovljenički fond slilo oko 5 mlrd. kuna. Najveći dio tih sredstava iskorišten je u 2007. za povrat kredita HPB-u kojim je financirana prva rata duga te za isplatu druge rate u studenome. Preostali iznos iskoristit će se za rate koje dospijevaju tijekom 2008. i 2009. godine.

Prihodi konsolidirane središnje države

Prema podacima MF-a prihodi konsolidirane središnje države u prvih jedanaest mjeseci 2007. dosegli su 103,2 mlrd. kuna, odnosno za 13% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Snažan je rast posljedica povoljnih kretanja u realnom sektoru gospodarstva koja su rezultirala visokim prihodima od indirektnih poreza. Osim toga, rast broja zaposlenih, koji je bio viši nego u 2006. kao i povećanje prosječne bruto plaće pozitivno su se odrazili na prihode od socijalnih doprinosa i na prihode od poreza na dohodak.

Porezni prihodi, kao glavni izvor prihoda središnje države, u promatranom su razdoblju iznosili 59,6 mlrd. kuna. Njihov je godišnji rast pritom dosegao 10,9%, ponajprije zbog kretanja prihoda od poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit. Tako je naplatom PDV-a u razdoblju od siječnja do studenoga 2007. prikupljeno 35 mlrd. kuna, pri čemu je godišnja dinamika te vrste prihoda bila uvelike usklađena s kretanjem nominalnog prometa u trgovini na malo. Uz to, nastavak rasta uvoza robe po relativno visokim stopama i ubrzanje inflacije u drugoj polovini godine povoljno su utjecali na prikupljanje te vrste poreznih prihoda. Ipak, rast je prihoda od PDV-a u razdoblju od siječnja do studenoga 2007. bio nešto sporiji od onoga iz istog razdoblja 2006., što se donekle može objasniti opisanim zakonskim izmjenama (treba istaknuti da spomenuto smanjenje PDV-a na novine i časopise nije utjecalo na smanjenje njihovih cijena).

Prihodi od trošarina u prvih su jedanaest mjeseci 2007. iznosili 11,2 mlrd. kuna, odnosno za 5,3% više nego u istom razdoblju 2006. godine. Pritom su u prihode od trošarina na naftne derivate uključeni i prihodi od naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta kako bi se osigurala njihova usporedivost s podacima za prethodna razdoblja. Najveći

doprinos rasti ukupnih prihoda od trošarina dali su prihodi od trošarina na duhan i duhanske proizvode. Oni su u promatranom razdoblju prikupljeni u iznosu od 2,7 mlrd. kuna, a s obzirom na to da je njihov godišnji porast bio veći od realnog rasta prometa u trgovini na malo duhanskim proizvodima, može se pretpostaviti da je država uspjela trošarinama zahvatiti dio crnog tržišta cigareta. Rastu ukupnih prihoda od trošarina znatno su pridonijele i trošarine na naftne derivate, što je ponajprije rezultat njihova velikog udjela, a godišnji je rast tih trošarina bio prigušen. Valja naglasiti kako je od svibnja na snazi uredba Vlade RH kojom su trošarine na sve vrste bezolovnih benzina smanjene za 25 lipa po litri¹⁵. Na taj je način Vlada ublažila utjecaj rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu na cijene naftnih derivata na domaćem tržištu. Istodobno se odrekla dijela prihoda na ovoj osnovi što su tek djelomično nadoknadili domaći i strani turisti povećanom potrošnjom naftnih derivata tijekom glavne turističke sezone. Visok je bio i rast i prihoda od trošarina na automobile, u čemu se ogleda nastavak njihova snažnog uvoza.

Socijalnim doprinosima u razdoblju siječanj – studeni prikupljeno je 34 mlrd. kuna ili 33% ukupnih prihoda konsolidirane središnje države. Ostvareni godišnji rast od 10,7% rezultat je rasta prosječne mjesečne bruto plaće i rasta broja osiguranika HZMO-a. Pritom su doprinosi zaposlenika (doprinosi za mirovinsko osiguranje) iznosili 15,1 mlrd. kuna, doprinosi poslodavaca (doprinosi za zdravstveno osiguranje i doprinosi za zapošljavanje) 18,1 mlrd. kuna, a ostatak se odnosi na doprinose samozaposlenih ili nezaposlenih. Povoljna kretanja na tržištu rada pozitivno su se odrazila i na prihode od poreza na dohodak, ali kako je njihova razdioba između jedinica lokalne i središnje države od siječnja 2007. promijenjena, potpunija će se slika dobiti tek kad budu dostupni podaci za cijelu prošlu godinu. U prvih jedanaest mjeseci 2007. naplatom poreza na dobit prikupljeno je 8,4 mlrd. kuna, što ih čini četvrtim prihodom središnje države po važnosti. Prema podacima Porezne uprave snažan rast te vrste prihoda rezultat je boljeg praćenja velikih poreznih obveznika i njihovih boljih poslovnih rezultata u 2006. godini.

Ostali su prihodi u promatranom razdoblju iznosili 9,2 mlrd. kuna i bili su za trećinu veći nego u istom razdoblju 2006., čemu je najviše pridonijelo kretanje prihoda od administrativnih taksa te isplaćenih dividenda. Najveće povećanje prihoda od administrativnih taksa zabilježeno je kod Hrvatskih voda i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. S druge strane, u rujnu je isplaćena izvanredna dividenda T-HT-a u iznosu od 2,41 mlrd. kuna, od kojih je državi pripalo 42%, Fondu hrvatskih branitelja 7%, a najveći dio, od 51%, većinskom vlasniku Deutsche Telekomu.

Rashodi konsolidirane središnje države

Rashodi konsolidirane središnje države u razdoblju od siječnja do studenoga prošle godine iznosili su 97,6 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini porasli za 10,8%. Rastu, koji je bio gotovo dvostruko brži nego u istom razdoblju 2006., najviše je pridonijelo povećanje rashoda za socijalne naknade, nak-

¹⁴ Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998., NN, br. 19/2007.

¹⁵ Uredba o visini posebnog poreza na naftne derivate, NN, br. 44/2007.

nade zaposlenima te rashoda za korištenje dobara i usluga.

Rashodi za socijalne naknade u promatranom su razdoblju zabilježeni u iznosu od 43,7 mlrd. kuna, što je za 9,1% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Nešto više od 70% ovih rashoda odnosi se na socijalne naknade iz osiguranja, koje, među ostalim, uključuju najveći dio mirovina i izdataka za zdravstvo. Pritom je ostvaren godišnji rast od 9%, čemu su zasigurno pridonijele i isplate dospjelih neplaćenih obveza u zdravstvu iz prethodnih razdoblja kao i povećanje broja umirovljenika te prosječne isplaćene mirovine. Naknade za socijalnu pomoć, koje uključuju invalidske mirovine, dječji doplatak, trajna prava hrvatskih branitelja i dodatak uz mirovinu, također su u razdoblju od siječnja do studenoga 2007. znatno porasle i dosegnule iznos od 12,5 mlrd. kuna.

Rashodi za naknade zaposlenima u prvih su jedanaest mjeseci 2007. iznosili 25,5 mlrd. kuna ili za 10,2% više nego u istom razdoblju 2006. Od spomenutog se iznosa veći dio odnosi na plaće i nadnice državnih službenika i namještenika, a tek manji dio na socijalne doprinose koje plaćaju jedinice središnje države. U spomenutom je razdoblju zabilježen porast broja zaposlenih u obrazovanju, zdravstvu i socijalnoj skrbi, a istodobno je broj zaposlenih u užoj javnoj upravi i obrani smanjen. Nadalje, zbog sklapanja sporazuma između Vlade RH i sindikata zaposlenih u javnim službama kojim je utvrđen rast osnovice za obračun plaća za razdoblje od 2007. do 2009., u promatranom je razdoblju zabilježeno povećanje bruto plaća u svim spomenutim djelatnostima. Osim toga, krajem lipnja potpisan je sporazum između Vlade i sedam sindikata državnih službenika, kojim je utvrđeno 25%-tno povećanje regresa, božićnice i iznosa dara za djecu u 2007. Ista povećanja vrijede i za zaposlenike u javnim službama, za što su sredstva osigurana rebalansom državnog proračuna.

Rashodi za korištenje dobara i usluga u razdoblju od siječnja do studenoga prošle godine iznosili su 9 mlrd. kuna, a njihov se godišnji rast blago smanjio, s 22,4%, koliko je iznosio u istom razdoblju 2006., na 18,7%, što je još uvijek visoko. Kako detaljna struktura toga agregata rashoda nije dostupna, ne mogu se utvrditi razlozi tako velikog rasta.

Rashodi za subvencije u razdoblju siječanj – studeni 2007. iznosili su 5,8 mlrd. kuna. Pritom je došlo do znatnog ubrzanja rasta subvencija isplaćenih trgovačkim društvima izvan

javnog sektora i onima u javnom sektoru. Subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru, koje se uvelike odnose na Hrvatske željeznice, u promatranom su razdoblju iznosile 2,7 mlrd. kuna, te su na godišnjoj razini uvećane za 13,8%. Još brži rast zabilježen je kod subvencija isplaćenih trgovačkim društvima izvan javnog sektora (19,5%), što je djelomično posljedica isplate poticaja zbog prošlogodišnje suše.

Rashodi za kamate u prvih su jedanaest mjeseci dosegli iznos od 4,9 mlrd. kuna, a to je u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine blago povećanje. Kako je u promatranom razdoblju država smanjila inozemni dug, iznos kamata plaćen inozemnim vjerovnicima smanjio se na 2,1 mlrd. kuna, dok se nastavio rast kamata plaćenih domaćim vjerovnicima.

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Budući da su u prvih jedanaest mjeseci 2007. prihodi konsolidirane središnje države rasli brže od rashoda, ostvaren je pozitivan neto operativni saldo u iznosu od 5,5 mlrd. kuna, što je čak za 2,4 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju 2006. Spomenuti iznos međutim nije bio dovoljan da bi se njime u cijelosti financirala pojačana investicijska aktivnost države, pa je država zaduživanjem i smanjenjem svoje financijske imovine osigurala dodatnih 0,9 mlrd. kuna.

Nabava nefinancijske imovine, koja uglavnom pokazuje kretanje državnih investicija, u prvih je jedanaest mjeseci 2007. iznosila 6,9 mlrd. kuna i bila je znatno veća nego u istom razdoblju prethodne godine. Najviše je sredstava utrošeno na nabavu zgrada i građevina (prema metodologiji GFS 2001 uključuju stambene zgrade, uredske zgrade, škole, bolnice, autoceste, ceste, mostove, tunele, željezničke pruge itd.), što je velikim dijelom povezano s nastavkom državne aktivnosti u izgradnji i održavanju prometne infrastrukture. Ova je vrsta rashoda na razini HAC-a i HC-a u promatranom razdoblju iznosila 4 mlrd. kuna ili čak za 13,4% više nego u prvih jedanaest mjeseci 2006. Iste su jedinice konsolidirane središnje države utrošile znatna sredstva za otkup zemljišta s obzirom na to da se i u 2008. godini očekuje znatna investicijska aktivnost.

Financijska imovina konsolidirane središnje države u raz-

Tablica 15. Operativni saldo, transakcije u nefinancijskoj te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	Konsolidirana središnja država		
	I. – XI. 2006.	I. – XI. 2007.	I. – XI. 2007. / I. – XI. 2006.
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	3.185,6	5.538,0	174
1.1. Prihodi	91.268	103.153	113
1.2. Rashodi	88.083	97.615	111
2. Promjena neto nefinancijske imovine	5.046,8	6.438,0	128
2.1. Nabava nefinancijske imovine	5.428	6.939	128
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	382	502	131
3. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (-) (1 – 2)	-1.861,2	-899,9	48
3. Financiranje (5 – 4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama	1.861,2	899,9	48
4. Promjena financijske imovine	778,9	-450,8	-
4.1. Domaće	769	-464	-
4.2. Inozemne	10	13	138
5. Promjena obveza	2.640,1	449,2	17
5.1. Domaćih	6.086	2.268	37
5.2. Inozemnih	-3.446	-1.819	53

Napomena: Na gotovinskom načelu
Izvor: MF

doblju od siječnja do studenoga smanjena je za 0,5 mlrd. kuna, u čemu se u potpunosti ogleda kretanje domaće financijske imovine. Naime, u listopadu je putem javne ponude prodano 32,5% ukupno izdanih dionica T-HT-a. Iako je vrijednost te transakcije bila veća od 7 mlrd. kuna, u proračun se slilo samo oko 2 mlrd. kuna, a veći je dio prenesen na Umirovljenički fond i pretežno iskorišten za otplatu dviju rata povrata duga umirovljenicima u 2007. (ukupno nešto više od 3 mlrd. kuna). Preostalom sredstvom financirat će se isplate rata koje dopijevaju tijekom 2008. i 2009. godine (u ukupnom iznosu od 1,9 mlrd. kuna). Osim spomenute treće faze privatizacije T-HT-a, u studenome je prodano 7% dionica Ine sadašnjim i bivšim radnicima te tvrtke, što je rezultiralo prihodom od oko 0,9 mlrd. kuna. Opisana smanjenja državne financijske imovine samo su djelomično ublažena povećanjem državne financijske imovine u obliku neto odobrenih zajmova te gotovine i depozita kod poslovnih banaka.

Jedinice konsolidirane središnje države u razdoblju od siječnja do studenoga prošle godine nastavile su se zaduživati u zemlji i inozemstvu. Najveći je dio tako namaknutih sredstava iskorišten za refinanciranje dospjelih obveza. Zbog toga su razloga ukupne obveze konsolidirane središnje države u promatranom razdoblju uvećane tek za 0,5 mlrd. kuna, što je višestruko manje nego u istom razdoblju 2006. Država se i u 2007. većinom oslanjala na domaće financijsko tržište, pa se nastavilo istodobno smanjivanje inozemnih obveza i povećavanje domaćih.

Saldo konsolidirane središnje države na gotovinskom načelu

Manjak konsolidirane središnje države bez kapitalnih prihoda (na gotovinskom načelu, prema metodologiji GFS 1986) u razdoblju siječanj – studeni 2007. godine iznosio je 2,3 mlrd. kuna, od kojih se samo 0,2 mlrd. kuna odnose na manjak državnog proračun, a 2,1 mlrd. kuna na manjak izvanproračunskih korisnika. Velik manjak ostvarili su HAC i HC, a DAB i Hrvatske vode ostvarili su višak.

U odnosu na isto razdoblje prethodne godine manjak konsolidirane središnje države smanjen je gotovo za trećinu. Takvu veliku fiskalnu prilagodbu u potpunosti je prouzročilo smanjenje manjka na razini državnog proračuna, do kojeg je došlo zbog snažnog rasta prihoda i nešto umjerenijeg povećanja rashoda. S druge strane, manjak izvanproračunskih korisnika u promatranom je razdoblju na godišnjoj razini blago uvećan, što je uglavnom rezultat ponovnog ubrzanja investicijske aktivnosti HAC-a.

Dug središnje države

Podaci HNB-a pokazuju kako je dug središnje države, bez duga HBOR-a, na kraju studenoga 2007. iznosio 101,7 mlrd. kuna, odnosno za 0,8 mlrd. kuna više nego na kraju prethodne godine. Spomenuti rast u potpunosti je ostvaren zaduživanjem države na domaćem financijskom tržištu, čime je nastavljen trend smanjivanja udjela inozemne komponente u ukupnoj strukturi duga središnje države. Iako je manjak konsolidirane središnje države u promatranom razdoblju bio

Tablica 16. Saldo konsolidirane središnje države, prema metodologiji GFS 1986, u milijunima kuna

	I. – XI. 2006.	I. – XI. 2007.
1. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (–) GFS 2001	–1.861	–900
2. Prodaja nefinancijske imovine	382	502
3. Neto pozajmljivanje – zajmovi	807	732
4. Izdaci za dionice i ostale udjele	232	198
5. Izdaci za vrijednosne papire osim dionica	0	0
6. Ostala potraživanja: Izdaci	0	0
7. Saldo bez kapitalnih prihoda, na gotovinskom načelu (1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6)	–3.282	–2.331

Izvor: MF

Tablica 17. Dug Republike Hrvatske, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	XI. 2006.	XII. 2006.	XI. 2007.	I. – XI. 2006.	I. – XI. 2007.
A. Dug središnje države (1 + 2)	99.658,9	101.455,6	100.879,7	101.717,6	1.796,7	837,9
1. Unutarnji dug središnje države	54.494,6	59.953,2	59.385,0	62.583,0	5.458,6	3.198,0
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.559,5	55.455,4	54.216,7	56.352,0	4.895,9	2.135,2
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.935,0	4.497,8	5.168,2	6.231,1	562,8	1.062,8
2. Inozemni dug središnje države	45.164,3	41.502,4	41.494,8	39.134,6	–3.662,0	–2.360,2
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.414,5	32.572,8	32.556,6	29.258,5	–3.841,7	–3.298,1
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.749,8	8.929,5	8.938,2	9.876,1	179,8	937,9
Dodatak:						
B. Ukupno izdana jamstva Republike Hrvatske	12.594,7	13.848,6	14.277,8	15.497,0	1.253,9	1.219,2
1. Domaća	5.345,9	6.892,9	7.312,8	8.021,4	1.547,0	708,6
2. Inozemna	7.248,8	6.955,7	6.965,0	7.475,6	–293,1	510,6
C. Dug HBOR-a (1 + 2)	7.139,4	7.266,6	7.686,3	9.044,5	127,2	1.358,3
1. Unutarnji dug HBOR-a	534,2	198,1	347,5	287,7	–336,1	–59,8
2. Inozemni dug HBOR-a	6.605,1	7.068,5	7.338,8	8.756,8	463,3	1.418,1

Izvor: HNB

Tablica 18. Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	XI. 2006.	XII. 2006.	XI. 2007.	I. – XI. 2006.	I. – XI. 2007.
1. Unutarnji dug središnje države	54.494,6	59.953,2	59.385,0	62.583,0	5.458,6	3.198,0
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.559,5	55.455,4	54.216,7	56.352,0	4.895,9	2.135,2
Trezorski zapisi MF-a	12.533,4	11.737,4	12.662,2	11.846,0	-796,0	-816,2
Obveznice	30.716,0	34.830,6	34.827,9	38.852,6	4.114,5	4.024,6
Instrumenti tržišta novca	0,9	–	–	–	-0,9	–
Krediti banaka	7.309,2	8.887,4	6.726,6	5.653,4	1.578,2	-1.073,2
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.935,0	4.497,8	5.168,2	6.231,1	562,8	1.062,8
Krediti banaka	3.935,0	4.497,8	5.168,2	6.231,1	562,8	1.062,8

Izvor: HNB

Tablica 19. Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	XI. 2006.	XII. 2006.	XI. 2007.	I. – XI. 2006.	I. – XI. 2007.
1. Inozemni dug središnje države	45.164,3	41.502,4	41.494,8	39.134,6	-3.662,0	-2.360,2
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.414,5	32.572,8	32.556,6	29.258,5	-3.841,7	-3.298,1
Obveznice	27.020,1	22.793,4	22.836,9	20.248,7	-4.226,7	-2.588,2
Krediti	9.394,5	9.779,4	9.719,7	9.009,8	384,9	-709,9
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.749,8	8.929,5	8.938,2	9.876,1	179,8	937,9
Krediti	8.749,8	8.929,5	8.938,2	9.876,1	179,8	937,9

Izvor: HNB

znatno veći, njegovo djelomično financiranje na osnovi prodaje financijske i nefinancijske imovine rezultiralo je manjom potrebom za zaduživanjem. Osim toga, aprecijacija tečaja kuna prema euru, američkom dolaru i jenu, valutama u kojima je nominiran najveći dio duga središnje države, uzrok je statističkog smanjenja duga.

Na kraju studenoga 2007. godine unutarnji dug središnje države (bez duga HBOR-a) iznosio je 62,6 mlrd kuna, što je povećanje od 3,2 mlrd. kuna u odnosu na kraj prethodne godine. Oko dvije trećine prirasta unutarnjeg duga generirano je zaduživanjem Republike Hrvatske, i to novim izdanjima obveznica, dok je istodobno smanjen dug s osnove izdanih trezorskih zapisa i primljenih bankovnih kredita. Time je nastavljeno restrukturiranje državnog duga započeto s namjerom da se u njegovoj strukturi kratkoročni instrumenti zaduživanja zamijene instrumentima s duljim dospeljima. U promatranom su razdoblju zabilježena tri izdanja državnih obveznica. U veljači je tako na domaćem tržištu kapitala zabilježeno izdanje desetogodišnje kunske obveznice nominalne vrijednosti 2,5 mlrd. kuna, a druga tranša od 3 mlrd. kuna na tržište je plasirana u srpnju. Osim toga, u listopadu je na domaće tržište plasirana obveznica u iznosu od 300 mil. EUR, a prema podacima MF-a prikupljena su sredstva iskoristena za refinanciranje kratkoročnoga deviznoga kredita domaćih banaka iz srpnja iste godine.

Unutarnji dug republičkih fondova na kraju studenoga 2007. iznosio je 6,2 mlrd. kuna ili za 1,1 mlrd. kuna više nego na kraju prethodne godine. Cjelokupni su iznos povećanja činili primljeni krediti, koji su se gotovo posve odnosili na nova zaduživanja HC-a i HAC-a.

Inozemni je dug središnje države u razdoblju od siječnja

do studenoga 2007. smanjen za 2,4 mlrd. kuna, te je na kraju promatranog razdoblja iznosio 39,1 mlrd. kuna. Takva su kretanja isključivo rezultat smanjenja inozemnog duga na razini zaduživanja Republike Hrvatske, čemu su najviše pridonijele otplate dospjelih obveznica. U srpnju su tako isplaćene samurajske obveznice vrijedne 40 mlrd. JPY, dok je oko 60 mil. EUR plaćeno za obveze s osnove obveznica serije A izdanih za otplatu duga Londonskom klubu. U promatranom je razdoblju primjetno i smanjenje obveza na osnovi primljenih inozemnih kredita od 0,7 mlrd. kuna, djelomično i zbog otplate redovitih obveza Pariškom klubu. Inozemni se dug republičkih fondova u promatranom razdoblju povećao za 0,9 mlrd. kuna, te je na kraju studenoga 2007. godine dosegao 9,9 mlrd. kuna.

Potencijalni dug države, koji se odnosi na izdana državna jamstva, iznosio je na kraju studenoga 2007. godine 15,5 mlrd. kuna, što je za 1,2 mlrd. kuna više nego na kraju prethodne godine. Pritom su izdana domaća jamstva porasla za 0,7 mlrd. kuna, a gotovo cijeli taj iznos čine jamstva izdana domaćim brodogradilištima. U istom su se razdoblju izdana inozemna jamstva povećala za 0,5 mlrd. kuna. Pribroji li se dugu središnje države i iznos izdanih državnih jamstava, ukupni je dug središnje države na kraju studenoga 2007. godine iznosio 117,2 mlrd. kuna.

Dug HBOR-a u prvih je jedanaest mjeseci 2007. godine uvećan za visok iznos, od 1,4 mlrd. kuna, pa je tako dosegao 9 mlrd. kuna. Povećanje duga u cijelosti je ostvareno zbog novog izdanja inozemnih obveznica, što je tek djelomično ublaženo smanjenjem inozemnih i domaćih obveza po primljenim kreditima.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osigura-

nje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	siječanj	43.729,2	45.965,6	46.605,6	183.027,9	154.799,8	184.322,9	-5,62	-5,27	-5,16	0,31	-0,03	0,51
	veljača	44.284,7	45.410,8	46.089,0	182.698,5	154.776,8	186.515,0	1,27	-1,21	-1,11	-0,18	-0,01	1,19
	ožujak	45.565,2	46.753,3	47.411,2	185.021,5	155.897,7	191.582,3	2,89	2,96	2,87	1,27	0,72	2,72
	travanj	45.589,9	47.852,4	48.495,5	187.054,2	156.417,0	194.132,5	0,05	2,35	2,29	1,10	0,33	1,33
	svibanj	46.564,7	48.677,0	49.327,4	189.643,1	159.479,1	196.560,0	2,14	1,72	1,72	1,38	1,96	1,25
	lipanj	48.416,1	51.560,7	52.188,8	194.446,1	162.586,3	199.620,1	3,98	5,92	5,80	2,53	1,95	1,56
	srpanj	48.931,4	54.142,1	54.918,2	201.254,3	163.498,0	199.132,8	1,06	5,01	5,23	3,50	0,56	-0,24
	kolovoz	48.791,2	53.735,4	54.528,0	207.386,8	163.275,5	200.401,2	-0,29	-0,75	-0,71	3,05	-0,14	0,64
	rujan	50.941,0	49.909,0	50.584,4	197.707,5	152.725,9	202.290,3	4,41	-7,12	-7,23	-4,67	-6,46	0,94
	listopad	48.280,0	53.183,8	53.952,0	204.409,6	158.467,2	204.273,4	-5,22	6,56	6,66	3,39	3,76	0,98
	studen	50.055,2	54.237,8	55.022,9	207.629,0	160.693,7	205.380,1	3,68	1,98	1,98	1,57	1,41	0,54
	prosinac*	51.923,9	57.878,3	58.663,4	215.822,1	166.375,5	210.828,3	3,73	6,71	6,62	3,95	3,54	2,65
2008.	siječanj	47.404,1	52.247,9	53.025,1	208.400,5	164.016,4	209.357,2	-8,70	-9,73	-9,61	-3,44	-1,42	-0,70

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva (neto)	32.817,4	32.771,4	31.742,6	23.303,8	27.614,5	29.123,8	31.859,8	44.981,5	49.446,5	44.384,1
2. Plasmani	112.518,9	126.372,0	141.278,1	168.427,7	200.328,9	209.243,1	215.740,2	221.613,8	226.076,5	224.205,6
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	15.055,2	14.710,6	13.969,6	19.259,4	16.949,4	17.660,8	16.120,0	19.323,5	15.248,1	14.848,4
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	96.329,0	110.467,8	125.790,7	147.414,3	181.031,9	189.738,0	197.749,9	200.517,6	207.398,6	207.881,5
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	219,5	431,8	624,0	592,2	1.029,5	675,0	476,8	449,8	1.640,0	509,8
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	915,3	761,8	893,9	1.161,8	1.318,1	1.169,3	1.393,5	1.322,9	1.789,7	965,9
Ukupno (1+2)	145.336,3	159.143,4	173.020,7	191.731,5	227.943,3	238.366,9	247.599,9	266.595,3	275.523,0	268.589,7
PASIVA										
1. Novčana masa	30.869,8	33.888,7	34.562,1	38.817,1	48.521,0	46.753,3	51.560,7	49.909,0	57.878,3	52.247,9
2. Štedni i oročeni depoziti	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	47.519,0	53.644,9	53.463,8
3. Devizni depoziti	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	99.688,1	103.090,1	101.837,9
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	591,3	1.208,8	850,9
5. Ograničeni i blokirani depoziti	1.729,5	1.721,6	2.067,0	2.092,3	2.504,5	2.753,5	2.757,9	15.113,4	2.281,1	2.557,9
6. Ostalo (neto)	27.465,1	28.528,7	31.006,1	34.992,2	42.980,2	50.592,0	50.396,0	53.774,5	57.419,8	57.631,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	145.336,3	159.143,4	173.020,7	191.731,5	227.943,3	238.366,9	247.599,9	266.595,3	275.523,0	268.589,7

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su nerasporedene stavke pasive umanjene za nerasporedene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
2007.	siječanj	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	veljača	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	ožujak	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
	travanj	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
	svibanj	35	2	5	5	11	4	8	3	2	1	–
	lipanj	35	2	5	5	11	3	9	2	1	1	–
	srpanj	35	2	5	5	10	4	9	2	1	1	–
	kolovoz	35	2	5	5	9	5	9	2	1	1	–
	rujan	35	2	5	5	9	5	9	2	1	1	–
	listopad	35	2	6	3	10	5	9	2	1	1	–
	studen	35	2	5	4	10	5	9	2	1	1	–
	prosinac	35	2	5	2	12	5	9	2	1	1	–
2008.	siječanj	35	2	5	3	11	5	9	2	1	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijela-znom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Mo-netarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja

1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podaci-ma su obuhvaćene sve registrirane štedionice.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica pre-ma veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva	42.058,8	50.118,6	49.373,4	54.862,5	64.088,2	70.279,2	66.973,2	64.042,8	68.177,8	67.661,5
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.2. Posebna prava vučenja	17,4	5,0	4,8	6,3	5,3	5,7	5,9	5,2	5,6	7,5
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,6	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2
1.4. Efektiva i depoziti po viđenju u stranim bankama	6,4	5,8	5,7	7,7	7,2	26,3	26,4	5,4	7,2	9,5
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	28.183,2	25.580,7	24.337,7	28.274,1	33.243,0	38.638,0	35.769,7	32.067,2	33.204,4	32.813,1
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	13.850,0	24.525,5	25.023,7	26.573,0	30.831,2	31.607,9	31.169,8	31.963,8	34.959,3	34.830,1
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	–	–
2.1. Potraživanja u kunama	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	–	–
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	110,6	93,6	82,9	73,4	64,0	64,0	64,0	68,0	67,9	67,9
4. Potraživanja od banaka	17,9	972,0	408,9	4.215,6	3.911,5	2.639,5	5.670,4	7.090,8	4.178,3	14,6
4.1. Krediti bankama	17,6	968,9	408,9	4.215,6	3.911,5	2.639,5	5.670,4	7.090,8	4.178,3	14,6
Lombardni krediti	–	954,4	–	–	–	–	372,6	876,2	1.349,1	–
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ostali krediti	17,6	14,5	15,0	14,5	14,5	14,7	14,7	14,4	14,7	14,6
Obratne repo transakcije	–	–	394,0	4.201,1	3.897,0	2.624,8	5.283,1	6.200,3	2.814,5	–
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	0,3	3,1	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	42.187,7	51.185,6	49.868,5	59.153,0	68.064,6	72.982,8	72.707,6	71.201,7	72.424,1	67.744,0
PASIVA										
1. Primarni novac	23.027,9	30.586,2	33.924,4	40.390,8	46.331,2	45.565,2	48.416,1	50.941,0	51.923,9	47.404,1
1.1. Gotov novac izvan banaka	9.680,9	10.573,1	10.955,6	12.163,8	14.609,3	14.381,9	16.079,8	15.611,9	16.007,5	15.316,2
1.2. Blagajne banaka	1.214,8	1.683,2	1.871,0	2.210,7	2.698,0	2.318,8	2.996,6	3.243,4	3.305,8	2.835,2
1.3. Depoziti banaka	12.109,4	18.329,3	21.082,6	26.016,3	29.023,9	28.864,5	29.339,7	32.085,7	32.610,6	29.252,7
Računi za namiru banaka	3.923,4	5.616,0	6.408,2	8.411,1	8.535,7	7.652,1	7.722,5	8.129,6	7.553,9	6.550,7
Izdvojena obvezna pričuva	8.186,0	12.603,9	14.674,4	17.605,2	20.478,2	21.212,4	21.433,7	21.986,4	22.275,6	22.552,0
Upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a	–	109,4	–	–	–	–	167,4	269,6	1.991,1	–
Prekonočni depoziti	–	–	–	–	10,0	–	16,0	1.700,0	790,0	150,0
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	19,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	3,5	0,6	15,1	–	–	–	–	–	–	–
2. Ograničeni i blokirani depoziti	7.091,2	6.699,2	10.777,1	13.551,8	16.633,5	21.683,8	18.771,0	14.590,4	14.286,0	14.351,6
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	7.042,3	6.686,6	10.764,7	13.495,9	16.576,7	21.616,1	18.711,0	14.546,9	14.257,5	14.298,2
2.2. Ograničeni depoziti	49,0	12,6	12,4	55,9	56,9	67,7	60,0	43,6	28,6	53,4
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Inozemna pasiva	195,7	2.798,0	18,1	18,9	18,9	15,7	17,0	14,3	17,2	15,9
3.1. Krediti MMF-a	2,8	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	12,6	19,6	18,1	18,9	18,9	15,7	17,0	14,3	17,2	15,9
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	180,2	2.778,5	–	–	–	–	–	0,0	–	–
4. Depoziti središnje države	768,1	1.551,1	263,2	332,2	188,0	175,0	288,0	249,0	199,1	172,2
4.1. Depozitni novac	608,3	600,2	228,0	319,0	174,5	143,3	262,1	213,9	125,8	131,2
Depozitni novac Republike Hrvatske	569,5	548,5	123,0	246,3	138,6	134,1	160,6	202,9	100,3	71,4
Depozitni novac republičkih fondova	38,7	51,7	105,0	72,7	35,9	9,1	101,6	10,9	25,4	59,9
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	–	950,9	35,2	13,2	13,5	31,8	25,8	35,1	73,3	41,0
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	159,9	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Blagajnički zapisi HNB-a	6.212,4	4.920,2	–	–	–	–	–	–	–	–
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	4.986,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	1.226,3	4.920,2	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Kapitalni računi	5.353,5	5.039,0	5.096,5	5.357,4	5.408,8	6.066,1	5.760,5	6.067,9	6.674,8	6.484,8
7. Ostalo (neto)	–461,1	–408,1	–210,8	–498,2	–515,8	–523,0	–545,0	–661,0	–676,9	–684,6
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	42.187,7	51.185,6	49.868,5	59.153,0	68.064,6	72.982,8	72.707,6	71.201,7	72.424,1	67.744,0

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze na osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB-a za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvna pozicija kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročeni depoziti kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmani u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečajju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobrani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdavanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri re-

klasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečajju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.
AKTIVA										
1. Pričuve banaka kod središnje banke	20.373,5	26.783,7	33.718,2	41.775,2	48.384,7	52.798,5	51.043,8	49.970,8	50.178,9	46.391,8
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	13.340,0	20.103,4	22.962,9	28.283,1	31.814,1	31.188,9	32.339,4	35.431,0	35.929,1	32.102,7
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	7.033,5	6.680,2	10.755,3	13.492,1	16.570,6	21.609,6	18.704,4	14.539,8	14.249,8	14.289,1
2. Inozemna aktiva	25.977,8	35.382,9	43.551,0	35.572,5	39.621,2	35.925,8	37.419,8	42.425,8	46.438,5	44.246,3
3. Potraživanja od središnje države	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.877,2	27.936,8	28.349,3	29.216,2	32.624,0	28.971,5	28.291,9
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	96.218,4	110.374,3	125.707,9	147.340,9	180.967,8	189.674,0	197.685,9	200.449,6	207.330,7	207.813,5
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.422,4	1.563,1	1.787,9	1.767,2	1.892,0	1.902,7	2.074,7	2.024,5	2.140,8	2.103,8
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	51.723,4	53.809,8	58.643,3	67.017,9	83.386,5	87.190,4	90.980,4	88.677,5	92.265,1	91.793,5
4.3. Potraživanja od stanovništva	43.072,6	55.001,4	65.276,7	78.555,7	95.689,3	100.580,9	104.630,7	109.747,6	112.924,8	113.916,2
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	219,5	431,8	624,0	592,2	1.029,5	675,0	476,8	449,8	1.640,0	509,8
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	915,3	761,8	893,9	1.161,8	1.318,1	1.169,3	1.393,5	1.322,9	1.789,7	965,9
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	165.622,2	195.278,0	225.546,2	255.319,8	299.258,1	308.591,8	317.235,9	327.242,9	336.349,3	328.219,2
PASIVA										
1. Depozitni novac	21.166,2	23.315,0	23.591,3	26.653,3	33.911,7	32.371,4	35.480,8	34.297,1	41.870,8	36.931,7
2. Štedni i oročeni depoziti	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	47.519,0	53.644,9	53.463,8
3. Devizni depoziti	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	99.688,1	103.090,1	101.837,9
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	591,3	1.208,8	850,9
5. Inozemna pasiva	35.023,5	49.932,0	61.163,7	67.112,3	76.076,0	77.065,5	72.516,2	61.472,8	65.152,6	67.507,8
6. Depoziti središnje države	6.094,9	5.283,3	6.821,8	9.287,0	10.800,4	10.513,4	12.808,2	13.051,5	13.525,4	13.271,3
7. Krediti primljeni od središnje banke	17,6	968,9	408,9	4.215,6	3.911,4	2.639,5	5.670,4	7.090,9	4.178,3	14,6
8. Ograničeni i blokirani depoziti	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	15.069,8	2.252,5	2.504,5
9. Kapitalni računi	26.323,2	27.389,5	28.666,4	32.665,7	40.805,1	45.886,2	46.901,3	50.732,8	53.180,4	53.361,2
10. Ostalo (neto)	-9.955,6	-8.324,2	-2.546,3	-2.480,4	-2.631,7	-838,2	-1.724,3	-2.270,3	-1.754,4	-1.524,4
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	165.622,2	195.278,0	225.546,2	255.319,8	299.258,1	308.591,8	317.235,9	327.242,9	336.349,3	328.219,2

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te

kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Krediti primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog uskladjivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke po skupnoj osnovi.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Devizna inozemna aktiva	25.924,4	35.261,9	43.428,1	35.457,9	39.454,5	35.731,3	36.988,8	41.848,1	45.837,2	43.817,8
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	21.333,5	31.877,6	35.911,0	27.228,5	30.404,1	26.688,4	28.160,2	33.791,8	37.824,9	36.270,9
Efektivni strani novac	1.019,8	1.268,6	1.190,0	1.136,1	1.232,1	1.022,9	1.509,6	2.185,2	1.245,5	1.073,2
Tekući računi	757,7	1.057,0	906,2	860,2	870,1	930,6	1.157,0	1.156,9	1.305,2	812,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	17.569,8	27.969,4	30.943,7	20.874,6	23.509,4	20.355,5	21.235,1	26.703,2	31.726,1	30.994,3
Vrijednosni papiri	1.690,2	1.364,2	2.674,1	4.197,0	4.441,5	4.099,5	4.019,1	3.420,2	3.210,4	3.061,5
Kredit	278,7	203,1	189,0	152,9	339,2	268,0	227,7	214,2	195,9	188,6
Dionice stranih banaka	17,2	15,4	8,1	7,8	11,8	11,8	11,7	112,2	141,9	140,5
1.2. Potraživanja od stranaca	4.590,8	3.384,4	7.517,1	8.229,4	9.050,4	9.042,9	8.828,6	8.056,3	8.012,3	7.546,9
Potraživanja od stranih država	3.855,5	2.905,0	7.066,6	7.735,7	8.217,0	8.067,5	7.892,6	6.845,9	6.696,1	6.197,4
Potraživanja od stranih osoba	733,7	478,9	450,2	493,1	798,1	933,5	913,8	1.190,3	1.295,2	1.327,2
Vrijednosni papiri	191,3	32,1	77,4	68,0	141,5	180,7	159,4	182,7	180,9	178,6
Kredit	542,4	446,8	372,8	425,2	656,6	752,8	754,4	1.007,6	1.114,3	1.148,6
Dionice stranih osoba	1,6	0,4	0,3	0,5	35,3	41,9	22,2	20,1	20,9	22,2
2. Kunska inozemna aktiva	53,4	120,9	122,9	114,6	166,7	194,5	430,9	577,7	601,3	428,5
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	19,6	99,1	77,8	71,3	96,9	120,8	348,7	450,8	408,1	235,7
2.2. Potraživanja od stranaca	33,8	21,9	45,1	43,4	69,8	73,6	82,3	126,9	193,3	192,9
U tome: Kredit	33,0	21,0	44,3	42,6	69,2	73,0	81,7	126,3	192,7	192,3
Ukupno (1+2)	25.977,8	35.382,9	43.551,0	35.572,5	39.621,2	35.925,8	37.419,8	42.425,8	46.438,5	44.246,3

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.
1. Kunska potraživanja	18.444,4	18.007,1	16.270,2	20.532,7	22.703,0	23.159,6	24.225,0	25.964,2	24.081,8	23.534,9
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	16.443,4	16.032,6	14.465,6	17.352,6	18.361,2	18.665,8	19.668,2	21.242,4	19.057,3	18.556,4
Vrijednosni papiri	13.989,1	11.770,0	11.779,1	16.037,7	14.546,7	15.839,5	15.598,9	16.585,2	16.099,8	15.641,5
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	2.473,5	1.531,9	532,0	20,6	8,3	6,6	6,9	5,7	6,4	5,9
Krediti	2.454,3	4.262,6	2.686,5	1.314,9	3.814,5	2.826,4	4.069,3	4.657,2	2.957,5	2.914,9
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	2.001,0	1.974,5	1.804,6	3.180,1	4.341,9	4.493,8	4.556,8	4.721,8	5.024,5	4.978,5
Vrijednosni papiri	560,7	723,6	621,1	–	–	1,7	–	9,0	–	–
Krediti	1.440,3	1.250,9	1.183,5	3.180,1	4.341,9	4.492,0	4.556,8	4.712,9	5.024,5	4.978,5
2. Devizna potraživanja	3.473,3	3.536,4	4.781,1	8.344,5	5.233,8	5.189,7	4.991,2	6.659,7	4.889,7	4.757,1
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	2.359,1	3.196,9	3.548,4	7.241,0	4.624,4	4.604,3	4.417,7	6.155,9	4.388,6	4.297,3
Vrijednosni papiri	1.733,4	1.805,4	1.117,0	1.248,1	429,0	393,5	267,5	249,9	268,4	249,7
Krediti	625,7	1.391,5	2.431,3	5.992,8	4.195,4	4.210,8	4.150,2	5.906,0	4.120,1	4.047,6
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.114,2	339,5	1.232,8	1.103,5	609,4	585,4	573,5	503,9	501,2	459,7
Vrijednosni papiri	195,0	96,4	163,1	144,2	109,2	109,5	115,9	73,8	82,1	66,4
Krediti	919,2	243,1	1.069,7	959,3	500,2	475,9	457,6	430,0	419,1	393,3
Ukupno (1+2)	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.877,2	27.936,8	28.349,3	29.216,2	32.624,0	28.971,5	28.291,9

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.
1. Kunska potraživanja	85.418,7	100.365,0	114.635,7	133.603,5	166.755,1	175.605,5	183.820,8	187.068,2	194.476,6	194.923,8
1.1. Instrumenti tržišta novca	1.394,7	1.314,1	2.510,0	2.329,9	1.980,7	1.902,5	1.959,6	1.847,4	2.147,4	2.167,2
1.2. Obveznice	72,4	56,2	559,8	361,6	1.088,8	1.102,8	895,0	704,7	1.366,0	1.685,8
1.3. Krediti	80.887,6	96.081,7	109.523,9	128.882,3	161.694,2	170.520,1	178.827,5	182.330,7	188.462,4	188.701,1
1.4. Dionice	3.064,0	2.912,9	2.042,0	2.029,6	1.991,4	2.080,0	2.138,7	2.185,4	2.500,8	2.369,8
2. Devizna potraživanja	10.799,8	10.009,3	11.072,2	13.737,4	14.212,8	14.068,5	13.865,0	13.381,4	12.854,0	12.889,7
2.1. Vrijednosni papiri	243,2	130,6	213,5	307,6	221,1	214,8	194,6	171,3	249,2	213,0
2.2. Krediti	10.556,6	9.878,7	10.858,6	13.429,8	13.991,6	13.853,7	13.670,4	13.210,1	12.604,9	12.676,7
Ukupno (1+2)	96.218,4	110.374,3	125.707,9	147.340,9	180.967,8	189.674,0	197.685,9	200.449,6	207.330,7	207.813,5

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumen-

tima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kuplje-
na potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.
KUNSKI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	3.894,6	5.513,5	3.870,0	4.495,0	8.156,4	7.318,4	8.626,1	9.370,0	7.982,0	7.893,3
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	2.454,3	4.262,6	2.686,5	1.314,9	3.814,5	2.826,4	4.069,3	4.657,2	2.957,5	2.914,9
1.2. Krediti republičkim fondovima	1.440,3	1.250,9	1.183,5	3.180,1	4.341,9	4.492,0	4.556,8	4.712,9	5.024,5	4.978,5
2. Krediti lokalnoj državi	1.202,9	1.485,1	1.701,9	1.613,9	1.720,3	1.728,4	1.859,2	1.817,2	1.867,5	1.841,2
3. Krediti trgovačkim društvima	36.708,1	39.777,4	42.844,7	49.105,9	64.666,3	68.619,5	72.708,9	71.103,0	74.001,7	73.287,0
4. Krediti stanovništvu	42.976,6	54.819,3	64.977,2	78.162,4	95.307,6	100.172,2	104.259,4	109.410,5	112.593,3	113.572,9
U tome: Stambeni krediti	12.363,4	16.896,2	21.397,9	27.571,1	36.927,3	39.266,0	41.083,2	43.066,3	45.218,6	45.937,2
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	17,6	82,3	154,5	46,5	304,4	100,5	63,3	58,8	213,6	40,5
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	521,3	427,9	558,0	591,8	854,4	675,0	773,9	714,4	947,6	614,9
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	85.321,1	102.105,4	114.106,4	134.015,6	171.009,4	178.614,0	188.290,8	192.473,9	197.605,6	197.249,7
DEVIZNI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	1.544,9	1.634,7	3.501,0	6.952,1	4.695,6	4.686,7	4.607,8	6.336,0	4.539,2	4.440,9
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	625,7	1.391,5	2.431,3	5.992,8	4.195,4	4.210,8	4.150,2	5.906,0	4.120,1	4.047,6
1.2. Krediti republičkim fondovima	919,2	243,1	1.069,7	959,3	500,2	475,9	457,6	430,0	419,1	393,3
2. Krediti lokalnoj državi	152,3	47,1	31,9	63,0	11,3	10,1	10,0	8,7	8,7	7,4
3. Krediti trgovačkim društvima	10.308,3	9.649,4	10.527,3	12.973,5	13.598,5	13.435,0	13.289,1	12.864,3	12.264,5	12.326,0
4. Krediti stanovništvu	96,0	182,1	299,5	393,3	381,8	408,7	371,3	337,1	331,6	343,3
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	1,2	174,3	52,9	19,9	68,1	220,5	27,9	21,5	74,0	45,2
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	28,3	58,8	255,3	512,3	360,5	378,0	469,0	450,8	668,0	174,4
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	12.131,0	11.746,4	14.667,8	20.914,1	19.115,9	19.139,0	18.775,1	20.018,4	17.886,0	17.337,2
UKUPNO (A+B)	97.452,1	113.851,8	128.774,2	154.929,7	190.125,3	197.753,0	207.065,9	212.492,4	215.491,7	214.586,9

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima ba-

naka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Lokalna država	1.910,4	2.006,2	2.020,7	1.688,7	1.803,8	1.528,8	1.689,2	1.901,9	2.689,4	2.304,8
2. Trgovačka društva	12.344,5	12.872,9	12.036,9	13.344,2	16.668,6	14.586,5	15.628,9	15.678,8	19.599,3	15.676,4
3. Stanovništvo	6.307,4	7.873,1	8.773,0	10.728,3	14.257,8	14.813,8	16.780,2	15.362,7	17.896,7	17.477,3
4. Ostale bankarske institucije	42,1	98,9	245,4	322,1	485,1	446,3	344,4	351,2	481,1	329,4
5. Nebankarske financijske institucije	568,1	468,1	517,5	571,3	697,6	996,8	1.039,6	1.003,8	1.205,2	1.145,0
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-6,4	-4,2	-2,2	-1,3	-1,2	-0,8	-1,5	-1,3	-0,9	-1,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	21.166,2	23.315,0	23.591,3	26.653,3	33.911,7	32.371,4	35.480,8	34.297,1	41.870,8	36.931,7

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i

tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Štedni depoziti	2.236,2	2.527,9	2.233,9	2.493,6	2.905,6	2.919,9	3.145,7	2.868,6	3.086,1	3.055,2
1.1. Lokalna država	14,8	14,4	4,6	2,7	2,8	2,9	2,1	2,9	2,5	2,8
1.2. Trgovačka društva	213,3	190,5	38,8	101,6	110,3	131,9	148,8	132,4	154,7	115,6
1.3. Stanovništvo	1.996,3	2.288,8	2.190,5	2.388,3	2.792,4	2.785,0	2.989,7	2.725,3	2.929,0	2.936,8
1.4. Ostale bankarske institucije	0,0	–	–	–	–	–	5,0	5,0	–	–
1.5. Nebankarske financijske institucije	11,8	34,2	0,0	1,0	0,0	0,1	0,1	3,0	–	–
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	10.764,9	15.842,9	20.245,4	25.498,4	41.931,3	43.846,0	46.686,3	44.650,4	50.558,8	50.408,6
2.1. Lokalna država	482,8	551,6	550,8	508,7	491,8	865,8	1.012,7	1.272,0	549,5	1.110,1
2.2. Trgovačka društva	4.633,6	7.165,3	8.698,5	8.222,5	14.715,4	15.837,4	16.805,2	16.481,6	18.414,8	17.861,2
2.3. Stanovništvo	3.793,8	6.194,5	9.321,4	13.254,9	20.755,0	20.052,5	19.616,9	18.288,4	20.479,1	21.134,4
2.4. Ostale bankarske institucije	58,4	129,3	215,9	931,9	2.697,9	4.092,5	5.487,8	4.586,0	6.386,5	5.190,8
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.796,3	1.802,2	1.458,8	2.580,4	3.271,3	2.997,7	3.763,6	4.022,4	4.728,9	5.112,1
Ukupno (1+2)	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	47.519,0	53.644,9	53.463,8

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Štedni depoziti	21.074,4	21.547,0	22.144,6	22.641,0	22.698,6	22.177,8	22.030,7	23.232,2	22.845,0	23.430,9
1.1. Lokalna država	12,2	14,7	15,6	11,9	30,8	13,5	26,9	13,8	27,5	14,5
1.2. Trgovačka društva	3.346,7	3.620,2	4.273,2	4.408,3	4.589,7	4.625,3	4.414,8	5.370,8	5.543,6	6.472,8
1.3. Stanovništvo	17.537,3	17.690,2	17.708,9	17.933,6	17.609,9	16.970,0	17.054,7	16.935,8	16.720,8	16.409,5
1.4. Ostale bankarske institucije	34,7	9,0	15,4	116,0	276,7	170,1	184,3	185,5	251,7	231,7
1.5. Nebankarske financijske institucije	143,5	212,9	131,6	171,3	191,4	399,0	350,0	726,4	301,5	302,4
2. Oročeni depoziti	50.980,3	54.488,4	59.598,3	64.119,7	65.558,1	68.521,8	70.011,0	76.455,9	80.245,1	78.407,1
2.1. Lokalna država	9,5	3,8	0,3	3,2	1,9	2,2	2,2	2,1	2,1	2,0
2.2. Trgovačka društva	6.009,6	7.154,0	8.518,6	8.154,2	7.086,2	7.210,4	7.620,3	10.510,4	10.391,9	8.218,5
2.3. Stanovništvo	44.159,2	46.805,1	50.636,0	55.036,1	57.210,8	59.952,2	60.459,0	62.749,2	66.465,7	67.096,1
2.4. Ostale bankarske institucije	41,5	21,7	20,7	242,0	366,2	449,3	565,1	1.209,1	1.038,6	899,7
2.5. Nebankarske financijske institucije	760,5	503,7	422,7	684,2	892,9	907,7	1.364,4	1.985,2	2.346,8	2.190,7
Ukupno (1+2)	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	99.688,1	103.090,1	101.837,9

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finan-

cijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.*	I.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	5,1	–	–	–	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
2. Obveznice (neto)	92,8	151,9	170,5	164,9	340,9	395,2	582,8	504,0	632,0	629,7
3. Primljeni krediti	118,4	446,5	993,0	912,1	502,5	406,7	428,0	86,6	576,0	220,4
3.1. Lokalna država	–	0,9	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	46,3	92,7	40,3	40,8	0,0	44,2	25,6	0,0	152,9	0,0
3.3. Ostale bankarske institucije	10,0	222,1	842,8	828,1	492,8	321,2	360,8	69,2	266,4	202,4
3.4. Nebankarske financijske institucije	62,0	130,9	109,9	43,2	9,6	41,3	41,6	17,4	156,6	18,0
Ukupno (1+2+3)	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	591,3	1.208,8	850,9

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih

mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Devizna inozemna pasiva	34.198,5	44.574,3	54.536,7	52.073,3	55.114,3	55.275,1	51.520,3	45.355,9	48.461,3	50.261,8
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	28.662,3	38.623,1	48.967,5	45.747,7	48.561,3	48.641,3	44.355,7	38.658,5	41.483,1	43.509,4
Tekući računi	130,9	266,6	127,6	156,3	195,0	149,5	137,9	219,7	258,8	211,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	9.002,9	12.885,2	16.056,8	12.523,1	12.174,1	13.011,8	13.204,3	11.311,4	10.562,9	13.014,2
Kredit	19.528,5	25.471,4	29.369,5	29.775,6	32.903,9	32.169,3	27.736,8	23.859,5	27.373,0	27.028,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	2.801,4	2.949,2	2.399,4	1.167,4	820,7	824,9	816,0	163,2	405,9	401,8
Obveznice	–	–	3.413,6	3.292,6	3.288,3	3.310,7	3.276,8	3.267,9	3.288,4	3.255,1
1.2. Obveze prema strancima	5.536,2	5.951,2	5.569,2	6.325,6	6.553,0	6.633,8	7.164,5	6.697,4	6.978,2	6.752,5
Štedni i oročeni depoziti	4.160,2	4.753,2	5.002,2	5.846,3	6.192,4	6.322,7	6.857,3	6.446,0	6.729,9	6.559,8
Depoziti po viđenju	875,6	898,6	1.052,5	1.172,9	1.635,8	1.393,4	1.806,9	1.596,8	1.537,2	1.532,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	3.284,6	3.854,6	3.949,6	4.673,4	4.556,7	4.929,3	5.050,3	4.849,2	5.192,7	5.026,9
Kredit	1.376,0	1.198,0	567,1	479,3	360,5	311,1	307,3	251,4	248,3	192,7
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	39,7	39,1	0,2	–	–	–	–	–	–	–
2. Kunska inozemna pasiva	825,0	5.357,7	6.627,0	15.039,1	20.961,8	21.790,4	20.995,9	16.116,9	16.691,3	17.246,0
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	690,9	5.087,8	6.103,9	14.099,6	20.087,0	20.961,5	20.310,0	15.254,3	16.093,8	16.494,8
Depozitni novac	53,6	86,4	145,1	179,6	1.438,1	1.443,0	1.083,6	807,9	519,0	373,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	635,8	2.664,1	2.846,9	6.979,5	11.198,8	14.949,2	14.674,0	10.295,6	11.423,7	11.970,4
Kredit	1,5	2.337,3	3.111,9	6.940,5	7.450,2	4.569,3	4.552,5	4.150,8	4.151,2	4.151,2
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	405,7	404,0	406,0	401,7	0,0	0,4	0,4
2.2. Obveze prema strancima	134,1	269,9	523,1	939,5	874,8	828,9	685,8	862,6	597,5	751,2
Depozitni novac	56,2	76,8	95,9	180,3	170,1	274,9	229,0	224,5	253,2	301,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	77,9	191,4	419,2	755,2	703,3	551,1	455,3	635,2	340,6	445,8
Kredit	–	1,7	8,0	4,0	1,4	2,9	1,5	3,0	3,7	3,7
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	1,7	8,0	4,0	1,4	2,9	1,5	3,0	3,7	3,7
Ukupno (1+2)	35.023,5	49.932,0	61.163,7	67.112,3	76.076,0	77.065,5	72.516,2	61.472,8	65.152,6	67.507,8

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i

kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Kunski depoziti	4.036,8	4.104,4	5.627,2	7.596,1	9.030,0	9.097,7	10.322,0	11.152,4	11.534,6	11.346,7
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	634,3	506,4	445,1	605,0	497,5	620,1	1.257,7	1.539,1	666,4	684,0
Depozitni novac	476,4	448,0	373,3	458,1	366,2	430,6	438,6	427,3	454,9	457,5
Štedni depoziti	3,3	3,0	4,2	1,8	2,1	1,9	1,7	1,4	1,2	1,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	153,6	54,2	66,5	144,0	128,1	186,5	816,4	1.109,4	209,3	224,2
Krediti	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	3.402,5	3.598,0	5.182,2	6.991,1	8.532,6	8.477,5	9.064,3	9.613,3	10.868,2	10.662,8
Depozitni novac	553,2	294,8	266,3	580,2	254,6	227,2	189,5	248,1	330,1	319,7
Štedni depoziti	0,0	0,3	3,5	1,9	14,6	4,4	4,3	2,3	2,4	2,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	144,3	156,2	262,3	251,7	496,7	229,9	331,3	284,7	413,6	273,7
Krediti	2.705,0	3.146,7	4.650,0	6.157,3	7.766,7	8.016,0	8.539,2	9.078,2	10.122,0	10.067,1
2. Devizni depoziti	2.058,1	1.178,9	1.194,6	1.690,9	1.770,4	1.415,8	2.486,2	1.899,1	1.990,8	1.924,5
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	1.938,9	1.158,2	891,0	906,2	811,7	760,3	696,6	633,6	759,4	600,4
Štedni depoziti	263,0	198,5	189,7	340,6	264,8	318,7	317,4	338,5	527,4	275,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	293,1	–	23,2	38,7	275,0	205,1	148,0	107,2	49,7	175,6
Refinancirani krediti	1.382,8	959,6	678,1	527,0	271,9	236,4	231,3	187,8	182,3	149,2
2.2. Depoziti republičkih fondova	119,2	20,8	303,6	784,7	958,6	655,5	1.789,6	1.265,5	1.231,4	1.324,1
Štedni depoziti	114,1	20,8	156,5	139,4	93,4	104,7	151,5	170,0	85,7	91,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	5,0	–	147,1	25,8	356,2	163,9	474,7	140,5	153,8	170,4
Krediti	–	–	–	619,6	509,0	386,8	1.163,4	955,0	991,8	1.062,5
Ukupno (1+2)	6.094,9	5.283,3	6.821,8	9.287,0	10.800,4	10.513,4	12.808,2	13.051,5	13.525,4	13.271,3

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike

Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Ograničeni depoziti	1.361,2	1.541,2	2.014,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	15.069,8	2.252,5	2.504,5
1.1. Kunski depoziti	789,6	730,1	1.267,4	1.277,1	1.427,0	1.551,1	1.440,6	13.872,4	1.323,0	1.295,0
1.2. Devizni depoziti	571,6	811,1	747,2	759,3	1.020,5	1.134,6	1.257,3	1.197,5	929,5	1.209,5
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	319,3	167,8	40,0	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	15.069,8	2.252,5	2.504,5

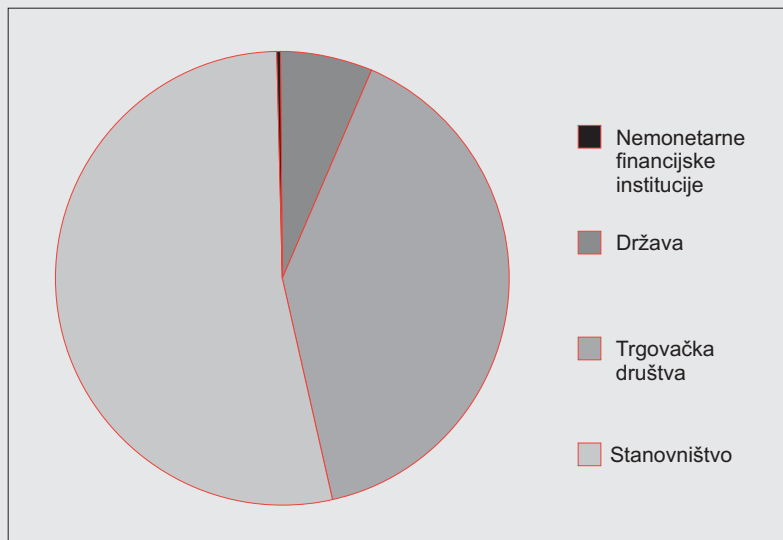
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

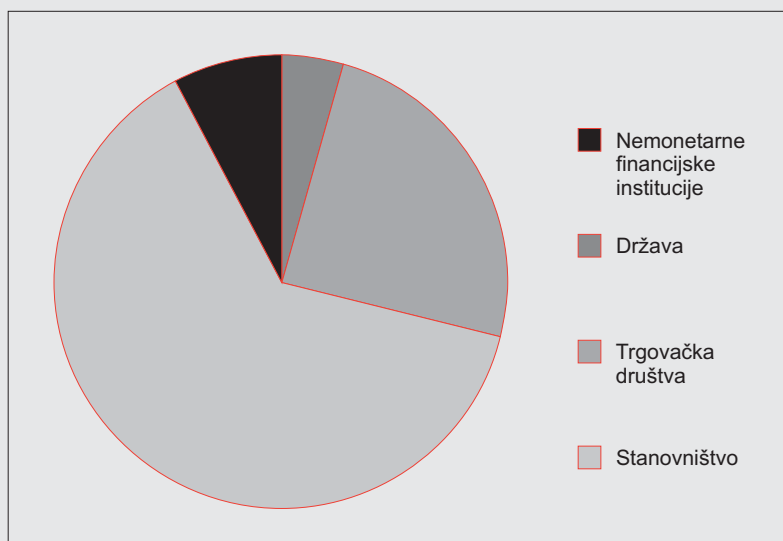
**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

siječanj 2008. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA KOD BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

siječanj 2008. godine

Napomena:

Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
AKTIVA										
1. Pričuve kod središnje banke	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	1.983,9	3.033,5	3.779,1	4.274,3	4.674,8	4.350,3	4.111,1	3.991,7	4.036,5	3.835,2
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	93,3	187,9	373,2	575,5	1.296,0	1.492,0	1.712,4	1.942,8	2.220,4	2.265,7
U tome: Potraživanja od stanovništva	91,3	187,9	373,2	575,5	1.296,0	1.492,0	1.712,4	1.942,8	2.220,4	2.265,7
4. Potraživanja od banaka	37,2	247,2	824,2	994,4	181,4	52,2	88,8	55,2	133,6	112,5
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	2.133,6	3.468,6	4.976,6	5.844,2	6.152,3	5.894,6	5.912,2	5.989,7	6.390,5	6.213,5
PASIVA										
1. Oročeni depoziti	2.012,9	3.265,2	4.728,2	5.514,7	5.803,6	5.588,1	5.555,4	5.610,9	6.037,9	5.904,2
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	–	11,1	10,7	10,3	61,7	66,1	76,3	76,1	40,1	39,7
3. Kapitalski računi	141,1	159,7	206,7	258,0	244,7	223,0	242,5	244,8	303,0	287,3
4. Ostalo (neto)	–20,4	32,6	30,8	61,1	42,2	17,5	37,9	57,9	9,6	–17,7
Ukupno (1+2+3+4)	2.133,6	3.468,6	4.976,6	5.844,2	6.152,3	5.894,6	5.912,2	5.989,74	6.390,5	6.213,5

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i

depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenju obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1994.	prosinac	8,50	–	18,00	19,00	17,00	14,00	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	–	25,49	19,00	17,00	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	veljača	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	rujan	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	listopad	4,50	3,51	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	studeni	4,50	3,86	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	prosinac	9,00 ^d	4,06	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2008.	siječanj	9,00	4,13	7,50	–	–	10,00	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu

^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a

^c Od 14. prosinca 2005.

^d Od 31. prosinca 2007.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaća-

nja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospelja ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospelja					Kamatne stope na prekonoćne depozite kod HNB-a
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	veljača	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	travanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	studen	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2008.	siječanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske

narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospelja od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonoćni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	veljača	17,00	42.175,6	29.856,1	12.319,6	10.594,0	20.899,2	9.262,3	0,52	0,96
	ožujak	17,00	42.639,1	30.136,3	12.502,8	12.195,6	21.095,3	9.415,0	0,52	0,79
	travanj	17,00	42.852,8	30.325,7	12.527,1	12.307,9	21.227,9	9.422,4	0,52	0,82
	svibanj	17,00	43.037,4	30.522,2	12.515,3	11.873,1	21.365,5	9.386,5	0,52	0,76
	lipanj	17,00	42.911,2	30.522,2	12.389,0	10.858,6	21.365,6	9.250,8	0,52	1,03
	srpanj	17,00	43.245,7	30.834,9	12.410,8	9.914,5	21.584,4	9.245,3	0,52	0,97
	kolovoz	17,00	43.516,6	31.062,2	12.454,4	9.068,2	21.743,6	9.212,6	0,52	0,93
	rujan	17,00	43.710,7	31.214,4	12.496,3	7.230,6	21.850,1	9.149,0	0,52	1,30
	listopad	17,00	44.001,4	31.402,4	12.599,0	5.244,5	21.981,7	9.133,8	0,53	1,19
	studen	17,00	44.318,8	31.692,2	12.626,7	5.500,1	22.184,5	9.162,5	0,53	1,55
	prosinac	17,00	44.465,9	31.809,1	12.656,8	6.641,1	22.266,4	9.203,5	0,53	1,29
2008.	siječanj	17,00	44.828,6	32.068,2	12.760,4	5.207,2	22.447,7	9.274,6	0,52	1,17

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospelja do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. godine posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kunskog dijela obvezne pričuve je fiksni i iznosi 70%.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	–	–
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	0,0	0,0	4.163,3
2006.	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	0,0	0,0	0,0	5.993,7
2007.	veljača	465,9	17.987,7	0,45	5,8	0,0	0,0	5.731,7
	ožujak	599,2	17.066,6	0,58	5,7	0,0	0,0	4.954,9
	travanj	523,5	17.941,3	0,50	5,8	0,0	0,0	3.990,1
	svibanj	604,4	18.619,1	0,57	5,7	0,0	0,0	2.954,1
	lipanj	862,0	20.836,6	0,81	30,6	0,0	0,0	3.629,0
	srpanj	948,2	22.189,3	0,87	61,0	0,0	0,0	2.502,7
	kolovoz	756,4	24.793,4	0,69	5,7	0,0	0,0	3.766,6
	rujan	1.253,9	26.547,4	1,14	93,3	0,0	0,0	3.999,5
	listopad	847,6	28.521,0	0,77	708,6	0,0	0,0	5.542,9
	studen	694,8	29.523,2	0,62	1.195,3	0,0	0,0	6.642,4
prosinac	1.161,5	30.412,6	1,03	330,4	0,0	0,0	4.449,4	
2008.	siječanj	791,6	29.493,9	0,70	669,5	0,0	0,0	7.990,6

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% U.S. Federal Funds Target Rate, a u eurima 50% ECB Minimum Bid Refinance Rate na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namiru i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namiru i u blagajni, propisano odlukama Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na novčanom tržištu			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonoćne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5			6	7	8				9
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	13,82
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	prosinac	2,29	3,61	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	prosinac	2,02	3,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44	
2007.	veljača	2,19	3,79	9,59	9,83	7,03	12,10	13,18	4,71	8,40	6,79	9,39	
	ožujak	2,68	3,60	8,99	9,45	6,68	12,14	13,17	4,82	7,44	5,79	9,17	
	travanj	3,24	3,76	9,36	9,64	6,80	12,22	13,16	5,08	8,11	6,38	9,07	
	svibanj	3,84	4,27	9,21	9,52	6,74	12,23	13,16	5,55	7,96	6,54	8,79	
	lipanj	5,11	5,54	9,28	9,69	7,03	12,29	13,18	5,12	7,84	6,52	8,77	
	srpanj	4,87	6,50	9,13	9,51	6,77	12,30	13,17	5,34	7,75	6,64	8,45	
	kolovoz	2,85	4,25	9,46	10,02	7,12	12,16	13,23	4,95	7,42	6,53	7,95	
	rujan	4,05	5,27	9,53	10,06	7,04	12,27	13,22	5,72	7,80	6,53	8,17	
	listopad	6,25	7,75	9,02	9,33	7,23	10,80	13,22	4,55	7,60	6,84	7,87	
	studen	6,41	7,47	9,52	10,00	7,24	12,36	13,22	4,97	7,43	6,83	7,74	
prosinac	5,33	6,71	9,32	9,74	7,39	12,34	13,19	4,95	7,50	6,66	8,01		
2008.	siječanj	6,67	6,97	9,90	10,21	7,81	12,17	12,89	4,91	8,16	7,40	8,42	
Relativna važnost ^a		–	–	82,65	69,99	31,37	38,62	35,11	3,51	12,65	3,25	9,40	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvaćen porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se

kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonoćnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonoćnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvoje- ne kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Na kratkoročne kredite					Na dugoročne kredite				Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
		Ukupni prosjek	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
							Ukupni prosjek	Stambeni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34
2007.	veljača	6,31	6,33	6,06	7,60	6,31	6,11	6,40	4,80	7,80	6,01	6,05	5,93
	ožujak	6,33	6,53	6,44	6,80	6,30	6,03	6,44	4,87	7,69	6,12	6,15	6,09
	travanj	6,11	6,69	6,51	7,15	6,01	5,93	6,06	4,85	7,39	6,15	6,17	6,12
	svibanj	6,12	6,56	6,59	6,49	6,05	6,32	5,91	4,90	7,11	6,28	6,41	6,03
	lipanj	5,98	6,54	6,53	6,59	5,89	5,81	5,97	4,86	7,11	6,32	6,32	6,32
	srpanj	6,11	6,33	6,20	7,17	6,05	5,96	6,15	4,92	7,26	6,52	6,58	6,44
	kolovoz	6,46	6,86	6,96	6,19	6,37	6,28	6,46	4,92	7,71	6,71	6,82	6,40
	rujan	6,86	6,74	6,80	6,55	6,89	6,56	7,07	4,96	8,16	6,73	6,74	6,69
	listopad	6,64	6,80	6,82	6,69	6,60	6,04	7,15	5,13	8,36	6,81	6,66	7,10
	studen	6,37	5,85	5,84	6,19	6,88	6,37	7,23	5,23	8,59	6,63	6,96	6,34
	prosinac	6,73	6,86	6,86	6,84	6,66	6,51	6,80	5,12	8,24	6,79	6,59	7,10
2008.	siječanj	6,86	6,99	7,01	6,92	6,83	6,75	6,87	4,82	8,47	6,51	6,83	6,23
Relativna važnost ^a		13,36	2,93	2,42	0,52	10,42	3,77	6,65	2,92	3,73	4,00	1,88	2,12

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom

klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	veljača	2,07	0,53	3,46	3,41	4,13	3,12	4,46	4,85	3,65
	ožujak	2,05	0,54	3,48	3,34	4,04	3,10	4,13	4,82	4,02
	travanj	2,06	0,54	3,58	3,44	4,03	3,24	4,28	5,20	4,14
	svibanj	2,16	0,55	3,75	3,65	4,12	3,50	4,32	5,20	4,16
	lipanj	2,40	0,55	4,55	4,52	4,12	4,63	4,75	5,15	4,68
	srpanj	2,45	0,49	4,95	4,86	4,20	5,02	5,88	5,30	6,03
	kolovoz	2,37	0,48	4,25	4,14	4,31	4,10	5,20	5,51	5,13
	rujan	2,50	0,49	4,82	4,69	4,29	4,77	6,04	5,44	6,23
	listopad	2,60	0,47	5,65	5,57	4,43	5,77	6,36	5,66	6,54
	studen	2,64	0,47	5,94	5,91	4,41	6,21	6,24	5,40	6,45
	prosinac	2,67	0,49	5,42	5,34	4,47	5,48	6,28	5,45	6,45
2008.	siječanj	3,00	0,47	5,79	5,63	4,57	5,80	7,84	5,56	8,49
Relativna važnost ^a		61,38	30,27	28,20	26,13	3,71	22,42	2,07	0,46	1,61

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim ra-

čunima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Stanovništva		Trgovačkih društava		
1	2	3	4	5	6	7	EUR	USD	EUR	USD
1994.	prosinac	6,95
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	veljača	3,96	3,56	4,31	3,01	0,25	0,23	0,17	0,34	0,46
	ožujak	4,15	3,52	4,46	3,04	0,25	0,23	0,16	0,33	0,45
	travanj	3,85	3,54	4,37	3,13	0,25	0,23	0,16	0,35	0,43
	svibanj	3,71	3,58	4,51	3,11	0,25	0,24	0,17	0,36	0,40
	lipanj	3,89	3,74	4,58	3,08	0,26	0,24	0,17	0,35	0,59
	srpanj	3,68	3,89	4,76	3,22	0,25	0,23	0,17	0,34	0,48
	kolovoz	3,96	3,79	4,74	3,33	0,26	0,23	0,17	0,33	0,60
	rujan	4,12	3,74	4,64	3,28	0,25	0,23	0,16	0,32	0,58
	listopad	4,13	3,80	4,56	3,38	0,25	0,23	0,16	0,32	0,63
	studen	3,85	4,18	4,30	3,41	0,27	0,22	0,15	0,41	0,65
prosinac	3,98	3,76	4,35	3,44	0,25	0,22	0,15	0,36	0,43	
2008.	siječanj	4,00 ^b	3,66	4,47	3,36	0,26	0,22	0,15	0,38	0,36
Relativna važnost ^a		0,84	0,73	0,11	37,78	20,04	13,14	1,51	4,71	0,68

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 19,82 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite

primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite											
		Na oročene depozite											
		Ukupni prosjek	Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite				
				Stanovništva		Trgovačkih društava			Stanovništva		Trgovačkih društava		
1	2	12	13	EUR	USD	EUR	USD	18	EUR	USD	21	22	
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50	
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50	
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76	
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92	
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77	
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53	
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23	
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30	
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64	
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65	
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	–	
2006.	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61	
2007.	veljača	3,86	3,77	3,21	2,15	4,50	5,88	4,45	4,54	3,97	2,65	2,00	
	ožujak	3,87	3,77	3,16	2,08	4,59	5,89	4,47	4,56	3,71	3,95	1,81	
	travanj	3,92	3,84	3,16	2,10	4,74	5,96	4,53	4,59	3,89	4,24	–	
	svibanj	4,00	3,93	3,21	2,09	4,51	5,57	4,52	4,58	3,64	4,17	5,17	
	lipanj	4,05	4,02	3,20	2,16	4,80	5,72	4,30	4,31	3,71	4,94	–	
	srpanj	4,23	4,17	3,28	2,11	4,87	6,02	4,69	4,71	3,84	5,25	2,96	
	kolovoz	4,16	4,05	3,43	2,24	4,67	5,89	4,79	4,80	3,90	5,49	–	
	rujan	4,16	4,09	3,37	2,16	4,76	5,92	4,67	4,72	3,48	4,85	4,85	
	listopad	4,30	4,25	3,39	2,52	4,95	5,95	4,72	4,77	3,80	4,92	0,00	
	studen	4,34	4,28	3,50	2,49	5,00	5,61	4,74	4,79	3,58	4,84	3,11	
prosinac	4,32	4,25	3,47	2,60	5,10	5,33	4,80	4,83	3,84	5,13	2,19		
2008.	siječanj	4,17	4,09	3,45	2,60	4,83	5,01	4,70	4,75	3,69	4,31	5,92	
Relativna važnost ^a		17,74	15,32	7,49	0,51	6,38	0,95	2,42	2,27	0,09	0,05	0,01	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima EUR, tekući tečaj

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2007.				2008.	
							III.	VI.	IX.	XII.	I.	II. ^a
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	4.727,8	6.433,1	7.465,3	8.443,5	14.442,7	26.365,0	1.362,0	1.511,1	1.790,3	3.217,9	2.880,1	2.168,1
2. Fizičke osobe	3.342,6	3.571,6	3.934,4	4.931,8	6.262,7	6.151,3	418,0	452,6	901,0	292,1	314,2	271,1
2.1. Domaće fizičke osobe	2.842,0	3.103,3	3.586,1	4.662,6	5.909,4	3.184,0	393,0	385,0	810,5	281,1	302,1	–
2.2. Strane fizičke osobe	500,7	468,2	348,3	269,2	353,2	326,3	25,0	67,6	90,5	11,0	12,1	–
3. Domaće banke	4.104,5	6.324,4	10.799,3	9.069,9	14.380,1	20.141,3	1.518,0	1.536,5	1.443,3	2.862,9	2.547,3	2.361,8
4. Strane banke	697,9	1.430,6	1.426,2	2.602,3	5.056,8	5.194,1	614,0	282,1	212,6	516,3	382,1	384,6
5. Hrvatska narodna banka	294,3	438,3	33,0	0,0	125,5	0,0	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	13.167,1	18.197,9	24.110,1	25.106,0	40.439,5	57.851,7	3.912,0	3.782,3	4.347,1	6.889,2	6.123,8	5.185,6
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	9.029,3	10.852,4	11.280,3	13.022,3	17.515,0	28.564,1	1.795,5	1.989,3	2.376,4	3.023,8	2.897,0	2.319,9
2. Fizičke osobe	1.333,6	1.403,1	1.671,1	2.722,5	4.109,1	3.712,5	274,3	197,9	264,1	320,1	302,1	382,2
2.1. Domaće fizičke osobe	1.329,7	1.393,1	1.654,5	2.693,9	4.056,4	2.071,3	271,6	192,0	261,2	318,6	300,1	–
2.2. Strane fizičke osobe	3,9	10,0	16,6	28,6	52,6	40,0	2,7	5,9	2,9	1,5	2,0	–
3. Domaće banke	4.104,5	6.324,4	10.799,3	9.069,9	14.380,1	20.141,3	1.518,0	1.536,5	1.443,3	2.862,9	2.547,3	2.361,8
4. Strane banke	334,3	765,3	1.001,1	1.407,1	3.526,1	4.072,6	168,4	371,7	359,3	395,9	392,8	267,9
5. Hrvatska narodna banka	745,3	84,5	543,2	670,8	1.329,5	839,0	–	–	–	167,8	–	189,1
Ukupno (1+2+3+4+5)	15.547,0	19.429,7	25.295,0	26.892,7	40.859,7	57.329,5	3.756,1	4.095,5	4.443,0	6.770,5	6.139,3	5.520,9
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)												
1. Pravne osobe	–4.301,5	–4.419,4	–3.815,1	–4.578,8	–3.072,3	–2.199,1	–433,4	–478,2	–586,2	194,1	–16,9	–151,8
2. Fizičke osobe	2.009,0	2.168,4	2.263,3	2.209,3	2.153,6	2.438,9	143,8	254,7	636,9	–28,0	12,2	–111,1
2.1. Domaće fizičke osobe	1.512,3	1.710,2	1.931,6	1.968,7	1.853,0	1.112,7	121,4	193,0	549,3	–37,5	2,0	–
2.2. Strane fizičke osobe	496,7	458,2	331,7	240,6	300,6	286,3	22,4	61,7	87,6	9,6	10,1	–
3. Strane banke	363,6	665,3	425,1	1.195,2	1.530,7	1.121,4	445,6	–89,6	–146,7	120,4	–10,7	116,6
4. Hrvatska narodna banka	–451,0	353,8	–510,2	–670,8	–1.204,0	–839,0	–	–	–	–167,8	–	–189,1
Ukupno (1+2+3+4)	–2.379,9	–1.231,8	–1.636,9	–1.845,2	–592,1	522,2	155,9	–313,2	–96,0	118,7	–15,5	–335,3
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke												
Kupnja stranih sredstava plaćanja	197,5	570,9	145,1	–	3,1	5,1	0,2	0,6	0,3	2,5	0,1	0,1
Prodaja stranih sredstava plaćanja	3,4	94,9	239,3	167,6	441,3	176,7	64,9	5,0	3,3	5,0	50,7	33,0

^a Preliminarni podaci**Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja**

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-2.098,7	-1.888,8	-1.433,7	-1.975,6	-2.692,4	-3.206,4	-2.021,3	-1.380,7	2.087,2	-1.891,7
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-3.250,8	-3.133,3	-2.625,5	-3.159,5	-3.798,6	-4.251,4	-2.266,8	-1.650,5	1.824,0	-2.158,1
1.1. Prihodi	11.590,1	13.590,1	14.952,8	15.990,2	17.888,9	19.660,9	3.130,0	4.849,4	7.721,2	3.960,3
1.2. Rashodi	-14.841,0	-16.723,5	-17.578,3	-19.149,7	-21.687,5	-23.912,3	-5.396,8	-6.499,9	-5.897,2	-6.118,4
2. Roba i usluge (3+4)	-2.673,1	-2.038,1	-1.955,3	-2.200,2	-2.633,8	-3.114,0	-2.060,5	-1.003,1	2.015,7	-2.066,1
2.1. Prihodi	11.127,9	13.140,6	14.243,5	15.272,9	16.997,7	18.371,5	2.817,8	4.517,7	7.407,7	3.628,2
2.2. Rashodi	-13.801,0	-15.178,7	-16.198,8	-17.473,2	-19.631,5	-21.485,5	-4.878,4	-5.520,8	-5.392,0	-5.694,4
3. Roba	-5.957,9	-6.971,2	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-2.159,1	-2.528,1	-2.310,6	-2.436,2
3.1. Prihodi	5.295,6	5.574,7	6.606,8	7.220,3	8.463,6	9.192,5	2.046,3	2.308,9	2.360,8	2.476,5
3.2. Rashodi	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-4.205,5	-4.837,0	-4.671,4	-4.912,6
4. Usluge	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.710,4	6.319,9	98,6	1.525,0	4.326,3	370,0
4.1. Prihodi	5.832,3	7.565,9	7.636,7	8.052,6	8.534,1	9.179,0	771,5	2.208,8	5.046,9	1.151,7
4.2. Rashodi	-2.547,5	-2.632,8	-2.867,8	-2.734,9	-2.823,7	-2.859,1	-672,9	-683,8	-720,6	-781,7
5. Dohodak	-577,7	-1.095,2	-670,2	-959,2	-1.164,8	-1.137,4	-206,3	-647,4	-191,7	-92,0
5.1. Prihodi	462,3	449,5	709,3	717,3	891,2	1.289,4	312,1	331,7	313,5	332,1
5.2. Rashodi	-1.040,0	-1.544,7	-1.379,6	-1.676,5	-2.056,0	-2.426,8	-518,4	-979,1	-505,2	-424,1
6. Tekući transferi	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.106,2	1.045,0	245,5	269,8	263,2	266,5
6.1. Prihodi	1.453,2	1.538,7	1.584,6	1.628,4	1.638,3	1.573,9	356,1	403,2	387,9	426,8
6.2. Rashodi	-301,1	-294,2	-392,8	-444,6	-532,1	-529,0	-110,6	-133,4	-124,7	-160,4
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	2.538,0	2.716,9	2.483,6	2.929,9	3.583,9	4.144,0	1.309,0	1.417,4	126,7	1.290,9
B1. Kapitalne transakcije	521,6	101,9	31,4	53,8	-133,8	34,2	7,0	9,0	12,7	5,4
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	2.758,3	3.850,5	2.495,3	3.697,9	5.129,9	4.831,4	2.110,1	1.072,5	-196,5	1.845,3
1. Izravna ulaganja	530,8	1.656,9	670,8	1.275,8	2.561,2	3.419,4	1.261,4	950,6	500,3	707,1
1.1. U inozemstvo	-607,1	-105,5	-278,8	-192,1	-176,7	-206,5	-99,2	-64,0	-33,8	-9,4
1.2. U Hrvatsku	1.137,9	1.762,4	949,6	1.467,9	2.737,9	3.625,9	1.360,6	1.014,6	534,1	716,6
2. Portfeljna ulaganja	-437,7	867,6	287,1	-1.177,9	-547,3	-34,8	-387,4	36,3	184,8	131,5
2.1. Sredstva	-650,5	121,6	-736,1	-571,2	-472,5	-404,6	-314,5	-328,9	69,5	169,3
2.2. Obveze	212,9	746,0	1.023,2	-606,7	-74,9	369,8	-72,9	365,2	115,3	-37,8
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	-88,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	2.665,1	1.326,0	1.537,4	3.688,4	3.116,0	1.446,8	1.236,1	85,6	-881,6	1.006,7
4.1. Sredstva	460,0	-2.216,9	-575,1	898,7	-774,5	-1.613,3	331,5	-340,2	-1.042,4	-562,3
4.2. Obveze	2.205,0	3.542,9	2.112,4	2.789,7	3.890,6	3.060,1	904,6	425,8	160,7	1.569,0
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-741,9	-1.235,5	-43,0	-821,8	-1.412,2	-721,6	-808,1	335,9	310,5	-559,8
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-439,3	-828,1	-1.049,9	-954,2	-891,4	-937,5	712,3	-36,7	-2.213,9	600,7

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,

- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
Roba	-5.957,9	-6.971,2	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-2.159,1	-2.528,1	-2.310,6	-2.436,2
1. Prihodi	5.295,6	5.574,7	6.606,8	7.220,3	8.463,6	9.192,5	2.046,3	2.308,9	2.360,8	2.476,5
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	5.188,2	5.464,4	6.453,8	7.069,4	8.251,6	9.001,6	2.009,8	2.265,5	2.301,5	2.424,8
1.2. Prilagodbe za obuhvat	107,4	110,4	153,0	150,9	212,0	191,0	36,5	43,4	59,3	51,7
2. Rashodi	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-4.205,5	-4.837,0	-4.671,4	-4.912,6
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-11.327,0	-12.538,0	-13.354,4	-14.949,5	-17.104,7	-18.826,6	-4.270,2	-4.888,2	-4.704,3	-4.963,9
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-348,9	-475,6	-474,7	-346,4	-341,1	-370,4	-64,6	-96,9	-109,7	-99,2
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	422,5	467,7	498,1	557,6	638,0	570,4	129,4	148,1	142,5	150,4
Usluge	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.710,4	6.319,9	98,6	1.525,0	4.326,3	370,0
1. Prijevoz	172,0	252,2	299,3	376,1	424,7	449,5	89,2	114,3	154,4	91,6
1.1. Prihodi	622,8	696,3	791,3	880,3	987,9	1.084,3	226,6	275,7	326,5	255,6
1.2. Rashodi	-450,8	-444,1	-492,0	-504,2	-563,2	-634,8	-137,4	-161,4	-172,0	-164,0
2. Putovanja – turizam	3.138,6	4.976,6	4.822,3	5.394,9	5.708,7	6.034,0	101,1	1.457,9	4.133,3	341,6
2.1. Prihodi	3.960,8	5.572,7	5.505,6	5.998,9	6.293,3	6.747,9	262,4	1.629,6	4.316,5	539,4
2.1.1. Poslovni razlozi	341,2	260,9	328,2	504,0	388,4	389,2	56,5	125,7	120,2	86,6
2.1.2. Osobni razlozi	3.619,7	5.311,8	5.177,4	5.494,9	5.904,9	6.358,8	205,9	1.503,9	4.196,3	452,7
2.2. Rashodi	-822,2	-596,1	-683,3	-604,1	-584,6	-714,0	-161,3	-171,7	-183,2	-197,8
2.2.1. Poslovni razlozi	-482,6	-292,3	-297,3	-267,4	-229,5	-266,9	-44,5	-60,2	-71,9	-90,3
2.2.2. Osobni razlozi	-339,6	-303,8	-386,0	-336,7	-355,1	-447,0	-116,8	-111,4	-111,2	-107,5
2.3. Ostale usluge	-25,9	-295,8	-352,7	-453,3	-422,9	-163,5	-91,7	-47,3	38,5	-63,1
2.3.1. Prihodi	1.248,6	1.296,9	1.339,8	1.173,4	1.252,9	1.346,7	282,5	303,5	403,9	356,8
2.3.2. Rashodi	-1.274,5	-1.592,7	-1.692,5	-1.626,6	-1.675,8	-1.510,3	-374,2	-350,8	-365,4	-419,9

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji

nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamata za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
Dohodak	-577,7	-1.095,2	-670,2	-959,2	-1.164,8	-1.137,4	-206,3	-647,4	-191,7	-92,0
1. Naknade zaposlenima	167,6	183,9	233,9	259,7	373,2	494,2	118,1	122,7	125,5	127,9
1.1. Prihodi	187,2	217,3	268,3	289,2	404,3	527,8	125,4	130,5	133,4	138,5
1.2. Rashodi	-19,5	-33,4	-34,4	-29,5	-31,1	-33,6	-7,3	-7,8	-7,9	-10,6
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-353,3	-854,7	-441,6	-739,0	-983,8	-936,2	-171,6	-598,7	-135,3	-30,6
2.1. Prihodi	25,1	35,2	175,6	112,7	79,2	170,4	57,9	58,1	34,4	19,9
Od čega: Zadržana dobit	8,3	31,7	165,8	63,8	63,7	119,6	47,0	48,0	26,5	-1,9
2.2. Rashodi	-378,5	-889,9	-617,3	-851,8	-1.063,0	-1.106,6	-229,5	-656,8	-169,7	-50,6
Od čega: Zadržana dobit	-160,9	-587,9	-291,7	-570,5	-697,9	-495,6	-60,6	-322,4	-104,0	-8,5
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-219,1	-238,7	-250,0	-217,6	-175,9	-158,6	-39,5	-40,2	-43,9	-35,1
3.1. Prihodi	0,0	0,0	32,7	46,2	57,4	75,1	15,2	21,2	16,0	22,6
3.2. Rashodi	-219,1	-238,7	-282,7	-263,8	-233,3	-233,7	-54,7	-61,4	-59,9	-57,7
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-173,0	-185,7	-212,5	-262,3	-378,2	-536,7	-113,2	-131,2	-138,1	-154,2
4.1. Prihodi	249,9	197,0	232,6	269,1	350,4	516,1	113,6	121,9	129,6	151,0
4.2. Rashodi	-422,9	-382,7	-445,2	-531,5	-728,6	-1.052,8	-226,8	-253,1	-267,7	-305,3
Tekući transferi	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.106,2	1.045,0	245,5	269,8	263,2	266,5
1. Država	32,2	70,5	2,6	9,7	-8,6	-16,7	-6,0	-4,2	-13,8	7,4
1.1. Prihodi	143,4	213,1	180,1	219,6	255,7	260,2	54,6	65,6	53,7	86,3
1.2. Rashodi	-111,2	-142,6	-177,5	-209,9	-264,4	-276,8	-60,7	-69,7	-67,5	-78,9
2. Ostali sektori	1.120,0	1.174,0	1.189,2	1.174,1	1.114,8	1.061,7	251,5	274,0	277,0	259,1
2.1. Prihodi	1.309,8	1.325,6	1.404,5	1.408,8	1.382,5	1.313,8	301,4	337,6	334,2	340,6
2.2. Rashodi	-189,8	-151,6	-215,3	-234,6	-267,7	-252,1	-49,9	-63,6	-57,1	-81,5

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospjeća odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništva. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovu dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun uključuju se i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske na-

rodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata. Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u okviru svojega redovnog posla saznaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih nerezidenata u inozemstvu prikupljaju se u okviru sustava platnog prometa s inozemstvom. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
Izravna ulaganja	530,8	1.656,9	670,8	1.275,8	2.561,2	3.419,4	1.261,4	950,6	500,3	707,1
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-607,1	-105,5	-278,8	-192,1	-176,7	-206,5	-99,2	-64,0	-33,8	-9,4
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-601,0	-101,9	-259,6	-121,0	-190,4	-228,4	-82,0	-68,0	-52,2	-26,2
1.1.1. Sredstva	-603,1	-101,9	-260,0	-122,2	-190,4	-230,4	-82,0	-68,0	-52,2	-28,2
1.1.2. Obveze	2,1	0,0	0,4	1,3	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	1,9
1.2. Ostala ulaganja	-6,1	-3,6	-19,2	-71,2	13,7	22,0	-17,2	4,0	18,4	16,8
1.2.1. Sredstva	-7,7	-15,3	-23,6	-59,8	-3,9	-11,9	-21,0	0,0	17,3	-8,2
1.2.2. Obveze	1,6	11,7	4,4	-11,4	17,5	33,9	3,8	4,0	1,1	25,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.137,9	1.762,4	949,6	1.467,9	2.737,9	3.625,9	1.360,6	1.014,6	534,1	716,6
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	879,3	1.349,8	611,4	1.363,5	2.435,0	2.594,2	1.089,5	436,6	515,4	552,7
2.1.1. Sredstva	0,0	-1,2	-22,4	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	879,3	1.351,1	633,8	1.363,5	2.435,1	2.594,2	1.089,5	436,6	515,4	552,7
2.2. Ostala ulaganja	258,6	412,5	338,2	104,4	302,9	1.031,7	271,2	578,0	18,7	163,9
2.2.1. Sredstva	-0,3	-1,5	-17,8	0,0	16,6	-2,6	-1,7	0,0	-0,9	0,0
2.2.2. Obveze	259,0	414,0	356,0	104,4	286,3	1.034,3	272,8	578,0	19,6	163,9
Portfeljna ulaganja	-437,7	867,6	287,1	-1.177,9	-547,3	-34,8	-387,4	36,3	184,8	131,5
1. Sredstva	-650,5	121,6	-736,1	-571,2	-472,5	-404,6	-314,5	-328,9	69,5	169,3
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-78,4	-57,8	-39,1	-193,0	-320,5	-834,3	-431,4	-278,2	-241,7	116,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	-2,7	0,3	0,0	0,0	2,6	-0,6	-0,6	0,0	0,1	-0,2
1.1.3. Ostali sektori	-75,6	-58,1	-39,1	-193,0	-323,1	-833,7	-430,8	-278,2	-241,8	117,0
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-572,2	179,4	-696,9	-378,2	-152,0	429,7	116,8	-50,7	311,2	52,4
1.2.1. Obveznice	-586,9	165,9	-567,1	-396,5	98,7	323,0	136,2	-37,5	151,4	72,9
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-566,6	180,1	-575,0	-360,2	142,4	261,1	89,3	33,5	56,9	81,3
1.2.1.3. Ostali sektori	-20,3	-14,1	7,9	-36,3	-43,7	61,9	46,9	-71,0	94,4	-8,4
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	14,7	13,5	-129,9	18,3	-250,6	106,7	-19,4	-13,3	159,8	-20,5
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	20,9	7,3	-129,9	18,3	-250,6	106,7	-19,4	-13,3	159,8	-20,5
1.2.2.3. Ostali sektori	-6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	212,9	746,0	1.023,2	-606,7	-74,9	369,8	-72,9	365,2	115,3	-37,8
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	42,4	13,0	141,6	89,2	320,7	306,1	25,8	57,0	88,1	135,1
2.1.1. Banke	2,5	-2,6	0,8	-12,8	37,3	9,8	8,8	12,2	-3,7	-7,5
2.1.2. Ostali sektori	39,8	15,6	140,7	102,0	283,4	296,3	17,0	44,8	91,8	142,7
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	170,5	733,1	881,6	-695,9	-395,6	63,7	-98,7	308,2	27,1	-172,9
2.2.1. Obveznice	202,7	698,8	915,6	-695,9	-395,6	63,7	-98,7	308,2	27,1	-172,9
2.2.1.1. Država	62,1	525,9	429,6	-690,5	-321,9	-30,2	-111,6	297,4	-248,2	32,2
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	453,2	3,2	1,2	1,0	5,3	5,3	-14,3	4,8
2.2.1.3. Ostali sektori	140,7	173,0	32,8	-8,6	-74,9	92,9	7,6	5,5	289,7	-209,9
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	-32,2	34,2	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	-32,2	34,2	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospeljem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozi-

cija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromje-

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	2.795,0	1.326,3	1.537,4	3.688,4	3.116,0	1.446,8	1.236,1	85,6	-881,6	1.006,7
1. Sredstva	460,0	-2.216,9	-575,1	898,7	-774,5	-1.613,3	331,5	-340,2	-1.042,4	-562,3
1.1. Trgovinski krediti	-79,4	-169,7	-188,1	-134,8	-33,4	-124,4	-71,0	-38,7	-4,2	-10,4
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-79,4	-169,7	-188,1	-134,6	-33,5	-124,5	-71,1	-38,8	-4,3	-10,4
1.1.2.1. Dugoročni krediti	-6,6	-25,6	18,1	10,7	-5,1	-59,7	-5,9	-10,3	-14,3	-29,1
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-72,7	-144,1	-206,1	-145,3	-28,4	-64,9	-65,2	-28,4	10,0	18,7
1.2. Krediti	-55,5	-85,1	43,8	-116,8	-153,1	-4,5	-17,6	15,8	-68,3	65,6
1.2.1. Država	0,6	-1,0	-1,8	-1,5	-1,3	-7,3	0,5	-4,4	-0,7	-2,8
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,6	-1,0	-1,8	-1,5	-1,3	-7,3	0,5	-4,4	-0,7	-2,8
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-22,6	4,3	3,7	-28,5	-80,4	-32,2	-2,0	1,3	-31,4	-0,1
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-20,9	5,1	-0,1	-20,5	-58,9	-24,6	-13,9	-10,4	4,6	-4,9
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-1,6	-0,8	3,9	-8,0	-21,5	-7,7	11,9	11,7	-36,0	4,7
1.2.3. Ostali sektori	-33,5	-88,5	41,8	-86,8	-71,4	35,1	-16,1	18,8	-36,2	68,5
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-33,4	-88,5	43,2	-87,8	-71,7	35,0	-15,4	19,3	-31,0	62,0
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	-0,1	0,1	-1,3	1,0	0,3	0,0	-0,7	-0,5	-5,2	6,5
1.3. Gotovina i depoziti	594,9	-1.962,1	-430,8	1.150,3	-588,1	-1.484,4	420,1	-317,3	-969,8	-617,5
1.3.1. Država	-24,2	30,3	72,7	-44,4	26,5	25,0	25,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	1.516,5	-1.964,5	-523,4	1.230,3	-544,3	-1.460,4	424,1	-297,2	-969,8	-617,5
1.3.3. Ostali sektori	-897,4	-27,9	19,8	-35,6	-70,2	-49,1	-29,0	-20,0	0,0	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	2.335,0	3.543,3	2.112,4	2.789,7	3.890,6	3.060,1	904,6	425,8	160,7	1.569,0
2.1. Trgovinski krediti	501,1	-225,6	-54,5	15,1	11,4	390,5	56,4	247,1	158,4	-71,4
2.1.1. Država	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	-0,1
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	-0,1
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	501,2	-227,1	-54,2	14,7	12,1	390,8	56,6	247,3	158,4	-71,4
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-1,4	-46,2	-16,7	27,4	-3,7	164,6	7,1	82,9	27,9	46,7
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	502,6	-181,0	-37,5	-12,7	15,8	226,2	49,4	164,3	130,5	-118,0
2.2. Krediti	625,3	2.890,0	1.676,4	2.405,8	3.059,2	2.864,0	214,6	119,5	902,7	1.627,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-173,8	358,2	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	-44,3	358,2	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	409,3	500,4	425,8	248,1	133,5	158,6	-23,7	1,3	47,2	133,8
2.2.2.1. Dugoročni krediti	409,3	500,4	425,8	248,1	133,5	158,6	-23,7	1,3	47,2	133,8
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	645,9	764,8	795,5	590,1	560,4	643,4	66,0	158,5	130,1	288,8
2.2.2.1.2. Otplate	-236,7	-264,5	-369,7	-342,0	-426,9	-484,8	-89,7	-157,2	-83,0	-155,0
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	73,5	1.007,7	650,4	826,0	541,2	-1.067,0	-512,6	-554,0	-430,5	430,1
2.2.3.1. Dugoročni krediti	75,8	929,1	741,7	281,1	419,5	-632,8	-378,1	-388,0	-22,4	155,7
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	739,1	1.722,8	1.260,0	1.236,1	2.833,6	1.213,8	536,9	46,5	267,8	362,6
2.2.3.1.2. Otplate	-663,3	-793,7	-518,3	-955,0	-2.414,1	-1.846,6	-915,0	-434,5	-290,2	-206,9
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-2,3	78,6	-91,2	544,9	121,7	-434,2	-134,4	-166,1	-408,2	274,4
2.2.4. Ostali sektori	316,3	1.023,9	967,9	1.331,7	2.384,5	3.772,4	750,9	672,2	1.286,1	1.063,2
2.2.4.1. Dugoročni krediti	336,0	977,0	932,4	1.277,2	2.295,6	3.162,9	532,0	605,8	1.032,5	992,5
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.494,5	2.140,3	2.232,5	2.686,4	4.183,9	5.816,0	979,4	1.284,0	1.672,9	1.879,7
2.2.4.1.2. Otplate	-1.158,5	-1.163,3	-1.300,1	-1.409,2	-1.888,3	-2.653,1	-447,4	-678,2	-640,4	-887,1
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	-19,7	46,9	35,5	54,5	88,9	609,5	218,9	66,5	253,6	70,6
2.3. Gotovina i depoziti	1.209,5	879,6	487,5	366,1	817,2	-197,1	633,0	58,4	-901,0	12,4
2.3.1. Država	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	9,5	9,2	0,2	-0,3	0,4
2.3.2. Banke	1.209,3	879,5	487,5	366,1	817,1	-206,6	623,8	58,2	-900,7	12,0
2.4. Ostale obveze	-0,9	-0,7	3,0	2,8	2,7	2,7	0,5	0,7	0,6	0,8

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-15.744,2	-14.637,6	-11.167,9	-14.828,6	-19.884,3	-23.751,4	-14.882,8	-10.178,6	15.247,2	-13.937,3
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-24.275,5	-24.051,3	-20.094,6	-23.586,7	-27.984,3	-31.329,2	-16.690,1	-12.161,9	13.324,2	-15.801,4
1.1. Prihodi	85.611,4	102.483,3	111.525,2	117.995,0	130.798,9	144.084,4	23.043,4	35.632,3	56.396,7	29.012,0
1.2. Rashodi	-109.886,9	-126.534,6	-131.619,8	-141.581,7	-158.783,2	-175.413,6	-39.733,5	-47.794,2	-43.072,5	-44.813,4
2. Roba i usluge (3+4)	-19.986,2	-15.671,7	-15.083,2	-16.508,1	-19.478,8	-22.958,2	-15.171,5	-7.383,3	14.724,2	-15.127,6
2.1. Prihodi	82.206,3	99.192,2	106.225,6	112.693,7	124.269,8	134.626,8	20.745,7	33.195,4	54.106,3	26.579,4
2.2. Rashodi	-102.192,6	-114.863,9	-121.308,8	-129.201,8	-143.748,6	-157.585,1	-35.917,2	-40.578,7	-39.382,1	-41.707,0
3. Roba	-44.117,7	-52.759,8	-50.327,5	-55.568,1	-61.083,9	-69.218,6	-15.897,7	-18.589,6	-16.884,4	-17.846,9
3.1. Prihodi	39.216,5	42.190,2	49.507,8	53.397,7	61.988,6	67.424,8	15.065,4	16.972,5	17.243,2	18.143,9
3.2. Rashodi	-83.334,1	-94.949,9	-99.835,3	-108.965,8	-123.072,5	-136.643,4	-30.963,0	-35.562,1	-34.127,6	-35.990,8
4. Usluge	24.131,4	37.088,0	35.244,3	39.060,0	41.605,1	46.260,3	726,1	11.206,3	31.608,6	2.719,3
4.1. Prihodi	42.989,9	57.002,0	56.717,8	59.296,0	62.281,2	67.202,0	5.680,4	16.222,9	36.863,2	8.435,5
4.2. Rashodi	-18.858,5	-19.914,0	-21.473,5	-20.236,0	-20.676,1	-20.941,6	-4.954,2	-5.016,6	-5.254,5	-5.716,2
5. Dohodak	-4.289,2	-8.379,5	-5.011,4	-7.078,6	-8.505,5	-8.371,0	-1.518,6	-4.778,6	-1.400,0	-673,8
5.1. Prihodi	3.405,1	3.291,2	5.299,6	5.301,3	6.529,1	9.457,5	2.297,7	2.436,9	2.290,3	2.432,6
5.2. Rashodi	-7.694,3	-11.670,7	-10.311,0	-12.379,9	-15.034,5	-17.828,5	-3.816,3	-7.215,4	-3.690,3	-3.106,4
6. Tekući transferi	8.531,3	9.413,6	8.926,8	8.758,1	8.100,0	7.577,8	1.807,3	1.983,3	1.923,0	1.864,2
6.1. Prihodi	10.761,2	11.639,9	11.872,9	12.047,2	11.996,6	11.458,2	2.621,5	2.964,0	2.833,8	3.038,8
6.2. Rashodi	-2.229,9	-2.226,3	-2.946,1	-3.289,1	-3.896,5	-3.880,4	-814,2	-980,7	-910,8	-1.174,7
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	18.920,4	20.752,3	18.810,9	22.097,1	26.971,7	31.561,9	9.929,0	10.627,0	1.215,3	9.790,6
B1. Kapitalne transakcije	3.847,2	771,3	235,5	396,8	-980,5	250,7	51,7	66,1	92,9	39,9
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	20.561,8	29.333,4	18.911,9	27.775,7	38.265,5	36.626,3	15.829,4	8.099,0	-1.153,3	13.851,1
1. Izravna ulaganja	4.183,5	12.706,4	4.452,8	9.093,0	18.761,7	25.127,2	9.283,9	7.007,6	3.655,6	5.180,2
1.1. U inozemstvo	-4.486,9	-801,9	-2.077,2	-1.415,4	-1.293,6	-1.518,3	-730,6	-469,9	-248,2	-69,5
1.2. U Hrvatsku	8.670,4	13.508,3	6.530,0	10.508,5	20.055,3	26.645,4	10.014,5	7.477,5	3.903,8	5.249,7
2. Portfeljna ulaganja	-3.260,4	6.593,2	2.097,8	-8.725,0	-4.054,2	-273,3	-2.851,7	264,4	1.349,5	964,5
2.1. Sredstva	-4.839,6	938,6	-5.563,8	-4.195,8	-3.483,1	-2.983,9	-2.315,1	-2.416,8	507,5	1.240,6
2.2. Obveze	1.579,2	5.654,5	7.661,6	-4.529,2	-571,1	2.710,6	-536,6	2.681,2	842,0	-276,1
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	-659,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	19.638,7	10.033,7	12.361,3	28.067,2	23.558,0	11.772,4	9.397,2	827,1	-6.158,4	7.706,5
4.1. Sredstva	3.322,5	-16.854,7	-3.680,4	7.419,8	-5.121,7	-10.750,5	2.662,6	-2.275,6	-7.374,3	-3.763,3
4.2. Obveze	16.316,1	26.888,4	16.041,7	20.647,4	28.679,8	22.523,0	6.734,6	3.102,8	1.215,9	11.469,8
B3. Međunarodne pričuve	-5.488,5	-9.352,4	-336,5	-6.075,4	-10.313,4	-5.315,1	-5.952,1	2.461,8	2.275,7	-4.100,5
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-3.176,2	-6.114,7	-7.643,0	-7.268,5	-7.087,4	-7.810,5	4.953,7	-448,4	-16.462,4	4.146,7

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

sečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose na efekt promjene valuta država članica EMU u euro.

U razdoblju od 1995. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u origi-

nalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1994.	prosinac	1.145,7	3,7	–	–	1.142,0	1.142,0	–	716,6
1995.	prosinac	1.479,0	109,1	–	–	1.369,9	1.288,4	81,4	1.038,1
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	ožujak	9.519,7	0,8	0,2	–	9.518,8	5.237,3	4.281,5	2.882,6
	travanj	9.488,4	1,3	0,2	–	9.486,9	5.229,6	4.257,4	2.743,7
	svibanj	9.451,5	0,8	0,2	–	9.450,5	5.171,7	4.278,9	2.705,4
	lipanj	9.170,4	0,8	0,2	–	9.169,4	4.901,4	4.268,0	3.084,8
	srpanj	9.412,1	1,3	0,2	–	9.410,7	5.055,3	4.355,4	3.025,1
	kolovoz	9.223,0	0,7	0,2	–	9.222,1	4.823,7	4.398,4	3.418,5
	rujan	8.795,1	0,7	0,2	–	8.794,2	4.404,6	4.389,6	3.839,8
	listopad	8.973,8	1,3	0,2	–	8.972,3	4.361,1	4.611,2	3.946,8
	studen	9.112,3	0,8	0,2	–	9.111,3	4.462,5	4.648,8	4.180,6
prosinac	9.307,4	0,8	0,2	–	9.306,5	4.533,9	4.772,5	4.388,9	
2008.	siječanj	9.332,8	1,0	0,2	–	9.331,6	4.527,3	4.804,2	4.316,4
	veljača ^b	9.676,9	0,6	0,2	–	9.676,1	4.510,9	5.165,2	4.112,5

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a.^b Preliminarni podaci**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neu-

skladenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neuskladenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)										
A. Službene međunarodne pričuve	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.725,3	9.519,7	9.170,4	8.795,1	9.307,4	9.332,8
1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	4.246,9	5.740,1	6.235,4	7.337,3	8.162,8	8.513,9	8.249,2	7.994,2	8.911,0	8.431,6
a) Dužnički vrijednosni papiri	1.861,0	3.207,2	3.262,0	3.602,8	4.197,5	4.281,5	4.268,0	4.389,6	4.772,5	4.804,2
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.385,9	2.532,9	2.973,3	3.734,5	3.965,3	4.232,4	3.981,2	3.604,6	4.138,4	3.627,3
i) Ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	325,1	271,1	233,1	407,3	198,7	197,8	196,9	195,9	190,7	190,4
ii) Banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iii) Banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	2.060,8	2.261,8	2.740,3	3.327,2	3.766,6	4.034,6	3.784,3	3.408,6	3.947,7	3.437,0
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3) Posebna prava vučenja (SDR)	2,3	0,7	0,6	0,9	0,7	0,8	0,8	0,7	0,8	1,0
4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5) Ostale devizne pričuve	1.401,9	813,1	200,0	100,0	561,6	1.004,9	920,2	800,0	395,5	900,0
– Obratni repo poslovi	1.401,9	813,1	200,0	100,0	561,6	1.004,9	920,2	800,0	395,5	900,0
B. Ostale devizne pričuve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Ukupno (A+B)	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.725,3	9.519,7	9.170,4	8.795,1	9.307,4	9.332,8
II. Obvezni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-740,9	-1.538,0	-988,6	-899,7	-650,5	-644,9	-779,4	-529,6	-521,1	-526,8
a) Hrvatska narodna banka	-167,4	-646,9	-1,8	-1,1	-1,6	-1,9	-2,0	-1,9	-2,0	-2,5
Do 1 mjesec	Glavnica	-136,9	-355,9	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-2,2	-1,9	-1,8	-1,1	-1,6	-1,9	-2,0	-1,9	-2,0	-2,5
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-26,5	-288,3	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-0,1	-0,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-1,6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-573,5	-891,1	-986,8	-898,6	-648,9	-643,0	-777,5	-527,7	-519,1	-524,4
Do 1 mjesec	Glavnica	-98,1	-85,9	-76,5	-77,9	-48,3	-11,3	-292,7	-11,0	-47,6
Kamate	-42,8	-34,4	-13,8	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-8,6	-9,3	-510,1	-603,0	-138,4	-78,7	-69,8	-119,8	-133,2
Kamate	-148,1	-168,3	-169,0	-	-	-	-	-	-	-11,0
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-176,2	-495,2	-143,7	-160,2	-399,8	-415,1	-291,2	-308,4	-284,5
Kamate	-99,7	-98,0	-73,8	-57,5	-62,3	-137,9	-123,9	-88,5	-53,8	-36,4
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostalo	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-	-
– Odljevi s osnove repo poslova (-)	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	Glavnica	-21,5	-363,1	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	0,0	-0,4	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-762,4	-1.901,5	-988,6	-899,7	-650,5	-644,9	-779,4	-529,6	-521,1	-526,8
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Potencijalne devizne obveze	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.273,1	-2.734,9	-3.364,5	-3.110,8	-2.604,9	-2.607,4	-2.627,8
a) Izdane garancije s dospjećem od 1 godine	-685,9	-426,8	-370,9	-443,8	-478,9	-437,4	-549,7	-608,1	-662,1	-656,9

– Hrvatska narodna banka	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–685,9	–426,8	–370,9	–443,8	–478,9	–437,4	–549,7	–608,1	–662,1	–656,9
Do 1 mjesec	–52,3	–55,8	–62,7	–59,6	–71,9	–20,5	–51,6	–31,7	–54,3	–7,9
Preko 1 do 3 mjeseca	–35,2	–94,9	–33,9	–53,0	–84,8	–76,5	–38,3	–101,0	–42,4	–219,7
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–598,3	–276,1	–274,4	–331,2	–322,2	–340,4	–459,8	–475,4	–565,3	–429,2
b) Ostale potencijalne obveze	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–1.996,8	–1.945,3	–1.970,9
– Hrvatska narodna banka	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–1.996,8	–1.945,3	–1.970,9
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–1.996,8	–1.945,3	–1.970,9
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– BIS (+)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– MMF (+)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	–1.631,0	–1.300,4	–1.772,9	–2.273,1	–2.734,9	–3.364,5	–3.110,8	–2.604,9	–2.607,4	–2.627,8
IV. Bilješke										
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
c) Založena imovina	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	–20,0	–351,0	–	–	–	–	–	–	–	–5,3
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	1.330,3	785,1	180,7	88,5	559,5	972,4	900,7	791,4	389,7	876,8
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– SDR i valute koje čine SDR	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,1	8.725,0	9.519,5	9.170,1	8.794,8	9.307,1	9.332,7
– Valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1
– Po pojedinim valutama:										
USD	1.600,8	1.937,6	1.609,1	1.104,5	1.266,0	1.239,2	1.254,2	1.272,5	1.357,2	1.360,5
EUR	4.047,9	4.615,6	4.826,3	6.332,5	7.458,0	8.276,7	7.912,2	7.518,8	7.944,2	7.970,3
Ostale	2,6	0,9	0,8	1,3	1,3	3,9	4,0	3,8	6,0	2,0

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a “International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001”.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po videnju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospelja, devizne oročene depozite s preostalim dospeljem do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospelja izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna

kratka i duga pozicija deviznih terminkih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po videnju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		7,087680	0,524825	1,079616	0,371511	4,381907	9,166621	5,994736	3,692176
1995.		6,757247	0,518724	1,047746	0,321349	4,425013	8,250868	5,229850	3,649215
1996.		6,805527	0,513812	1,062870	0,352204	4,407070	8,476847	5,433979	3,614716
1997.		6,960719	0,505335	1,056368	0,362049	4,248502	10,089408	6,161849	3,556098
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2007.		7,336019				4,468302	10,731537	5,365993	
2007.	ožujak	7,356923				4,563893	10,825095	5,559130	
	travanj	7,396197				4,520671	10,892890	5,482475	
	svibanj	7,329989				4,442055	10,756935	5,422621	
	lipanj	7,328786				4,430674	10,840476	5,467952	
	srpanj	7,291804				4,400808	10,816511	5,321551	
	kolovoz	7,311674				4,464012	10,788705	5,366679	
	rujan	7,313069				4,440287	10,637593	5,275187	
	listopad	7,320799				4,384000	10,512950	5,149405	
	studeni	7,339884				4,453499	10,365513	5,004536	
	prosinac	7,315282				4,410997	10,172190	5,022677	
2008.	siječanj	7,326929				4,516125	9,821601	4,987008	
	veljača	7,266515				4,516712	9,689673	4,933374	

poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku.

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema

tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,514000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.		7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2007.	ožujak	7,382466				4,543615	10,853375	5,542808	
	travanj	7,372840				4,486060	10,797950	5,414438	
	svibanj	7,308634				4,439430	10,752735	5,439591	
	lipanj	7,303218				4,407494	10,859804	5,422645	
	srpanj	7,297330				4,435528	10,817269	5,337427	
	kolovoz	7,319403				4,458972	10,787624	5,372433	
	rujan	7,281634				4,388906	10,418707	5,136955	
	listopad	7,350060				4,380250	10,543767	5,106691	
	studeni	7,313666				4,435482	10,227473	4,962455	
	prosinac	7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2008.	siječanj	7,249864				4,492696	9,752306	4,896241	
	veljača	7,277476				4,536797	9,547987	4,823034	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama.

Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunsjoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1996.	prosinac	83,88	90,19	96,70
1997.	prosinac	87,77	93,06	98,84
1998.	prosinac	91,09	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,25	102,78	102,09
2000.	prosinac	101,63	100,07	101,91
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,99	95,65	96,26
2003.	prosinac	94,18	94,55	94,71
2004.	prosinac	90,42	90,61	90,85
2005.	prosinac	91,52	94,33	90,99
2006.	prosinac	88,42	92,51	87,96
2007.	ožujak	88,41	92,13	87,82
	travanj	88,41	92,39	87,65
	svibanj	87,56	91,67	86,76
	lipanj	87,75	91,62	87,35
	srpanj	86,79	90,81	86,78
	kolovoz	87,17	90,16	86,71
	rujan	86,75	89,62	85,58
	listopad	86,23	89,29	85,16
	studen	85,72	89,52	84,31
	prosinac	85,58	88,97 ^a	83,10 ^a
2008.	siječanj	85,50	87,68 ^a	82,55 ^a
	veljača	84,74		

^a Preliminarni podaci

Napomena: Od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku. Slovenija je 1. siječnja 2007. postala članicom Ekonomske i monetarne unije, te se u skladu s tim ponder pripisan slovenskom tolaru (0,2%) pridružuje euru, čiji ponder sada iznosi 70,8% (prije 70,6%). Ponderi pripisani američkom dolaru (27,2%), funti sterlinga (1,0%) te švicarskom franku (1,0%) ne mijenjaju se.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2005. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0% (prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001.

godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Država	5.884,9	6.570,7	7.257,3	7.047,3	6.667,7	6.521,3	6.779,0	6.531,9	6.561,6	6.573,7	6.663,0
Kratkoročni	1,3	1,3	2,7	2,0	1,3	1,1	2,9	1,9	2,0	1,8	5,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,3	1,3	2,7	2,0	1,3	1,1	2,9	1,9	2,0	1,8	5,3
Kašnjenja otplate glavnice	0,9	0,9	2,4	1,8	0,0	0,5	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1
Kašnjenja otplate kamata	0,4	0,4	0,3	0,2	1,2	0,6	1,8	0,9	0,9	0,7	4,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.883,6	6.569,4	7.254,6	7.045,3	6.666,5	6.520,2	6.776,2	6.530,0	6.559,6	6.571,9	6.657,7
Obveznice	3.950,4	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.528,6	3.793,7	3.540,6	3.550,3	3.562,9	3.563,6
Kredit	1.932,1	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.024,1	2.990,0	2.980,9	2.988,0	3.008,0	3.007,8	3.093,0
Trgovinski kredit	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,7	1,5	1,4	1,3	1,3	1,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	23,2	365,9	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0	1,9	1,9	2,3
Kratkoročni	23,2	365,9	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0	1,9	1,9	2,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	21,5	363,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0	1,9	1,9	2,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	3.798,7	6.140,1	7.731,7	8.978,7	10.222,6	10.313,9	9.805,5	8.456,0	8.640,7	8.809,7	8.879,1
Kratkoročni	1,2	605,5	1.969,2	2.505,2	3.362,7	3.447,7	2.961,9	1.889,9	2.019,1	2.048,1	2.361,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,3	604,6	519,9	1.064,8	1.150,4	1.013,7	844,6	437,2	529,0	485,6	710,8
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	1.448,4	1.438,6	2.211,1	2.432,8	2.116,2	1.451,9	1.489,3	1.561,6	1.648,8
Ostale obveze	0,8	0,9	0,9	1,7	1,2	1,3	1,1	0,8	0,9	0,8	1,7
Kašnjenja otplate glavnice	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Kašnjenja otplate kamata	0,4	0,7	0,9	1,7	1,2	1,3	1,1	0,8	0,9	0,8	1,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.797,5	5.534,7	5.762,5	6.473,6	6.859,9	6.866,2	6.843,6	6.566,1	6.621,6	6.761,6	6.517,9
Obveznice	0,0	0,0	453,2	456,6	457,9	463,2	468,5	454,2	455,8	457,4	459,0
Kredit	1.900,6	2.798,5	3.517,4	3.822,7	4.217,3	3.830,0	3.440,6	3.415,6	3.400,1	3.404,1	3.565,1
Gotovina i depoziti	1.896,9	2.736,2	1.791,9	2.194,3	2.184,7	2.572,9	2.934,4	2.696,3	2.765,8	2.900,2	2.493,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	4.030,9	4.945,7	5.895,6	7.264,0	9.502,5	10.240,0	11.007,6	12.554,0	12.757,8	12.995,5	13.451,9
Kratkoročni	472,6	512,9	535,2	707,7	700,9	923,0	1.022,9	1.310,5	1.350,2	1.393,8	1.478,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	25,4	68,1	98,5	140,2	155,0	365,7	410,3	649,9	693,5	721,1	681,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	31,8	31,0	31,1	31,1
Ostale obveze	399,7	389,0	413,5	539,8	510,0	523,5	574,8	628,7	625,7	641,6	766,0
Kašnjenja otplate glavnice	366,5	356,3	377,1	496,3	460,6	469,5	513,3	574,9	569,6	587,2	683,4
Kašnjenja otplate kamata	33,2	32,7	36,3	43,5	49,4	54,0	61,5	53,9	56,1	54,4	82,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.558,2	4.432,8	5.360,4	6.556,2	8.801,6	9.317,0	9.984,6	11.243,5	11.407,6	11.601,7	11.973,7
Obveznice	171,9	344,8	377,9	375,3	306,4	314,0	319,5	609,3	612,9	604,8	401,6
Kredit	3.174,9	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.349,8	8.851,8	9.429,5	10.377,6	10.527,1	10.708,4	11.282,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	211,5	155,0	129,8	163,8	145,4	151,1	235,6	256,6	267,5	288,5	289,8

Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	1.405,4	1.861,4	2.046,1	2.455,0	2.878,4	3.072,1	3.464,0	3.683,4	3.751,1	3.856,1	3.932,8
Kratkoročni	79,8	122,3	124,1	184,6	233,9	288,2	359,7	390,8	415,8	463,6	540,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	29,9	38,7	33,0	36,5	51,2	93,9	141,9	154,3	174,7	212,1	216,8
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	49,9	83,6	91,2	148,1	182,7	194,4	217,8	236,5	241,1	251,4	323,6
Kašnjenja otplate glavnice	42,0	73,4	78,1	128,7	158,2	171,7	189,1	213,2	217,5	229,3	293,9
Kašnjenja otplate kamata	7,9	10,2	13,1	19,4	24,5	22,7	28,7	23,3	23,7	22,2	29,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.325,7	1.739,1	1.921,9	2.270,4	2.644,5	2.783,8	3.104,4	3.292,6	3.335,3	3.392,6	3.392,5
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.291,6	1.707,6	1.892,2	2.236,8	2.618,1	2.759,0	3.081,2	3.270,8	3.314,6	3.372,8	3.374,5
Trgovinski kredit	34,1	31,5	29,8	33,6	26,4	24,8	23,2	21,8	20,6	19,8	18,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	15.143,1	19.883,8	22.933,0	25.747,7	29.273,9	30.149,4	31.058,4	31.227,2	31.713,1	32.237,0	32.929,2

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospelju, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospelju, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele

obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	7.211,5	8.327,6	8.580,3	8.500,4	8.256,8	8.186,2	8.578,7	8.764,3	8.866,4	8.939,6	9.259,5
Kratkoročni	60,8	415,8	29,5	23,1	41,7	34,8	34,1	34,3	63,2	61,1	72,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	21,9	391,2	0,7	2,3	15,2	12,4	12,2	13,8	43,2	42,9	35,4
Gotovina i depoziti	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0	1,9	1,9	2,3
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	37,2	22,1	26,4	18,2	23,9	20,3	19,5	18,6	18,1	16,2	34,7
Kašnjenja otplate glavnice	35,0	20,5	25,4	17,1	20,6	18,3	15,8	15,2	15,3	15,1	29,9
Kašnjenja otplate kamata	2,1	1,6	1,0	1,1	3,3	2,0	3,7	3,4	2,7	1,2	4,8
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.150,2	7.911,5	8.549,6	8.476,3	8.213,6	8.150,0	8.543,0	8.728,2	8.801,4	8.876,7	9.185,2
Obveznice	3.950,4	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.528,6	3.793,7	3.835,4	3.847,4	3.860,4	3.859,7
Kredit	3.118,5	3.554,4	3.833,2	4.314,5	4.485,2	4.519,0	4.588,0	4.719,3	4.752,3	4.799,4	5.120,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,6	7,4	4,2	19,5	10,2	0,0
Trgovinski kredit	81,4	50,6	54,1	109,7	87,9	92,8	154,0	169,3	182,3	206,7	205,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,5	0,3	1,2	1,0	1,5	1,5	1,5	1,8	1,8	1,8	1,8
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	559,5	433,7	334,1	290,8	204,2	177,6	170,7	143,7	143,1	142,8	139,9
Kratkoročni	21,8	21,1	23,5	22,1	17,2	16,4	11,9	12,1	11,4	11,2	11,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	21,8	21,1	23,5	22,1	17,2	16,4	11,9	12,1	11,4	11,2	11,3
Kašnjenja otplate glavnice	13,9	14,3	15,6	14,5	14,4	13,9	9,4	10,2	9,5	9,4	9,4
Kašnjenja otplate kamata	7,9	6,8	7,9	7,6	2,8	2,4	2,5	1,9	1,9	1,8	1,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	537,8	412,6	310,6	268,8	187,0	161,3	158,8	131,7	131,7	131,6	128,6
Obveznice	31,2	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	502,5	378,9	309,1	267,0	187,0	161,3	158,8	131,7	131,7	131,6	128,6
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	4,0	2,5	1,5	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	7.372,1	11.122,4	14.018,6	16.956,4	20.812,9	21.785,5	22.309,1	22.319,3	22.703,6	23.154,7	23.529,9
Kratkoročni	415,8	1.048,6	2.456,4	3.172,3	4.008,7	4.322,8	3.944,0	3.157,9	3.298,7	3.373,3	3.763,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	25,4	644,8	617,7	1.202,7	1.290,2	1.366,9	1.242,6	1.073,3	1.179,3	1.163,9	1.356,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	1.448,4	1.438,6	2.211,1	2.432,8	2.116,2	1.451,9	1.489,3	1.561,6	1.648,8
Trgovinski kredit	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	31,8	31,0	31,1	31,1
Ostale obveze	342,9	347,9	367,1	503,2	471,5	489,2	547,3	600,9	599,1	616,7	727,0
Kašnjenja otplate glavnice	318,9	322,6	338,5	466,4	425,6	437,7	489,2	550,5	545,8	563,8	645,4
Kašnjenja otplate kamata	24,0	25,3	28,6	36,8	45,8	51,5	58,1	50,4	53,3	52,9	81,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.551,4	8.212,8	9.517,3	11.330,1	13.927,4	14.392,1	14.902,5	15.479,7	15.655,7	15.927,0	15.835,5
Obveznice	140,7	313,7	831,1	831,8	764,3	777,3	788,0	768,7	771,6	764,6	564,4
Kredit	3.386,6	5.058,6	6.817,9	8.249,0	10.919,0	10.982,0	11.096,8	11.926,0	12.031,8	12.179,1	12.691,4
Gotovina i depoziti	1.896,9	2.736,2	1.791,9	2.194,3	2.184,7	2.572,9	2.934,4	2.696,3	2.765,8	2.900,2	2.493,9
Trgovinski kredit	127,1	104,3	76,3	55,0	59,4	60,0	83,2	88,7	86,5	83,0	85,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1.404,9	1.861,1	2.044,9	2.454,0	2.876,9	3.070,6	3.462,5	3.681,6	3.749,3	3.854,3	3.931,1
Ukupno (1+2+3)	15.143,1	19.883,8	22.933,0	25.747,7	29.273,9	30.149,4	31.058,4	31.227,2	31.713,1	32.237,0	32.929,2

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

u milijunima EUR

	Stanje duga 31.12.2007.	Trenutačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice												
			1.tr.08.	2.tr.08.	3.tr.08.	4.tr.08.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	Ostalo
1. Država	6.663,0	5,3	231,6	407,0	76,7	142,1	857,5	1.056,9	858,8	1.492,2	302,4	231,8	692,2	335,8	830,0
Kratkoročni	5,3	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	5,3	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	4,2	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.657,7	0,0	231,6	407,0	76,7	142,1	857,5	1.056,9	858,8	1.492,2	302,4	231,8	692,2	335,8	830,0
Obveznice	3.563,6	0,0	153,3	148,8	25,4	17,4	345,0	714,5	563,2	1.054,5	45,8	28,4	512,8	28,4	270,9
Krediti	3.093,0	0,0	78,1	258,0	51,3	124,6	511,9	342,3	295,6	437,5	256,5	203,4	179,3	307,4	559,1
Trgovinski krediti	1,2	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,3	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	2,3	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,3	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	8.879,1	1,7	2.366,7	455,0	485,1	372,5	3.679,2	1.445,6	578,1	786,3	372,5	91,7	73,9	38,5	1.811,7
Kratkoročni	2.361,2	1,7	2.072,8	153,2	67,8	65,7	2.359,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	710,8	0,0	625,3	85,4	0,0	0,0	710,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1.648,8	0,0	1.447,5	67,8	67,8	65,7	1.648,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.517,9	0,0	293,8	301,8	417,3	306,7	1.319,7	1.445,6	578,1	786,3	372,5	91,7	73,9	38,5	1.811,7
Obveznice	459,0	0,0	9,0	0,0	0,0	0,0	9,0	450,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	3.565,1	0,0	67,8	192,2	307,6	194,6	762,2	855,1	423,7	786,3	372,5	91,7	73,9	38,5	161,3
Gotovina i depoziti	2.493,9	0,0	217,1	109,7	109,7	112,1	548,6	140,5	154,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.650,4
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	13.451,9	766,0	1.002,6	501,2	739,0	668,0	2.910,7	1.784,2	1.633,4	1.505,0	1.214,0	376,4	362,3	397,1	2.502,8
Kratkoročni	1.478,2	766,0	360,0	138,7	151,0	62,4	712,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	681,0	0,0	360,0	138,7	119,9	62,4	681,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	31,1	0,0	0,0	0,0	31,1	0,0	31,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	766,0	766,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	683,4	683,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	82,6	82,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	11.973,7	0,0	642,5	362,5	588,0	605,5	2.198,6	1.784,2	1.633,4	1.505,0	1.214,0	376,4	362,3	397,1	2.502,8
Obveznice	401,6	0,0	7,6	0,0	0,0	0,0	7,6	0,0	0,0	105,4	0,0	0,0	0,0	0,0	288,6
Krediti	11.282,3	0,0	610,4	336,1	558,5	552,3	2.057,3	1.686,6	1.583,8	1.393,7	1.212,6	376,1	362,0	396,9	2.213,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	289,8	0,0	24,6	26,5	29,5	53,2	133,7	97,6	49,6	5,9	1,5	0,3	0,3	0,2	0,8

Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	3.932,8	323,6	245,7	142,5	111,8	332,1	832,1	497,0	408,0	403,0	342,6	61,5	101,1	300,5	663,5
Kratkoročni	540,4	323,6	58,5	41,1	34,8	82,5	216,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	216,8	0,0	58,5	41,1	34,8	82,5	216,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	323,6	323,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	293,9	293,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	29,7	29,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.392,5	0,0	187,2	101,5	77,0	249,7	615,3	497,0	408,0	403,0	342,6	61,5	101,1	300,5	663,5
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	3.374,5	0,0	185,4	100,9	76,4	248,1	610,7	492,4	401,7	401,8	342,0	61,4	100,7	300,5	663,4
Trgovinski krediti	18,0	0,0	1,8	0,6	0,6	1,6	4,6	4,6	6,3	1,1	0,6	0,2	0,5	0,1	0,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	32.929,2	1.096,6	3.848,9	1.505,8	1.412,5	1.514,7	8.281,8	4.783,8	3.478,4	4.186,4	2.231,5	761,4	1.229,5	1.071,9	5.808,0
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			15,9	262,4	211,1	264,0	753,3	917,4	720,1	612,9	367,0	292,5	280,2	231,9	754,9

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata izrađena je na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite

nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora

u milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Ostali domaći sektori	4.030,9	4.945,7	5.895,6	7.264,0	9.502,5	10.240,0	11.007,6	12.554,0	12.757,8	12.995,5	13.451,9
Kratkoročni	472,6	512,9	535,2	707,7	700,9	923,0	1.022,9	1.310,5	1.350,2	1.393,8	1.478,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	25,4	68,1	98,5	140,2	155,0	365,7	410,3	649,9	693,5	721,1	681,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	31,8	31,0	31,1	31,1
Ostale obveze	399,7	389,0	413,5	539,8	510,0	523,5	574,8	628,7	625,7	641,6	766,0
Kašnjenja otplate glavnice	366,5	356,3	377,1	496,3	460,6	469,5	513,3	574,9	569,6	587,2	683,4
Kašnjenja otplate kamata	33,2	32,7	36,3	43,5	49,4	54,0	61,5	53,9	56,1	54,4	82,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.558,2	4.432,8	5.360,4	6.556,2	8.801,6	9.317,0	9.984,6	11.243,5	11.407,6	11.601,7	11.973,7
Obveznice	171,9	344,8	377,9	375,3	306,4	314,0	319,5	609,3	612,9	604,8	401,6
Kredit	3.174,9	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.349,8	8.851,8	9.429,5	10.377,6	10.527,1	10.708,4	11.282,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	211,5	155,0	129,8	163,8	145,4	151,1	235,6	256,6	267,5	288,5	289,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Ostale bankarske institucije	17,5	26,3	25,4	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	1,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	16,5	25,3	25,4	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	16,5	25,3	25,4	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Nebankarske financijske institucije	304,9	685,1	981,2	1.249,1	1.873,7	2.088,1	2.270,7	2.562,4	2.572,4	2.565,3	2.630,7
Kratkoročni	3,1	2,7	9,5	19,6	60,1	85,5	104,8	134,2	139,4	149,6	201,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	5,4	14,3	46,5	67,1	86,3	125,6	133,5	143,2	184,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	3,1	2,7	4,0	5,3	13,6	18,4	18,4	8,6	5,9	6,4	17,1
Kašnjenja otplate glavnice	2,1	1,5	1,5	2,9	6,4	8,0	6,7	5,5	2,1	2,8	2,9
Kašnjenja otplate kamata	1,1	1,2	2,5	2,4	7,2	10,3	11,7	3,2	3,8	3,7	14,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	301,8	682,5	971,7	1.229,5	1.813,7	2.002,6	2.166,0	2.428,2	2.433,0	2.415,6	2.429,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	301,8	681,8	971,7	1.229,3	1.813,6	2.002,6	2.166,0	2.428,2	2.433,0	2.415,6	2.429,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,7	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Javna trgovačka društva	822,0	1.005,9	972,4	1.120,8	1.168,5	1.173,9	1.243,0	1.624,1	1.695,4	1.764,0	1.997,4
Kratkoročni	31,6	41,8	20,6	13,3	31,6	25,4	26,6	26,6	49,2	47,5	48,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,4	25,7	0,0	0,0	15,2	12,4	12,3	13,1	35,8	35,5	35,4
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	31,2	16,2	20,6	13,3	16,4	13,0	14,3	13,5	13,4	12,0	12,9
Kašnjenja otplate glavnice	29,8	15,5	20,0	12,5	14,5	11,7	12,4	11,7	11,7	11,7	12,5
Kašnjenja otplate kamata	1,4	0,7	0,6	0,8	1,9	1,3	1,9	1,9	1,7	0,3	0,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	790,4	964,0	951,9	1.107,6	1.136,9	1.148,5	1.216,4	1.597,5	1.646,2	1.716,5	1.949,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	294,8	297,1	297,5	296,2

Kredit	726,3	929,6	919,4	1.026,8	1.066,8	1.077,5	1.087,9	1.158,2	1.194,2	1.241,2	1.470,2
Trgovinski kredit	64,1	34,4	32,5	80,7	70,1	71,0	128,6	144,6	154,9	177,8	182,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.4. Mješovita trgovačka društva	480,9	384,9	347,1	328,7	416,5	487,4	552,8	604,5	605,7	598,2	594,9
Kratkoročni	4,7	6,8	3,9	5,3	6,3	6,2	2,4	3,8	10,1	9,8	16,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	2,2	0,7	2,3	0,0	0,0	0,0	0,7	7,4	7,4	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	4,7	4,6	3,2	3,0	6,3	6,2	2,4	3,1	2,7	2,5	16,5
Kašnjenja otplate glavnice	4,4	4,1	3,0	2,9	6,1	6,1	2,3	2,5	2,6	2,3	16,4
Kašnjenja otplate kamata	0,3	0,6	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,6	0,1	0,1	0,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	476,3	378,1	343,2	323,4	410,2	481,3	550,5	600,7	595,6	588,3	578,4
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	460,1	364,3	323,6	297,0	394,3	461,1	526,6	577,3	569,5	560,6	557,1
Trgovinski kredit	16,2	13,8	19,6	26,4	15,9	20,2	23,8	23,4	26,1	27,7	21,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostala trgovačka društva	2.335,3	2.763,8	3.473,2	4.428,1	5.929,1	6.370,0	6.786,3	7.605,8	7.725,9	7.908,8	8.062,2
Kratkoročni	426,7	454,3	482,9	654,8	578,8	776,9	860,2	1.117,9	1.120,6	1.156,1	1.174,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	24,2	39,8	81,7	122,0	86,9	275,4	302,6	504,8	510,6	528,8	451,2
Trgovinski kredit	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	31,8	31,0	31,1	31,1
Ostale obveze	355,1	358,6	378,1	505,1	456,0	467,6	519,8	581,3	579,1	596,2	692,0
Kašnjenja otplate glavnice	326,7	330,7	346,8	467,5	420,3	429,1	476,2	537,7	534,1	551,5	630,2
Kašnjenja otplate kamata	28,4	27,9	31,3	37,5	35,7	38,5	43,6	43,6	45,0	44,7	61,8
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.908,6	2.309,6	2.990,2	3.773,3	5.350,3	5.593,2	5.926,1	6.487,9	6.605,2	6.752,8	6.887,9
Obveznice	171,9	344,8	377,9	375,3	306,4	314,0	319,5	314,5	315,8	307,3	105,4
Kredit	1.627,0	1.874,6	2.545,3	3.348,9	4.989,1	5.224,2	5.528,8	6.090,2	6.208,3	6.367,7	6.701,7
Trgovinski kredit	109,7	90,1	67,1	49,1	54,8	55,0	77,7	83,2	81,2	77,8	80,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6. Nefitne institucije	3,3	2,8	4,0	4,9	5,3	5,3	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
1.7. Obrtnici i trgovci	40,9	50,0	42,7	35,2	26,8	28,6	28,2	25,3	24,6	23,9	24,1
1.8. Kućanstva	26,1	26,9	49,7	71,5	82,7	86,7	121,2	126,5	128,4	130,0	137,2

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima EUR

	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-7.275,1	-10.716,7	-15.371,6	-20.229,0	-29.971,2	-39.670,2	-36.024,5	-39.218,3	-38.856,5	-39.670,2
2. Sredstva	12.492,1	14.347,6	15.117,6	16.042,7	18.243,8	21.110,5	19.099,7	19.707,2	20.265,8	21.110,5
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.606,8	1.626,7	1.563,4	1.729,8	1.833,8	2.378,5	2.069,9	2.348,5	2.347,3	2.378,5
2.2. Portfeljna ulaganja	876,5	737,4	1.506,0	2.136,8	2.575,9	3.017,2	2.875,0	3.243,4	3.194,8	3.017,2
2.2.1. Vlasnička ulaganja	79,1	141,3	176,8	418,0	720,4	1.595,5	1.147,5	1.457,0	1.728,0	1.595,5
2.2.2. Dužnička ulaganja	797,4	596,1	1.329,1	1.718,8	1.855,4	1.421,7	1.727,5	1.786,4	1.466,7	1.421,7
Obveznice	787,5	593,7	1.168,7	1.571,6	1.464,0	1.141,4	1.322,4	1.364,8	1.210,7	1.141,4
Instrumenti tržišta novca	9,9	2,4	160,4	147,1	391,4	280,3	405,1	421,5	256,1	280,3
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	4.357,4	5.429,5	5.612,1	4.737,7	5.108,8	6.407,4	4.635,1	4.945,0	5.928,6	6.407,4
2.4.1. Trgovinski krediti	222,5	253,4	221,6	263,0	230,7	227,4	222,8	223,9	225,2	227,4
2.4.2. Krediti	108,9	102,1	102,2	146,2	239,5	293,2	246,9	248,0	324,7	293,2
2.4.3. Gotovina i depoziti	4.026,0	5.074,0	5.288,2	4.328,5	4.638,3	5.886,8	4.165,4	4.473,1	5.378,7	5.886,8
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	5.651,3	6.554,1	6.436,1	7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.519,7	9.170,3	8.795,1	9.307,4
3. Obveze	19.767,1	25.064,3	30.489,1	36.271,6	48.215,0	60.780,6	55.124,2	58.925,5	59.122,3	60.780,6
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	5.790,8	6.808,6	9.114,2	12.332,4	20.782,0	30.375,0	26.966,5	30.072,1	30.263,5	30.375,0
3.2. Portfeljna ulaganja	4.361,0	4.918,4	5.981,6	5.530,4	5.442,4	5.833,4	5.386,3	5.840,8	5.919,0	5.833,4
3.2.1. Vlasnička ulaganja	238,7	233,4	488,1	646,5	1.037,5	1.409,3	1.080,4	1.259,0	1.315,0	1.409,3
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.122,2	4.685,1	5.493,5	4.883,9	4.404,8	4.424,2	4.305,8	4.581,8	4.604,1	4.424,2
Obveznice	4.122,2	4.651,4	5.493,5	4.883,9	4.404,8	4.424,2	4.305,8	4.581,8	4.604,1	4.424,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti										
3.4. Ostala ulaganja	9.615,4	13.337,3	15.393,4	18.408,7	21.990,6	24.572,2	22.771,5	23.012,6	22.939,7	24.572,2
3.4.1. Trgovinski krediti	260,0	179,5	155,1	194,2	183,3	322,1	186,7	275,0	289,8	322,1
3.4.2. Krediti	7.055,0	10.027,9	11.578,7	14.035,5	16.896,6	19.332,1	17.051,1	17.105,9	17.868,2	19.332,1
3.4.3. Gotovina i depoziti	1.898,6	2.738,8	3.242,7	3.635,6	4.398,3	4.145,0	5.007,8	5.053,0	4.150,2	4.145,0
3.4.4. Ostala pasiva	401,8	391,2	417,0	543,5	512,5	773,0	525,8	578,7	631,5	773,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Polozicije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Polozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Polozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Polozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima EUR

	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
Izravna ulaganja, neto	-4.183,9	-5.181,9	-7.550,8	-10.602,7	-18.948,2	-27.996,5	-24.896,5	-27.723,6	-27.916,2	-27.996,5
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.606,8	1.626,7	1.563,4	1.729,8	1.833,8	2.378,5	2.069,9	2.348,5	2.347,3	2.378,5
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	2.269,1	1.944,8	2.222,8	2.236,6	2.269,1
1.1.1. Sredstva	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	2.269,1	1.944,8	2.222,8	2.236,6	2.269,1
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	37,7	39,7	61,2	119,3	108,9	109,5	125,2	125,7	110,7	109,5
1.1.1. Sredstva	49,9	63,4	89,6	138,0	145,5	174,4	165,6	170,7	154,3	174,4
1.2.2. Obveze	12,2	23,7	28,4	18,7	36,6	64,9	40,4	44,9	43,6	64,9
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	5.790,8	6.808,6	9.114,2	12.332,4	20.782,0	30.375,0	26.966,5	30.072,1	30.263,5	30.375,0
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.961,3	26.819,3	23.957,5	26.637,9	26.792,8	26.819,3
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.961,3	26.819,3	23.957,5	26.637,9	26.792,8	26.819,3
2.2. Ostala ulaganja	1.390,2	1.835,9	1.997,8	2.411,8	2.820,8	3.555,7	3.009,0	3.434,2	3.470,7	3.555,7
2.2.1. Sredstva	0,3	1,8	19,9	20,1	21,1	24,2	22,7	23,2	24,1	24,2
2.2.2. Obveze	1.390,5	1.837,7	2.017,7	2.431,9	2.841,8	3.579,9	3.031,7	3.457,4	3.494,8	3.579,9
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
Portfeljna ulaganja, neto	-3.486,5	-4.183,3	-4.475,6	-3.393,6	-2.866,5	-2.816,9	-2.511,3	-2.597,4	-2.724,3	-2.816,9
1. Sredstva	874,4	735,1	1.506,0	2.136,8	2.575,9	3.016,5	2.875,0	3.243,4	3.194,8	3.016,5
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	77,1	139,0	176,8	418,0	720,4	1.594,8	1.147,5	1.457,0	1.728,0	1.594,8
1.1.1. Banke	7,4	4,7	5,1	5,9	6,7	8,3	8,3	8,6	8,3	8,3
1.1.2. Ostali sektori	69,6	134,2	171,8	412,1	713,7	1.586,6	1.139,2	1.448,4	1.719,7	1.586,6
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	797,4	596,1	1.329,1	1.718,8	1.855,4	1.421,7	1.727,5	1.786,4	1.466,7	1.421,7
2. Obveze	4.361,0	4.918,4	5.981,6	5.530,4	5.442,4	5.833,4	5.386,3	5.840,8	5.919,0	5.833,4
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	238,7	233,4	488,1	646,5	1.037,5	1.409,3	1.080,4	1.259,0	1.315,0	1.409,3
2.1.1. Banke	44,5	46,3	64,7	84,0	156,7	168,0	182,7	192,5	187,9	168,0
2.1.2. Ostali sektori	194,3	187,1	423,4	562,6	880,8	1.241,2	897,7	1.066,5	1.127,1	1.241,2
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.122,2	4.685,1	5.493,5	4.883,9	4.404,8	4.424,2	4.305,8	4.581,8	4.604,1	4.424,2
2.2.1. Obveznice	4.122,2	4.651,4	5.493,5	4.883,9	4.404,8	4.424,2	4.305,8	4.581,8	4.604,1	4.424,2
2.2.1.1. Država	3.950,4	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.563,6	3.528,6	3.793,7	3.540,6	3.563,6
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	453,2	456,6	457,9	459,0	463,2	468,5	454,2	459,0
2.2.1.3. Ostali sektori	171,9	344,8	377,9	375,3	306,4	401,6	314,0	319,5	609,3	401,6
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Ostali sektori	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci.

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005. ^a	2006. ^a	2007. ^b	2007.			
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	-5.258,0	-7.907,9	-9.781,4	-13.671,0	-16.881,8	-18.164,8	-18.136,4	-18.067,6	-17.011,1	-18.164,8
1. Sredstva	4.357,4	5.429,5	5.612,1	4.737,7	5.108,8	6.407,4	4.635,1	4.945,0	5.928,6	6.407,4
1.1. Trgovinski krediti	222,5	253,4	221,6	263,0	230,7	227,4	222,8	223,9	225,2	227,4
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	222,5	253,4	221,6	262,7	230,5	227,4	222,7	223,8	225,2	227,4
Dugoročni krediti	216,3	211,5	181,4	190,6	177,5	224,7	182,2	191,8	200,2	224,7
Kratkoročni krediti	6,2	41,9	40,2	72,1	53,1	2,7	40,5	32,0	25,0	2,7
1.2. Krediti	108,9	102,1	102,2	146,2	239,5	293,2	246,9	248,0	324,7	293,2
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	4,8	5,3	7,0	8,7	9,5	15,5	9,0	12,6	12,9	15,5
Dugoročni krediti	4,8	5,3	7,0	8,7	9,5	15,5	9,0	12,6	12,9	15,5
1.2.3. Banke	97,5	87,1	81,6	113,2	188,6	212,1	189,6	187,0	215,9	212,1
Dugoročni krediti	72,9	63,1	62,6	85,3	140,1	157,4	153,1	162,4	155,7	157,4
Kratkoročni krediti	24,6	23,9	19,0	27,9	48,5	54,8	36,5	24,6	60,2	54,8
1.2.4. Ostali sektori	5,9	9,1	13,0	23,6	40,9	65,0	47,7	47,9	95,3	65,0
Dugoročni krediti	5,8	9,1	11,7	23,3	40,7	64,9	46,7	46,5	88,7	64,9
Kratkoročni krediti	0,1	0,0	1,3	0,3	0,2	0,1	1,0	1,4	6,6	0,1
1.3. Gotovina i depoziti	4.026,0	5.074,0	5.288,2	4.328,5	4.638,3	5.886,8	4.165,4	4.473,1	5.378,7	5.886,8
1.3.1. Država	115,7	81,9	8,9	54,2	26,4	69,8	1,4	43,4	55,1	69,8
1.3.2. Banke	2.754,3	3.916,8	4.319,7	3.112,2	3.499,9	4.715,1	3.036,2	3.294,4	4.181,5	4.715,1
1.3.3. Ostali sektori	1.156,0	1.075,4	959,7	1.162,1	1.111,9	1.101,9	1.127,7	1.135,3	1.142,2	1.101,9
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	9.615,4	13.337,3	15.393,4	18.408,7	21.990,6	24.572,2	22.771,5	23.012,6	22.939,7	24.572,2
2.1. Trgovinski krediti	260,0	179,5	155,1	194,2	183,3	322,1	186,7	275,0	289,8	322,1
2.1.1. Država	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,2	1,7	1,5	1,4	1,2
Dugoročni krediti	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,2	1,7	1,5	1,4	1,2
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	259,0	177,2	153,0	191,6	181,3	320,9	185,0	273,5	288,4	320,9
Dugoročni krediti	211,5	155,0	129,8	163,8	145,4	289,8	151,1	235,6	256,6	289,8
Kratkoročni krediti	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	31,1	33,9	37,9	31,8	31,1
2.2. Krediti	7.055,0	10.027,9	11.578,7	14.035,5	16.896,6	19.332,1	17.051,1	17.105,9	17.868,2	19.332,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	21,5	363,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.932,1	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.024,1	3.093,0	2.990,0	2.980,9	2.988,0	3.093,0
Dugoročni krediti	1.932,1	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.024,1	3.093,0	2.990,0	2.980,9	2.988,0	3.093,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.901,0	3.403,0	4.037,3	4.887,5	5.367,8	4.275,8	4.843,7	4.285,2	3.852,7	4.275,8
Dugoročni krediti	1.900,6	2.798,5	3.517,4	3.822,7	4.217,3	3.565,1	3.830,0	3.440,6	3.415,6	3.565,1
Kratkoročni krediti	0,3	604,6	519,9	1.064,8	1.150,4	710,8	1.013,7	844,6	437,2	710,8
2.2.4. Ostali sektori	3.200,3	4.001,0	4.951,3	6.157,3	8.504,8	11.963,3	9.217,5	9.839,7	11.027,5	11.963,3
Dugoročni krediti	3.174,9	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.349,8	11.282,3	8.851,8	9.429,5	10.377,6	11.282,3
Kratkoročni krediti	25,4	68,1	98,5	140,2	155,0	681,0	365,7	410,3	649,9	681,0
2.3. Gotovina i depoziti	1.898,6	2.738,8	3.242,7	3.635,6	4.398,3	4.145,0	5.007,8	5.053,0	4.150,2	4.145,0
2.3.1. Hrvatska narodna banka	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,3	2,1	2,3	2,0	2,3
2.3.2. Banke	1.896,9	2.736,2	3.240,3	3.632,9	4.395,7	4.142,6	5.005,7	5.050,7	4.148,2	4.142,6
2.4. Ostale obveze	401,8	391,2	417,0	543,5	512,5	773,0	525,8	578,7	631,5	773,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2007.				
				III.	VI.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI (A + B)	87.019,3	92.642,5	100.392,6	8.076,5	8.996,5	10.133,8	9.679,7	9.538,9
A) Državni proračun	80.463,5	85.653,0	95.234,1	7.800,9	8.607,4	9.703,0	9.210,3	9.033,7
B) Izvanproračunski korisnici	6.555,8	6.989,5	5.158,5	275,6	389,1	430,8	469,4	505,2
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	129,9	38,0	293,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	663,1	863,9	848,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	15,5	18,9	18,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.224,4	1.227,8	1.526,9	161,3	156,5	187,2	208,9	154,9
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	170,7	214,7	659,8	53,9	62,7	79,3	104,5	163,5
6. Hrvatske autoceste	2.295,4	2.547,0	1.271,1	54,1	123,6	139,1	120,1	96,3
7. Hrvatske ceste	1.417,8	1.474,7	64,7	3,3	36,0	16,4	3,3	5,8
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	575,9	367,4	409,6	2,4	5,5	5,4	28,1	69,2
9. Hrvatski fond za privatizaciju	62,9	237,0	65,9	0,6	4,8	3,4	4,4	15,5
2. RASHODI (A + B)	86.941,4	92.332,1	98.751,4	8.811,9	8.387,0	9.172,4	9.358,2	10.088,8
A) Državni proračun	81.861,2	86.715,6	91.979,7	8.481,0	7.884,4	8.729,9	8.772,0	9.414,4
B) Izvanproračunski korisnici	5.080,3	5.616,5	6.771,7	331,0	502,6	442,4	586,2	674,4
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	587,4	382,2	565,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	831,3	914,3	931,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	141,3	145,9	155,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.426,3	1.489,5	1.779,1	104,1	157,7	184,0	187,9	275,8
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	32,4	172,0	734,8	72,9	60,3	110,1	125,2	161,1
6. Hrvatske autoceste	752,3	1.085,1	1.272,7	72,2	182,6	78,4	139,4	151,5
7. Hrvatske ceste	934,6	1.062,4	1.226,9	75,6	83,1	61,2	125,2	76,2
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	314,5	183,0	27,4	1,1	9,3	1,4	1,6	1,6
9. Hrvatski fond za privatizaciju	60,1	182,1	78,4	5,0	9,6	7,3	6,8	8,2
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	77,8	310,3	1.641,2	-735,4	609,5	961,4	321,5	-549,9
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	77,8	310,3	1.641,2	-735,4	609,5	961,4	321,5	-549,9
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	8.373,5	6.699,4	6.108,6	412,3	520,2	590,7	800,1	676,8
Nabava	8.648,4	7.024,2	6.836,4	459,0	540,8	616,5	825,5	709,7
A) Državni proračun	1.663,9	1.828,8	1.908,5	101,7	126,7	191,6	407,7	369,9
B) Izvanproračunski korisnici	6.984,5	5.195,4	4.927,9	357,3	414,1	424,9	417,8	339,7
Prodaja	274,9	324,8	727,7	46,8	20,7	25,9	25,4	32,9
A) Državni proračun	244,4	275,1	352,7	32,3	20,5	23,6	23,2	31,8
B) Izvanproračunski korisnici	30,5	49,6	375,1	14,5	0,1	2,3	2,2	1,1
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-8.295,6	-6.389,1	-4.467,4	-1.147,7	89,3	370,8	-478,6	-1.226,8
TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	8.295,6	6.389,1	4.467,4	1.147,7	-89,3	-370,8	478,6	1.226,8
3.2. PROMJENA NETO FINANCIJSKE IMOVINE	28,4	1.609,8	-2.576,7	-755,0	-193,9	560,4	-1.175,4	-1.277,8
3.2.1. Tuzemna imovina	18,6	1.614,6	-2.593,4	-755,0	-196,7	560,4	-1.175,4	-1.283,1
A) Državni proračun	138,6	1.747,7	-3.063,9	-785,6	-235,8	690,4	-1.177,5	-1.377,3
B) Izvanproračunski korisnici	-120,0	-133,1	470,5	30,6	39,2	-130,0	2,1	94,2
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	16,7	0,0	2,7	0,0	0,0	5,3
A) Državni proračun	9,8	-4,9	16,7	0,0	2,7	0,0	0,0	5,3
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEVEZA	8.324,0	7.998,8	1.890,7	392,6	-283,3	189,6	-696,8	-51,0
3.3.1. Tuzemne obveze	4.107,7	12.041,7	5.282,8	472,3	-390,7	185,3	-843,6	-193,1
A) Državni proračun	4.038,7	10.591,6	3.166,3	277,8	-388,0	193,5	-848,2	-269,7
B) Izvanproračunski korisnici	69,0	1.450,1	2.116,5	194,5	-2,6	-8,2	4,6	76,6
3.3.2. Inozemne obveze	4.216,3	-4.042,8	-3.392,1	-79,6	107,4	4,3	146,8	142,1
A) Državni proračun	270,3	-5.080,6	-3.943,2	-93,6	-195,6	-30,7	-0,3	-24,4
B) Izvanproračunski korisnici	3.946,0	1.037,8	551,2	14,0	303,0	35,1	147,1	166,5

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2007.				
				III.	VI.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI	80.463,5	85.653,0	95.235,6	7.803,2	8.607,4	9.702,8	9.210,3	9.034,6
1.1. Porezi	47.149,9	50.687,6	58.469,1	4.502,2	5.157,1	5.256,5	5.655,9	5.524,6
1.2. Socijalni doprinosi	29.477,6	31.301,3	33.877,1	2.929,4	3.116,4	3.149,9	3.172,6	3.164,0
1.3. Pomoći	10,1	27,5	196,0	10,8	40,8	29,3	73,8	53,2
1.4. Ostali prihodi	3.825,9	3.636,6	2.693,3	360,7	293,1	1.267,1	308,1	292,8
2. RASHODI	83.131,1	87.857,5	95.950,0	8.703,5	8.150,7	9.007,1	9.154,8	9.774,4
2.1. Naknade zaposlenima	22.268,3	23.182,6	24.313,9	2.152,2	2.224,9	2.250,1	2.235,2	2.261,2
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.358,7	4.951,9	6.069,1	521,9	486,7	546,0	651,9	737,7
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	3.972,5	4.387,0	4.713,6	715,5	370,6	373,7	174,6	324,7
2.5. Subvencije	4.968,1	5.248,7	5.670,8	582,6	349,2	731,3	645,7	703,1
2.6. Pomoći	3.420,3	3.796,8	6.653,0	379,6	495,2	511,4	725,0	846,2
2.7. Socijalne naknade	39.730,9	41.358,5	43.444,6	4.013,5	3.851,3	4.251,6	4.112,4	3.899,2
2.8. Ostali rashodi	4.412,4	4.931,9	5.085,0	338,2	372,7	343,1	610,0	1.002,1
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.667,6	-2.204,5	-714,4	-900,3	456,7	695,6	55,5	-739,8
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.419,5	1.553,7	1.555,8	69,5	106,2	168,0	384,5	338,2
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.384,6	1.517,0	1.595,1	62,1	99,3	159,8	362,0	324,3
3.1.2. Zalihe	0,0	0,0	-80,2	-1,3	0,0	0,0	14,5	8,8
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,5	7,2	7,8	0,9	2,6	0,3	1,1	0,9
3.1.4. Neproizvedena imovina	27,3	29,5	33,1	7,8	4,3	7,9	6,9	4,1
3.2. Promjena neto financijske imovine	222,0	1.752,8	-3.047,2	-785,6	-233,1	690,4	-1.177,5	-1.372,0
3.2.1. Tuzemna imovina	212,2	1.757,7	-3.063,9	-785,6	-235,8	690,4	-1.177,5	-1.377,3
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	16,7	0,0	2,7	0,0	0,0	5,3
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	4.309,0	5.510,9	-777,0	184,2	-583,6	162,8	-848,4	-294,0
3.3.1. Tuzemne obveze	4.038,7	10.591,6	3.166,3	277,8	-388,0	193,5	-848,2	-269,7
3.3.2. Inozemne obveze	270,3	-5.080,6	-3.943,2	-93,6	-195,6	-30,7	-0,3	-24,4

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				2008.
	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.*	VI.*	IX.*	XII.*	I.
1. Unutarnji dug središnje države	31.421,5	34.736,4	41.517,0	55.028,8	59.732,5	62.292,6	62.437,5	64.484,3	63.029,8	62.301,1
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	23.320,0	28.160,8	37.223,7	50.559,5	54.216,7	56.553,6	56.616,2	58.174,9	56.506,5	55.874,8
Trezorski zapisi	5.632,7	6.548,1	9.022,5	12.533,4	12.662,2	13.556,6	12.956,3	12.170,6	11.975,3	11.665,3
Instrumenti tržišta novca	0,1	0,3	–	0,9	–	–	–	–	–	–
Obveznice	15.887,9	17.422,0	23.080,1	30.716,0	34.827,9	37.256,9	36.732,6	36.750,7	38.795,2	38.596,1
Krediti Hrvatske narodne banke	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	1,0	–
Krediti banaka	1.798,8	4.189,1	5.117,8	7.307,8	6.725,7	5.740,1	6.927,4	9.253,6	5.735,0	5.613,4
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	8.101,5	6.575,5	4.293,3	4.469,2	5.515,8	5.739,0	5.821,2	6.309,4	6.523,4	6.426,3
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	4.460,7	3.616,4	2.040,1	176,9	253,1	277,1	202,4	203,3	121,5	105,9
Krediti banaka	3.640,7	2.959,1	2.253,2	4.292,3	5.262,6	5.461,9	5.618,8	6.106,1	6.401,8	6.320,4
2. Inozemni dug središnje države	43.399,6	49.924,7	55.437,5	51.769,5	48.833,5	47.974,5	49.347,2	47.424,8	48.976,9	48.149,8
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	37.432,1	41.041,9	42.231,2	36.414,5	32.556,6	31.798,3	31.219,2	29.051,0	29.363,1	28.827,0
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	28.719,3	32.115,1	32.919,3	27.020,1	22.836,9	22.203,9	21.950,0	20.032,3	20.397,5	20.158,5
Krediti	8.712,8	8.926,8	9.311,9	9.394,5	9.719,7	9.594,4	9.269,2	9.018,7	8.965,5	8.668,4
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	5.967,6	8.882,8	13.206,3	15.354,9	16.276,9	16.176,2	18.127,9	18.373,8	19.613,9	19.322,8
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	680,4	816,9	2.846,8	2.866,5	3.903,0	3.845,7	5.756,5	5.758,2	5.908,9	5.887,3
Krediti	5.287,2	8.066,0	10.359,5	12.488,4	12.373,9	12.330,5	12.371,4	12.615,6	13.705,0	13.435,5
3. Ukupno (1+2)	74.821,1	84.661,1	96.954,5	106.798,2	108.566,0	110.267,1	111.784,6	111.909,1	112.006,7	110.450,9
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske										
– domaća	7.528,1	6.895,4	4.642,0	5.345,9	7.312,8	8.216,3	8.106,8	8.065,3	7.919,9	7.859,5
– inozemna	8.764,6	8.713,0	7.787,7	7.248,8	6.965,0	6.913,5	6.966,2	7.182,5	9.435,5	9.467,5

^a Iznimno od napomene u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama", u ovoj tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od (uključujući) prosinca 1998. godine, a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države od (uključujući) prosinca 2002. godine.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s podacima Ministarstva financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjega i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske

narodne banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi			Cijene pri proizvođačima	Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a				Indeksi potrošačkih cijena ^b			
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	Cijene pri proizvođačima
1994.	prosinac	100,2	100,1	100,8	100,2	97,0	95,0	108,1	94,5
1995.	prosinac	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	ožujak	104,9	103,8	108,6	100,6	100,8	100,1	100,6	101,8	101,1	103,7	102,0
	travanj	105,7	104,8	108,3	100,7	101,0	99,7	100,4	102,3	101,8	103,5	102,3
	svibanj	106,2	105,5	108,1	100,5	100,6	99,9	100,4	102,2	101,9	103,0	102,3
	lipanj	105,8	104,9	108,3	99,6	99,4	100,2	100,4	101,9	101,6	102,7	102,9
	srpanj	105,1	103,8	109,3	99,4	98,9	100,8	100,2	102,1	101,9	102,8	103,0
	kolovoz	105,7	104,4	109,9	100,6	100,6	100,5	100,8	102,6	102,6	102,6	103,6
	rujan	107,0	106,4	108,7	101,2	101,9	98,9	100,6	103,9	104,3	102,2	104,5
	listopad	107,3	107,0	108,3	100,3	100,5	99,7	100,4	104,3	104,8	102,3	104,9
	studen	108,4	108,3	108,6	101,0	101,2	100,2	100,6	104,6	105,3	102,4	105,4
	prosinac	109,7	109,5	110,0	101,2	101,2	101,3	100,4	105,8	106,6	103,4	105,8
2008.	siječanj	110,4	109,9	111,9	100,7	100,4	101,7	102,3	106,2	107,0	103,7	107,4
	veljača	110,3	109,5	112,6	99,9	99,6	100,7	100,3	105,8	106,4	103,8	107,5

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od

siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	ožujak	104,0	103,7	105,1	100,5	100,5	100,2	102,5	102,2	104,0
	travanj	104,6	104,5	104,9	100,6	100,8	99,9	102,6	102,5	103,5
	svibanj	105,4	105,3	105,7	100,7	100,8	100,7	102,8	102,7	103,4
	lipanj	105,5	105,2	106,7	100,1	99,9	101,0	102,4	102,2	103,1
	srpanj	105,0	104,3	108,9	99,6	99,1	102,1	102,4	102,1	103,4
	kolovoz	105,6	104,7	110,1	100,6	100,5	101,1	103,0	102,8	104,1
	rujan	106,3	106,1	107,6	100,7	101,3	97,7	103,0	102,9	103,3
	listopad	107,2	107,3	106,4	100,8	101,1	98,9	103,4	103,4	103,1
	studen	108,0	108,2	106,7	100,8	100,9	100,3	104,0	104,2	103,4
	prosinac	108,8	109,1	107,2	100,8	100,8	100,4	105,0	105,3	103,5
2008.	siječanj	108,7	108,8	108,2	99,9	99,7	101,0	105,3	105,6	103,8
	veljača	108,7	108,7	108,8	100,0	99,9	100,5	105,3	103,7	107,5

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među

ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom multog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	siječanj	4.739,0	100,1	106,3	106,3
	veljača	4.649,0	98,1	105,6	105,9
	ožujak	4.788,0	103,0	104,0	105,3
	travanj	4.750,0	99,2	105,7	105,4
	svibanj	4.875,0	102,6	104,0	105,1
	lipanj	4.848,0	99,5	104,5	105,0
	srpanj	4.855,0	100,1	106,6	105,2
	kolovoz	4.869,0	100,3	105,1	105,2
	rujan	4.743,0	97,4	104,4	105,1
	listopad	4.871,0	102,7	106,3	105,2
	studen	5.131,0	105,3	105,1	105,2
	prosinac	4.958,0	96,6	104,7	105,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	ožujak	-16,7	-5,0	-17,8	-13,0	-1,4	-21,7	-8,6	9,7	-18,7	-47,2
	travanj	-14,5	-1,6	-15,6	-11,7	1,8	-18,9	-4,9	5,6	-16,2	-49,4
	svibanj	-16,8	-2,2	-18,1	-15,5	0,5	-21,0	-4,8	10,1	-17,7	-52,7
	lipanj	-15,6	-3,5	-14,2	-12,2	-0,5	-18,0	-6,5	9,3	-12,5	-46,2
	srpanj	-13,9	0,3	-12,7	-12,3	2,5	-13,8	-2,0	8,3	-11,9	-47,8
	kolovoz	-14,7	-1,6	-13,0	-9,9	0,2	-15,9	-3,4	9,6	-13,2	-45,8
	rujan	-17,9	-4,5	-18,6	-14,4	-1,2	-22,0	-7,8	14,4	-19,5	-48,2
	listopad	-15,3	-1,0	-15,8	-12,8	1,3	-17,2	-3,2	12,1	-17,3	-47,2
	studen	-15,3	-2,5	-16,3	-13,0	0,9	-18,7	-5,8	6,9	-17,1	-49,4
	prosinac	-24,7	-15,5	-24,5	-16,8	-9,8	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8
2008.	siječanj	-21,0	-12,4	-22,8	-15,5	-6,9	-29,8	-17,9	9,1	-23,1	-50,0
	veljača	-24,2	-16,1	-28,1	-21,1	-8,0	-35,7	-24,2	10,0	-27,5	-54,4
	ožujak	-24,1	-13,7	-27,2	-21,9	-6,4	-38,4	-20,9	14,9	-21,2	-54,2

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehničkom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 25 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/oda-

brani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7×(-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Popis banaka i štedionica

1. ožujka 2008.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banco Popolare Croatia d.d., Zagreb
2. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
3. Banka Kovanica d.d., Varaždin
4. Banka Splitsko-Dalmatinska d.d., Split
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Credo banka d.d., Split
7. Croatia banka d.d., Zagreb
8. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
9. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
10. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
11. Imex banka d.d., Split
12. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
13. Jadranska banka d.d., Šibenik
14. Karlovačka banka d.d., Karlovac
15. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
16. Kvarner banka d.d., Rijeka
17. Međimurska banka d.d., Čakovec
18. Nava banka d.d., Zagreb
19. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
20. Partner banka d.d., Zagreb
21. Podravska banka d.d., Koprivnica
22. Primorska banka d.d., Rijeka
23. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
24. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
25. Samoborska banka d.d., Samobor
26. Slatinska banka d.d., Slatina
27. Slavonska banka d.d., Osijek
28. Sociétés Générale – Splitska banka d.d., Split
29. Štedbanka d.d., Zagreb
30. Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin
31. Veneto banka d.d., Zagreb
32. Volksbank d.d., Zagreb
33. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb
5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
6. Union de Banques Arabes et Françaises – UBAF, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.6.2000.
2. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.5.2002.
3. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
4. Glumina banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
5. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	3.4.2003.
6. Gradska banka d.d., Osijek	3.5.1999.
7. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.4.2000.
8. Ilirija banka d.d., Zagreb	6.4.1999.
9. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
10. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.3.2004.
11. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.4.2001.
12. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	5.12.2001.
13. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	8.9.2000.
14. Županjska banka d.d., Županja	3.5.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.5.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	3.1.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	1.1.2002.
5. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	7.3.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	8.6.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.3.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. ožujka 2008.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. Boris Cota Davor Holjevac prof. dr. Vlado Leko dr. sc. Branimir Lokin dr. sc. Željko Lovrinčević Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan prof. dr. Jure Šimović dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Mladen Vedriš prof. dr. Boris Vujčić

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujčić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	Željko Jakuš
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor plana, analize i računovodstva	Neven Barbaroša
Sektor platnog prometa	mr. sc. Mario Žgela
Sektor za informatičke tehnologije	Boris Ninić
Sektor podrške poslovanju	mr. sc. Michael Faulend
Sektor za međunarodnu suradnju	

Kratice i znakovi

BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BZ	– blagajnički zapisi
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
DZS	– Državni zavod za statistiku
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (Federal Reserve System)
fik.	– fiksni
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
ILO	– Međunarodna depozitarna agencija
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja

pr.	– proizvodi
SDA	– Središnja depozitarna agencija
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– HT – Hrvatske telekomunikacije d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
tromjes.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

HRK	– kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
SIT	– slovenski tolar
EUR	– euro
JPY	– jen

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

